

**NOSLĒGUMA ZIŅOJUMS EIROPAS KOMISIJAI
PAR DARBĪBAS PROGRAMMAS „INFRASTRUKTŪRA UN
PAKALPOJUMI” ĪSTENOŠANU**

2007.-2013.gada plānošanas periodā

Programmas numurs: 2007LV161PO002

**Sagatavots saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr.1083/2006 67.pantu un
Komisijas Regulas (EK) Nr.1828/2006 XVIII pielikumu**

Saturs

Saīsinājumi	4
IEVADS	5
1. Sociāli ekonomiskā situācija un tendences	8
2. Darbības programmas izpildes pārskats	13
2.1. Darbības programmas īstenošana	13
2.1.1. Izmaiņas darbības programmas īstenošanas kontekstā.....	13
2.1.2. Darbības programmas ieviešanas kvalitatīva analīze	14
2.1.3. Ieguldījums ES 2020 stratēģijas mērķu sasniegšanā	23
2.1.4. Darbības programmas sasaiste ar ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam	25
2.1.5. Horizontālo prioritāšu ieviešana	27
2.2. Informācija par atbilstību Eiropas Savienības tiesībām.....	36
2.2.1. Atbilstība Eiropas Savienības prasībām publisko iepirkumu jomā.....	36
2.2.2. Atbilstība Eiropas Savienības prasībām komercdarbības atbalsta jomā	37
2.2.3. Atbilstība Eiropas Savienības prasībām atkritumu, notekūdeņu un ūdens jomā.....	40
2.3. Izaicinājumi darbības programmas ieviešanā un ES fondu sistēmas pilnveidošana un vienkāršošana	44
Risku vadība.....	45
2.4. Būtiskas izmaiņas saskaņā ar Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.pantu.....	46
2.5. Papildinātība ar citiem instrumentiem	47
2.6. Uzraudzības un izvērtēšanas pasākumi.....	50
2.6.1. Informācija par uzraudzības pasākumiem	50
2.6.2. Uzraudzības komiteja	51
2.6.3. Informācija par ikgadējām sanāksmēm ar EK par ES fondu ieviešanu	52
2.6.4. ES fondu vadības informācijas sistēma	52
2.6.5. Informācija par izvērtēšanas pasākumiem.....	54
2.7. Finanšu vadība un kontrole.....	55
2.7.1. Vadības un kontroles sistēmas apraksts.....	56
2.7.2. Vadības un kontroles sistēmas izvērtējums	56
2.7.3. Deleģētu funkciju pārbaudes un virspārbaudes	56
2.7.4. Pārbaudes projektu īstenošanas vietās	59
2.7.5. Maksājumu pieprasījumu pārbaudes	61
2.7.6. Iepirkumu pārbaudes	62
2.7.7. Sertificēto izdevumu revīzija.....	66
2.7.8. Sertifikācijas iestādes veiktās pārbaudes pirms izdevumu deklarāciju apstiprināšanas	68
2.7.9. ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi	70

2.7.10.	Eiropas Komisijas auditi.....	71
2.7.11.	Citi ārējie sistēmas auditi.....	72
2.7.12.	Atmaksāts vai atkārtoti izmantots atbalsts.....	73
3.	Prioritāšu īstenošana.....	77
3.1.	Prioritātes „Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai” ieviešana	78
3.2.	Prioritātes „Teritoriju pieejamības un sasniedzamības veicināšana” ieviešana.....	82
3.3.	Prioritātes „Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana” ieviešana	85
3.4.	Prioritātes „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana” ieviešana.....	89
3.5.	Prioritātes „Vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšana” ieviešana.....	92
3.6.	Prioritātes „Policentriska attīstība” ieviešana	94
4.	Lielo projektu īstenošana	96
5.	Tehniskā palīdzība	100
6.	Informācija un publicitāte	103
7.	Secinājumi un turpmākā rīcība.....	109
	Pielikumi.....	112
1.	pielikums. „2007.-2013.gada plānošanas perioda Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” ieviešanas statuss”	112
2.	pielikums. „2007.-2013.gada plānošanas perioda Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” deklarējamie ES fondu izdevumi dimensiju kodu sadalījumā”	112
3.	pielikums. „2007.-2013.gada plānošanas perioda Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” sasniegtie uzraudzības rādītāji”	112
4.	pielikums. „Pabeigto lielo projektu kopsavilkuma tabula”	112
5.	pielikums. „ Posmos sadalīto lielo projektu kopsavilkuma tabula”	112
6.	pielikums. „ Nefunkcionējošo projektu kopsavilkuma tabula”	112
7.	pielikums “Revīzijas iestādes veiktie ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi, Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta (IAD) veiktie auditi, Eiropas komisijas veiktie auditi un citu iestāžu veiktie auditi”	112

Saīsinājumi

AI – Atbildīgā iestāde
CFLA – Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
DP – Darbības programma
DPP – Darbības programmas papildinājums
EIB – Eiropas Investīciju banka
EK – Eiropas Komisija
ELFLA – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
EM – Ekonomikas ministrija
ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESF – Eiropas Sociālais fonds
ES – Eiropas Savienība
ES fondi – 1.mērķa Eiropas Savienības struktūrfondi un Kohēzijas fonds
ESSBJR – Eiropas Savienības stratēģija Baltijas Jūras Reģionam
EZF – Eiropas Zivsaimniecības fonds
FM – Finanšu ministrija
HP – horizontālās prioritātes
IKP – Iekšzemes kopprodukts
IKT – Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IUB – Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
KF – Kohēzijas fonds
KP - kohēzijas politika
KPM - Klimata pārmaiņu finanšu instruments
KM – Kultūras ministrija
LAD – Lauku atbalsta dienests
LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LM – Labklājības ministrija
LR – Latvijas Republika
MK – Ministru Kabinets
MP - maksājuma pieprasījums
NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra
PIL - Publisko iepirkumu likums
PPĪV - pārbaude projekta īstenošanas vietā
RI – Revīzijas iestāde (Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments)
RSIC – reģiona ES struktūrfondu informācijas centrs
SEI – Sertifikācijas iestāde (Valsts kase)
SI – Sadarbības iestāde
SM – Satiksmes ministrija
TM – Tieslietu ministrija
TP – tehniskā palīdzība
UK – uzraudzības komiteja
UR - uzņēmumu reģistrs
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI – Vadošā iestāde
VIAA – Valsts izglītības attīstības aģentūra
VID - Valsts ieņēmumu dienests
VIS – Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēma
VM – Veselības ministrija
VRAA – Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSID – Valsts stratēģiskais ietvardokuments
VSS – Valsts sekretāru sanāksme
ZM – Zemkopības ministrija

IEVADS

1. Šis ir noslēguma ziņojums par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi”, identifikācijas numurs: 2007LV161PO002 (DP¹), īstenošanu 2007.-2016.gadā, kas saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006² 67.pantu vadošajai iestādei līdz 2017.gada 31.martam ir jāiesniedz EK.
2. DP mērķis: Investīcijas publiskās infrastruktūras un pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanā, līdzfinansējot ieguldījumus transporta, vides, enerģētikas, IKT, kultūras un tūrisma, mājokļu energoefektivitātes, pilsētu attīstības, kā arī izglītības un sociālajā infrastruktūrā un risinot citus ar infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību saistītus jautājumus, kas būtiski veicinātu ES un Latvijas reģionālās attīstības mērķu sasniegšanu. Īpaši atbalstīt iniciatīvas, kas papildus publiskajam finansējumam (ES un Latvijas) mobilizē arī privāto finansējumu un sekmē publiskā finansējuma papildinātības un katalizatora efektu.
3. Attiecīgā atbilstīgā joma: transports, vide, enerģētika, IKT, izglītības infrastruktūra, sociālā infrastruktūra, veselības aprūpes infrastruktūra, kultūrvides sociālekonomiskais potenciāls, tūrisms, pilsētvides un pilsētreģionu attīstība.
4. Ziņojums apstiprināts ar 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu Uzraudzības komitejas (UK) lēmumu Nr. L-2016/58 (lēmums) 2016.gada 3.oktobrī. Ziņojumā ir veikti atsevišķi precizējumi atbilstoši 2007.-2013.gada plānošanas perioda Kohēzijas politikas ES fondu slēgšanas grafikam un lēmumam³.
5. Ziņojuma struktūra pamatā atbilst EK regulas (EK) Nr.1828/2006⁴ XVIII pielikumā noteiktajam un EK 2015.gada 30.aprīļa lēmumam Nr.C(2015)2771, ar kuru groza lēmumu C(2013) 1573, ar ko apstiprina Pamatnostādnes par to darbības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalsta saņemšanai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda (2007.–2013. gada periodam) (EK Slēgšanas pamatnostādnes) 5.2.punktā noteiktajām un satur šādas sadaļas:
 - 1.sadaļā sniegts apkopojums par atbalsta īstenošanai nozīmīgām galvenajām sociāli ekonomiskajām tendencēm līdz 2015.gada beigām;
 - 2. sadaļā sniegta informācija par izmaiņām DP īstenošanas kontekstā, DP ieviešanas finanšu sniegumu un sasniegtiem rādītājiem, HP ieviešanu, ieguldījumu "Eiropa 2020" stratēģijas (Lisabonas stratēģija) mērķu un vadošo iniciatīvu sasniegšanā, DP sasaisti ar ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam, atbilstību ES tiesībām publisko iepirkumu, komercdarbības atbalsta, kā arī atkritumu, notekūdeņu un ūdens jomās, ES fondu sistēmas pilnveidošanu un vienkāršošanu, aplūkotas DP ieviešanā konstatētās būtiskākās problēmas un veiktie pasākumi šo problēmu risināšanai, konstatētās

¹ Šajā ziņojumā saīsinājums “DP” nozīmē darbības programmu „Infrastruktūra un pakalpojumi”, ja tekstā nav norādīts, ka informācija sniegtā par citām DP.

² 2006.gada 11.jūlija Padomes regula (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999

³ Pieņemt zināšanai, ka saskaņā ar 2007.-2013.gada plānošanas perioda Kohēzijas politikas ES fondu slēgšanas grafiku (http://www.esfondi.lv/upload/2_2007-2013_slegsanas_grafiks_precizets_05_12_2016.xls) ziņojuma atsevišķas sadaļas un nepieciešamības gadījumā arī pielikumi tiks papildināti, t.sk. ar aktuālāko informāciju par deklarējamiem izdevumiem, sasniegtām rādītāju vērtībām, veiktiem auditiem, ziņojumu kvalitātes uzlabošanai, kā arī tiks ņemti vērā Revīzijas iestādes revīzijas un Valsts kases izdevumu deklarācijas precizējumi līdz noslēguma dokumentu iesniegšanai Eiropas komisijai, nemainot ziņojuma saturu pēc būtības.

⁴ 2006.gada 8.decembra Komisijas Regula (EK) Nr.1828/2006 kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu.

neatbilstības, kā arī veiktie uzraudzības un izvērtēšanas, finanšu vadības un kontroles pasākumi. Informācija par finanšu sniegumu norādīta ņemot vērā DP apstiprinātās prioritātes līdzfinansējuma likmēs.

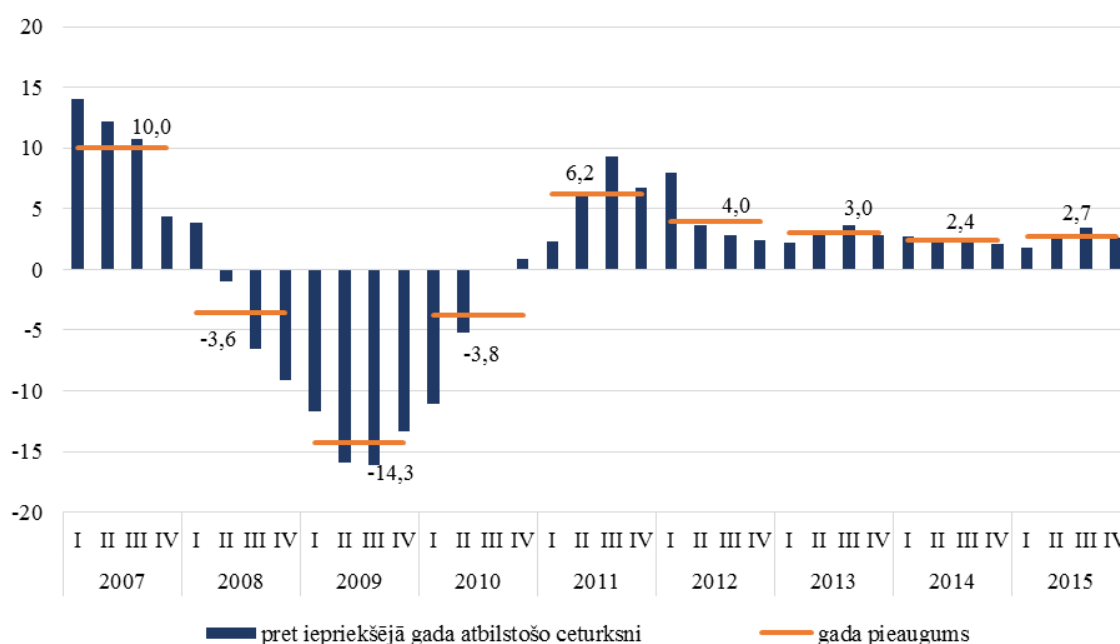
- [3.sadalā](#) sniegta informācija par katras DP prioritātes ieviešanu un sasniegtiem rādītājiem, tai skaitā iekļaujot informāciju aktivitāšu un apakšaktivitāšu līmenī, ja to ietvaros tika sasniegts nozīmīgs progress vai konstatētas būtiskas problēmas, informācija par fondu izmantošanu saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 34.panta 2.punktu (šķērsfinansējums) kā arī ilustratīviem nolūkiem informācija par labās prakses piemēriem projektos;
 - [4.sadalā](#) sniegta informācija par lielajiem projektiem;
 - [5.sadalā](#) sniegta informācija par tehniskās palīdzības prioritāšu ieviešanu;
 - [6.sadalā](#) veltīta ar DP ieviešanu saistītajiem informācijas un publicitātes pasākumiem;
 - ziņojuma noslēgumā sniegti [galvenie secinājumi](#) par DP ieviešanu.
6. Informācija par nozīmīgām sastopamām problēmām un veiktiem pasākumiem to novēršanai (Regulas Nr.1828/2006 XVII pielikuma 2.3.punkts) sniegta 2.7.2.sadalā "[Vadības un kontroles sistēmas izvērtējums](#)" un 2.7.9. sadaļā „[ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi](#)”.
 7. Sagatavojot informāciju par sociāli ekonomiskajām tendencēm, tika izmantoti CSP dati, FM analīze, savukārt informācija par DP finanšu sniegumu un sasniegtiem rādītājiem, t.sk. grafiskā informācija, balstās uz VIS datiem un ES fondu vadībā iesaistīto institūciju sniegto analītisko informāciju.
 8. Pamatojoties uz Regulas Nr.1828/2006 XVII pielikuma 2.8.punktā minēto, ziņojumā nav sniegta informācija par valsts snieguma rezervi. Tāpat ziņojumā nav iekļauts apraksts par reģionālām aktivitātēm, kas iekļautas iniciatīvā ”Regions for economic change” (iniciatīva), kas cieši saistīta ar ES struktūrfondu 3.mērķi „Eiropas Teritoriālā sadarbība” un projektu finansēšana tiek veikta INTERREG IVC starpreģionu sadarbības programmas un URBACT II pilsētvides attīstības programmas 2007.-2013.gadam ietvaros. Līdz ar to informācija par reģionālām aktivitātēm, kas iekļautas iniciatīvā nevar tikt attiecināta uz ES fondu 1.mērķa „Konverģence” noslēguma ziņojumu par DP ieviešanu.
 9. Pamatojoties uz EK Slēgšanas pamatnostādņu 5.2.3.punktu, ziņojumā nav iekļauta informācija par palielinājumu, jo netika izmantota Regulas Nr.1083/2006 77.panta 2.punktā minēta atkāpe.
 10. Attiecībā uz EK Slēgšanas pamatnostādņu 5.2.9.punktu un Regulas (EK) 1828/2006 83.pantu par priekšfinansējuma radīto procentu izmantošanu, jānorāda, ka procentu ienākumi nav bijuši, jo no EK saņemtie avansi tika ieskaitīti valsts budžeta ieņēmumos, kas ir mazāki par budžeta izdevumiem.
 11. Attiecībā uz EK Slēgšanas pamatnostādņu 5.2.8.punktu un Regulas (EK) 1828/2006 95.pantu DP nav tādu darbību, kuras apturētas sakarā ar tiesvedību vai administratīvu pārsūdzību, kam ir apturoša ietekme.
 12. Informācija par deklarējamo izdevumu summu ziņojumā un pielikumos ir sniegta, ņemot vērā piešķirtās valsts budžeta virsstaistības (turpmāk – virsstaistības).
 13. Ziņojuma pielikumos sniegta šāda detalizēta informācija par visu plānošanas periodu:
 - 13.1. DP ieviešanas statuss uz 20.03.2017. – DP plānotais finansējums, finansējuma saņēmēju iesniegtie maksājuma pieprasījumi, deklarējamie izdevumi (kopējās attiecināmās izmaksas, ES fondu, publiskais, nacionālais publiskais un privātais finansējums) DP, fondu, prioritāšu, pasākumu, aktivitāšu un apakšaktivitāšu dalījumā, kā arī no EK saņemtie maksājumi – 1.pielikums;
 - 13.2. deklarējamie ES fondu izdevumi (uz 20.03.2017.) dimensiju kodu sadalījumā – 2.pielikums;

- 13.3. sasniegtie rādītāji – 3.pielikums;
- 13.4. pabeigto lielo projektu kopsavilkuma tabula – 4.pielikums;
- 13.5. posmos sadalīto lielo projektu kopsavilkuma tabula – 5.pielikums;
- 13.6. nefunkcionējošo projektu kopsavilkuma tabula – 6.pielikums;
- 13.7 Revīzijas iestādes veiktie ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi, Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta (IAD) veiktie auditi un Eiropas komisijas veiktie/turpinātie auditi un iestāžu veikto auditu izvērtējumi – 7.pielikums (informācija sniegta par 2015.-2016.gadā veiktiem auditiem, vai šajā periodā saņemtiem audita ziņojumiem).

1. Sociāli ekonomiskā situācija un tendences

14. Šajā sadaļā sniegts apkopojums par atbalsta īstenošanai nozīmīgām galvenajām sociāli ekonomiskajām tendencēm Latvijā laika posmā no 2007.gada līdz 2015.gadam, kā arī 2016.gada 1.ceturksnī.
15. **Iekšzemes kopprodukts, ekonomiskā aktivitāte.** Atbilstoši CSP datiem Latvijas IKP 2015.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājies par 2,7%. Ekonomikas izaugsme 2015.gadā bijusi straujāka nekā 2014.gadā, kad IKP palielinājās par 2,4%. Izaugsmes tempi paātrinājās, pateicoties stabili augošajam iekšzemes pieprasījumam, kamēr straujāku izaugsmi kavēja nelabvēlīgā situācija ārējos tirgos. Neskatoties uz to, Latvijas IKP pieaugums 2015.gadā bija straujākais starp Baltijas valstīm un par 0,8 procentpunktiem pārsniedza ES-28 vidējo izaugsmes līmeni. (skat. ilustrāciju Nr.1).
16. Analīzes rezultāti rāda, ka 2015.gadā bez ES fondu ieguldījumiem (plašākā izpratnē)⁵ IKP pieaugums būtu aptuveni par 1,4 procentpunktiem zemāks. Līdzīga pozitīva ES fondu ietekme vērojama arī turpmāk, un saskaņā ar FM novērtējumu ES fondu investīcijas 2016.gadā varētu būt palielinājušas Latvijas reālo IKP izaugsmi iepriekšējā gada līmenī.

Ilustrācija Nr.1. IKP pieaugums pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni un gadā kopā, salīdzināmās cenās, % (CSP dati).

17. Kopumā laikā no 2007. līdz 2015.gadam Latvijas IKP ir palielinājies vidēji par 0,7% gadā. Zemo kopējo izaugsmi noteica IKP kritums ekonomiskās krīzes laikā, īpaši 2009.gadā, kad IKP kritās par 14,3%. Savukārt sākot ar 2011.gadu Latvijas IKP auga vidēji par 3,7% gadā. Pirmajos gados pēc krīzes galvenais Latvijas ekonomiskās izaugsmes nodrošinātājs bija eksports, bet kopš 2013.gada lielāko ieguldījumu izaugsmē deva iekšzemes pieprasījums, pirmām kārtām privātais patēriņš.

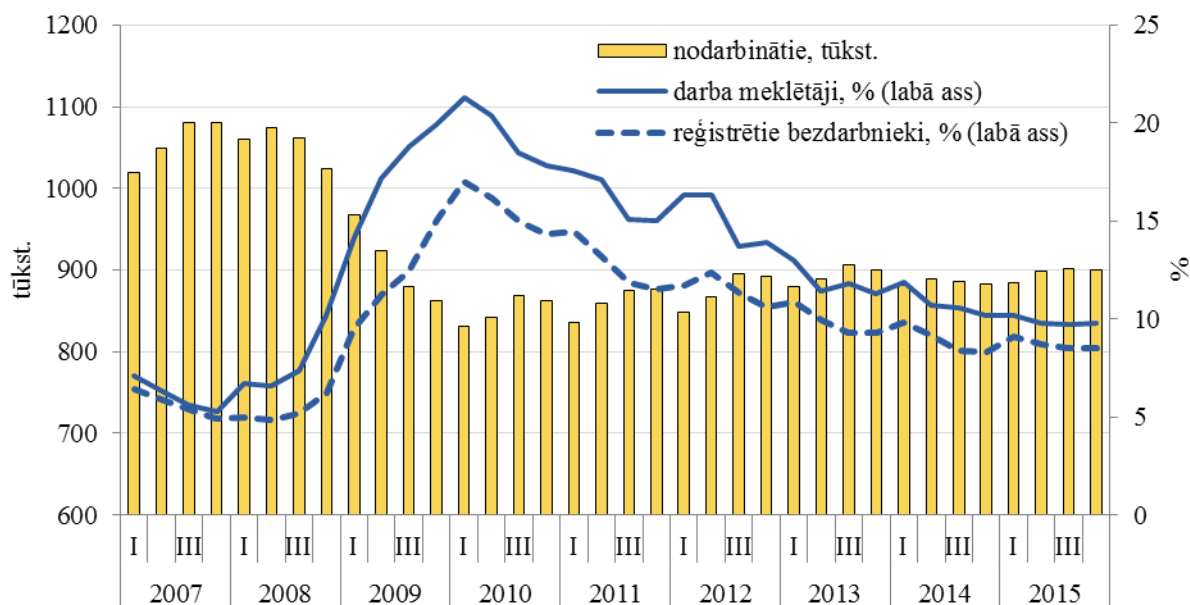
⁵ Saskaņā ar Latvijas Modeļa metodoloģiju novērtēta ESF, ERAF, KF/ISPA, ES pirmsiestāšanās finanšu instrumentu Phare un SAPARD, INTERREG, ES Kohēzijas politikas 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” programmas (ERAF), EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietekme.

18. 2016.gada pirmajā ceturksnī IKP pieaugums atkal palēninājās līdz 2,1%. Lēnāka izaugsme ir saistīta ar ārējās vides negatīvo ietekmi, tajā skaitā saspīlēto ģeopolitisko situāciju reģionā un lēno ekonomikas izaugsmi eirozonā, kā arī ar ES fondu līdzekļu plūsmas īslaicīgu samazināšanos, sākoties jaunajam ES fondu plānošanas periodam. Galvenais izaugsmes nodrošinātājs joprojām ir iekšzemes pieprasījums, pirmām kārtām privātais patēriņš, kas 2016.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājies par 3,7%.
19. **Kopējās IKP izmaiņas (salīdzināmās cenās) no ražošanas aspekta** 2015.gadā noteica apjomu pieaugumi lielākajās nozarēs – tirdzniecībā un apstrādes rūpniecībā. Tirdzniecības nozarē radītā pievienotā vērtība 2015.gadā pieauga par 3,7%, ko veicināja iedzīvotāju ienākumu pieaugums apvienojumā ar zemo inflāciju, stimulējot iekšzemes pieprasījumu. Apstrādes rūpniecības pievienotā vērtība 2015.gadā palielinājās par 4,3%, ko nodrošināja stabilā izaugsme kokapstrādes nozarē, kā arī ievērojamais pieaugums datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā. Pievienotās vērtības kāpums 2015.gadā reģistrēts arī nekustamo īpašumu nozarē (+3,0%), profesionālo un administratīvo pakalpojumu nozarē (+1,2%), kā arī valsts pārvaldē un aizsardzībā (+2,3%). Labus rezultātus uzrādījusi arī lauksaimniecība, sasniedzot 5,0% izaugsmi, ko noteica labības rekordražā. Ražošanas apjomi 2015.gadā samazinājās divās nozarēs: transportā par 0,1% un būvniecībā par 1,1%. Transportā samazinājumu noteica ārējās vides situācija un Krievijas tranzīta plūsmas samazināšanās, bet būvniecībā ietekmi atstāja iepriekšējā gada augstā bāze un aktivitātes mazināšanās ēku būvniecībā.
20. **Kopējās IKP izmaiņas no izlietojuma aspekta.** No izlietojuma puses 2015.gadā lielāko devumu izaugsmē deva privātais patēriņš, kas palielinājās par 3,3%. To noteica situācijas uzlabošanās darba tirgū un spēcīgais algu pieaugums, kas līdz ar zemo inflācijas līmeni nodrošināja iedzīvotāju pirktspējas pieaugumu. Sabiedriskais patēriņš 2015.gadā palielinājās par 3,1% un atjaunojās arī investīciju pieaugums, salīdzinājumā ar 2014.gadu palielinoties par 2,6%.
21. 2016.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, privātais patēriņš palielinājās par 3,7%. Prognozējams, ka 2016.gadā ES fondu investīcijas būs labvēlīgi ietekmējušas privātā patēriņa izaugsmi, palielinot pieauguma tempu par aptuveni 0,5 procentpunktiem. 2016.gada pirmajā ceturksnī palielinājies arī sabiedriskais patēriņš – par 2,2%, salīdzinot ar 2015.gada attiecīgo ceturksni. Savukārt preču un pakalpojumu eksports un investīcijas pirmajā ceturksnī piedzīvoja kritumu. Preču un pakalpojumu eksports, salīdzinot ar 2015.gada pirmo ceturksni, samazinājies par 1,9%, bet investīcijas pamatkapitālā kritušās par 15,8%. Kopējo investīciju kritumu noteikusi gan joprojām pastāvošā nenoteiktība ārējā vidē, gan ES fondu līdzekļu plūsmas mazināšanās, kur jau nākamajos ceturkšņos situācija varētu uzlaboties.
22. Neskatoties uz problēmām ārējos tirgos, preču un pakalpojumu eksports salīdzināmās cenās 2015.gadā palielinājās par 1,0%, tomēr tas bija vājāks pieaugums nekā 2014.gadā. Eksporta attīstību negatīvi ietekmēja ģeopolitiskā situācija, Krievijas noteiktās sankcijas ES ražotajiem pārtikas produktiem un NVS valstu kopējās ekonomiskās situācijas pasliktināšanās un joprojām lēnā ekonomikas izaugsme eirozonā. Latvijas preču eksports faktiskajās cenās 2015.gadā kopumā palielinājās par 1,3%, un eksporta kritumu uz Krieviju par 24,4% kompensēja eksporta pieaugums uz tādiem tirgiem kā Lietuva, Alžīrija, Apvienotie Arābu Emirāti, Dānija, Čehija un ASV. Lielākā pozitīvā ietekme preču eksporta pieaugumā bija mehānismu un elektroierīču eksporta pieaugumam par 10,7%, kā arī koka un koka izstrādājumu eksporta pieaugumam par 2,2% un ķīmiskās rūpniecības ražojumu eksporta pieaugumam par 5,1%. Būtiskākā negatīvā ietekme bija minerālproduktu, tekstilmateriālu, kā arī pārtikas un lauksaimniecības preču eksporta kritumam attiecīgi par 14,0%, 8,9% un 1,3%.

23. Līdz ar sarežģīto situāciju ārējā vidē un Krievijas noteiktajām sankcijām, kā arī samazinoties reeksporta apjomiem, Latvijas kopējais preču eksports faktiskajās cenās 2016.gada pirmajā ceturksnī samazinājies par 4,9%. Tajā skaitā eksports uz Krieviju sarucis par 17,7%, savukārt lielākie pieaugumi bijuši preču eksportā uz tādām valstīm kā Dānija, Uzbekistāna, Alžīrija, Ēģipte un Etiopija. No preču grupām visvairāk audzis lauksaimniecības un pārtikas preču eksports, bet visvairāk samazinājies mehānismu un ierīču eksports. Preču un pakalpojumu imports 2016.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar 2015.gada pirmo ceturksni, palielinājies par 5,0%. Jāatzīmē, ka ES fondu ietekme uz pieprasījumu pēc ārvalstu precēm un pakalpojumiem 2015.gadā samazinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un bija vien 0,1 procentpunkta apmērā.
24. **Inflācija.** Patēriņa cenu pieaugums 2015.gadā saglabājās zems, ko noteica galvenokārt ārējie faktori, tajā skaitā naftas un pārtikas cenu kritums pasaules tirgū. Gada vidējā inflācija 2015.gadā veidoja 0,2%, tajā skaitā preču cenas samazinājās par 0,7%, bet pakalpojumu cenas pieauga par 2,5%, atspoguļojot augošo iekšējo pieprasījumu, ko sekmēja iedzīvotāju ienākumu kāpums. Vislielākā inflācijas līmeni pazeminošā ietekme 2015.gadā bija degvielas cenu kritumam, kā arī siltumenerģijas un gāzes cenu samazinājumam. Savukārt lielākā inflāciju paaugstinošā ietekme bija elektroenerģijas cenu kāpumam.
25. 2016.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar 2015.gada pirmo ceturksni, patēriņa cenas samazinājās par 0,4%. Zemo inflācijas līmeni turpina noteikt ārējie procesi jeb tā sauktā importētā inflācija, pirmkārt energoresursu un pārtikas izejvielu cenu kritums pasaules tirgū. Preču cenas, ko vairāk ietekmē importētā inflācija, 2016.gada pirmajā ceturksnī samazinājās par 1,2%, bet pakalpojumu cenas, kuras nosaka iekšējie procesi, pieauga par 1,7%. Inflāciju paaugstinošu efektu rada ES fondi, Kohēzijas politikas investīcijas 2015.gadā palielināja inflāciju par aptuveni 0,5 procentpunktiem.
26. **Ražotāju cenas 2015.gadā salīdzinājumā ar 2014.gadu** samazinājās par 1,0%, tajā skaitā vietējā tirgū realizētās produkcijas cenas samazinājās par 1,5%, bet eksportētās produkcijas cenas - par 0,5%. Vislielākie cenu samazinājumi bija atkritumu savākšanā un apstrādē – par 4,4%, pārtikas produktu ražošanā - par 4,1% un nemetālisko minerālizstrādājumu ražošanā – par 2,5%. Savukārt lielākie cenu pieaugumi bija notekūdeņu savākšanā un attīrīšanā – par 7,7%, ūdens ieguvē un apgādē – par 6,8% un ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošanā – par 3,8%.
27. **Nodarbinātība un bezdarbs.** Lai arī lēnāk nekā iepriekšējos gados, 2015.gadā turpināja uzlaboties situācija darba tirgū. Nodarbināto iedzīvotāju skaits 2015.gadā palielinājies par 1,3% līdz 896 tūkstošiem, savukārt darba meklētāju skaits samazinājās par 8,7% līdz 98 tūkstošiem. Samazinājies arī ilgstošo bezdarbnieku, jauniešu bezdarbnieku un pirmspensijas vecuma bezdarbnieku skaits, tomēr bezdarba līmenis šajās vecuma grupās joprojām saglabājas salīdzinoši augsts.
28. Kopumā ekonomikā nodarbināto iedzīvotāju skaits pēc CSP veiktā darbaspēka apsekojuma rezultātiem laikā no 2010. gada līdz 2015. gadam ir palielinājies par 45,4 tūkstošiem jeb 5,3%. Tomēr nodarbināto iedzīvotāju skaits joprojām ir par 161,3 tūkstošiem jeb 15,3% mazāks nekā ekonomikas pārkaršanas laikā 2007.gadā. Šādu atšķirību nosaka galvenokārt demogrāfiskā situācija un pēdējos gados notikusī darbaspējas vecuma iedzīvotāju emigrācija.
29. Pēc CSP veiktā darbaspēka apsekojuma rezultātiem 2016.gada pirmajā ceturksnī nodarbināto iedzīvotāju skaits 15-74 gadu vecumā bijis par 0,6% lielāks nekā attiecīgajā laika posmā pirms gada, sasniedzot 889,2 tūkstošus, ES fondu projektu īstenošana būs saglabājusi pozitīvu ietekmi uz nodarbinātības dinamiku arī 2016.gadā, palielinot nodarbināto skaita pieauguma tempu aptuveni par 0,3 procentpunktiem, un jāatzīmē, ka ES fondu investīcijas pēdējos gados ir būtiski stimulējušas cilvēkkapitāla attīstību.

30. Līdz ar darbības vecuma iedzīvotāju skaita pakāpenisku samazināšanos zems nodarbinātības pieaugums saglabāsies arī turpmākajos gados un ekonomikas izaugsme galvenokārt balstīsies uz produktivitātes pieaugumu, savukārt darba meklētāju īpatsvara samazināšanās tempu noteiks tautsaimniecības izaugsme un strukturālās izmaiņas.
31. Darba meklētāju īpatsvars pēc darbības apsekojuma rezultātiem 2015.gadā ir sarucis līdz 9,9%, salīdzinot ar 10,8 procentiem 2014.gadā. Kopš 2010.gadā sasniegtā 19,5% maksimuma darba meklētāju īpatsvars ir samazinājies kopumā par 9,6 procentpunktiem, tomēr joprojām ir nedaudz augstāks nekā 2007.gadā, kad darba meklētāju īpatsvars bija 6,1%. (skat. ilustrāciju Nr.2).

Ilustrācija Nr.2. Nodarbināto iedzīvotāju skaits, darba meklētāju īpatsvars un reģistrētā bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, ceturkšņu dati. (CSP dati)

32. Darba meklētāju vīriešu īpatsvars ekonomiski aktīvo vīriešu skaitā valstī 2015.gadā bijis augstāks nekā sievietēm (attiecīgi ekonomiski aktīvo sieviešu skaitā), veidojot 11,1% un 8,6%. 2015.gadā darba meklētāji ar darba pieredzi bija 86 tūkstoši jeb 87,6% no darba meklētāju skaita. Gada laikā darba meklētāju skaits ar darba pieredzi samazinājies par 8,8%, bet to īpatsvars starp visiem darba meklētājiem nav mainījies.
33. 2015.gadā ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju īpatsvars starp visiem darbības vecuma iedzīvotājiem samazinājies līdz 32,5%, salīdzinot ar 33,7 procentiem 2014.gadā. To iedzīvotāju īpatsvars starp visiem ekonomiski neaktīvajiem iedzīvotājiem, kuri zaudējuši cerības atrast darbu, 2015.gadā attiecīgi samazinājies līdz 4,8%, salīdzinot ar 5,4 procentiem 2014.gadā.
34. NVA oficiāli **reģistrētā bezdarba līmenis** 2015.gada beigās bija 8,7% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem – par 0,2 procentpunktiem augstāks nekā pirms gada. Tajā pašā laikā reģistrēto bezdarbnieku skaits, salīdzinot ar 2014.gada decembri, ir samazinājies par 0,3% un 2015.gada decembra beigās bijis 81,8 tūkstoši cilvēku. 2015.gadā bezdarbnieka statuss valstī kopumā tika piešķirts 104,6 tūkst. cilvēku, kas ir par 3,6% vairāk nekā 2014.gadā.
35. Augstākais bezdarba līmenis 2015.gada beigās bija reģistrēts Latgales reģionā – 18,5%. Kurzemes reģionā bezdarba līmenis 2015.gada beigās bija 11,0%, Vidzemes reģionā – 9,5% un Zemgales reģionā – 8,7%. Zemākais bezdarba līmenis bija Rīgas reģionā – 5,4%.
36. 2016.gada pirmajā ceturksnī bezdarba samazināšanās ir apstājusies, darba meklētāju īpatsvaram veidojot 10,3%, salīdzinot ar 10,2% pagājušā gada pirmajā ceturksnī.

Sagaidāms, ka vidējā termiņā nodarbinātības pieaugums turpinās pakāpeniski samazināties, un ekonomikas izaugsme galvenokārt balstīsies uz produktivitātes pieaugumu.

37. **Iedzīvotāju ienākumi** 2015.gadā turpināja ievērojami palielināties. Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2015.gadā sasniedza 818 *euro*, gada laikā palielinoties par 6,8% un jau par 19,9% pārsniedzot pirmskrīzes augstāko līmeni 2008.gadā. Straujākais vidējās bruto darba samaksas pieaugums 2015.gadā bija privātajā sektorā – par 7,9% līdz 799 *euro*, bet sabiedriskajā sektorā vidējā alga palielinājās par 5,2% līdz 855 *euro*. Vidējā darba alga privātajā sektorā 2015.gadā par 28,6% pārsniedza 2008.gada līmeni, bet sabiedriskajā sektorā šis līmenis pārsniegts tikai par 6,1 procentu. Kopš 2012.gada otrās puses jūtami augusi arī reālā alga jeb pirktspēja, un 2015.gadā kopā tā palielinājies par 7,4%.
38. **VSID un DP rādītāju sasniegtās vērtības**, kā arī ES fondu projektu ieviešanas ietekme uz šiem rādītājiem ir aprakstīta apakšsadaļā “Rādītāju sniegums”.
39. Finanšu ministrijas 2016.gada februārī **izstrādātais makroekonomiskās attīstības scenārijs** ir veidots uz konservatīviem pieņēmumiem par ārējās vides attīstību un 2016.gadam paredz izaugsmi 3,0% apmērā. Scenārijs balstās uz prognozēm, ka pasaules un Latvijas galveno ārējās tirdzniecības partnervalstu izaugsme 2016.gadā kļūs nedaudz straujāka. Būtiski, ka Latvijas galveno tirdzniecības partneru izaugsme būs augstāka nekā vidēji ES. Pieņemts, ka Krievijas noteiktās sankcijas netiks pastiprinātas un Krievijas rublis būs sasniedzis zemāko vērtību, ko stabilizēs neliels naftas cenu pieaugums. Tādējādi pieprasījums pēc Latvijas precēm un pakalpojumiem būs stabils un pieaugošs. Līdz ar ārējā pieprasījuma stabilizēšanos un intensīvāku ES fondu apguvi paredzams, ka investīcijas pieaugs straujāk nekā pēdējos divos gados. Paredzams, ka vidējā termiņā ekonomikas izaugsme kļūs sabalansētāka un to balstīs gan privātā patēriņa, gan eksporta pieaugums.
40. Attiecībā uz darba tirgus situāciju, sagaidāms, ka 2016.gadā nodarbināto iedzīvotāju skaits ekonomikā pieaugs lēnāk – par 0,2%, ko noteiks darbības vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās un mērenais ekonomikas izaugsmes temps. Savukārt darba meklētāju īpatsvars samazināsies līdz 8,9%, ko ietekmēs arī iedzīvotāju skaita samazināšanās 15-74 gadu vecuma grupā. Vidējā termiņā gaidāms tikai mērens nodarbinātības pieaugums un izaugsmi galvenokārt nodrošinās produktivitātes kāpums. Darba samaksas pieaugums vidējā termiņā būs līdzvērtīgs produktivitātes izmaiņām.
41. Patēriņa cenu izmaiņas 2016.gadā visbūtiskāk ietekmēs ārējie faktori, tajā skaitā zemās energoresursu un pārtikas izejvielu cenas pasaules tirgū, un prognozētais inflācijas līmenis 2016.gadam ir zems – 0,4 procenti. Inflāciju paaugstinoša ietekme būs akcīzes nodokļa paaugstināšanai naftas produktiem, tabakas izstrādājumiem un alkoholiskajiem dzērieniem, kā arī mājokļu apsaimniekošanas pakalpojumu aplikšana ar pievienotās vērtības nodokli. Naftas un pārtikas cenām turpmākajos gados stabilizējoties, patēriņa cenu pieaugumu Latvijā noteiks galvenokārt pamatinflācija, kas līdz turpmāku situācijas uzlabošanās darba tirgū, vidējās darba samaksas pieaugumu un konvergenci uz ES vidējo līmeni nodrošinās kopējās inflācijas palielināšanās līdz 2,5% vidējā termiņā.
42. Plašāka informācija par sociāli-ekonomisko situāciju Latvijā 2016.gadā ir pieejama makroekonomikas un valsts budžeta ikmēneša apskatā⁶ kā arī ziņojumā par horizontālās prioritātes „Makroekonomiskā stabilitāte” īstenošanu un sasniegto 2015.gadā⁷.

⁶ Makroekonomikas un valsts budžeta ikmēneša apskati ir pieejami šeit -

http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/tautsaimniecibas_analize/tautsaimniecibas_analize/ikmenesa_makroekonomikas_un_budzeta_apskats/

⁷ Ziņojums par horizontālās prioritātes „Makroekonomiskā stabilitāte” īstenošanu 2015.gadā ir pieejams šeit -

https://komitejas.esfondi.lv/o/_layouts/15/start.aspx#/U/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2F0%2FU%2FHP%20insti%C5%ABciju%20zi%C5%86ojumi&FolderCTID=0x012000E6BC96AA869FBC40A009D467F85EE21&View=%7BCE2389F5%2D5573%2D405B%2D9E27%2D6B48B6BF4FD9%7D

2. Darbības programmas izpildes pārskats

43. Šajā sadaļā sniegta informācija par DP finanšu sniegumu un sasniegtiem rādītājiem, HP ieviešanu, ieguldījumu "Eiropa 2020" stratēģijas (Lisabonas stratēģija) mērķu un vadošo iniciatīvu sasniegšanā, DP sasaisti ar ESSBJR, atbilstību ES tiesībām publisko iepirkumu, komercdarbības atbalsta, kā arī atkritumu, notekūdeņu un ūdens jomās, ES fondu sistēmas pilnveidošanu un vienkāršošanu, aplūkotas DP ieviešanā konstatētās būtiskākās problēmas un veiktie pasākumi šo problēmu risināšanai, konstatētās neatbilstības, kā arī veiktie uzraudzības un izvērtēšanas, finanšu vadības un kontroles pasākumi. ES fondu investīcijas Latvijā tika veiktas saskaņā ar ES un LR normatīvo aktu prasībām, izveidoto vadības un kontroles sistēmu un attiecīgiem normatīvajiem dokumentiem. Informācija par ES fondu ieviešanas sistēmu ir pieejama FM administrētajā ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/2007-2013-ieviesana>, savukārt normatīvo aktu saraksts ir pieejamas <http://www.esfondi.lv/2007-2013-saistosie-dokumenti>.

2.1. Darbības programmas īstenošana

44. Šajā apakšsadaļā sniegta informācija par būtiskākajiem grozījumiem plānošanas dokumentos, par finanšu sniegumu un sasniegtiem rādītājiem DP līmenī, ietverot informāciju par sasniegtiem VSID, DP līmeņa, ietekmes un bāzes (core) uzraudzības rādītājiem, deklarējamo izdevumu sadalījumu pa dimensiju kodiem, 2007.-2013. gada plānošanas perioda slēgšanu, kā arī ietverta informācija par HP īstenošanas koordināciju, ieguldījumu "Eiropa 2020" stratēģijas (Lisabonas stratēģija) mērķu sasniegšanā un DP sasaisti ar ESSBJR. Detalizēta informācija par finanšu progresu un sasniegtiem uzraudzības rādītājiem pieejama 1. un 3.pielikumā.

2.1.1. Izmaiņas darbības programmas īstenošanas kontekstā⁸

45. Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku ES fondu ieviešanu, plānošanas periodā pēc nepieciešamības tika veikti grozījumi plānošanas dokumentos, t.sk. DP (2008., 2009., 2010., 2011. un 2013. gadā), bet pārsvarā DPP, veicot pārdales aktivitāšu un apakšaktivitāšu līmenī, precizējot atbalstāmo darbību nosacījumus u.c. Būtiskākie grozījumi veikti globālas ekonomiskās krīzes rezultātā 2010.gadā⁹. Šie grozījumi paredzēja finanšu pārdales, novirzot līdzekļus tām aktivitātēm, kurām ir tiešākā ietekme uz ekonomikas atveseļošanās sekmēšanu, vienlaikus palielinot ES fondu finansējuma intensitāti līdz Regulas Nr.1083/2006 3.pielikumā noteiktajam līmenim un samazinot nacionālo finansējumu par 91,9 milj. *euro* jeb 11,9% (detalizēta informācija tika sniegta ziņojumā par DP īstenošanu 2009.gadā).
46. Arī 2013.gadā¹⁰ tika veikti nozīmīgi grozījumi DP, kas paredzēja, ņemot vērā lauzto līgumu apjomu, kā arī finansējuma apguves riskus atsevišķās DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitātēs, veikt finansējuma pārdales 40,4 milj. *euro* uz DP „Infrastruktūra un pakalpojumi”, aizstājot daļu esošo valsts budžeta virsstaistību. Lēmums pārdalīt ERAF finansējumu tika pieņemts, ņemot vērā būtisko pieprasījumu un nepieciešamību ēku energoefektivitātes uzlabošanai, kā arī nepieciešamību attīstīt profesionālās izglītības infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi, kas ir būtisks priekšnosacījums jauniešu bezdarba mazināšanai. Vienlaikus abu aktivitāšu projekti ir stratēģiski nozīmīgi

⁸ Visu to elementu apraksts, kas nav tieši izveidojušies darbības programmas atbalsta rezultātā, taču tieši ietekmē programmas īstenošanu (kā piemēram, izmaiņas tiesību aktos vai neparedzēta sociālekonomiskā attīstība).

⁹ 2010.gada 23.septembrī EK apstiprināja grozījumus DP "Infrastruktūras un pakalpojumi" (Komisijas lēmums Nr.C(2010) 6673 final).

¹⁰ 2013.gada 19.decembrī grozījumus DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” apstiprināja Eiropas Komisija (Komisijas lēmums C(2013) 9688 final).

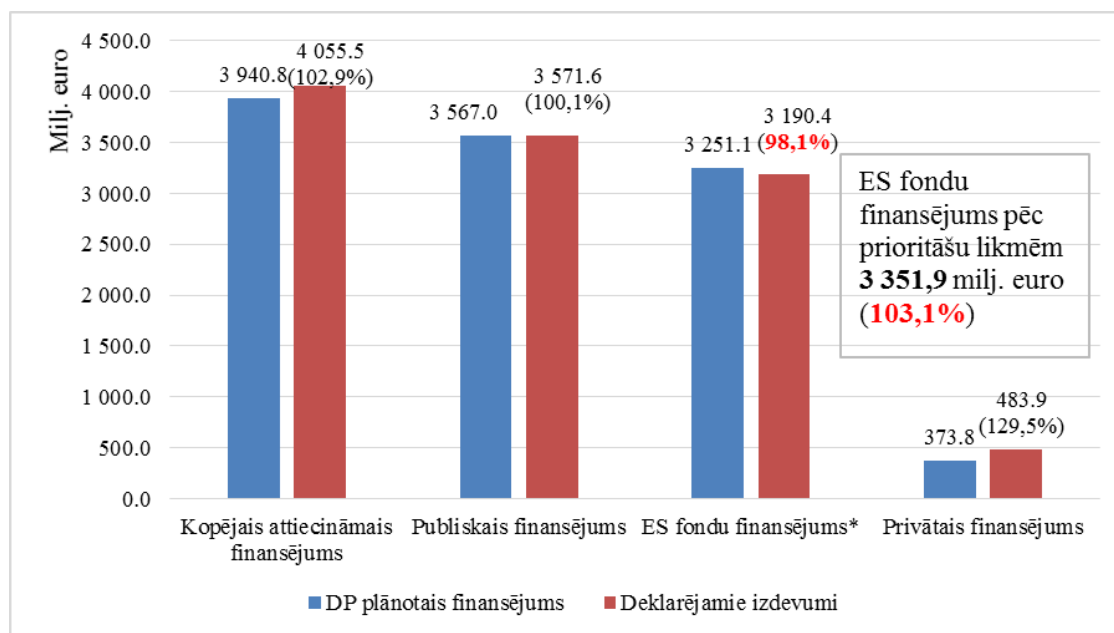
- stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā attiecībā uz jauniešu iniciatīvu, ekonomisko izaugsmi un ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu, samazinot SEG emisiju daudzumu.
47. Informācija par galvenajām sociāli ekonomiskajām tendencēm ir sniegta sadaļā 1. “Sociāli ekonomiskā situācija un tendences”, informācija par globālas ekonomiskās krīzes ietekmi uz DP rezultātu sasniegšanu ir sniegta sadaļā 2.1.2 “[Darbības programmas ieviešanas kvalitatīva analīze](#)” apakšsadaļā “Rādītāju sniegums”, informācija par būtiskākām reformām, kas ietekmēja DP īstenošanu ir sniegta 3.1. sadaļā “[Prioritātes „Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai” ieviešana](#)”.

2.1.2. Darbības programmas ieviešanas kvalitatīva analīze

48. Šajā apakšsadaļā sniegta DP sasniegumu analīze, pamatojoties uz fiziskajiem un finanšu rādītājiem, tostarp sasniegtā progresa kvalitatīva analīze saistībā ar sākotnēji noteiktajiem mērķiem, kā arī informācija par deklarējamā ES fondu finansējuma sadalījumu pa dimensiju kodiem. Detalizētāka informācija par prioritāšu sasniegtiem rezultātiem ir sniegta ziņojuma 3.sadaļā “[Prioritāšu īstenošana](#)”. Lai nodrošinātu ziņojuma pārskatāmību, lielākā daļa statistiskās informācijas tika iekļauta ziņojuma pielikumos, sniedzot tekstā tikai pamatdatus par finanšu sniegumu un atsevišķus piemērus jau sasniegto rādītāju vērtībām. 3.pielikumā par sasniegtiem rādītājiem iekļauti komentāri par būtiski pārsniegtām/nesasniegtām vērtībām pret DP noteikto.

Informācija par finanšu sniegumu

Ilustrācija Nr.3. DP plānotais finansējums un deklarējamie izdevumi sadalījumā par finansējuma avotiem, (% no DP plānotā finansējuma attiecīga avota) milj. euro

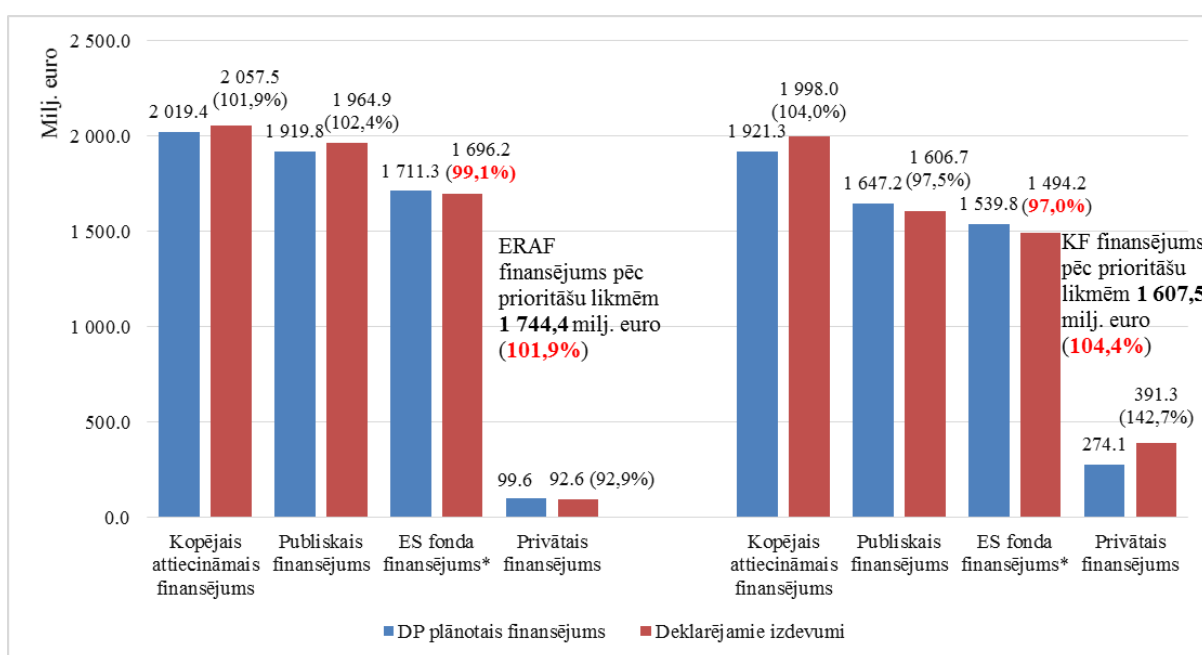
*Saskaņā ar projektos faktisko līdzfinansējuma likmi

49. Ilustrācijā Nr.3 ir atspoguļots DP plānotais finansējums un deklarējamie izdevumi, ES fondu finansējums atspoguļots gan pēc projektos faktiskās līdzfinansējuma likmes, gan pēc prioritāšu līdzfinansējuma likmes, savukārt detalizētāka informācija sadalījumā pa prioritātēm ir sniegta ilustrācijā Nr.5. Minētās ilustrācijas parāda, ka DP ir rezerve virs pieejamā ES fondu finansējuma un atsevišķās prioritātēs tiks izmantota 10% elastība, kas noteikta EK pamatnostādņēs par DP slēgšanu, lai nezaudētu pieejamo ES fondu līdzfinansējumu. Deklarējamo ES fondu izdevumu rezerve (starpība starp DP pieejamo

un deklarējamo ES fondu finansējumu pēc prioritāšu likmēm) kopumā veido 100,8 milj. *euro*.

50. Projektu kopējais attiecināmais deklarējamais finansējums pārsniedz DP finanšu plānā noteikto par 114,7 milj. *euro*. Tas skaidrojams gan ar papildus pieejamo valsts budžeta finansējumu 183,7 milj. *euro* ("virssaistības") DP mērķu un rezultātu sekmīgākai sasniegšanai, gan ar lielāku privāto finansējumu, kas par 110,1 milj. *euro* jeb par 29,5% pārsniedz DP plānoto. Tas, savukārt, liecina par finansējuma saņēmēju ieinteresētību īstenot ES fondu projektus. Vislielākais plānotā privāta finansējuma pārsniegums 80,4 milj. *euro* apmērā ir prioritātē 3.3."Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana" kurā plānoto 88,7 milj. *euro* vietā piesaistīts 169,1 milj. *euro* un 3.5.prioritātē "Vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšana", kurā plānoto 185,4 milj. *euro* vietā ir piesaistīts par 36,7 milj. *euro* vairāk, jeb 222,1 milj. *euro* privātais finansējums.

Ilustrācija Nr.4. ERAF un KF prioritāšu DP plānotais finansējums un deklarējamie izdevumi sadalījumā par finansējuma avotiem, (% no DP plānotā finansējuma attiecīga avota) milj. euro

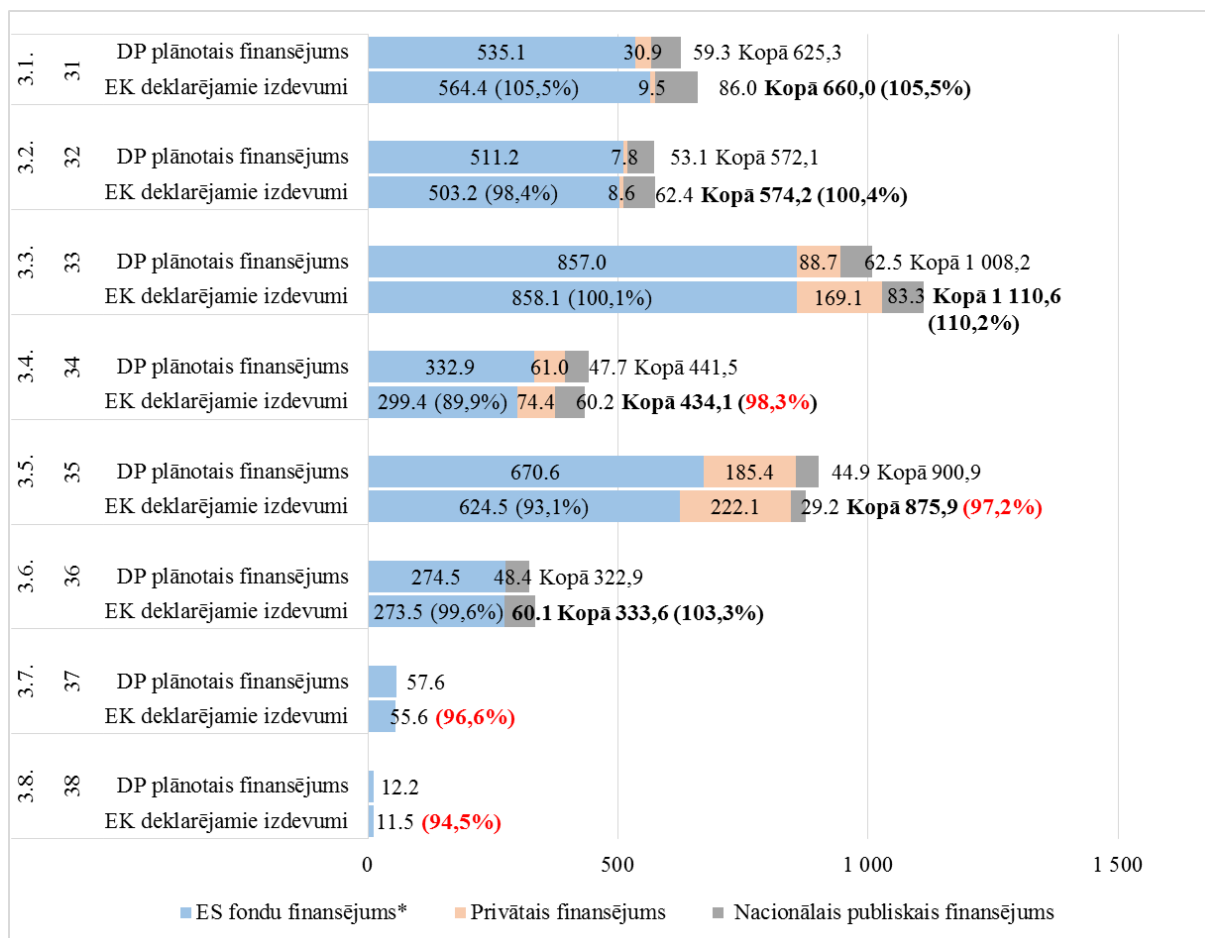
*Saskaņā ar projektos faktisko līdzfinansējuma likmi

51. Jāsecina, ka 2012.gadā pieņemtie valdības lēmumi¹¹ par valsts budžeta virssaistību konceptuālu piešķiršanu ES fondu projektiem ir attaisnojušies un virssaistības nodrošināja iespēju izmantot pieejamo ES fondu finansējumu pilnā apmērā, nosedzot lauztos līgumus, neatbilstības un neveiksmīgos projektus, kā rezultātā finanšu progress gan kopā DP, gan sadalījuma pa fondiem (skat. ilustrāciju Nr.4) ir vērtējams kā ļoti labs.
52. Ilustrācijas Nr.5 dati liecina, ka sadalījumā pa prioritātēm veiksmīgākais finanšu sniegums ir bijis minētajā 3.3.prioritātē "Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana", kā arī 3.1.prioritātē "Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai", kurā bija pieejams vislielākais virssaistību apmērs (55,3 milj. *euro*) aktivitātēm, kas ir vēsti uz mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai un neatliekamās medicīniskās palīdzības attīstību. Ievērojams sniegums ir bijis arī 3.6. prioritātē "Policentriska attīstība" un 3.2.prioritātē "Teritoriju pieejamības un sasniedzamības veicināšana".

¹¹ Informācija par virssaistību piešķiršanu: <http://www.esfondi.lv/informativie-zinojumi-par-valsts-budzeta-virssaistibu-iespejam-es-fondu-aktivitates>

Minētajās prioritātēs DP plānotais kopējais attiecināmais deklarējamais finansējums pārsniegts par 149,9 milj. *euro*.

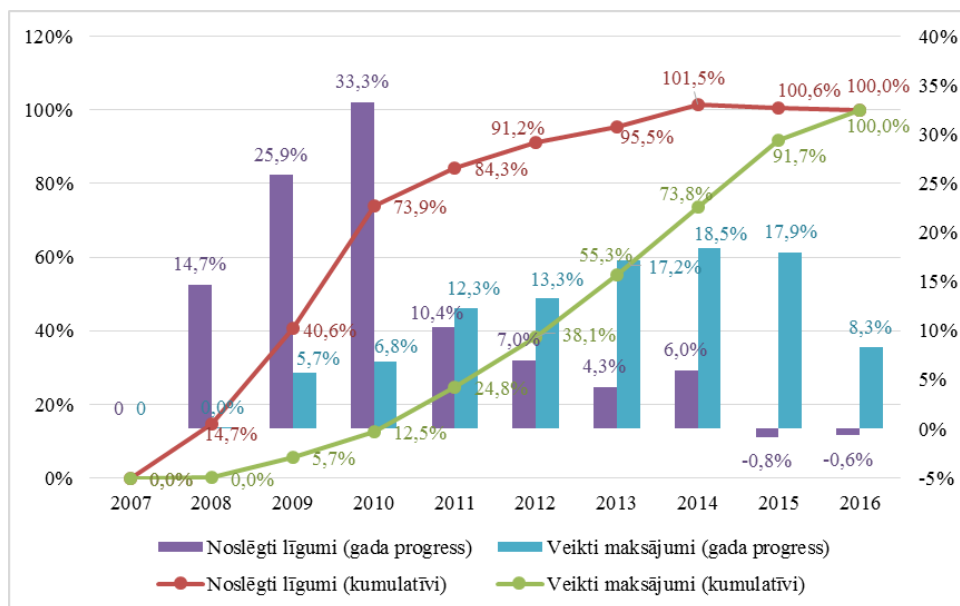
Ilustrācija Nr.5. Prioritātēm DP plānotais finansējums un deklarējamie izdevumi sadalījumā pa finansējuma avotiem un kopā (% no pieejamā finansējuma).

*Saskaņā ar projektos faktisko līdzfinansējuma likmi

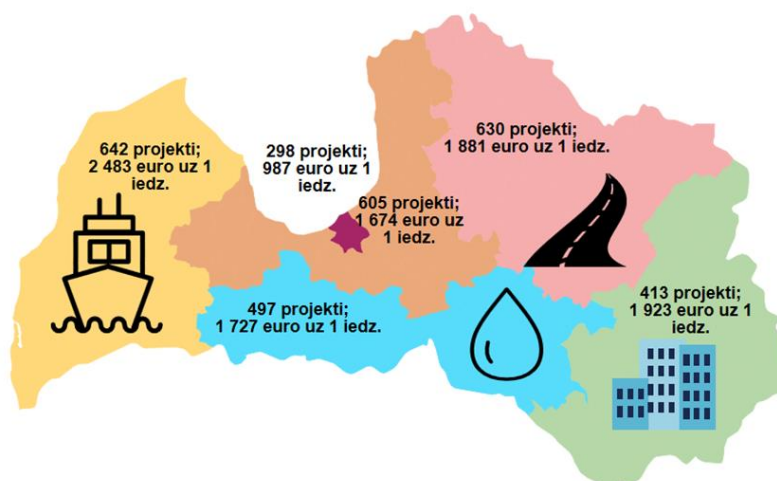
53. Savukārt četrās prioritātēs – 3.4."Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana" 3.5."Vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšana", 3.7."Tehniskā palīdzība ERAF ieviešanai" un 3.8."Tehniskā palīdzība KF ieviešanai" netika izmantots viss piešķirtais finansējums neatbilstību, laužto līgumu un ietaupījumu dēļ, šajos pasākumos virsstaistības vai prioritāšu likmes iztrūkumu nekompensēja. Minētais neietekmē noslēguma maksājumu, ņemot vērā 10% elastības principu, kas ļauj kompensēt trūkstošo finansējumu starp prioritātēm.
54. Kopumā DP tika veiksmīgi īstenoti 3 085 projekti, viena projekta vidējās kopējās attiecināmās deklarējamās izmaksas ir 1,3 milj. *euro*, bet lielāka daļa jeb 81,7% projektu kopējās deklarējamās attiecināmās izmaksas ir zem vidējās izmaksu summas. Visapjomīgākie projekti tika īstenoti ar KF atbalstu transporta infrastruktūras jomā. Savukārt projekti ar vismazāko finansējumu tika vērsti uz ģimenes ārstu tīkla attīstību.

Ilustrācija Nr.6. DP noslēgto līgumu un veikto maksājumu progress 2007.-2016.gadā kumulatīvi un gada ietvaros pret attiecīgi noslēgto līgumu un veikto maksājumu summu kopā uz 31.03.2016., %

55. Kā redzams ilustrācijā Nr.6 perioda sākumā tika izstrādāta normatīvā bāze ES fondu projektu uzsākšanai, līdz ar to līgumu slēgšanas straujākais progress ir bijis 2009. – 2010. gadā. Savukārt 2015. un 2016.gadā noslēgto līgumu summa nedaudz samazinājies līgumu laušanas un neatbilstoši veikto izdevumu dēļ. Attiecīgi arī maksājumu veikšanas progress plānošanas perioda sākumā ir bijis lēns, 2013.gadā bija izmaksāts nedaudz vairāk par pusi no pieejama ES fondu finansējuma un straujākais progress ir bijis 2014. un 2015.gadā, kas ir skaidrojams ar infrastruktūras projektu vidējo ilgumu 2-3 gadi un specifiku.
56. Jāsecina, ka nacionāli noteikto gada maksājumu mērķu uzraudzības process, t.sk. proaktīva problēmu risināšana, ir attaisnojies, nodrošinot n+2/n+3 principa ievērošanu un pilnīgu ES fondu izmantošanu kopumā.
57. Vērtējot DP ieguldījumu reģionālā griezumā (skat. ilustrāciju zemāk), jāsecina, ka kopumā līdzvērtīgs projektu skaits īstenots Rīgā, Kurzemē un Vidzemē. Zemgalē, Latgalē un Rīgas reģionā, projektu skaits ir krietni mazāks, savukārt, rēķinot uz 1 iedzīvotāju – investīciju ziņā līdz ar Kurzemi jāizceļ Latgalē, kā arī Vidzemē sasniegtais.

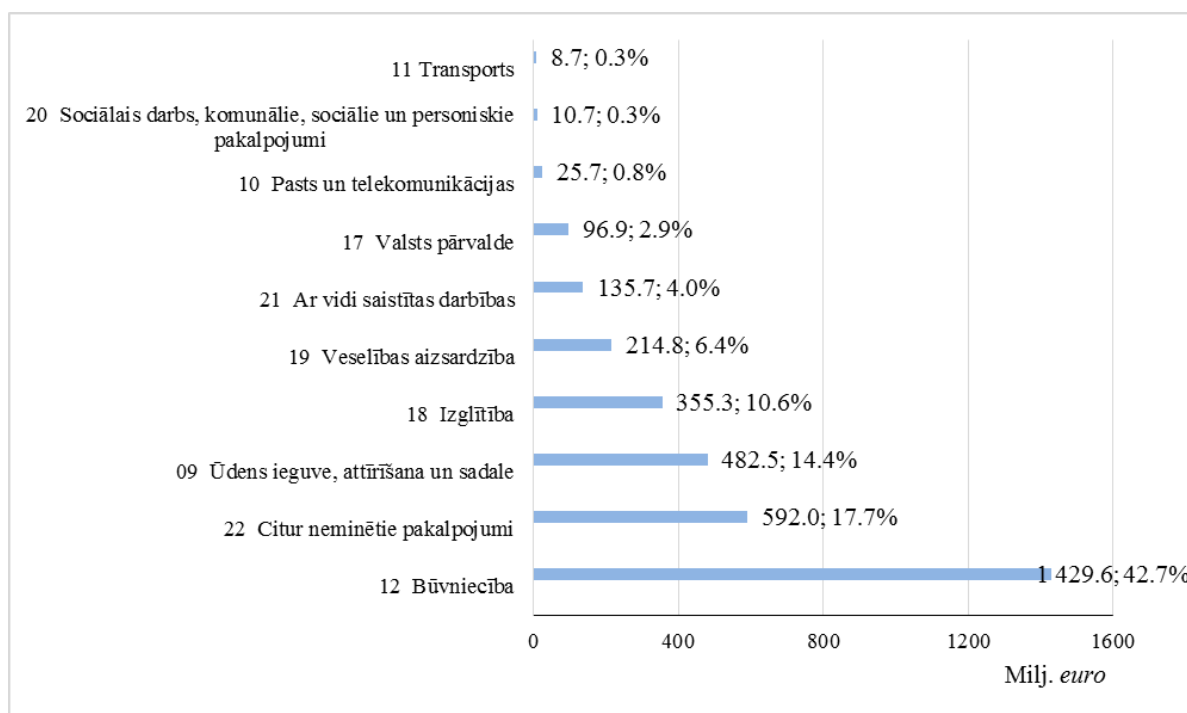
Ilustrācija Nr.7. Plānošanas periodā DP īstenoto projektu ES fondu ieguldījumi reģionu dalījumā.

DP ietvaros noslēgtie līgumi sadalījumā pa dimensiju kodiem

58. Saskaņā ar DP Latvijai piemērojamas trīs dimensijas – „Prioritārie temati”, „Finansēšanas veids” un „Teritorijas tips”. Savukārt saskaņā ar Regulas Nr.1828/2006 XVIII pielikuma 2.1.3.punkta prasībām ziņojumā apkopots deklarējamā ES fondu finansējuma sadalījums atbilstoši piecām dimensijām (t.sk. dimensija “Ekonomiska darbība” un ” Atrašanās vieta”). Jāatzīmē, ka tam ir tikai informatīvs raksturs un atsevišķos gadījumos, kad nav iespējams precīzi noteikt finansējuma sadalījumu pa dimensiju kodiem, aprēķinos tika izmantota ekspertu metode.
59. Dimensijas “Ekonomiskā darbība” kodu dalījumā (skat. 8.ilustrāciju) lielākais finansējums bija ieguldīts būvniecības jomā (42,7% no DP plānotā ES fondu finansējuma), kam seko citur neminētie pakalpojumi – piemēram, kultūra, enerģētika u.c. (17,7%), ūdens ieguve, attīrīšana un sadale (14,4%) un izglītība (10,6%). Pārējos sektoros finansējuma apjoms ir bijis mazākā apmērā.

Ilustrācija Nr.8. DP ietvaros deklarējama ES fondu finansējuma sadalījums pa dimensijas “Ekonomiska darbība” kodiem (ņemot vērā DP noteiktās prioritāšu likmes), % no DP piešķirtā ES fondu finansējuma.

60. Detalizēta informācija par deklarējama ES fondu finansējuma apjomu sadalījumā pa dimensiju kodiem aplūkojama ziņojuma 2.pielikumā.

Rādītāju sniegums

61. Analizējot sasniegtus rādītājus un novirzes no plānotām vērtībām, jāņem vērā, ka kopš VSID sagatavošanas 2007.gadā ir notikušas straujas izmaiņas ekonomiskajā situācijā Latvijā pasaules finanšu krīzes iespaidā, turklāt ekonomiku Latvijā ietekmē arī kopējā ģeopolitiskā situācija pasaulē. Līdz ar to šobrīd ir pilnīgi citi ekonomiskie apstākļi, kuros iepriekš prognozētās rādītāju vērtības var būt pārsniegtas vai nesasniegtas ekonomiskās situācijas izmaiņas dēļ.
62. 2007.–2013.gada plānošanas periodā, samazinot vai palielinot finansējumu konkrētām aktivitātēm/apakšaktivitātēm vai pārskatot to ietvaros atbalstāmās darbības, uzraudzības

rādītāji netika mainīti. Līdz ar to dažos gadījumos sākotnēji izvirzītā uzraudzības rādītāja sasniegšana vairs nav iespējama vai arī uzraudzības rādītāja vērtība tiek pārsniegta gadījumos, kad attiecīgajai aktivitātei/apakšaktivitātei pieejamais finansējuma apjoms tiek palielināts.

Tabula Nr.1. Sasniegtie VSID un DP ietekmes un konteksta rādītāji (CSP,AI dati).

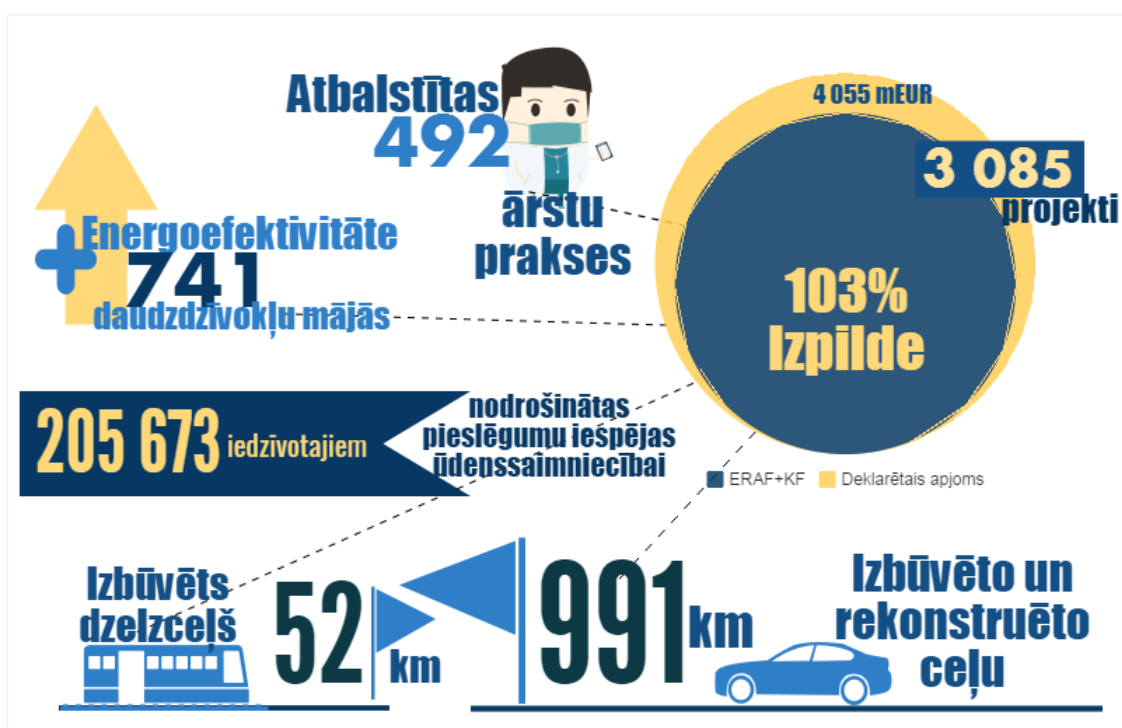
Rādītāja nosaukums (mērvienība), bāzes vērtība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)
1.	2.	3.
Paaugstināt nodarbinātības līmeni līdz 70% (%); 66,3	70,0	68,1 (97,3%)
Ikgadēji saglabāt stabilu IKP pieauguma tempu 6-8% līmenī (%); 11,9	6,0	2,7 (45,0%)
Paaugstināt vecāku cilvēku nodarbinātības līmeni līdz 55% (%); 53,3	55,0	59,4 (108,0%)
Sasniegt vismaz 53% no ES vidējā produktivitātes rādītāja (%); 47,9	53,0	64,5 (121,7%)
Paaugstināt sieviešu nodarbinātības līmeni līdz 66% (%); 62,3	66,0	66,4 (100,6%)
Bezdarba līmeni samazināt zem 6% (%); 6,8	6,0	10,1 (0,0%)
Ilgstošā bezdarba rādītāju samazināt līdz 2,0% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita (%); 2,5	2,0	4,5 (0,0%)
Iedzīvotāju īpatsvaru, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, palielināt līdz 62% (%); 9	62,00	65,3 (105,3%)
sasniegt laika ietaupījuma vērtību pasažieriem, pateicoties izbūvētiem un rekonstruētiem autoceļiem – 10,9 miljoni EUR/gadā; nav bāzes vērtības	10 900 000,00	18 839 627,00 (172,8%)

63. Jāsecina, ka lielāka daļa no **DP ietekmes un konteksta rādītāju ir sasniegta vai pat pārsniegta sākotnēji plānotā vērtība**, piemēram, sasniegts plānotais nodarbinātības līmenis vispār, kā arī sieviešu un vecāku cilvēku grupās. Tāpat ar tiešu ES fondu ietekmi gandrīz divas reizes pārsniegts cilvēku ietaupītais laiks rekonstruētu ceļu rezultātā. Vienlaikus, ņemot vērā minēto situāciju Latvijas ekonomikā, daļa no rādītāju vērtībām nav sasniegta, piemēram, sociāli un ekonomiski svarīgākajās jomās, kā bezdarba līmenis un IKP izaugsmes temps, ko galvenokārt ietekmēja ārējie faktori, t.sk. pasaules ekonomikas attīstības tendences, kuru ietekme bija būtiskāka nekā ieguldītās ES fondu investīcijas. Tomēr, kā redzams no zemāk minētā skaidrojuma, ES fondu investīcijas neapšaubāmi pozitīvi ietekmēja minēto rādītāju vērtību sasniegšanu un mazināja pasaules krīzes ietekmi.
64. Saskaņā ar CSP datiem Latvijas IKP 2007.gadā, salīdzinot ar 2006.gadu, palielinājies par 10%, bet jau nākamajos trīs gados bija negatīvs pieaugums pasaules finanšu krīzes ietekmē. Kāpums atkal piedzīvots tikai 2011.gadā – 6,2%, bet jau nākamajos gados samazinājies, ņemot vērā gan vispārējo krīzes negatīvo ietekmi uz ES, kā arī 2014.gadā noteiktajām sankcijām pret Krieviju. **IKP pieauguma temps** salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem kopumā nesasniedz VSID noteikto mērķi – 6%, tomēr arī 2015.gadā sasniegtie 2,7% pārsniedz gan 2015.gadā prognozētos 2,1%, gan ES vidējo IKP pieauguma tempa rādītāju – 2,0%. ES fondu investīcijas pozitīvi ietekmē IKP dinamiku – FM analīzes dati liecina, ka **laika periodā no 2011. līdz 2015.gadam ES fondu (kopā ESF, ERAF un KF) devums reālā IKP pieaugumā vidēji bija aptuveni 1,3 procentpunkti**.

65. Pēc CSP datiem **2015.gadā nodarbinātības līmenis sasniedza 68,1%, nedaudz atpaliekot no plānotās vērtības (70%)**, par 1,8 procentpunktiem pārsniedzot 2006.gada rādītāju. Palūkojoties uz nodarbinātības līmeni iedzīvotāju skaita izmaiņu kontekstā, jāsecina, ka nodarbinātības līmeņa pieaugums varētu būt skaidrojams nevis ar ekonomisko aktivitāšu pieaugumu, bet tieši darba spēka skaitlisku samazināšanos, jo Latvijas iedzīvotāju skaits kopš 2006.gada samazinājies par 11,0%. Lielā mērā iedzīvotāju skaits samazinājies ekonomiskās krīzes dēļ, ko pavadīja gados jaunāku iedzīvotāju izbraukšana no valsts darba meklējumos. Arī šobrīd Latviju raksturo negatīvs migrācijas saldo. Attiecīgi vecāko cilvēku (55-64 gadi) nodarbinātības līmenis ir sasniedzis 59,4%, pārsniedzot mērķa vērtību (55,0%) par 4,9 procentpunktiem. Sieviešu nodarbinātības līmenis sasniedza 66,4% (mērķa vērtība 66,0%), pieaugot par 4,1 procentpunktiem, salīdzinot ar 2007.gadu. Savukārt bezdarba līmenis (15-64) no 6,8% 2007.gadā perioda beigās pieaudzis līdz 10,1%. Līdz ar darbības vecuma iedzīvotāju skaita pakāpenisku samazināšanos mērens nodarbinātības pieaugums saglabāsies arī turpmākajos gados un ekonomikas izaugsme galvenokārt balstīsies uz produktivitātes pieaugumu. Arī ilgstošā bezdarba rādītājs, neskatoties uz iedzīvotāju skaita samazināšanos un novecošanos perioda beigās sasniedz 4,5% , nesasniedzot ne mērķa vērtību – 2%, ne arī 2007.gada rādītāju – 2,5%.
66. Pozitīva ietekme uz nodarbinātības dinamiku bija arī ES fondu investīcijām, FM aprēķini liecina, ka 2015.gadā ES fondu projektu īstenošana palielinājusi nodarbināto skaita pieauguma tempu par 0,4 procentpunktiem (2014. gadā par 0,3 procentpunktiem), nodarbinātību veicināja arī radītas darba vietas, tomēr attiecībā uz DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” tās ir saistītas ar konkrētu projektu īstenošanu, radot īstermiņa darba vietas. Pēc projektu pabeigšanas un finanšu plūsmas apstāšanās darba vietas neizbēgami samazinās, jo daudzskaitliski būvnieku pakalpojumi vairs nav nepieciešami, lai uzturētu projekta rezultātu.
67. Pēc CSP veiktā darbības spēka apsekojuma rezultātiem 2016.gada pirmajā ceturksnī nodarbināto iedzīvotāju skaits 15-74 gadu vecumā bijis par 0,6% lielāks nekā attiecīgajā laika posmā pirms gada, sasniedzot 889,2 tūkstošus, ES fondu projektu īstenošana būs saglabājusi pozitīvu ietekmi uz nodarbinātības dinamiku arī 2016.gadā, palielinot nodarbināto skaita pieauguma tempu aptuveni par 0,3 procentpunktiem, un jāatzīmē, ka ES fondu investīcijas pēdējos gados ir būtiski stimulējušas cilvēkkapitāla attīstību.
68. Informācija par ES fondu finansēto projektu ieviešanas rezultātā radītajām darba vietām ir sniegta ziņojuma 2.1.5.sadaļā „[Horizontālo prioritāšu ieviešana](#)”.
69. Saskaņā ar Eurostat datiem **produktivitātes uz vienu strādājošo līmeņa, jeb IKP pēc pirktspējas paritātes standarta uz vienu strādājošo Latvijā**, salīdzinot ar ES valstīm bija pārsniegts jau 2007.gadā (mērķis – 53%) – rādītāja vērtība bija 53,9%, kad vēl nebija uzsākta plānošanas perioda projektu ieviešana, bet valstī bija vispārēji laba ekonomiskā situācija aizņēmumu vieglās pieejamības dēļ. Plānošanas perioda gaitā rādītājam bija tendence pieaugt gan ES fondu projektu ieviešanas rezultātā, gan iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ krīzes izraisītas emigrācijas ietekmē. Savukārt 2015. gadā rādītāja vērtība bija 64,5%.
70. VSID mērķis – **iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi** – 62,0% sasniegšana norit sekmīgi un to tiešā veidā ietekmē ES fondu līdzfinansēto projektu ieviešana, jo atbilstoši valsts SIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" ziņojumam par komunālo notekūdeņu un notekūdeņu dūņu apsaimniekošana Latvijā, tieši visbūtiskāko ieguldījumu šī rādītāja nodrošināšanā nodrošina divu DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” īstenoto ūdenssaimniecības pakalpojumu aktivitāšu ietvaros ieviestie projekti, sevišķi apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu zem 2000. Līdz plānošanas perioda beigām rādītāja sasniegtā vērtība ir 65,3%.

71. VSID mērķi - **sasniegt laika ietaupījuma vērtību pasažieriem**, pateicoties izbūvētiem un rekonstruētiem autoceļiem – 10,9 miljoni *euro* gadā arī tiešā viedā ietekmēja ar ES fondu atbalstu īstenotie ievērojami ceļu rekonstrukcijas projekti. Līdz perioda beigām rādītāja vērtība ir 18,8 miljoni *euro* gadā gandrīz divas reizes lielāka par mērķa vērtību. Šādu ietaupījumu ļāva sasniegt sākotnēji plānoto būvniecības cenu kritums, kas savukārt nodrošināja līdzekļus papildu projektu iesniegumu atlases kārtām.
72. No augstāk esošās analīzes secināms, ka ES fondu finansējums ir viens no būtiskākajiem investīciju avotiem Latvijas tautsaimniecībā. Finanšu krīzes laikā, kad Latvijas ekonomika saruka par 22,5%¹², ES fondi apvienojumā ar tālredzīgu fiskālo un ekonomisko politiku sniedza nenovērtējamu atbalstu ekonomikas atlabšanā, sociālās spriedzes mazināšanā un priekšnosacījumu radīšanā tālākai ilgtspējīgai izaugsmei. Papildus pieminams, ka FM aprēķini liecina, ka 2009.gadā ES fondu līdzekļi par aptuveni 2% mazināja krīzes izraisīto kopējo investīciju kritumu, kas 2009.gadā sasniedza 33,3% salīdzinājumā ar 2008.gada investīciju apjomu.

Ilustrācija Nr.9. Ieviešanas rezultāti.

73. Kopumā DP ir sasniegta vai pārsniegta lielākā daļa (47 no 55, jeb 85,5%) no **DP līmeņa iznākuma un rezultāta rādītājiem**. Ir sasniegti un pārsniegti visi bāzes jeb pamatrādītāji (kuriem ir noteikta sasniedzamā mērķa vērtība), izņemot enerģētikas jomas pamatrādītāju - vēja elektrostaciju un koģenerācijas staciju, kas izmanto atjaunojamus energoresursus, jauda atpaliek no plānotās vērtības, jo aktivitāte “Vēja elektrostaciju attīstība” netika uzsākta un tās finansējums pārdalīts, ņemot vērā 2009.gada ekonomisko situāciju valstī, kad valsts budžeta resursi bija ierobežoti¹³.
74. Sniedzot ieguldījumu **cilvēku kapitāla nostiprināšanā** (izglītības, sociālā un veselības infrastruktūra), sasniegti vai gandrīz sasniegti praktiski visi rādītāji. Tikai viens rādītājs

¹² Eurostat dati -

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>

¹³ Atsevišķiem rādītājiem tiek izmantoti 2014.gada dati, jo rādītāju vērtību noteikšana iespējama gadu pēc visu projektu pabeigšanas vai statistiku par iepriekšējo gadu publicē nākamā gada otrajā pusē (dažu rādītāju vērtības būs pieejamas 2016.gada beigās).

(atbalstīto darba tirgus iestāžu un sociālo pakalpojumu sniedzēju institūciju skaits, kurās nodrošināta pakalpojumu pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem) ir izpildīts par trešdaļu no plānotā galvenokārt sakarā ar iestāžu reorganizāciju (apvienošanu) saglabājot to funkcijas, kā arī paredzētā finansējuma samazināšanu, lai pielāgotos faktiskajai ekonomiskai situācijai un nodrošinātu optimālu minēto iestāžu pakalpojumu sniegšanu. Tādēļ, apskatot ieguldījumu sociālā kontekstā, pēc būtības mērķis ir sasniegts, jo iepriekš minēto iestāžu pakalpojumus izmantojošo cilvēku skaits audzis par 20,0% plānoto 2,0% vietā.

75. **Teritorijas pieejamības kontekstā pārsniegti pilnīgi visi DP līmeņa rādītāji.** Visievērojamāk pārsniegti rādītāji autoceļu jomā, jo kopš plānošanas sākuma piešķirti papildu līdzekļi valsts budžeta virsraistību veidā, kā arī samazinājušās būvniecības cenas, t.sk. krīzes ietekmē, kas ļāva īstenot vairāk projektu. Tāpat, ņemot vērā IKT straujo attīstību, pamatoti kritušās projektu izmaksas, līdz ar to pārsniegti arī elektronisko pakalpojumu pieejamības un izmantošanas rādītāji.
76. **Transporta jomā** arī ļoti veiksmīgi īstenoti projekti Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstībā un ilgtspējīga transporta veicināšanā. Septiņas reizes pārsniegts plānotais TEN-T ceļu rekonstrukcijas kopgarums, sasniedzot 425,4 km. Arī šeit bija iespējams sasniegt šādus rezultātus, pateicoties papildu piešķirtajam finansējumam un izmaksu sarūkšanai, salīdzinot ar perioda sākumu. Arī dzelzceļa attīstības rādītāji sasniegti plānotajā apjomā. Savukārt plānoto četru uz lidostu attīstību vērstu projektu vietā, par 16,5% samazinot pieejamo ES fondu finansējumu, atbalstītas tikai divas lidostas (Rīga un Liepāja), šāds lēmums pieņemts izvērtējot projektu ilgtspēju, iepriekš veiktos valsts ieguldījumus un potenciālās lidostu attīstības iespējas.
77. Ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu vidi dzīvei un ekonomiskai aktivitātei veikti kompleksi **energoefektivitātes uzlabošanas** pasākumi atbalstītajās sociālajās mājās, vairāk nekā 20 reizes pārsniedzot plānoto enerģijas ietaupījumu, neskatoties uz to, ka atbalstu saņēmušo sociālo māju skaits perioda noslēgumā bija par ceturtdaļu zemāks par plānoto, kā arī pieejamais ES fondu finansējums samazināts par 29,9%. Sociālo māju rādītāju sasniegšanai finansējuma saņēmējiem jeb pašvaldībām bija grūtības nodrošināt nepieciešamo līdzfinansējumu ceturtdaļai plānoto projektu, kas rezultējās ar projektu pārtraukšanu. Plānojot šo rādītāju, tika apzinātas visas sociālās mājas Latvijas teritorijā, un bija paredzēts uzlabot visu māju energoefektivitāti. Ņemot vērā šo faktu, pārtraukto projektu vietā nebija iespējams dot iespēju ieviest citu projektu, līdz ar to rādītājs ir palicis nesasniegts. Tāpat par trešdaļu pārsniegts plānotais **kultūras pakalpojumu** pieprasījums, kas norāda, ka Latvijas reģionos ārpus Rīgas ir liels pieprasījums pēc kvalitatīviem kultūras pasākumiem, kas šobrīd var tikt nodrošināti, tieši pateicoties ES fondu atbalstam daudzfunkcionālo centru izveidei, ko neietekmēja tas, ka plānoto četru daudzfunkcionālo centru vietā uzceltas trīs, jo viena pašvaldība atteicās īstenot projektu līdzfinansējuma trūkuma dēļ.
78. **Ūdenssaimniecības projektos rādītāji pilnībā tika sasniegti**, nodrošinot atbilstošus dzeramā ūdens un notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumus pat lielākam iedzīvotāju īpatsvaram, nekā sākotnēji plānots. Savukārt plānošanas kļūdu dēļ nav izdevies nodrošināt plānoto dalīto atkritumu savākšanas punktu skaitu, jo projektu potenciālajiem ieviesējiem noteiktas augstas prasības un pārāk maza finansējuma intensitāte, līdz ar ko rādītājs par iedzīvotāju skaitu uz vienu dalītās atkritumu savākšanas punktu ir divas reizes mazāks nekā plānots, bet attiecīgi samazināts arī pieejamais ES fondu finansējums – par 55,5%. Tāpat divas reizes mazāku rezultāti ir sasniegti atjaunojamo energoresursu jomā. Uz plānošanas perioda beigām nav nodrošināts AER elektroenerģijas īpatsvars kopējā saražotajā elektroenerģijas apjomā, bet, tā kā projekti pabeigti plānošanas perioda pašās beigās, rādītāju joprojām plānots nodrošināt, jo sasniegto vērtību iespējams noteikt gadu pēc pēdējo projektu pabeigšanas. Nav un netiks sasniegtas plānotās AER

izmantojošo staciju elektroražošanas jaudas. Plānošanas perioda sākumā nacionāli pieņemts lēmums nesniegt atbalstu vēja elektrostaciju attīstībai, kas izskaidro rādītāja sasniegšanas vājo sniegumu.

79. Attiecībā uz **policentrisku attīstību**, ir ievērojami – par 60,0% – pārsniegts plānotais īstenoto projektu skaits. Rezultātā ir revitalizēta pilsētvide vai uzlabota reģionu pilsētu konkurētspēja, veicinot Rīgas ietekmes mazināšanos Latvijas teritorijā. Arī šajā gadījumā galvenais faktors rādītāju pārsniegšanai ir bijis būvniecības cenu samazinājums plānošanas perioda vidū, kad Eiropu skāra globālā finanšu krīze.
80. Ņemot vērā minēto rādītāju sniegumu, kā arī ārējo faktoru būtisko ietekmi, secināms, ka kopumā DP mērķi ir sasniegti. Detalizēta informācija par rādītāju progresu līdz plānošanas perioda beigām, tajā skaitā skaidrojumi par būtiskākajām novirzēm no plānotā, ir 3.pielikumā.

2.1.3. Ieguldījums ES 2020 stratēģijas mērķu sasniegšanā

81. Lai īstenotu ES 2020 stratēģiju, 2011.gadā apstiprināta Latvijas nacionālā reformu programma „ES 2020” stratēģijas īstenošanai (turpmāk – NRP)¹⁴, ik gadu sniedzot progresa ziņojumu – aktuālākā informācija pieejama EM mājas lapā – https://www.em.gov.lv/lv/eiropas_savieniba/strategija_eiropa_2020_latvijas_nacionala_reformu_programma/. Zemāk tabulā ir apkopotas ES 2020 stratēģisko mērķu vērtības, finansējums, kas izlietots DP aktivitātēm, kas sekmēja ES 2020 mērķu sasniegšanu, kā arī kopsavilkums par ES fondu ieguldījumu mērķu sasniegšanā. Detalizēta informācija par visu aktivitāšu finansējumu ir 1.pielikumā.
82. 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu aktivitāšu sasaite un iespējamais ieguldījums ES 2020 mērķu sasniegšanā, izvērtējot to ieguldījumu katrā no vadošajām iniciatīvām veikta Vidus-posma (Mid-term) izvērtējumā¹⁵. Veiktā ES fondu plānošanas dokumentu mērķu analīze par atbilstību ES 2020 mērķiem liecina, ka kopumā ES fondi sekmē ES 2020 mērķu sasniegšanu.
83. Secināms, ka DP investīcijas netieši ietekmē stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu, jo DP mērķi ir vērsti uz infrastruktūras atjaunošanu un izbūvi, kā arī pakalpojumu attīstību, tai skaitā nodrošinot Trans-Eiropas transporta tīkla attīstību Latvijā un ilgtspējīga transporta attīstību, liela mēroga vides infrastruktūras izveides un uzlabošanas projektus, energoefektivitātes uzlabošanu un atjaunojamās enerģijas ražošanu un izmantošanu, reģionālās nozīmes transporta tīklu attīstību, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un pakalpojumu attīstību, aktivitātes kultūrvides uzturēšanai un uzlabošanai, kā arī pilsētvides attīstībai. Sinerģijā ar darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” mērķiem papildu atbalsts sniegts cilvēkresursu attīstībai, īstenojot izglītības, nodarbinātības, veselības un sociālo pakalpojumu infrastruktūras modernizāciju.
84. Kopumā DP īstenotas 25 aktivitātes un apakšaktivitātes kā arī 1 736 projekti ar kopējiem deklarējamiem attiecināmiem izdevumiem 1 124,4 milj. *euro* (t.sk. ES fondu daļa 929,0 milj. *euro*), kas vērsti uz ES 2020 mērķu sasniegšanu. Lielākais ES fondu atbalsts DP ietvaros sniegts klimata pārmaiņas un energoefektivitātes mērķu sasniegšanai (kopumā 297,0 milj. *euro*), tieša ietekme bija arī uz nodarbinātības veicināšanu, savukārt investīcijas izglītības un sociālās iekļaušanas jomā papildināja DP “Cilvēkresursi un

¹⁴ Latvijas nacionālā reformu programma „ES 2020” stratēģijas īstenošanai - http://www.em.gov.lv/images/modules/items/LV_NRP_lat.pdf

¹⁵ FM pasūtījumā SIA „Agile & Co” veiktais izvērtējums „2007. – 2013. gada plānošanas perioda ES fondu VSID prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes vidus posma (mid-term) izvērtējums” pieejams ES fondu mājas lapā: http://www.esfondi.lv/upload/Petijumi_un_izvertejumi/FM_MID_Zinojums_1.lote.pdf.

nodarbinātība” ietvaros ESF līdzfinansētos pasākumus, kuri tieši vērsti uz minēto jomu mērķu sasniegšanu.

Tabula Nr.2. Latvijas Republikas sasniegtās vērtības ES2020 mērķu kontekstā; EM un Eurostat dati;

ES 2020 stratēģiskais mērķis	Sasniegtā vērtība								LV nacionālais mērķis
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2020
Nodarbinātība – jānodarbina 75 % cilvēku vecumā no 20 līdz 64 gadiem– 1. mērķis	75,4	66,6	64,3	66,3	68,1	69,7	70,7	72,5	73%
	Kopā no DP izlietoti 122,3 milj. euro ¹⁶ (109,6% no plāna), t.sk. ES fondi – 114,3 milj. euro (108,5% no plāna) Neskatoties uz kopējo iedzīvotāju skaita samazināšanos, nodarbinātības līmenis kopš krīzes gadiem 2009. un 2010.gadā ir gandrīz sasniedzis 2008.gada līmeni un tuvojas 2020.gadam noteiktajam nacionālajam mērķim.17 Nodarbinātību tiešā veidā veicināja DP aktivitātes, kas vērstas uz pirmsizglītības iestāžu infrastruktūras pilnveidošanu, ar reģionālās attīstības jomu saistītās aktivitātes, kā arī citas aktivitātes, kuru ietvaros veikta būvniecība, attiecīgi uz projektu īstenošanas laiku tika palielināts nodarbināto skaits būvniecības nozarē.								
Klimata pārmaiņas un enerģētika: 20 % enerģijas jāieģūst no atjaunojamiem avotiem – 3.2.mērķis	29,9	34,3	32,5	33,5	35,8	37,1	38,7	38,7*	40%
	Kopā no DP izlietoti 100,3 milj. euro (169,5% no plāna), t.sk. ES fondi – 74,7 milj. euro (252,3% no plāna) DP ietvaros kopumā līdzfinansēti 10 projekti atjaunojamās energoresursus izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstībai dažādās Latvijas pilsētās, kuros par kurināmo izmanto biomasa (galvenokārt šķeldu) ar kopējo elektroenerģijas ražošanas jaudu 35,55 MWel, un uz 2015.gada beigām no šīm stacijām tika saražoti 1,24% no visas saražotās elektroenerģijas Latvijā (jauda 2%).								
Klimata pārmaiņas un enerģētika: par 20 % jāuzlabo energoefektivitāte – 3.3.mērķis	4,47	4,25	4,33	4,14	4,41	4,31	4,4	4,4*	3,80Mtoe
	Kopā no DP izlietoti 297,0 milj. euro (95,6% no plāna), t.sk. ES fondi – 222,4 milj. euro (131,4% no plāna) Bruto iekšzemes enerģijas patēriņš no 2005.gada ir samazinājies par 0,1 Mtoe, salīdzinot ar mērķi samazinājumam par 0,67 Mtoe līdz 2020.gadam. Energoefektivitātes palielināšanā ERAF un KF atbalsts sniegts pasākumos, ar kuru palīdzību ir sniegts atbalsts daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanā un sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanā, kā arī centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanā. Kopējais siltumenerģijas patēriņa samazinājums atbalstītajos projektos ir aptuveni 43 – 44%. Kopumā rekonstruēti 150 km centralizētās siltumapgādes tīkli un panākts gandrīz 15% siltumenerģijas zudumu samazinājums.								
Izglītība: skolu nebeigušo jauniešu īpatsvars jāsamazina zem 10 % robežas – 4.1.mērķis	15,5	13,9	13,3	11,6	10,6	9,8	8,5	9,9	13,4% (10,0%) ¹⁸
	Kopā no DP izlietoti 200,5 milj. euro (109,4% no plāna), t.sk. ES fondi – 171,6 milj. euro (107,6% no plāna) Skolu nepabeigušo iedzīvotāju īpatsvaram kopumā no 2008.g. ir tendences samazināties. Jau kopš 2013.g. noteiktais mērķis ir sasniegts, kas galvenokārt panākts uzlabojoties sociāli – ekonomiskajiem apstākļiem, motivācijai un skolu resursiem, bet tajā pašā laikā palielinoties migrācijai. Lai samazinātu skolu nepabeigušo iedzīvotāju īpatsvaru, ar ERAF ieguldījumiem veikti pasākumi, kas vērsti uz kvalitatīvām profesionālās un vispārējās izglītības mācību programmām nepieciešamās infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes nodrošināšanu, kā arī uz vispārējās izglītības pieejamības nodrošināšanu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, vienlaicīgi nodrošinot profesionālās izglītības pieejamību arī ieslodzījuma vietās.								

¹⁶ Šeit un turpmāk tabulā deklarējamais kopējais attiecināmais finansējums.

¹⁷ Vairāk informācijas par nodarbinātības līmeni ir ziņojuma sadaļā “Rādītāju sniegums”

¹⁸ Ņemot vērā līdzšinējo progresu, Latvija izvirza jaunu mērķi – 10%

ES 2020 stratēģiskais mērķis	Sasniegtā vērtība								LV nacionālais mērķis
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2020
Izglītība: vismaz 40 % cilvēku vecumā no 30 līdz 34 gadiem jāiegūst augstākā izglītība – 4.2.mērķis	27,0	30,1	32,3	35,9	37,2	40,7	39,9	41,2	34-36%
	Kopā no DP izlietoti 140,2 milj. euro (98,1% no plāna), t.sk. ES fondi – 120,0 milj. euro (98,8% no plāna) Nacionālais mērķis jau šobrīd sasniegts; augstskolu absolventu skaits Latvijā turpina palielināties, 2015.gadā sasniedzot 41,2%. Īpatsvara pieaugums nodrošināts pateicoties iepriekšējos gados pieaugošajam studējošo skaitam gan valsts budžeta finansētās, gan arī maksas studiju programmās. Tomēr turpmākajos gados, ņemot vērā iedzīvotāju vecuma struktūras īpatnības, šis īpatsvars varētu samazināties. Lai palielinātu iedzīvotāju īpatsvaru, kas ieguvuši augstāko izglītību, veikti ERAF ieguldījumi augstākās izglītības kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, modernizējot augstākās izglītības iestāžu infrastruktūru, tajā skaitā pielāgojot personām ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī nodrošinot ar iekārtām, aprīkojumu un tehnoloģijām.								
Nabadzība un sociālā atstumtība: vismaz par 20 miljoniem jāsamazina to cilvēku skaits, kuri dzīvo nabadzībā vai ir sociāli atstumti (vai kuriem draud šāds liktenis) (LV nacionālais mērķis 121 000 personas) – 5.mērķis	583	495	454	441	434	456	467	467*	462 tūkst.
	Kopā no DP izlietoti 264,2 milj. euro (102,7% no plāna), t.sk. ES fondi – 226,1 milj. euro (103,4% no plāna) Mērķa sasniegšanas veicināšanai DP ietvaros modernizētas uz klientiem vērstas darba tirgus institūcijas, uzlabojot valstī sniegtos sociālos pakalpojumus, kā arī veicinot darba un ģimenes dzīves saskaņošanu. Tāpat veikti ieguldījumi veselības infrastruktūrā, lai veiktu kvalitatīvāku ārstēšanu, tādējādi nodrošinot darbaspēka ātrāku atgriešanos darba tirgū.								

*Atsevišķiem rādītājiem 2015.gadā norādītas 2014.gada vērtības, ņemot vērā, ka aktuālas vērtības nav pieejamas

2.1.4. Darbības programmas sasaiste ar ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam

85. Šajā sadaļā sniegta informācija par nacionāla un ES līmeņa tikšanās un pasākumiem par ESSBJR, mērķu sasniegšanu, kā arī sniegta informācija par finanšu un rādītāju progresu DP aktivitātēs, kas saistītas ar ESSBJR mērķiem.
86. ESSBJR mērķu ieviešanai 2007.–2013.gada plānošanas periodā no DP izlietoti 3 074,0 milj. euro deklarējamā ES fondu finansējuma.

Tabula Nr.3. DP kopējie attiecināmie deklarējamie izdevumi, t.sk. ES fondu finansējums, % no DP plānotā ESSBJR mērķiem, milj. euro.

ESSBJR mērķis	Izdevumi mērķu sasniegšanai
Līdz pieņemamam līmenim samazināt barības vielu ietilpību jūrā	Kopā no DP izlietoti 26,8 milj. euro (98,9% no plāna), t.sk. ES fondi – 20,1 milj. euro (79,4% no plāna)
Saglabāt dabīgās zonas un bioloģisko daudzveidību, tostarp zivsaimniecību	Kopā no DP izlietoti 10,3 milj. euro (94,5% no plāna), t.sk. ES fondi – 7,7 milj. euro (70,6% no plāna)
Samazināt bīstamo vielu izmantošanu un ietekmi	Kopā no DP izlietoti 779,8 milj. euro (89,6% no plāna), t.sk. ES fondi – 582,3 milj. euro (81,4% no plāna)
Samazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām	Kopā no DP izlietoti 397,3 milj. euro (107,4% no plāna), t.sk. ES fondi – 297,0 milj. euro (149,4% no plāna)
Uzlabot iekšējos un ārējos transporta savienojumus	Kopā no DP izlietoti 2 085,6 milj. euro (105,7% no plāna), t.sk. ES fondi – 1 808,0 milj. euro (105,6% no plāna)
Saglabāt un vairojot Baltijas jūras reģiona pievilcību, jo īpaši, izmantojot izglītības un jaunatnes, tūrisma, kultūras un veselības jomu	Kopā no DP izlietoti 645,3 milj. euro (105,9% no plāna), t.sk. ES fondi – 546,7 milj. euro (105,1% no plāna)

87. 2015.gada pirmajā pusē Latvija no Igaunijas pārņēma ESSBJR nacionālo koordinātoru vadību (*chairmanship*). Tās laikā Latvija vada nacionālo koordinātoru sanāksmes un koordinē Rīcības plāna (*Action plan*) pārskatīšanas procesu. Tāpat 2015.gada 15.-16. jūnijā Jūrmalā norisinājās ESSBJR 6. ikgadējais forums, kas bija viens no lielākajiem Latvijas prezidentūras ES Padomē pasākumiem. Pēc šī foruma bija aptuveni 800 "tweeti", izmantojot "hashtag" #EUSBSR.
88. 1 milj. *euro* no Eiropas Parlamenta finansējuma ir piešķirti ESSBJR fondam, lai atbalstītu jaunus projektus. Tiks izskatīti visa tipa projekti kā arī horizontālus pasākumi, kas saistās ESSBJR rīcības plānu 2015.gadam. Apstiprinātie projekti pieejami BJS mājaslapā (<http://www.balticsea-region-strategy.eu/communication/news?start=24>).
89. 2015.gada 9.novembrī tika atvēlēti 30 milj. *euro* vērtā bonusu programma, kas vērsta uz Baltijas Jūras stratēģijas īstenošanu (rezultāti tika paziņoti 2016.gada jūnijā).
90. 2015.gada 5.oktobrī tika izveidota Baltijas jūras Makro-Reģionu karte, kas ietver informāciju par Baltijas jūras robežvalstīm.
91. Zviedrija organizē ESSBJR 7. ikgadējo forumu, kas š.g. 8.-9.novembrī norisināsies Stokholmā, kur tiks apspriesta attīstība un sadarbība Baltijas jūras reģionā..
92. "Rail Baltica" projekts spēra svarīgu soli uz priekšu un 2015.gada 25.novembrī parakstot 734 milj. *euro* vērtu līgumu, kur lielākā daļa tiks finansēta no ES līdzekļiem (ārpus 2014-2020.g. DP). Tā mērķis ir izveidot Eiropas standarta sliežu ceļu tīklu no Igaunijas caur Latviju un Lietuvu, un ar savienojumiem tālāk uz Varšavu un Berlīni. Darījums tika parakstīts Tallinā starp "RB Rail" trīspusējā kopuzņēmuma, kas ir atbildīga par projekta īstenošanu, EK ģenerāldirektorātu Mobilitātes un transporta (DG MOVE), un ES inovāciju un tīklu aģentūru (INEA), un attiecīgo valstu satiksmes ministrijām.
93. **Kā labas prakses projekta piemēru**, kas ir vērsts uz Baltijas jūras laba ekoloģiska stāvokļa atjaunošanu, ir pieminams 3.3.1.6.aktivitātes "Liepājas Karostas ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikumu nodrošināšana" projekts "Vēsturiski piesārņotas vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana, I kārtā" (kopējās attiecināmās izmaksas 9,6 milj. *euro*, t.sk. KF līdzfinansējums 8,0 milj. *euro*. Projekta mērķis bija vēsturiski piesārņotā Karostas kanāla sagatavošana sanācijas darbu veikšanai (saskaņā ar Helsinku komisijas (HELCOM) Baltijas jūras rīcības plānu) un vides kvalitātes pakāpeniska uzlabošana Liepājas ostā, attīrot vispiesārņotāko Karostas kanāla teritoriju, kas ir pamats tālākai vides situācijas uzlabošanai Liepājas ostas Ziemeļu daļā. Projekta īstenošanas rezultātā veikta Karostas kanāla 78 hektāru platībā attīrīšana no mazizmēra un lielizmēra tehnogēnā piesārņojuma un vispiesārņotākās kanāla teritorijas 10 hektāru platībā jeb tā sauktā "karstā punkta" attīrīšana no 50 501 kubikmetra piesārņoto nogulumu. Tiek turpināts darbs pie finansējuma piesaistes, lai, ņemot vērā Karostas kanāla attīrīšanas projektā iegūtās atziņas, veiktu pilnu Karostas kanāla sanāciju, likvidējot piesārņojumu un tā ietekmi uz apkārtējo vidi. Vēl viens labās prakses projektu piemērs, kas ir vērsts uz Davugavas un kopumā Baltijas jūras ūdens kvalitātes uzlabošanu ir sniegts 3.5. sadaļā "[Prioritātes „Vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšana” ieviešana”](#)".

Att. Nr.1. Projekts Nr. DP/3.3.1.6.0/14/IPIA/VARAM/001 "Vēsturiski piesārņotas vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana, I kārtā". Datu avots: <http://www.lsm.lv>

94. Kā **labās prakses piemēru** var minēt 3.1.5.3.1.apakšaktivitātes “Stacionārās veselības aprūpes attīstība”, kas ir saistīta ar mērķi saglabāt un vairot Baltijas jūras reģiona pievilcību, jo īpaši, izmantojot izglītības un jaunatnes, tūrisma, kultūras un veselības jomu, projektu “Stacionārās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca” ar kopējām izmaksām 2,2 milj. *euro*, no kurām ERAF līdzfinansējums ir 1,9 milj. *euro*, un ieviešanas ilgums 34 mēneši. Projektā izveidota jauna sterilizācijas un sterilo materiālu apgādes nodaļa, kas ietver tehnoloģisko iekārtu iegādi, kas paredzēta stacionāro un ambulatoro ārstniecības pakalpojumu nodrošināšanai, un rekonstruētas slimnīcas telpas, līdz ar to pārvietojot visu sterilizācijas nodaļu uz jaunām telpām, kas uzlabos visas slimnīcas darbības organizāciju. Papildus ir veikti renovācijas darbi esošajās operāciju zālēs, kas ietvers higiēnas un tehniskajām prasībām atbilstošu ventilācijas sistēmu izbūvi, un renovācijas darbus locītavu ķirurģijas nodaļā, līdz ar to sekmējot atbilstošas un mūsdienu prasībām piemērotas vides un mikroklimate izveidošanu pacientiem un personālam. Projekts ievērojams ar to, ka slimnīcā izveidota vismodernākā sterilizācijas nodaļa Latvijā, kas nodrošina maksimāli drošu ārstniecības procesu kā pacientiem tā arī mediķiem.

Att. Nr.2. Projekts Nr. 3DP/3.1.5.3.1/11/IPIA/VEC/013
“Stacionārās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”. Datu avots: VM uzraudzības ziņojums par 2014.gada 2.pusgadu.

2.1.5. Horizontālo prioritāšu ieviešana

95. Horizontālo politiku īstenošana ir neatņemama ES fondu DP ieviešanas sastāvdaļa. LR normatīvajos aktos ir noteiktas sešas HP: makroekonomiskā stabilitāte, informācijas sabiedrība, vienlīdzīgas iespējas, teritorijas līdzsvarota attīstība, Rīgas starptautiskā konkurētspēja, ilgtspējīga attīstība, kā arī ir apstiprinātas atbildīgās institūcijas par katras HP koordināciju¹⁹.
96. Lai nodrošinātu efektīvu un atbilstošu HP īstenošanu un uzraudzību nacionālā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas veica virkni pasākumu, piemēram:
- Par HP koordināciju atbildīgas institūcijas izstrādāja vadlīnijas horizontālo politiku koordinācijai²⁰.
 - Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju komplektos tika iekļauts kritērijs par HP vai vairāku HP ieviešanu. Savukārt, vērtējot projekta iesniegumus, tika vērtēts arī projekta ieguldījums HP ieviešanā.
 - Lai nodrošinātu vienotu izpratni par ES fondu horizontālo politiku uzraudzības sistēmas darbību, VI sadarbībā ar HP koordinējošajām iestādēm, AI un SI ir izstrādājusi vadlīnijas²¹ par HP ieviešanas uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipiem un uzraudzības kārtību.

¹⁹ Par HP atbildīgās iestādes ir noteiktas MK 2007. gada 26.jūnija noteikumu Nr.419 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu” 3.punktā

²⁰ <http://www.esfondi.lv/horizontalo-politiku-koordinacija>

²¹ Vadlīnijas, kas nosaka horizontālo politiku ieviešanas uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus un uzraudzības kārtību 2007.-2013.gada plānošanas periodā - http://www.esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2013/1.13_10.6_vadlinijas_HP.pdf

- Prasības HP principu ievērošanas projekta īstenošanas vietā pārbaudēm ir iekļauti VI metodikā pārbauzu veikšanai projektu īstenošanas vietās²², savukārt vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu nosaka finanšu korekcijas piemērošanas vispārējos principus un sniedz metodiskus norādījumus par to, kā organizēt HP īstenošanas prasību ievērošanas kontroli projektos un nepieciešamības gadījumā piemērot diferencētas sankcijas, finanšu korekcijas, pēc iespējas ņemot vērā samērīguma principu.
 - Par HP koordināciju atbildīgas institūcijas katru gadu sagatavoja analītisku pārskatu - apkopojumu par HP īstenošanas progresu un rezultātiem, tādējādi nodrošinot konsolidētu un analītisku informāciju par ES fondu plānošanas dokumentos iekļautajām prioritātēm.
97. Jāatzīmē, ka HP koordinēšanai tika paredzēti TP līdzekļi un kopumā tika sniegts atbalsts 536,3 tūkst. *euro*²³ apmērā, lai paaugstinātu ierēdņu profesionālo kapacitāti, nodrošinot piedalīšanos mācību pasākumos, semināros un citos pasākumos saistītos ar horizontālās politikas īstenošanas jautājumiem. Sniegts atbalsts aktivitātēs, kas paaugstinājušās mērķa grupu izpratni par HP mērķiem. Finansējuma saņēmējiem nodrošināti semināri un konsultācijas par HP īstenošanas principiem t.sk. par prasībām vides pieejamības nodrošināšanai personām ar funkcionāliem traucējumiem.
98. Detalizēta informācija par katru HP ir sniegta par HP koordināciju atbildīgās institūcijas ziņojumos par HP īstenošanas progresu un rezultātiem, kas ir pieejami ES fondu UK e-portfelī²⁴, savukārt zemāk sniegta kopsavilkuma informācija par DP ietvaros paveikto katras HP ieviešanā.

Makroekonomiskā stabilitāte

99. No visām DP aktivitātēm/apakšaktivitātēm 2015.gadā 60,7% ir tieša ietekme uz HP “Makroekonomiskā stabilitāte” (HP MS) un 9,8% tieši neietekmē HP MS. Jāpiezīmē, ka aktivitātēs/apakšaktivitātēs ar tiešo ietekmi koncentrējas lielākā daļa visa ES fondu finansējuma 2015.gadā – 383,8 milj. *euro* jeb 91% no visa ES fondu finansējuma DP.
100. Kopš VSID sagatavošanas 2007.gadā globālās finanšu krīzes iespaidā ir notikušas straujas izmaiņas Latvijas ekonomiskajā situācijā, līdz ar to VSID definētais rādītājs HP MS progresa noteikšanai un tā plānotās sasniedzamās vērtības, t.i., IKP pieaugums, kas nav mazāks par 3% gadā, zaudēja aktualitāti. 2009.gada nogalē FM saskaņā ar Padomes regulas (EK) Nr.1083/2006 29.pantā noteikto sagatavoja un iesniedza EK Stratēģisko ziņojumu, kur tika pārskatīti esošie un izvirzīti papildu ietekmes rādītāji. Starp rādītājiem, kas ir attiecināmi uz HP MS, ikgadējais potenciālā IKP pieaugums tika noteikts 1% apmērā. Atbilstoši CSP aprēķiniem, IKP pieauguma temps 2015.gadā sasniedza 2,7%²⁵, pārsniedzot plānoto rādītāja vērtību.
101. Saskaņā ar AI iesniegto informāciju 2007.-2013.gada plānošanas periodā kopā DP ietvaros līdz 2015.gada beigām ir radītas 1 785 ilgtermiņa un 436 īstermiņa darba vietas, tajā skaitā 2015.gadā DP ietvaros ir radītas 269 īstermiņa darba vietas.
102. Pozitīva ietekme ES fondu aktivitātēm ir arī uz eksporta palielinājumu. Tomēr jāatzīmē, ka Kohēzijas politikas finansējums sekmējis galvenokārt iekšējā tirgus attīstību un infrastruktūras uzlabošanu, tādēļ ES fondu investīciju ietekme uz eksportu bijusi mērena. Uzņēmumu eksportspēja Kohēzijas politikas ietvaros arī 2015.gadā tika

²² VI metodika pārbauzu veikšanai Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā 2007. - 2013.gada plānošanas periodā - http://www.esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2015/12-2_metodika_23.12.2015.pdf

²³ Kopā līdz 31.12.2015. HP koordinēšanai DP izlietotie līdzekļi (TP 2. kārtas ietvaros).

²⁴

https://komitejas.esfondi.lv/o/_layouts/15/start.aspx#/U/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2Fo%2FU%2FHP%20inst%20C5%20ABciju%20zi%20C5%2086ojumi&FolderCTID=0x012000E6BC96AA869FBC40A009D467F85EE21&View=%20BCE2389F5%20D5573%20D405B%20D9E27%20D6B48B6BF4FD9%207D

²⁵ Vairāk informācijas par IKP ir ziņojuma [1.sadalā](#)

veicināta ar tiešu atbalstu starptautiskam mārketingam un netieši – ar aktivitātēm, kuru mērķis ir celt uzņēmumu produkcijas kvalitāti un pievienoto vērtību.

103. Kopumā jāsecina, ka visā 2007.–2013.gada plānošanas periodā ES fondu ieguldījumiem ir būtiska ietekme uz Latvijas tautsaimniecību un cilvēkresursu attīstību.

Vienlīdzīgas iespējas

104. Lai 2007.-2013.gada ES fondu plānošanas periodā īstenotu VSID izvirzītos uzdevumus attiecībā uz HP, piemēram, nodrošinātu dzimumu līdztiesības integrētās pieejas īstenošanu visos politikas līmeņos un nozarēs, dzimumu līdztiesības princips ir nostiprināts ES fondu plānošanas un īstenošanas dokumentos, izstrādāts dzimumu līdztiesības plāns²⁶ un rekomendācijas izglītības nozarei²⁷, nozaru politiku regulējošajos likumos iekļauti dzimumu līdztiesības un diskriminācijas aizlieguma principi.
105. LM kā atbildīgā par HP institūcija sniedza informāciju un konsultācijas semināros ES fondu īstenošanā iesaistītajiem par vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu izpratnes par dzimumu līdztiesību, invaliditāti un aktīvo novecošanos veicināšanai, kopumā apmācot 3 590 personas, kā arī ir sagatavojusi rokasgrāmatu ES fondu projektu vadībā un īstenošanā iesaistītajiem “Kā nodrošināt vienlīdzīgas iespējas ES fondu līdzfinansētajos projektos”²⁸.

Tabula Nr.4. VSID noteiktie HP uzraudzības rādītāji un to sasniegta vērtība 2015.gadā (CSP dati).

VSID uzraudzības rādītājs	Sākotnējā vērtība	VSID plānotā vērtība	Sasniegtā vērtība (% no plānotās vērtības)
Nodarbinātības līmenis (15-64 gadi)	66,3%	70%	68,1 % (97,3%)
Nodarbinātības līmenis sievietēm (15-64 gadi)	62,3%	66%	66,4 % (100,6%)
Nodarbinātības līmenis vīriešiem (15 - 64 gadi)	70,5%	74%	69,9% (94,5%)
Nodarbinātības līmenis gados vecākiem cilvēkiem (55-64 gadi)	53,3%	55%	59,4% (108,0%)
Nodarbinātības līmenis personām ar invaliditāti visās vecuma grupās	n/a	40-52%	24,4% (61,0%)

106. Nodarbinātības rādītāji neatspoguļo tikai ES fondu ieguldījums nodarbinātības veicināšanā, bet, galvenokārt, atspoguļo kopumā valsts mēroga nodarbinātības tendences, ko ietekmē kopējie valstī notiekošie ekonomiskie procesi, piemēram, 2009.-2010.gadu ekonomiskā lejupslīde, kad Latvijā samazinoties nodarbinātības intensitātei un darba vietu skaitam, bija strauji pieaudzis bezdarba līmenis, līdz ar to nodarbinātības pieauguma temps samazinājās.
107. Lielākajai daļai DP aktivitāšu/apakšaktivitāšu (74%) ir tieša ietekme uz HP (projektos tika paredzēti specifiski pasākumi vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai), 8% aktivitātēm/apakšaktivitātēm ir netieša ietekme uz HP (projektā nav paredzētas specifiskas aktivitātes vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai, taču ar projekta aktivitāšu palīdzību tā netieši tiks veicināta), piemēram, attīstot infrastruktūru, tiek veicināta pieejamība pakalpojumiem un informācijai visiem iedzīvotājiem. 18% aktivitātēm/apakšaktivitātēm nav ietekmes uz HP, piemēram, enerģētikas,

²⁶ Plāns dzimumu līdztiesības īstenošanai 2012.-2014.gadam, http://www.lm.gov.lv/upload/dzimumu_lidztiesiba/lmpl_061211_pdzli.pdf

²⁷ Rekomendācijas sieviešu un vīriešu skaita līdzsvarošanai un dzimumu līdztiesības aspektu integrēšanai Latvijas pirmsskolas, vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības līmeņos, izglītības procesā un saturā līdz 2020.gadam.

http://www.lm.gov.lv/upload/dzimumu_lidztiesiba/dokumenti_un_tiesibu_akti/rekomend_090713.pdf

²⁸ <http://www.lm.gov.lv/upload/petijumi/roksgramataesf.pdf>

ūdenssaimniecības attīstības, tehnoloģijas pilnveidošanas un nomaiņas jomā projekti neparedz ietekmi uz HP.

108. Kā **labas prakses projektu piemēru**, kas veicinājuši HP principu ievērošanu, jāpiemin apakšaktivitātes Nr. 3.1.2.1.1. "Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem" Latvijas Universitātes (LU) projektu „Latvijas Universitātes infrastruktūras modernizācija prioritāro virzienu studiju programmu attīstībai”, kurā izbūvētā ēka saņēma Invalīdu un viņu draugu apvienības “Apeirons” balvu “Zelta krukis” kā 2015.gada humānākā ēka. Apvienība “Apeirons” akcentēja LU Dabaszinātņu akadēmiskā centra universālo dizainu, kas bez īpašiem vides pieejamības risinājumiem (ēkā nav nevienas invalīdu uzbrauktuves vai pacēlāja) padara jebkuru ēkas vietu pieejamu arī cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kas ir brīnišķīgs labās prakses piemērs. Projektā tika izveidotas autostāvvietas personām ar invaliditāti; ēkā izveidotas durvis, kas nodrošina ērtu pārvietošanos personām riteņkrēslā un personām ar bērnu ratiņiem; izbūvēti cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem pielāgoti lifti; teritorijā izvietoti ceļiņi no cieta seguma, pietiekami plati, ar līmeņu pārejām un bez apmalēm; ēkā ierīkotas pielāgotas tualetes personām ar funkcionāliem traucējumiem; ēkas kāpņu pirmais un pēdējais pakāpiens, grīdas līmeņu maiņas, stikla sienas, virsmas un citas bīstamās vietas marķētas spilgtā krāsā; ēkā izvietoti labi saskatāmi, viegli salasāmi, sataustāmi, izgaismoti apzīmējumi, vizuālā informācija, piktogrammas, norādes un/vai audio signāli; akustika telpās piemērota dzirdes aparātu lietošanai un/vai telpās nodrošināta troksni absorbējoša apdare vai arī telpas aprīkotas ar akustiskajām cilpām trokšņu mazināšanai; ēkā ierīkota abu dzimumu personām pieejama speciāla bērnu pārtīšanas vieta, nodrošinot vides pieejamību no dzimumu līdztiesības aspekta.
109. LU Dabaszinātņu akadēmiskais centrs atklāts 2015.gada 7.septembrī, un ir viens no modernākajiem dabaszinātņu centriem Baltijā un Eiropā. Ēkā apvienotas piecas fakultātes – Bioloģijas, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu, Ķīmijas un Medicīnas fakultātes Farmācijas studiju nodaļa, kā arī Fizikas un matemātikas fakultātes Optometrijas un redzes zinātņu nodaļa. Ēkā izvietoti arī seši Valsts nozīmes pētniecības centri. Projekta kopējās izmaksas ir 32,2 milj. euro, t.sk. ERAF finansējums 27,4 milj. euro.
110. Kā galvenās problēmas, kas konstatētās PPĪV attiecībā uz HP īstenošanu var minēt sekojošās – atsevišķos projektos netika īstenotas vai daļēji īstenotas plānotās aktivitātes vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai un īstenotās specifiskās aktivitātes vairākos projektos neatbilst būvnormatīviem vai nenodrošina vienlīdzīgu iespēju mērķu sasniegšanu. Trūkumi HP ieviešanā tika konstatēti 6% projektos (visās DP kopā), kuri tika novērsti līdz atkārtotai pārbaudei un finanšu korekcijas piemērošana nebija nepieciešama.
111. Kopumā secināms, ka īstenotie projekti veicināja HP īstenošanu, projektos tika īstenotas paredzētās specifiskās HP aktivitātes un notika to īstenošanas uzraudzība.

Att. 3. Nr.3DP/3.1.2.1.1/09/IPIA/VIAA/029 „Latvijas Universitātes infrastruktūras modernizācija prioritāro virzienu studiju programmu attīstībai” Datu avots: LU mājas lapa <http://www.lu.lv/zinas/t/37005/>

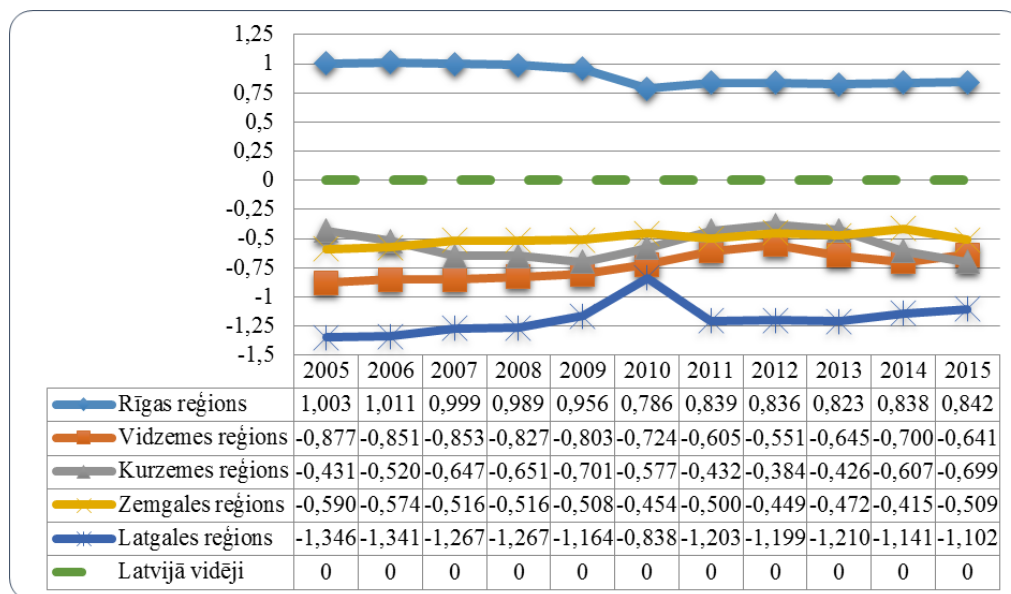
Teritorijas līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja

112. VSID 2007.-2013.gada plānošanas periodam nosaka, ka HP Teritorijas līdzsvarota attīstība uzraudzībai tiek izmantots uzraudzības rādītājs – reģionu teritorijas attīstības līmeņa indekss (turpmāk – TAI) (bāzes vērtība 2005.gadā: Rīgas reģionam 1,003,

Vidzemes reģionam -0,877, Kurzemes reģionam -0,431, Zemgales reģionam -0,590, Latgales reģionam -1,346).

113. Reģionu vidū vienīgi Rīgas reģionam raksturīgas pozitīvas TAI vērtības, kamēr pārējo reģionu teritorijas attīstību raksturo dažāda lieluma negatīvas vērtības. Tas izskaidrojams ar Rīgas reģiona pārākumu uz citu reģionu sociālekonomiskās attīstības fona: Rīgas reģiona attīstības līmenis nemainīgi ir virs valsts vidējā, tāpēc Rīgas reģionā TAI vērtības izmaiņas notiek pozitīvo indeksu apgabalā.

Ilustrācija Nr. 10. Reģionu TAI dinamika 2005.-2015.gadā.

114. Vienlaikus, apskatot visus pārējos reģionus bez Rīgas reģiona, reģionālās attīstības atšķirības pēc teritorijas attīstības indeksa to starpā (it īpaši starp Vidzemes, Zemgales un Kurzemes reģioniem) nav tik ievērojamas, uz ko norāda arī reģionālā iekšzemes kopprodukta dispersijas rādītājs. VARAM aprēķins liecina, ka, ja pēc 2013.gada datiem IKP dispersija starp 6 NUTS statistikas reģioniem bija 42,7%, tad IKP dispersija bez Rīgas galvaspilsētas starp 5 NUTS 3 statistikas reģioniem sastāda tikai 14,6%.
115. VSID nosaka, ka horizontālās prioritātes „Rīgas starptautiskā konkurētspēja” uzraudzībai tiek izmantots rādītājs “IKP uz vienu iedzīvotāju Rīgā % pret vidējo IKP uz vienu iedzīvotāju Baltijas jūras reģiona galvaspilsētās (Kopenhāgena, Stokholma, Helsinki, Viļņa, Tallina) (bāzes vērtība 2004.gadā: 29%)”. VARAM, sagatavojot ikgadējos ziņojumus par horizontālo prioritāšu „Teritorijas līdzsvarota attīstība” un „Rīgas starptautiskā konkurētspēja” īstenošanu, ir secinājusi, ka rādītāja optimālai ikgadējai uzraudzībai, ir nepieciešams izmantot Eurostat datus NUTS 3 reģionu (kurā ietilpst attiecīgās valstu galvaspilsētas) iedalījumā. Tā rezultātā rādītāja sākotnējā vērtība jeb bāzes vērtība ir noteikta 60%.
116. Izvērtējot uzraudzības rādītāju, var secināt, ka Rīga salīdzinājumā ar bāzes gadu ir uzrādījusi izaugsmi no 60% IKP uz vienu iedz. pret Baltijas jūras galvaspilsētu vidējo rādītāju 2004.gadā līdz 71% 2013.gadā. Šajā periodā laika posmā no 2008. līdz 2010. gadam Latvija piedzīvoja smagu ekonomisko krīzi, kas neļāva pilnvērtīgi izmantot Rīgas ekonomiskās attīstības potenciālu. 2011.gadā ekonomiskā izaugsme stabilizējās un bija vērojams IKP pieaugums, kas 2013.gadā sasniedza 3%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tādejādi ļaujot Rīgai kāpināt savu ietekmi Baltijas jūras reģionā. Apskatot pārējo Baltijas jūras reģiona galvaspilsētu rādītājus, var secināt, ka arī Tallinā un Viļņā ir novērojams pieaugums (Tallinā no 61% 2004.gadā līdz 75% 2013.gadā, Viļņā no 53% 2004.gadā līdz 72% 2011.gadā). Savukārt Kopenhāgenā, Helsinkos un Stokholmā var novērot rādītāja

samazinājumu, 2013.gada rādītāju salīdzinot ar 2004.gada rādītāju. Tas nozīmē, ka Baltijas valstu galvaspilsētu Rīgas, Tallinas, Viļņas kopējā ietekme ir palielinājusies Baltijas jūras reģionā.

117. Attiecībā uz tādu projektu atlasī, kas veicināja attiecīgās HP ievērošanu, teritorijas attīstības indekss ir bijis biežāk izmantojamais kritērijs, lai ES fondu projekti tiktu vērtēti tā, ka tie veicina teritoriju līdzsvarotu attīstību, taču jāatzīmē, ka projektu vērtēšanā vairumā gadījumu punktu skaits, kādu piešķirtu par projektu, kurš atbilst specifiskajam projekta vērtēšanas kritērijam vai kvalitātes kritērijam, ir samērā niecīgs un nav izšķirošs projekta kopējā novērtējumā. Līdz ar to šādi kritēriji var nebūt izšķiroši ES fondu finansējuma sadalē par labu mazāk attīstītām teritorijām.
118. Vislielākā ietekme uz HP sasniegšanu ir bijusi teritoriālu kvotu noteikšanai un ES fondu novirzīšanai konkrētu teritoriju attīstībai, jo ES fondu finansējuma sadalījums ir bijis atbilstošs reģionu attīstības tendencēm, taču šādi instrumenti ir pielietoti pēc skaita atsevišķās ES fondu aktivitātēs/apakšaktivitātēs. Piemēram, ekonomiskās attīstības kontekstā tikai vienā apakšaktivitātē, kura tika vērsta uz īpaši atbalstāmo teritoriju attīstību, ES fondu finansējums tika sadalīts šādi. Var secināt, ka ES fondu sadalē kopumā ir dominējuši tautsaimniecības jomām specifiski kritēriji, līdz ar to virzība teritorijas līdzsvarotas attīstības virzienā pārskata periodā ir bijusi nepietiekama, par ko liecina arī TAI rādītāja izmaiņas gadu griezumā.

Informācijas sabiedrība

119. No DP aktivitātēm/apakšaktivitātēm 37% ir pozitīva vai neitrāla ietekme uz HP "Informācijas sabiedrība" (HP IS) attīstību, pārējām 63% nav ietekmes uz HP.
120. Projektu ietvaros, galvenokārt, tika veicināta tāda HP IS rādītāja sasniegšana kā "Iegādāto datortehnikas vienību skaits". Projektu īstenošanas rezultātā ir atjaunināta un papildināta IKT infrastruktūra gan vispārējās izglītības iestādēs, gan profesionālās izglītības un augstākās izglītības iestādēs, t.i., tika ievērojami palielināts datortehnikas un tehnoloģiju vienību skaits, kas tiek izmantotas mācību procesā un IKT prasmju uzlabošanā, tai skaitā prioritāro izglītības programmu īstenošanā.

Tabula Nr.5. DP sasniegtie HP IS uzraudzības rādītāji uz 2016.gada 31.martu.

Izveidoti/uzlaboti komunikāciju tīkli	Izveidotas/uzlabotas informācijas sistēmas	Iegādātas datortehnikas vienības	Elektronizēti sabiedriskie pakalpojumi	Uzlaboti sabiedriskie elektroniskie pakalpojumi ar paaugstinātu elektronizācijas līmeni	Apmācīti cilvēki IKT jomā
2 094	938	33 520	559	432	9 190

121. Secināms, ka HP IS aktivitāšu īstenošana ES fondu projektos kopumā ir sekmīgi turpinājusī veicināt informācijas sabiedrības attīstību, tomēr, izvērtējot statistikas rādītājus, redzams, ka nepieciešams arī turpmākais ieguldījums gan infrastruktūras un pakalpojumu attīstībā, gan personu apmācībā un citās jomās, t.sk. lai veicinātu investīciju atdevi un ilgtspēju.
122. HP IS īstenošanu veicināja ne tikai uz IKT jomu tieši vērstie projekti, bet HP IS veicinošās aktivitātes citu nozaru projektos, piemēram izglītības, veselības, satiksmes u.c. projektos, tādejādi veicinot informācijas sabiedrības veidošanu un attīstību.

123. Kā labas prakses projektu piemēru var minēt veselības nozares 3.1.5.2.aktivitātes „Neatliekamās medicīniskās palīdzības attīstība” projektu „Vienotās neatliekamās medicīniskās palīdzības un katastrofu medicīnas vadības informācijas sistēmas un dispečeru centru izveide”, kura kopējās izmaksas ir 30,0 milj. *euro*, t.sk. ERAF līdzfinansējums 26,8 milj. *euro*. Projekts unikāls ar to, ka ar ERAF atbalstu izveidota vienota informācijas sistēma neatliekamās medicīniskās palīdzības saņemšanai visā valstī, kā arī iegādāta un uzstādīta tās darbināšanai nepieciešamā infrastruktūra un aprīkojums.

Att. 4 Projekts „Vienotās neatliekamās medicīniskās palīdzības un katastrofu medicīnas vadības informācijas sistēmas un dispečeru centru izveide”

124. Papildus neatliekamās medicīniskā palīdzības pakalpojumu kvalitātes un ātruma uzlabošanai ikdienā un ārkārtas medicīniskajās situācijās Latvijā, vienotā informācijas sistēma sniegs iespēju valstiskā līmenī uzkrāt un piekļūt statistiskiem datiem par neatliekamās medicīniskā palīdzības sistēmas darbību un tās efektivitāti, kā arī ļaus vienotā un pieejamā veidā uzkrāt, analizēt datus par atsevišķu pacientu apkalpošanas gaitu slimnīcās un citās aprūpes iestādēs, līdz ar to neradot „digitālās plaisas” starp pirms slimnīcas un slimnīcas pacientu aprūpes periodiem.

Ilgtspējīga attīstība

125. HP „Ilgtspējīga attīstība” (HP IA) mērķis ir samazināt vides piesārņojumu, nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi, saglabāt bioloģisko daudzveidību, racionāli izmantot dabas un energoresursus, novērst draudus iedzīvotāju veselībai, uzraudzīt un kontrolēt vides piesārņojumu, un paaugstināt vides apziņu. Atbilstoši šiem mērķiem izvirzīti HP IA uzraudzības rādītāji, kas tiks apskatīti tālāk.
126. No DP aktivitātēm/apakšaktivitātēm 50,8% bija tieša ietekme uz HP IA, 1,6% bija netieša ietekme uz HP IA, savukārt 47,5% no aktivitātēm nebija ietekmes uz HP IA.
127. Zēmāk tabulā ir atspoguļoti HP IA uzraudzības rādītāji, kuru izpildi ietekmēja ne tikai ES fondu ieguldījums, bet arī ārējie ekonomiskie faktori. Visos HP rādītājos ir sasniegta plānotā vērtība, izņemot rādītāju “nodrošināta cilvēku veselībai nekaitīga ūdens kvalitāte - ūdensobjektu ar labu un augstu ūdens kvalitāti īpatsvars, %”, kas nav sasniegts, jo ir mainījies ūdensobjektu kvalitātes noteikšanas metodoloģija, kas neļauj korekti noteikt panākto progresu ūdeņu kvalitātes uzlabošanā.

Tabula Nr.6. VSID noteiktie HP uzraudzības rādītāji un to sasniegta vērtība (CSP dati).

VSID uzraudzības rādītājs	VSID plānotā vērtība	Sasniegtā vērtība	
	2007.-2013.	2015. g.	% no plānotās vērtības
Atjaunojamo energoresursu īpatsvars kopējā enerģijas gala patēriņā, %	34,8	38,7 ²⁹	111,2%
Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, %	62,0	65,3	105,3%

²⁹ Norādīta sasniegtā vērtība ir par 2014.gadu. Saskaņā ar CSP informāciju, tikai 2017.gada sākumā, izmantojot Eurostat noteikto aprēķinu programmu, tiks aprēķināts atjaunojamo energoresursu īpatsvars par 2015.gadu.

VSID uzraudzības rādītājs	VSID plānotā vērtība	Sasniegtā vērtība	
	2007.-2013.	2015. g.	% no plānotās vērtības
Nodrošināta cilvēku veselībai nekaitīga ūdens kvalitāte - ūdensobjektu ar labu un augstu ūdens kvalitāti īpatsvars, %	60,0	21,4 ³⁰	35,7%
SEG emisijas nepārsniedz Latvijai noteiktās saistības, tūkst. Gg CO ₂ ekvivalenta gadā	23,8	11,3 ³¹	100,0%
Samazināts ūdens patēriņš, milj. m ³	104,0	80,6	585,0%
Nodrošināta racionāla, vidi saudzējoša un ilgtspējīga zemes resursu, zemes dziļi un augsnes izmantošana – kopējā apglabāto sadzīves atkritumu samazinājums pret iepriekšējo gadu, tūkst. t	5,0	17,8	356,0%

128. Kā **labā prakse** jāizceļ 3.5.1.2.2.apakšaktivitātes “Reģionālu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu attīstība” projekts „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība Liepājas reģionā – poligona Ķīvītes infrastruktūras pilnveidošana” (kopējais finansējums – 6 milj. *euro*, t.sk. KF – 3,8 milj. *euro*), kura īstenošanas rezultātā veicināta reģionālās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība, pilnveidojot poligona „Ķīvītes” infrastruktūru. Tika īstenots komplekss projekts, kas nodrošina gan atbilstošu atkritumu apglabāšanu, gan priekšnosacījumus atkritumu pārstrādei.
129. Tāpat izceļams 3.3.1.3.aktivitātes “Lielo ostu infrastruktūras attīstība “Jūras maģistrāļu” ietvaros” projekts “Ventspils brīvdostas sauskraavu termināļu būvniecība” (kopējais finansējums – 14,3 milj. *euro*, t.sk. KF – 8,1 milj. *euro*), kurā veikta kuģu ceļa padziļināšana, ievērojami uzlabojot kuģu kustības apstākļus ostas pieejās un akvatorijā. Modernizētā kuģu satiksmes vadības sistēma nodrošina pilnvērtīgu kuģu kustības kontroli un vadību, kas ļauj savlaicīgi reaģēt un novērst potenciāli bīstamas avārijas situācijas. Palielinoties kuģošanas drošībai, notiek proporcionāla iespējamo jūras negadījumu risku samazināšanās, t.i., samazinās iespējamais vides piesārņojuma risks. Palielinoties kuģu lietderīgajai kravnesībai un kravu partiju lielumam, notiek esošo termināļu modernizācija, kā rezultātā, veicot ostas teritorijas kvalitatīvu uzlabošanu un jaunu videi draudzīgu pārkraušanas tehnoloģiju ieviešanu, tiek nodrošināta ostas apkārtējās vides sakārtotības uzlabošanās.
130. Kopumā secināms, ka īstenotie projekti veicināja HP īstenošanu, projektos tika īstenotas paredzētās specifiskās HP aktivitātes un notika to īstenošanas uzraudzība.

Energoefektivitāte

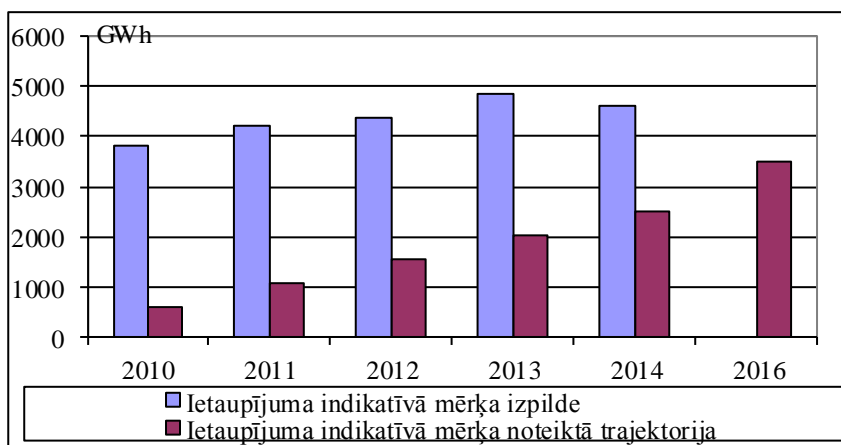
131. Lai arī Latvijā energoefektivitāte nav noteikta kā HP, ievērojot tās nozīmību, zemāk ir izklāstīta informācija arī par energoefektivitātes mērķiem un rezultātiem, ņemot vērā energoefektivitātes monitoringa pārskatus. Savukārt plašākā informācija par energoefektivitātes jomā ietilpstošajām ES fondu aktivitātēm ir sniegta ziņojuma 3.4. sadaļā “[Prioritātes „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana” ieviešana](#)” un 3.5. sadaļā “[Prioritātes „Vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšana” ieviešana](#)”.
132. Atbilstoši Direktīvas 2006/32/EK *par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 93/76/EEK 4.panta*

³⁰ ŪO ekoloģiskās kvalitātes kopvērtējums noteikts saskaņā ar Ūdens struktūrdirektīvas vadlīnijās (WFD CIS Guidance Document No. 13. Overall Approach to the Classification of Ecological Status and Ecological Potential. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2003) aprakstīto procedūru. .

³¹ Indikatīvi saskaņā 2015.gadā noziņoto Eiropas Vides aģentūrai.

- 1.punkta prasībām Latvijas enerģijas galapatēriņa 9% ietaupījuma mērķis 2016.gadam (salīdzinot pret 2007.gada enerģijas galapatēriņu) ir 3483 GWh³².
133. Latvijā energoefektivitātes jomā risināmie uzdevumi ir saistīti ar komunālās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu, energoresursu nelietderīgas izmantošanas novēršanu un vienotas atbalsta politikas izstrādāšanu energoefektivitātes paaugstināšanai siltumapgādes uzņēmumu sistēmās un ēku energoefektivitātes paaugstināšanai.
134. Kā redzams ilustrācijā zemāk, kopējais aprēķinātais enerģijas ietaupījums mājāsaimniecības, transporta, pakalpojumu, rūpniecības un lauksaimniecības sektoros 2014.gadā ir 4375,8 GWh, kas par 26% pārsniedz 2016.gada mērķa vērtību 3483 GWh.
135. Kopumā plānošanas periodā enerģijas ietaupījuma mērķa sasniegšanai mājokļu energoefektivitātes un enerģētikas jomā tika ieguldīti 297 milj. euro ES fondu finansējuma, kura ietvaros tika uzlabota energoefektivitāte 741 daudzdzīvokļu un 54 sociālajās mājās, rekonstruēti 149,8 km siltumtīklu un 286,7 MW siltumenerģijas ražošanas jaudas, kā arī uzstādītas 35,55 MW atjaunojamus energoresursus izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju jaudas.
136. Lai turpinātu uzlabot valsts energopatēriņa rādītājus arī nākamajā plānošanas periodā, 2016.gadā EM ir iesniegusi informatīvo ziņojumu EK ar veicamajiem pasākumiem energoefektivitātes uzlabošanai „Ziņojums par virzību uz valsts energoefektivitātes mērķu 2020.gadam izpildi par 2014.gadu”³³, ziņojumu par 2016.gadu skatīt šeit: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-directive/national-energy-efficiency-action-plans>. Viens no galvenajiem plānotajiem pasākumiem energoefektivitātes veicināšanai ir ēku energoefektivitātes uzlabošana, kura ietvaros ir plānots atbalstīt energoefektivitātes paaugstināšanu daudzdzīvokļu mājās, sabiedriskajās un ražošanas ēkās.

Ilustrācija Nr.11. Enerģijas ietaupījums no 2010. līdz 2014.gadam, salīdzinot ar Latvijas Republikas Pirmajā energoefektivitātes rīcības plānā noteikto mērķi; GWh³⁴.

³² Šis mērķis un starpmērķi tā sasniegšanai ir norādīts LR Pirmajā energoefektivitātes rīcības plānā 2008.–2010.gadam un LR Otrajā energoefektivitātes rīcības plānā 2011.–2013.gadam aprēķinātais enerģijas ietaupījuma mērķis netika mainīts.

³³ atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25. oktobra Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK 24.panta 2.punkta prasībām

³⁴ Datu avots: “Ziņojums par virzību uz valsts energoefektivitātes mērķu 2020.gadam izpildi par 2014 gadu” <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-directive/national-energy-efficiency-action-plans>

2.2. Informācija par atbilstību Eiropas Savienības tiesībām

137. Šajā sadaļā sniegts apraksts par DP atbilstību ES tiesībām, jo īpaši publisko iepirkumu jomā, komercdarbības (valsts) atbalsta jomā, kā arī DP aktivitāšu atbilstību EK prasībām atkritumu, notekūdeņu un ūdens jomā.
138. DP ieviešanas gaitā, **būtiskas problēmas ar potenciālu neatbilstības raksturu, kas saistītas ar atbilstību ES tiesībām, netika konstatētas.** Individuāli gadījumi tiek operatīvi risināti. Biežāk sastopamie cēloņi, kā rezultātā bija radušies neatbilstoši veiktie izdevumi, ir aprakstīti ziņojuma 2.7.12.sadaļā [“Atmaksāts vai atkārtoti izmantots atbalsts”](#).

2.2.1. Atbilstība Eiropas Savienības prasībām publisko iepirkumu jomā

139. Publisko iepirkumu jomas normatīvais regulējums Latvijā kopumā atbilst ES tiesībām publisko iepirkumu jomā. Saistībā ar 2014.gada aprīlī spēkā stājušos jauno direktīvu publisko iepirkumu jomā - Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (turpmāk – Direktīva 2014/24/ES), kas aizstās PIL pārņemto 2004. gada direktīvu un kuras normas jāpārņem PIL 2016. gadā, 2015.gada 14.maijā tika pieņemti grozījumi PIL, kas stājās spēkā 2015.gada 4.jūnijā un precizē iepirkuma līguma grozījumu regulējumu, t.sk. nosaka *de minimis* kritēriju. Pieļaujamo līguma grozījumu regulējums papildināts, lai nodrošinātu augstāku tiesisko noteiktību attiecībā uz būtisku grozījumu izdarīšanu noslēgtajos iepirkuma līgumos un vienlaikus samazinātu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktās administratīvās atbildības piemērošanas gadījumus, tādējādi neradot nepieciešamību piemērot administratīvos sodus gadījumos, kuros saskaņā ar šobrīd spēkā esošajiem ES normatīvajiem aktiem administratīvais pārkāpums varētu nebūt saskatāms, lai ļautu veikt grozījumus iepirkumu līgumos, nepārsniedzot 10 – 15% no sākotnējās iepirkuma līguma summas, tādējādi sekmējot ES fondu finansējuma apguvi un samazinot finanšu korekciju piemērošanas skaitu, kā arī, lai radītu iespēju elastīgāk vadīt noslēgtu iepirkuma līgumu izpildi, piemērojoties dažādām izmaiņām faktiskajā situācijā.
140. 2015.gada 1.augustā stājas spēkā 2014.gada 2.oktobrī pieņemtie grozījumi PIL, kas nosaka izmaiņas kandidātu un pretendentu izslēgšanas noteikumu pārbaudē un nepamatoti lēta piedāvājuma pārbaudē. Ar grozījumiem vēl vairāk ierobežota tādu gan vietējo, gan ārvalstu piegādātāju iespēja piedalīties iepirkuma procedūrā, kam ir nodokļu parādi, paredzot izslēgšanu par parādu esamību procedūras izsludināšanas brīdī. Tāpat ar PIL grozījumiem paredzēts noteiktos gadījumos pasūtītājam veikt nepamatoti lēta piedāvājuma pārbaudi.
141. 2015.gada 3.decembrī tika pieņemti un 11. decembrī stājās spēkā grozījumi PIL, kas nosaka, ka zinātnisko ekspertu iepirkumus noteiktos gadījumos, ja to paredzamā līgumcena (bez pievienotā vērtības nodokļa) nepārsniedz 132 000 *euro*, veic, nepiemērojot PIL noteiktās iepirkuma procedūras. Ar grozījumiem veicināta Latvijas zinātnisko institūciju konkurētspēja, nodrošināta efektīva publisko personu piešķirto finanšu līdzekļu izlietošana valsts budžeta un ES struktūrfondu ietvaros.
142. IUB mājaslapā internetā ir pieejami PIL, Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma un Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likuma paziņojumi par izsludinātajiem iepirkumiem (tikai latviešu valodā), tomēr iepirkumu paziņojumi, kuru paredzamā līgumcena pārsniedz MK noteikumu Nr.519³⁵, MK noteikumu Nr.840³⁶ un

³⁵ MK 2010.gada 8.jūnijā noteikumi Nr.519 „Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežām”.

³⁶ MK 2010.gada 7.septembra noteikumi Nr.840 „Noteikumi par sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu līgumcenu robežām”.

MK noteikumu Nr. 937³⁷ noteiktās līgumcenu robežas, tiek nosūtīti publicēšanai ES Oficiālajā Vēstnesī, kur ir pieejams daļējs paziņojumu tulkojums visās ES oficiālajās valodās.

143. MK noteikumu Nr.299³⁸ noteiktā kārtībā sagatavotie paziņojumi un iepirkuma procedūru dokumenti tika publicēti IUB mājaslapā internetā.
144. Informācija par veiktajām iepirkumu pirmspārbaudēm, konstatētajām kļūdām publiskajos iepirkumos sniegta 2.7.6. sadaļā „[Iepirkumu pirmspārbaudes](#)”.

2.2.2. Atbilstība Eiropas Savienības prasībām komercdarbības atbalsta jomā

145. Par komercdarbības atbalsta kontroli atbildīgā institūcija Latvijā ir FM (Komercedarbības atbalsta kontroles departaments), izņemot darbībām ar lauksaimniecības produktiem, kas minēti Līguma par ES darbību I pielikumā, kā arī zvejniecības, akvakultūras un mežsaimniecības nozarē, kas ir ZM kompetencē.
146. Lai nodrošinātu atbalsta programmu un individuālo atbalsta projektu atbilstību komercdarbības atbalsta kontroles normu prasībām, saskaņā ar Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 10.pantu atbalsta sniedzējiem ikvienu plānoto atbalsta programmu (t.sk., de minimis atbalsta programmu) vai individuālo atbalsta projektu, kā arī plānotos grozījumus esošajās atbalsta programmās vai individuālajos atbalsta projektos pirms to īstenošanas uzsākšanas ir jāiesniedz sākotnējai izvērtēšanai FM. Nodrošinot plānoto pasākumu sākotnējo izvērtēšanu, FM KAKD veica šādu analīzi:
- a) vērtēts, vai plānotais pasākums ir uzskatāms par komercdarbības atbalstu Līguma par ES darbību 107.panta izpratnē,
 - b) visiem pasākumiem, kas kvalificējami kā komercdarbības atbalsts, tai skaitā, de minimis programmām, vērtēta atbilstība ES komercdarbības atbalsta kontroles normām, lai tiktu ievērotas prasības par pieļaujamo atbalsta mērķi, atbalstāmām izmaksām, maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti, sektorālajiem ierobežojumiem u.c. valsts atbalsta prasībām.
 - c) vienlaicīgi tiek veikta uzraudzība, lai nodrošinātu atbilstību valsts atbalsta procesuālajam regulējumam.
147. Atbalsta sniedzēji pēc pasākumu plānošanas, tai skaitā, atzinuma saņemšanas par pasākuma (plānotās atbalsta programmas vai individuālā atbalsta projekta) atbilstību komercdarbības atbalsta kontroles normām, sludināja konkursus un slēdza līgumus, kā arī nodrošināja projektu uzraudzību atbilstoši pasākuma nosacījumiem.
148. Nosacījumi (principi) komercdarbības atbalsta prasību ievērošanas kontrolei ir iekļauti metodikā „ES fondu vadošās iestādes metodika pārbaūžu veikšanai ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā 2007.–2013.gada plānošanas periodā”. VI, veicot deleģēto funkciju pārbaudes, ir secinājusi, ka iestādes kopumā veic pārbaudes saskaņā ar VI metodikā noteikto.
149. Saskaņā ar FM pieejamo informāciju, visas ES fondu aktivitātes, kas ir kvalificējamas kā komercdarbības atbalsts, tika īstenotas, ievērojot ES noteiktās procedūras, kā arī prasības par pieļaujamo atbalsta mērķi, izmaksām, maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti, kumulācijas un sektorālajiem ierobežojumiem, u.c.
150. 2014.gadā EK noslēdza 2012.gadā uzsāktu valsts atbalsta modernizācijas iniciatīvu, pārskatot lielāko daļu valsts atbalsta kontroles normatīvā regulējuma ES līmenī. Gadījumos, kad esošajās atbalsta programmās ir bijis plānots piešķirt jaunu atbalstu atbilstoši jaunajam valsts atbalsta kontroles regulējumam, ir attiecīgi konstatēta

³⁷ MK 2011.gada 6.decembra noteikumi Nr. 937 „Noteikumi par līgumcenu robežām iepirkumiem aizsardzības un drošības jomā”.

³⁸ MK 2013.gada 4.jūnija noteikumi Nr.299 „Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem”.

nepieciešamība veikt grozījumus, lai atbalsta programmu nosacījumus sakārtotu atbilstoši spēkā esošajiem valsts atbalsta nosacījumiem. FM ir informējusi nozaru ministrijas par šo nosacījumu un nozaru ministrijas, kur tas bijis nepieciešams, pārskata periodā ir veikušas attiecīgus grozījumus programmās, tādējādi ievērojot Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 10.pantā noteikto.

151. **DP ietvaros** 20 aktivitātēs un apakšaktivitātēs ir vai var būt valsts atbalsts, šādām aktivitātēm/apakšaktivitātēm piešķirtais ES fondu finansējums ir 1,5 mljrd. *euro* (skat. 1.pielikumu). Tabulā zemāk apkopota informācija par aktivitātēm, kuru ietvaros ir vai var būt valsts atbalsts, atbalsta veids un pieejamā ES fondu finansējuma apmērs saskaņā ar DP.

Tabula Nr.7. DP aktivitātes, kuru ietvaros ir vai var būt valsts atbalsts, saraksts (FM dati)³⁹.

Aktivitāte/apakšaktivitāte	Valsts atbalsta veids	ERAF/KF pieejamā finansējuma apmērs, <i>euro</i> ⁴⁰
3.1.5.1.1.apakšaktivitāte „Ģimenes ārstu tīkla attīstība”	Valsts atbalsts, kas atbrīvots no paziņošanas EK saskaņā ar: - EK lēmumu 2005/842/EK par EK Līguma 86.panta 2.punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, vai - EK 2011. gada 20. decembra lēmumu (2012/21/ES) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi	5 055 321
3.1.5.1.2.apakšaktivitāte „Veselības aprūpes centru attīstība”		5 577 252
3.1.5.2.aktivitāte „Neatliekamās medicīniskās palīdzības attīstība”		13 555 194
3.1.5.3.1.apakšaktivitāte „Stacionārās veselības aprūpes attīstība”		171 114 813
3.1.5.3.2.apakšaktivitāte „Onkoloģijas slimnieku radioterapijas ārstēšanas attīstība”		11 748 927
3.4.1.1.aktivitāte „Ūdenssaimniecības attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000”		143 493 781
3.5.1.1.aktivitāte „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000”		444 913 304
3.5.1.2.2.apakšaktivitāte „Reģionālu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu attīstība”		39 822 617
Saskaņā ar DP ERAF/KF pieejamais finansējums aktivitātēm/apakšaktivitātēm, kurās ir vai var būt valsts atbalsts, kas atbrīvots no paziņošanas, kopā:		835 281 209 (53,9% no aktivitātēm/ apakšaktivitātēm, kurās ir valsts atbalsta finansējums)
3.2.2.3.aktivitāte „Elektronisko sakaru pakalpojumu vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana visā valsts teritorijā (platjoslas tīkla attīstība)”	EK paziņojams valsts atbalsts (kopienas pamatnostādnes valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvēršanu). Saskaņā ar Līguma par ES darbību 107.panta 3.punkta c) apakšpunktu.	23 034 492

³⁹ Informācija par DP aktivitātēm, kuru ietvaros ir valsts atbalsts ir pieejama šeit - <http://www.esfondi.lv/es-fondu-finansu-progress>

⁴⁰ Finansējumā apmērā nav iekļautas virsstaistības.

Aktivitāte/apakšaktivitāte	Valsts atbalsta veids	ERAF/KF pieejamā finansējuma apmērs, euro ⁴⁰
	Piemērojams Regulas Nr.1083/2006 55.panta 6.punkts. EK lēmums par Valsts atbalstu Nr.SA.33324 (2011/N) – Latvija Nākamās paaudzes tīkli lauku teritorijās ⁴¹	
3.3.1.3.aktivitāte „Lielo ostu infrastruktūras attīstība „Jūras maģistrāļu” ietvaros”	EK paziņojams valsts atbalsts. Saskaņā ar Līguma par ES darbību 107.panta 3.punkta c) apakšpunktu. Piemērojams Regulas Nr.1083/2006 55.panta 6.punkts. EK lēmums par valsts atbalstu N 44/2010 „Publiskais finansējums ostas infrastruktūrai Krievu salā” ⁴²	171 798 583
3.3.1.4.aktivitāte „Lidostu infrastruktūras attīstība”	EK paziņojams valsts atbalsts. Saskaņā ar Līguma par ES darbību 107.panta 3.punkta c) apakšpunktu. Piemērojams Regulas Nr.1083/2006 55.panta 6.punkts. EK lēmums par valsts atbalstu Nr. N41/2010 „Valsts atbalsts saistībā ar ieguldījumiem lidostas „Rīga” infrastruktūrā” ⁴³	65 544 021
3.4.3.1.aktivitāte „Nacionālas un reģionālas nozīmes daudzfunkcionālu centru izveide”	EK paziņojams valsts atbalsts. Saskaņā ar Līguma par ES darbību 107.panta 3.punkta d) apakšpunktu. EK 2013.gada 2.maija lēmums Lietā SA.34462 (2012/NN) – Latvija, Programma “Kultūra”. ⁴⁴	21 186 764
3.4.3.2.aktivitāte „Sociālekonomiski nozīmīgu kultūras mantojuma objektu atjaunošana”		9 170 511
3.4.3.3.aktivitāte „Atbalsts kultūras pieminekļu privātpašniekiem kultūras pieminekļu saglabāšanā un to sociālekonomiskā potenciāla efektīvā izmantošanā”		5 691 486
3.6.1.1.aktivitāte „Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai”		249 063 452
3.6.2.1.aktivitāte „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai”		15 442 655
3.5.1.2.3.apakšaktivitāte „Dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība”	Atbalsta programma Nr. N 390/2009 ⁴⁵ saskaņā ar Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādņem 2007.-2013.gadam.	38 763 937
3.5.2.1.1.apakšaktivitāte „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”	Atbalsta programma Nr. N 426/2008 ⁴⁶ saskaņā ar Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādņem 2007.-2013.gadam.	84 448 883

⁴¹ http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2011/sa33324-2011n.pdf

⁴² http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/235017/235017_1245143_148_2.pdf

⁴³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/234980/234980_1101913_34_2.pdf

⁴⁴ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/246755/246755_1428589_84_2.pdf

⁴⁵ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/232158/232158_1034827_34_2.pdf

⁴⁶ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/227262/227262_922481_42_2.pdf

Aktivitāte/apakšaktivitāte	Valsts atbalsta veids	ERAF/KF pieejamā finansējuma apmērs, euro ⁴⁰
3.5.2.1.2.apakšaktivitāte „Pasākumi uzņēmumu siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”	EK paziņojams valsts atbalsts. Līguma par ES darbību 107.panta 3.punkta a) apakšpunkts. EK lēmums par valsts atbalstu N 184/2010 „Grozījumi shēmā „N 426/2008 – Shēma centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”” ⁴⁷	0 (aktivitātes finansējums ir pārdalīts 3.5.2.1.1. apakšaktivitātei)
3.5.2.2.aktivitāte „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība”	Atbalsta programma Nr. N 428/2008 ⁴⁸ saskaņā ar Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādņem 2007.-2013.gadam.	29 589 667
Saskaņā ar DP ERAF/KF pieejamais finansējums aktivitātēm/apakšaktivitātēm, kurās ir vai var būt valsts atbalsts (EK paziņojams) kopā :		713 734 451 (46,1% no aktivitātēm/ apakšaktivitātēm, kurās ir valsts atbalsta finansējums)
Saskaņā ar DP ERAF/KF pieejamais finansējums aktivitātēm/apakšaktivitātēm, kurās ir vai var būt valsts atbalsts, kopā:		1 549 015 660 (47,6% no kopējā DP ERAF/KF finansējuma)

2.2.3. Atbilstība Eiropas Savienības prasībām atkritumu, notekūdeņu un ūdens jomā

152. Prasības komunālo notekūdeņu apsaimniekošanai – savākšanai un ES noteiktas Padomes 1991.gada 21.maija Direktīvā 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu (turpmāk – direktīva 91/271/EEK), saskaņā ar kuru prasības pilnībā bija jāievieš līdz 2015.gada 31.decembrim. Izvērtējot direktīvas 91/271/EEK ieviešanu, secināms, ka plānošanas periodā ES fondu 3.4.1.1. aktivitātes „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000” un 3.5.1.1.aktivitātes „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000” projektu ietvaros būtiskas investīcijas tikušas piesaistītas tieši notekūdeņu savākšanas īpatsvara palielināšanai. Lai veicinātu direktīvas prasību ieviešanu, LR normatīvajos aktos tika nostiprināts jēdziens „aglomerācija”, attiecinot direktīvas prasības nevis uz visu administratīvo teritoriju, bet gan apdzīvoto vietu vai to robežās esošu atsevišķu teritorijas daļu, kur iedzīvotāju skaits, apdzīvotības blīvums un ekonomiskā aktivitāte ir pietiekami koncentrēta, lai būtu ekonomiski pamatoti veidot centralizētu kanalizācijas tīklu sistēmu notekūdeņu savākšanai. Kopumā līdz 2015.gada beigām ir nodrošināta atbilstošu savākto notekūdeņu attīrīšana praktiski visās aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu virs 2000. Lai nodrošinātu virzību uz pilnīgu direktīvas prasību izpildi, ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros plānots turpināt investīcijas ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībā, investīcijas galvenokārt ieguldot jaunu notekūdeņu savākšanas tīklu būvniecībā.
153. Aglomerācijās, kuru iedzīvotāju skaits ir 100 000 vai vairāk, ar ES fondu atbalstu tiek nodrošināta atbilstība direktīvas 91/271/EEK prasībām. Piemēram, Rīgas un Daugavpils aglomerācijās komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu faktiskā slodze pārsniedz 100000 iedzīvotāju. Šajās aglomerācijās direktīvas prasības intensīvākai komunālo notekūdeņu

⁴⁷ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/236287/236287_1142554_28_2.pdf

⁴⁸ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/227265/227265_922477_42_2.pdf

attīrīšanai – slāpekļa un fosfora neorganisko savienojumu koncentrācijas ievērojamai samazināšanai stājās spēkā 2008.gada 31.decembrī. Abās aglomerācijās 2015.gadā tika īstenoti ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projekti, kuru rezultātā nodrošināts potenciālais pieslēgumu līmenis centralizētām kanalizācijas sistēmām 2012.gada aglomerāciju noteiktajās robežās sasniedzis attiecīgi 100% Daugavpilī un 97,8% Rīgā. 2007.–2013.gada plānošanas perioda ietvaros Daugavpilī īstenots projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Daugavpilī, III kārtā” un Rīgā projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4.kārta”.

154. Latvijā ir 24 aglomerācijas ar iedzīvotāju skaitu no 10 000 līdz 100 000, kurās direktīvas 91/271/EEK prasības bija jānodrošina līdz 2011.gada 31.decembrim. Tomēr situācija šajās aglomerācijās ir atšķirīga. Atbilstoši pieejamajiem datiem iedzīvotāju īpatsvars, kam līdz 2015.gada beigām nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, attiecīgi 9 aglomerācijās ir no 99% līdz 100%, 10 aglomerācijās no 96% līdz 98% un 5 aglomerācijās no 79% līdz 93,10%.
155. 63 aglomerācijās ar iedzīvotāju skaitu no 2 000 līdz 10 000 direktīvas 91/271/EEK prasības jānodrošina līdz 2015.gada 31.decembrim. Jāatzīmē, ka arī šajā aglomerāciju grupā pieslēgumu līmenis ir visai nevienlīdzīgs un atšķirības ir vēl ievērojamākas, jo šajā grupā ietilpst apdzīvotas vietas ar visai atšķirīgu apdzīvojuma struktūru un blīvumu – gan pilsētas, gan ciemi vai vairāku ciemu apvienojumi vienā aglomerācijā. Bez tam atšķirības rada arī vēsturiskais mantojums – kanalizācijas sistēmu esamība vai neesamība, privātmāju vai daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūve, apbūves blīvums un citi faktori. Atbilstoši pieejamajiem datiem iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, attiecīgi 9 aglomerācijās ir 100%, 34 aglomerācijās līdz 99% un 20 aglomerācijās līdz 69%.
156. Pieaugot centralizēto komunālo notekūdeņu savākšanas tīklu pārklājumam, pakāpeniski pieaug arī pakalpojumu lietotāju īpatsvars, tomēr jāņem vērā, ka faktisko pieslēgšanos centralizēti šim pakalpojumam ietekmē iedzīvotāju un pašvaldību nepietiekami finanšu resursi, lai izbūvētu pievadus un māju iekšējos tīklus, kas ļautu izmantot centralizētos ūdenssaimniecības pakalpojumus pilnā apjomā atbilstoši faktiskajai centralizēto pakalpojumu pieejamībai. Saskaņā ar EK izvirzītajiem nosacījumiem 2007.–2013.gada plānošanas perioda ietvaros ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai pieejamajiem ES fondu līdzekļiem ieguldījumi privātpašumā, tai skaitā pieslēgumu izbūve privātpašuma teritorijā, nevar būt attiecināma līdzfinansējuma saņemšanai no ES fondu līdzekļiem kā publiska finansējuma avota. Ņemot vērā augstās faktisko pieslēgumu izveides izmaksas, ne visi iedzīvotāji izmanto ar KF atbalstu radītās iespējas pieslēgties centralizētajiem ūdenssaimniecības tīkliem. Savukārt 2016.gada 1.janvārī stājās spēkā jaunais „Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums”, kur paredzēts atbalsta mehānisms pašvaldību līmenī individuālo pieslēgumu izveidei. Tiesību normas ļauj vietējai pašvaldības domei izdot saistošos noteikumus par līdzfinansējumu nekustamā īpašuma pieslēgšanai centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai, nosakot līdzfinansējuma apmēru un tā saņemšanas nosacījumus. Līdz ar to likuma jaunā redakcija paredz iespēju iedzīvotājiem nākotnē pieslēgumu veidošanu apmaksāt pa daļām, savukārt pašvaldību domes būs tiesīgas lemt par finansējuma piešķiršanu ar pieslēgumu centralizētajiem ūdenssaimniecības tīkliem saistīto darbu daļējai apmaksai no pašvaldības budžeta.
157. Faktisko pieslēgumu izveide turpinās projektu pēcuzaudzības periodā (pieci gadi pēc projekta pabeigšanas), jo projektu ietvaros tiek izbūvēti maģistrālie vadi, savukārt faktisko pieslēgumu izveide tiek veikta ārpus projekta par iedzīvotāju finanšu līdzekļiem. Iedzīvotāju finansiālā dalība un iedzīvotāju skaits pašvaldībās un reģionos, kas pēdējos gados ir būtiski samazinājies, ir būtiskākie iemesli, kas negatīvi ietekmē iedzīvotāju aktivitāti izveidotās pieslēgumu pieejamības faktiskajā izmantošanā. Tāpēc šobrīd

faktisko pieslēgumu rādītāji ir zemāki nekā nodrošinātās pakalpojuma pieejamības rādītāji. Saskaņā ar VARAM apkopotajiem datiem aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu virs 2 000 pirms 2007.–2013.gada plānošanas perioda projektu īstenošanas centralizēto notekūdeņu tīkla pārklājums (t.i., iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir nodrošināta pieeja jeb iespēja pieslēgties centralizētajiem tīkliem) kopumā šajās aglomerācijās bija 75% iedzīvotāju, bet centralizēto ūdensapgādes tīkla pārklājums – 80% aglomerāciju iedzīvotāju. Saskaņā ar VARAM apkopotajiem datiem par periodu līdz 2015.gada 31.decembrim aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu virs 2000 2007.–2013.gada plānošanas perioda projektu ietvaros centralizēto notekūdeņu tīkla pārklājums (t.i., iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir nodrošināta pieeja jeb iespēja pieslēgties centralizētajiem notekūdeņu tīkliem) – 91% aglomerāciju iedzīvotāju, no kuriem faktiski pieslēgušies 80% aglomerāciju iedzīvotāju, savukārt centralizēto ūdensapgādes tīkla pārklājums (t.i., iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir nodrošināta pieeja jeb iespēja pieslēgties centralizētajiem ūdensapgādes tīkliem) – 94% aglomerāciju iedzīvotāju, no kuriem faktiski pieslēgušies 85% aglomerāciju iedzīvotāju.

158. Lai sekmētu Padomes 1998.gada 3.novembra Direktīvas 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti (turpmāk – direktīva 98/83/EK) prasību ieviešanu (nodrošināt iedzīvotājus ar centralizētajiem ūdensapgādes pakalpojumiem un dzeramā ūdens kvalitāti – dzelzs, mangāna, amonija un sulfātu pieļaujamās koncentrācijas) Latvijā, pašvaldības aktīvi iesaistās investīciju projektu īstenošanā, tomēr, diemžēl, investīciju projektu ietvaros netiek skarti māju iekšējie tīkli, kas bieži ir cēlonis neatbilstošai ūdens kvalitātei, līdz ar to, kaut arī ūdensapgādes tīklā tiek padots atbilstošas kvalitātes ūdens, tā kvalitāte var pasliktināties mājas iekšējā ūdensapgādes sistēmā. Tā kā ES fondu finansējumu nevar ieguldīt privātpašumā, attiecīgajām pašvaldībām un apsaimniekotājiem sadarbībā ar iedzīvotājiem ir jāmeklē risinājumi ēku iekšējo tīklu atjaunošanai.
159. Rīgas un Daugavpils aglomerācijās (iedzīvotāju skaits virs 100 000) direktīvas 98/83/EK prasības stājās spēkā 2008.gada 31.decembrī. Daugavpilī prasības par dzeramā ūdens kvalitāti ir ieviestas un iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši ūdensapgādes pakalpojumi pēc projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Daugavpilī, III kārtā” īstenošanas, ir sasniedzis 100%. Savukārt Rīgas pilsētas daļā, kura atrodas Daugavas labajā krastā (izņemot Ķengaragu), pa SIA „Rīgas ūdens” ūdens apgādes sistēmu piegādātajā dzeramajā ūdenī, kas iegūts no Baltezers rajona pazemes gūtvju vietām, dzelzs saturs sasniedza 0,5 mg/l, bet mangāns – 0,3 mg/l, kas neatbilda direktīvas 98/83/EK prasībām. Daugavas labajā krastā (izņemot Ķengaragu) piegādātajam dzeramajam ūdenim, kas iegūts no Baltezers rajona pazemes gūtvju vietām, pazeminātas nekaitīguma un kvalitātes prasības uz 3 gadiem un saskaņā ar direktīvu 98/83/EK ir noteiktas atkāpes no direktīvas 98/83/EK prasībām (līdz 2012.gada 28.aprīlim) attiecībā uz dzelzs un mangāna satura daudzumu dzeramajā ūdenī. Lai nodrošinātu direktīvas 98/83/EK prasības un uzlabotu dzeramā ūdens kvalitāti, SIA „Rīgas ūdens” īstenoja ES KF projektu „Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4.kārta” (civiltiesiskais līgums noslēgts 2010.gada 15.decembrī), kas paredzēja dzeramā ūdens atdzelžošanas un demanganizācijas iekārtu būvniecību ūdens ieguves kompleksa „Baltezers” teritorijā. Projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4.kārta” ietvaros ūdens sagatavošanas stacija ir nodota ekspluatācijā 2015.gada 10.novembrī, līdz ar to visas projekta aktivitātes īstēnotas līdz 2015. gada beigām un iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši ūdensapgādes pakalpojumi pēc projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4.kārta” īstenošanas, ir 97,9%.
160. 24 aglomerācijās ar iedzīvotāju skaitu no 10 000 līdz 100 000 direktīvas 98/83/EK prasības bija jānodrošina līdz 2011.gada 31.decembrim. Atbilstoši pieejamajiem datiem iedzīvotāju īpatsvars, kam ir nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši ūdensapgādes pakalpojumi, īstenojot KF finansētos ūdenssaimniecības projektus,

- attiecīgi 7 aglomerācijās ir no 99% līdz 100%, 14 aglomerācijās ir no 91% līdz 98% un 3 aglomerācijās no 82% līdz 87%.
161. 63 aglomerācijās ar iedzīvotāju skaitu no 2 000 līdz 10 000 direktīvas 98/83/EK prasības bija jānodrošina līdz 2015.gada 31.decembrim. Atbilstoši pieejamajiem datiem līdz 2015.gada beigām iedzīvotāju īpatsvars, kam tiks nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši ūdensapgādes pakalpojumi, īstenojot ES KF finansētos ūdenssaimniecības projektus, attiecīgi 15 aglomerācijās ir no 99% līdz 100%, 23 aglomerācijās ir no 81% līdz 98% un 25 aglomerācijās līdz 78%.
 162. Attiecībā uz centralizētajās ūdensapgādes sistēmās padotā ūdens kvalitāti visām 24 apdzīvotajām vietām ar iedzīvotāju skaitu no 10 000 līdz 100 000 ir nodrošināta dzeramā ūdens sagatavošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
 163. Attiecībā uz apdzīvotām vietām ar iedzīvotāju skaitu 2 000–10 000 atbilstošas kvalitātes dzeramais ūdens tiek padots ūdensapgādes sistēmā 21 apdzīvotajā vietā. Līdz 2015.gada beigām īstenoti ES KF projekti, tostarp nodrošinot atbilstošu ūdens sagatavošanu 60 apdzīvotajās vietās.
 164. Turpinot darbu pie direktīvu prasību ieviešanas Latvijas ūdenssaimniecības sektorā, ieguldījumi ūdenssaimniecības attīstībā plānoti arī ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodā. Saskaņā ar ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda darbības programmā „Izaugsme un nodarbinātība” noteikto, 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros primāri tiks sniegts atbalsts centralizētai notekūdeņu savākšanas sistēmas attīstībai.
 165. Izveidojot valstī normatīvo aktu prasībām atbilstošus atkritumu apglabāšanas poligonus, tiek radīti priekšnoteikumi atbilstoši atkritumu apglabāšanai, kā arī slēgtas un rekultivētas prasībām neatbilstošās atkritumu izgāztuves. ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda ietvaros tika veikti reģionālo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu infrastruktūras uzlabošanas darbi, t.sk. attīstīta infrastruktūra izveidotajos sadzīves atkritumu poligonos, attīstīta atkritumu dalītās vākšanas sistēma un veikta sadzīves atkritumu izgāztuvju rekultivācija. Līdz 2015.gada 31.decembrim izveidoti 1086 atkritumu dalītās vākšanas punkti, 29 atkritumu šķirošanas laukumi, 11 kompostēšanas laukumi un 18 šķirošanas pārkraušanas centri. Minēto darbību rezultātā sasniegts dalītās atkritumu savākšanas punktu īpatsvars – vidēji 856 iedzīvotāji uz vienu punktu. Kopumā ar KF atbalstu pilnveidoti 9 atkritumu poligoni, kā arī veicināta atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība, sniedzot atbalstu 20 komersantiem, kā arī panākta vairāku atkritumu izgāztuvju rekultivācija – 2015.gadā rekultivētas 16 sadzīves atkritumu izgāztuves ~ 39,72 ha platībā, kā rezultātā samazināts vidē novadītais piesārņojums. Kopumā ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda ietvaros ir rekultivētas 83 sadzīves atkritumu izgāztuves ~ 117,59 ha platībā.
 166. Ar mērķi nodrošināt atbilstību ES prasībām atkritumu jomā arī turpmāk VARAM 2014.–2020.gada plānošanas perioda Partnerības līgumā un darbības programmā „Izaugsme un nodarbinātība” ir paredzējusi specifiskos atbalsta mērķus investīciju turpināšanai vairākās jomās. SAM 5.2.1. „Veicināt dažāda veida atkritumu atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju” ietvaros paredzēts atbalstīt šādas darbības:
 - visu veidu atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai, pārstrādei un reģenerācijai;
 - atkritumu pārstrādes, reģenerācijas jaudu palielināšana un jaunas infrastruktūras veidošana;
 - atkritumu dalītās savākšanas sistēmas attīstība.

2.3. Izaicinājumi darbības programmas ieviešanā un ES fondu sistēmas pilnveidošana un vienkāršošana

167. Būtiskākie izaicinājumi DP ieviešanā tika saistīti ar 2007.gadā uzsākušos globālo ekonomisko krīzi, kas ir ievērojamiskarusi Latvijas ekonomiku, un ES fondi kļuva par galveno finanšu instrumentu ekonomiskās atveseļošanas sekmēšanā. Pielāgojoties esošajai situācijai, tika pārskatītas 54% no visām aktivitātēm, parādot, ka Kohēzijas politika spēj elastīgi un efektīvi reaģēt uz būtiskām izmaiņām tautsaimniecībā un sabiedrībā, tika veikti grozījumi DP, Stratēģiskajā ziņojumā par 2007.-2009.gadu pārskatīti ietekmes rādītāji (negrozot plānošanas dokumentus), apzināti ES fondu ieviešanu ietekmējošie riski un veikti pasākumi to seku samazināšanai, tostarp veikti ES fondu sistēmas vienkāršošanas pasākumi, rasti risinājumi ES fondu projektu ieviešanai optimāli nepieciešamā finansējuma nodrošināšanai, kā arī 2008.gada beigās tika izstrādātā Latvijas ekonomikas stabilizācijas programma finanšu sistēmas stabilizēšanai un atdzīvināšanai.
168. Attiecībā uz ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbības problēmām kopumā (t. sk. saistībā ar DP), ir jāatzīmē, ka 2010.gadā veiktā EK audita laikā tika konstatēti būtiski trūkumi RI darbā, attiecīgi 2010.gada II pusgadā trūkumu novēršanai tika stiprināta RI neatkarība, metodikas maiņa, RI darbinieku padziļināta apmācība. 2014.gada 16.jūlijā tika saņemta EK vēstule Nr.Ares(2014)2372667 atbilstoši ar Regulas Nr.1083/2006 73(3).panta prasībām – par paļaušanos uz Revīzijas iestādes darbu.
169. EK 2012.gada janvāra beigās apturēja ES fondu maksājumus Latvijai, norādot uz būtiskiem trūkumiem vadības un kontroles sistēmā, kas saistīti galvenokārt ar deleģēto funkciju pārbaudēm un to stiprināšanu. Lai sniegtu EK un SEI pietiekošu pārliecību par deklarējamo izdevumu atbilstību, FM sagatavoja un īstenoja rīcības plānu sistēmas pilnveidošanai (t.sk. AI/SI deleģēto funkciju uzraudzības stiprināšanai, iekšējā audita lomas stiprināšanai un apliecinājuma SEI pilnveidošanai), kā rezultātā 2012.gada jūnijā izdevumu deklarēšana EK tika atjaunota.
170. ES fondu vadības un kontroles sistēmas uzlabošanai un vienkāršošanai tika nepārtraukti stiprināts metodoloģiskais atbalsts ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm, aktualizējot virkni metodisko un skaidrojošo materiālu, kas bija izstrādāti un regulāri precizēti un papildināti ar mērķi nodrošināt vienotu praksi starp iestādēm un mazināt neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku. Vadlīnijas un metodikas aktualizētas, ņemot vērā RI audits, VI deleģēto funkciju pārbaudēs, pārbaudēs projektu īstenošanas vietās un procedūru izvērtējumā konstatētās sistēmiskās nepilnības, kā arī izmaiņas normatīvajos aktos. Visas VI izstrādātās vadlīnijas, metodikas un skaidrojošie materiāli pieejami ES fondu mājas lapā: <http://www.esfondi.lv/vadlinijas-metodikas-un-skaidrojumi>.
171. Vienkāršoto izmaksu pielietošana 2007.-2013.gada plānošanas periodā nebija īpaši izplatīta. Daļai projektu vienotā likme tika ieviesta projektu īstenošanas posmā, kā arī definētais vienotās likmes izmaksu apmērs praksē daudzos gadījumos atšķīrās no administrēšanai nepieciešamā reālo izmaksu apmēra. Lai izstrādātu vienas vienības izmaksu metodiku un aprēķinātu likmi, AI (kas izstrādā minēto metodiku) bija nepietiekami statistikas dati.
172. Lai izvērtētu 2007.-2013.gada plānošanas periodā gūto pieredzi par vienkāršoto izmaksu izmantošanu, tika veikts FM pasūtīts izvērtējums, kurā apkopotie secinājumi tika ņemti vērā, lai uzlabotu vienkāršoto izmaksu izmantošanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā, jo iepriekšējā prakse liecināja, ka vienkāršoto izmaksu pārdomāta un pamatota izmantošana būtiski atslogo finansējuma saņēmēja administratīvo darbu, kā arī paātrina finansējuma apguvi. Arī EK atbalsta un aicina maksimāli izmantot vienkāršotās izmaksas, tādējādi vairāk koncentrējoties uz rezultātu sasniegšanu, nevis atskaitīšanos par standarta izdevumiem. Lai nodrošinātu vienotu praksi vienkāršoto izmaksu pielietošanā,

- 2014.-2020.gada plānošanas periodam ir izstrādātas trīs vienkāršoto izmaksu metodikas, kas pieejamas ES fondu mājas lapā⁴⁹.
173. Attiecībā uz ES fondu vadības un kontroles sistēmas uzlabošanu un vienkāršošanu galvenais darbs 2015.gadā tika koncentrēts uz ES fondu finanšu interešu aizsardzības stiprināšanu:
- 2015.gada 25.februārī EK sadarbībā ar Valsts kanceleju organizēja semināru "Pretrāpšanas un pretkorupcijas pasākumi Eiropas strukturālajos un investīciju fondos", kurā piedalījās arī VI pārstāvji un kura ietvaros skatīti tādi jautājumi kā ES fondu vadībā iesaistīto iestāžu loma neatbilstību, t.sk. aizdomu par krāpšanu konstatēšanā un ziņošanā, neatbilstības lēmuma pieņemšanas process, biežāk sastopamie neatbilstības veidi, statistika par 2007.-2013.gada plānošanas periodu, neatbilstoši veiktu izdevumu atgūšanas process.
 - 2015.gadā VI darbinieki piedalījušies seminārā par ziņotāju aizsardzību, ko vadīja "Sabiedrība par atklātību – Delna" pārstāvis. Tā rezultātā ES fondu mājas lapā ievietota plašāka un izsmeļošāka informācija par krāpšanas gadījumu ziņošanas iespējām, kā arī paaugstināta darbinieku kapacitāte par krāpšanas un korupcijas jautājumiem, stiprinot ES finanšu interešu aizsardzību.
 - VI 2015.gada 16.decembrī piedalījās FM ES fondu revīzijas departamenta kā Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienesta rīkotajā seminārā par iespējamo krāpšanas gadījumu izmeklēšanas procesu un sadarbību ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (OLAF), tādējādi paaugstinot zināšanas ar krāpšanas novēršanu, atklāšanu un izmeklēšanu saistītos jautājumus.
 - No 2016.gada 31.maija līdz 3.jūnijam FM ES fondu revīzijas departaments kā Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests rīkoja TAIEX Peer-to-peer ekspertu misiju "Anti-Fraud Strategy and anti-fraud measures relating to the management of EU funds", kurā piedalījās gan VI gan arī citas ES fondu administrējošās iestādes, kā arī valsts tiesībsargājošās iestādes.
174. Informācija par nozīmīgām problēmām, kuras konstatētas vadības un kontroles sistēmā saskaņā ar Regulas 1083/2006 62.panta 1.punkta d)apakšpunkta i)punktā minēto procedūru un vadības un kontroles sistēmas izvērtējums sniegta 2.7.2.sadaļā ["Vadības un kontroles sistēmas izvērtējums"](#).

Risku vadība

175. VI saskaņā ar iekšējām procedūrām veic augstākā līmeņa ES fondu vadības risku pārvaldību, kas pamatā aptver plānošanas dokumentu līmeni un vadības un kontroles sistēmas darbību, nepieciešamības gadījumā ņemot vērā arī zemāka līmeņa (ES fondu AI un SI) risku pārvaldības procesā apzinātos draudus kopīgo ES fondu mērķu sasniegšanai.
176. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu ES fondu risku pārvaldību, tai skaitā ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā, ar FM rīkojumu ir izveidota risku pārvaldības darba grupa (turpmāk šajā apakšsadaļā – darba grupa), kura izvērtē riskus un vienojas par to mazināšanai vai novēršanai veicamajām darbībām. Šīs darba grupas sanāksmes tiek organizētas ne retāk kā reizi gadā.
177. Galvenie ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā identificētie riski bija:
- piešķirtuma zaudējuma risks ERAF un KF (nepietiekami līdzekļi ERAF un KF deklarēšanai EK un netiek pilnībā realizēti lieli projekti);
 - neefektīva ES fondu projektu neatbilstību vadība;
 - neefektīvs maksājumu pieprasījumu izvērtēšanas process;
 - politiskās ietekmes risks uz aktivitāšu ieviešanu;

⁴⁹ <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi>

- neefektīva ES fondu plānošanas dokumentu izstrāde (plānošanas dokumentos norādītie mērķi nav izpildāmi un sasniedzami);
 - neefektīva ES fondu vadības un kontroles sistēma, ir nepieciešami būtiski uzlabojumi;
 - projekta apstiprināšana neatbilstoši projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem;
 - ES fondu vadības sistēmā iespējams interešu konflikts/ korupcija/ krāpšana;
 - iepirkumu regulējuma pārkāpumi projektos, t.sk. nepietiekamā kvalitātē sagatavota iepirkuma dokumentācija;
 - nepilnīga un nekorekta informācija ES fondu vadības informācijas sistēmā (VIS);
 - nav ievērots valsts atbalsta regulējums pasākumu izstrādes un saskaņošanas procesā vai projektu īstenošanas laikā;
 - noteikti neatbilstoši projektu īstenošanas termiņi, kā rezultātā projekti netiek ieviesti saskaņā ar to īstenošanas laika grafiku;
 - vāja iekšējā darba organizācija (neefektīva funkciju izpilde).
178. 2016.gada 24.februārī notikušajā risku pārvaldības darba grupas sanāksmē, pārvērtējot kopā vienpadsmit aktuālos riskus uz perioda slēgšanas beigām, kā vidēji augsti riski tika identificēti pirmie četri augstāk esošajā sarakstā, kuru vadībai (vismaz līdz 2016.gada beigām) tiek paredzēts turpināt esošo kontroles pasākumu īstenošanu. Minēto risku mazināšanai darba grupas ietvaros tika noteikti atsevišķi risku mazināšanas pasākumi, to ieviešanas termiņi, kā arī atbildīgie par konkrēto risku vadību.
179. Risku reģistra aktualizēšana tiks turpināta arī ES fondu projektu pēcuzraudzības perioda laikā, kamēr vien būs aktuāli riski.
180. Būtiskākie plānošanas periodā veiktie ES fondu risku pārvaldības un kontroles pasākumi bija:
- aktīvas sadarbības un komunikācijas ar nozaru ministrijām un sadarbības iestādēm veidošana, lai identificētu un vadītu riskus operacionāli gan vadības un kontroles sistēmas, gan atsevišķu projektu līmenī;
 - metodoloģisko materiālu nodrošināšana un skaidrojumu sniegšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm;
 - kontroļu un uzraudzības pasākumu veikšana;
 - konstatēto trūkumu izvērtēšana un darbības pilnveidošana.
181. Plānošanas periodā identificēto risku atlikušo vērtību novērtējumi liecina, ka ES fondu VI risku vadība darbojas un sniedz pārliecību, ka risku pārvaldības stratēģijas ietvaros izvēlētie pasākumi ir pietiekami efektīvi risku mazināšanai vai noturēšanai pieņemamā līmenī.

2.4. Būtiskas izmaiņas saskaņā ar Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.pantu

182. Lai veicinātu vienotu izpratni un pieeju jēdziena „būtiskas izmaiņas” interpretācijai, tika izstrādāta metodika „Metodoloģiska rokasgrāmata par būtiskām pārmaiņām, kas tiek veiktas projektos piecu gadu laikā no pēdējā maksājuma veikšanas”⁵⁰, kuras mērķis ir sniegt ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām atbalstu projektu uzraudzības un kontroles veikšanai, tajā skaitā arī tiem projektiem, kuriem piecu gadu laikā pēc pēdējā maksājuma veikšanas finansējuma saņēmējam ir notikušas izmaiņas.
183. Saskaņā ar AI un SI sniegto informāciju kopumā plānošanas periodā būtiskās izmaiņas Regulas Nr.1083/2006 57.panta izpratnē konstatētas trijos projektos, divi gadījumi konstatēti 2013.gadā un viens gadījums 2014. gadā:
- finansējuma saņēmējs SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība” ir iznomājis trešajām personām telpas, kuru renovācijas izmaksas ir finansētas no ES fonda līdzekļiem, neizmantojot šīs telpas projektā paredzētajiem mērķiem, projekta SI ir

⁵⁰ <http://www.esfondi.lv/upload/01-strukturfondi/petijumi/rokasgramata-100708-final.pdf>

konstatējusi neatbilstību, piemērojot finanšu korekciju 100% apmērā no attiecīgo telpu renovācijas līguma ietvaros veiktajām attiecināmajām izmaksām. Neatbilstoši veiktie izdevumi ir atgūti pilnā apmērā.

- Saskaņā ar Rīgas Domes lēmumu ir slēgta Rīgas 62.vidusskola, kas Rīgas Domes īstenotajā projektā „Vispārējo izglītības iestāžu infrastruktūras pielāgošana izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem” tika pielāgotā personām ar funkcionāliem traucējumiem un tajā nenotiek mācību process. Par projekta ietvaros veiktajām Rīgas 62.vidusskolas atbalsta izmaksām Rīgas Domei ir piemērota finanšu korekcija 100% apmērā. Neatbilstoši veiktie izdevumi ir atgūti pilnā apmērā.
- SI konstatēja ka SIA „Vadības un sociālā darba augstskola „Attīstība”” ir pārtraukusi savu darbību un projekta „SIA VSDA „Attīstība” telpu un iekārtu modernizēšana un vides pieejamības nodrošināšana personām ar funkcionāliem traucējumiem”, ietvaros radītie rezultatīvie rādītāji nav pārbaudāmi. Tādejādi par projekta ietvaros veiktajām izmaksām piemērota finanšu korekcija 100% apmērā un uzsāka finansējuma atgūšanas procesu, nosūtot tiesu izpildītājam piedziņai. Tomēr tika saņemta informācija, ka finansējuma saņēmēja manta ir izpārdota un finanšu līdzekļi nav piedzēti. Attiecīgi finansējuma atgūšana šajā gadījumā varētu nebūt iespējama. Ņemot vērā EK sniegto skaidrojumu⁵¹ par neatgūstamām summām, VI ir identificējusi šo projektu, kas ir ziņojams EK ar lūgumu dalīties zaudējumos.

184. Vēl viens iespējamais gadījums identificēts 2016.gadā, tomēr SI pārbaudē konstatētās atkāpes tika novērstas, tādejādi novēršot būtisko pārmaiņu risku.

2.5. Papildinātība ar citiem instrumentiem

185. Šajā sadaļā aplūkota informācija par papildinātību un pasākumiem demarkācijas nodrošināšanai. Tāpat atbilstoši EK prasībām sniegta informācija par EIB aizdevuma izmantošanu nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšanai.

Papildinātība un demarkācija

186. Latvijas tautsaimniecības attīstībai un mērķu sasniegšanai ES fondu aktivitātes papildināja citi ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības instrumenti, tai skaitā:

- ELFLA, kur ir kopīgas tādas jomas kā transporta infrastruktūra, tūrisms, atkritumu apsaimniekošana, NATURA 2000 teritorijas, enerģētika, profesionālās izglītības infrastruktūra, atbalsts integrēto stratēģiju ietvaros (URBAN un LEADER), piemēram, tūrisma jomā ERAF projektu ietvaros bija atbalstīta nacionālas nozīmes tūrisma produktu attīstība, savukārt ELFLA ietvaros bija līdzfinansētas noteiktas tūrisma aktivitātes lauku teritorijā. Vides jomā ar ERAF atbalstu bija nodrošināta infrastruktūras izveide NATURA 2000 teritorijās, savukārt ELFLA ietvaros bija veikti maksājumi, kas kompensēja izmaksas un neiegūtos ienākumus. Satiksmes jomā ELFLA bija atbalstīta lauku pašvaldību ceļu rekonstrukciju, savukārt KF ietvaros bija līdzfinansēta TEN-T tīkla autoceļu rekonstrukcija un ERAF ietvaros - valsts 1.šķiras ceļu, tranzītielas rekonstrukcija un satiksmes drošības uzlabojumi apdzīvotās vietās; EZF, kur ir kopīgas tādas atbalsta jomas kā ostu infrastruktūra, NATURA 2000 teritorijas, bioloģiskā daudzveidība, ūdenssaimniecība, tūrisms, piemēram, satiksmes jomā savstarpējā papildinātība bija nodrošināta, no ERAF līdzekļiem atbalstot mazo ostu, kas ir iesaistītas starptautiskajos kravu pārvadājumos, infrastruktūras uzlabošanu, KF ietvaros atbalstot lielas ostas, kas ir TEN-T tīkla sastāvdaļā, savukārt EZF ietvaros atbalstot investīcijas ostās, kas nav iesaistītas starptautiskos kravu pārvadājumos

⁵¹ EK 13.07.2015. vēstule ARES (2015) 2894189 “Ziņošana par neatgūstamām summām”.

- ES struktūrfondu 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” programmu, kur ir kopīgas tādas jomas kā izglītības, veselības, tūrisma, vides, energoefektivitātes, transporta un informācijas tehnoloģiju infrastruktūra. Kā finanšu instrumentu papildinātības piemēru var minēt Daugavpils Rotko mākslas centra izveidi, kā ietvaros no ERAF aktivitātes “Sociālekonomiski nozīmīgu kultūras mantojuma objektu atjaunošana” bija rekonstruēta Artilērijas Arsenāla ēka Daugavpils cietoksnī Rotko Mākslas centra izveidei, savukārt no Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas bija rekonstruēta Daugavpils Rotko mākslas centra ēkas studiju-rezidenču daļa;
- ES investīcijas Eiropas komunikāciju tīkla transporta nozarei;
- ES Pārejas programmas un ES Phare programma, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas valdības finanšu instruments, valsts galvotā aizdevuma projekti, Latvijas un Šveices sadarbības programma, ES iniciatīva Sabiedrības veselības jomā, Privatizācijas fonds veselības jomā;
- KPFI, kas ir LR valsts budžeta programma ar mērķi veicināt globālo klimata pārmaiņu novēršanu, pielāgošanos klimata pārmaiņu radītajām sekām un sekmēt siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu (piemēram, īstenojot pasākumus ēku energoefektivitātes uzlabošanai, gan sabiedriskajā, gan privātajā sektorā, tehnoloģiju, kurās izmanto atjaunojamus energoresursus attīstīšanu un ieviešanu, kā arī īstenojot integrētus risinājumus siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai). Mājokļu siltināšanas jomā aktivitāte „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” tika papildināta ar KPFI atklāto konkursu „Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājsaimniecību sektorā”, kura ietvaros tika atbalstītas enerģijas ražošanas iekārtas, kas izmanto atjaunojamus energoresursus. Savukārt aktivitāte „Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” tika papildināta ar KPFI atklātajiem konkursiem „Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldību ēkās”, „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai pašvaldību ēkās” un „Zema enerģijas patēriņa ēkas”. Enerģētikas jomā KF līdzfinansētā apakšaktivitāte „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” tika papildināta ar KPFI atklāto konkursu “Atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai”, „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai ražošanas ēkās”, „Tehnoloģiju pāreja no fosilajiem uz atjaunojamajiem energoresursiem” un „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai”. Savstarpējā papildinātība bija nodrošināta, KF līdzfinansējumu piešķirot siltumavota ar uzstādīto jaudu lielāku par 3 MW, un pārvades un sadales sistēmas rekonstrukcijai un būvniecībai, savukārt KPFI konkursā atbalstot tādu iekārtu iegādi, kuru kopējā uzstādītā siltuma jauda nepārsniedz 3 MW. KF apakšaktivitātē siltumavotā uzstādītajai jaudai nebija ierobežojumu gadījumos, kad KPFI ietvaros projektu nevarēja iesniegt (piemēram. projekta iesniedzējam piederēja vai bija nomā vismaz viena iekārta, kas ir iesaistīta ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā saskaņā ar LR likumu „Par piesārņojumu” vai ja tā paaugstināja siltumavota efektivitāti, kurā pirms projekta īstenošanas tika izmantoti atjaunojamie energoresursi).
- 2014.-2020.gada perioda KP fondu plānošanā nodrošināta savstarpēja papildinātība un sinerģija ar 2007.-2013.gada perioda ieguldījumiem.

187. Lai nodrošinātu demarkāciju un novērstu dubultās finansēšanas risku, plānošanas periodā tika veikta virkne pasākumu gan MK noteikumu par aktivitātes vai apakšaktivitātes īstenošanu un projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izstrādes posmā, gan projektu iesniegumu vērtēšanas un ieviešanas posmā, piemēram:

- MK noteikumos par aktivitāšu un apakšaktivitāšu īstenošanu tika iestrādāti nosacījumi, kas izslēdza ES fondu finansējuma piešķiršanu darbībām, kuras jau ir

līdzfinansētas no ES struktūrfondiem un KF 2004.–2006.gada plānošanas periodā, kā arī no valsts budžeta un citiem finanšu instrumentiem. Nosacījumi arī izslēdza vienu un to pašu darbību līdzfinansēšanu vairāku 2007.–2013.gada plānošanas perioda projektu ietvaros;

- projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izstrādes procesā tika iestrādāts dubultās finansēšanas kontroles mehānisms, kā vienu no nosacījumiem nosakot finansējuma pārklāšanās aizliegumu, tādējādi atbildību par dubultā finansējuma saņemšanu nosakot arī potenciālajiem ES fonda finansējuma saņēmējiem;
- iesniedzot projekta iesniegumu, projekta iesniedzējs parakstīja apliecinājumu, ka konkrētais projekts netiek finansēts vai līdzfinansēts no citiem ES finanšu avotiem, kā arī valsts un pašvaldību budžeta līdzekļiem.
- FM pārstāvji piedalījās citu ārvalstu finanšu instrumentu komitejās, tai skaitā, Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam uzraudzības komitejās, Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam uzraudzības komitejās, ES struktūrfondu 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” programmu nacionālajā apakškomitejā, savukārt ZM pārstāvji piedalījās ES fondu uzraudzības komitejās.
- VARAM nodrošināja Koordinācijas padomes darbību, tādējādi novēršot atbalsta pārklāšanās risku, sagatavojot un ieviešot projektus DP pilsētvides prioritātes „Policentriskā attīstība” ietvaros.

Plašāka informācija par papildinātību un veiktajiem demarkācijas pasākumiem atrodama 2009.gada⁵² ziņojumā par DP īstenošanu.

188. Papildus AI/SI veiktajai riska kontrolei VI reizi ceturksnī analizēja un uzraudzīja, lai PPĪV konstatētie trūkumi, kas liecina par dubulto finansējumu, tiktu novērsti noteiktajā termiņā.
189. 2012.gadā VI izstrādāja dubultfinansējuma riska matricu⁵³, kurā tika apkopota informācija par ES fondu aktivitāšu ietvaros atbalstāmajām darbībām, kurām varēja būt potenciāls risks pārklāties ar citu finanšu instrumentu, fondu atbalstu programmu, pārrobežu sadarbības programmu u.c. atbalsta veidiem. AI/SI izmantoja matricā pieejamo informāciju kā papildus uzraudzības un kontroles mehānismu preventīvai neatbilstoši veikto izdevumu rašanās mazināšanai, kā arī iespējama dubultā finansējuma konstatēšanai. Tāpat šo informāciju izmantoja projekta riska līmeņa vērtēšanā.
190. Jāuzsver, ka visā plānošanas periodā tika konstatētas tikai 7 neatbilstības saistībā ar dubultfinansējumu, līdz ar to, dubultfinansējuma problēmai nebija sistēmātiska rakstura.

Informācija par EIB aizdevumu

191. Lai stiprinātu valsts budžeta ES fondu līdzfinansēšanas spējas, 2008.gada 30.oktobrī starp LR un EIB tika noslēgts aizdevuma līgums par līdzfinansējuma nodrošināšanu 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES līdzfinansēto projektu īstenošanai par kopējo summu 500 milj. *euro*, kura 2009.gada 17.februārī ar līguma grozījumiem tika palielināta līdz 750 milj. *euro*. Saskaņā ar iepriekšminētā līguma nosacījumiem, EIB aizdevumu izsniedza LR valsts budžeta līdzfinansējuma nodrošināšanai vai arī valsts aizdevumu izsniegšanai projektu īstenošanai (piem., pašvaldībām) nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšanai. Termiņš EIB aizdevuma izmaksas pieprasījuma iesniegšanai ir beidzies

⁵² skatīt ziņojuma 2.6.1.sadaļu „Veiktie pasākumi, lai nodrošinātu demarkāciju (http://www.esfondi.lv/upload/Uzraudziba/Gada_zinojumi/1_OP_AIR_2009.pdf).

⁵³ Dubultfinansējuma novēršanas matrica ES fondu, Eiropas Ekonomikas zonas, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmā un citos finanšu instrumentos ir pieejama - http://www.esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2013/Matrica_final_02.07.2013.xlsx

2014.gada 30.oktobrī. Kopumā EIB līguma ietvaros LR ir izmantojusi 225,0 milj. *euro* (30%).

2.6. Uzraudzības un izvērtēšanas pasākumi

192. Šajā sadaļā sniegta informācija par galvenajiem uzraudzības pasākumiem, tai skaitā arī par [UK](#) darbību, [ikgadējo sanākumi ar EK par ES fondu ieviešanu](#), [VIS](#) funkcionēšanu, kā arī kopsavilkums par [izvērtēšanas pasākumiem](#).

2.6.1. Informācija par uzraudzības pasākumiem

193. ES fondu uzraudzības sistēma tika izveidota ar mērķi nodrošināt ES fondu ieviešanu atbilstoši ES fondu vadību reglamentējošiem ES un LR normatīvajiem aktiem. Uzraudzības sistēma tika pastāvīgi pilnveidota, lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu ES fondu ieviešanu un maksimālu līdzekļu apguvi.
194. Viens no ES fondu uzraudzības sistēmas galvenajiem instrumentiem ir VIS, kuras galvenie uzdevumi ir uzkrāt un uzglabāt pamatinformāciju par ES fondu plānošanas dokumentiem un projektiem, kas nepieciešama ES fondu vadībai un darbības programmu īstenošanas uzraudzībai, kā arī nodrošināt iespējas veidot, atlasīt un analizēt informāciju par ES fondu aktivitāšu un lielo projektu īstenošanu. Vairāk informācijas par VIS var aplūkot 2.6.4. sadaļā „[ES fondu vadības informācijas sistēma](#)”.
195. Lai nodrošinātu vienotu izpratni par ES fondu uzraudzības sistēmas darbību, tika izstrādātas vadlīnijas, kuras nosaka uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus, horizontālo politiku ieviešanas uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus un uzraudzības kārtību (vairāk informācijas skatīt 2.1.5. sadaļā „[Horizontālo prioritāšu ieviešana](#)”), metodiku par šķērsfinansējuma principa piemērošanu un tā uzraudzību.
196. Finanšu progresa uzraudzībai tika izmantoti VI izstrādātie un MK apstiprinātie finansējuma apguves mērķi AI un aktivitāšu (apakšaktivitāšu) daļījumā, lai savlaicīgi konstatētu novirzes no plānotā un veiktu pasākumus to novēršanai, tai skaitā finanšu disciplīnas stiprināšanai un projektu ieviešanas uzraudzībai. Dati par mērķu profiliem, to izpildes prognozēm un faktisko izpildi katru mēnesi tika publicēti ES fondu tīmekļa vietnē⁵⁴, nosūtīti starptautiskajiem aizdevējiem un UK dalībniekiem. Vienlaikus par pamatu tie tika izmantoti n+2 /n+3 principa izpildes uzraudzībai, kam līdz 2014.gadam tika rūpīgi sekots līdzī un veikti visi nepieciešamie un iespējamie pasākumi, lai neiestātos automātiskā saistību atcelšana.
197. VI veica ikmēneša VIS ievadīto datu analīzi, organizēja regulāras ES fondu vadībā iesaistīto iestāžu sanāksmes par aktuāliem jautājumiem, par ES fondu projektu ietvaros konstatētajām neatbilstībām, ES fondiem pieejamā valsts budžeta finansējuma izlietojumu uzraudzību, dažāda veida ziņojumu sagatavošanu un iesniegšanu valdībā, vadlīniju aktualizēšanu, kā arī ar ES fondu jautājumiem saistītās informācijas publicēšanu ES fondu tīmekļa vietnē www.esfondi.lv.
198. Regulāri tika veikta iestāžu risku novērtēšana. Plašāka informācija par risku pārvaldību ir sniegta ziņojuma sadaļā „[Risku vadība](#)”. Tāpat tika nodrošināta projektu, kuru kopējas izmaksas ir sasniegušas 45 milj. *euro*, uzraudzība un veikti izvērtējumi, vai tie varētu sasniegt lielā projekta sliekšni (50 milj.*euro*).
199. VI regulāri ziņoja par ES fondu jautājumiem (piemēram, par apguves progresu, sistēmas pilnveidošanu, dažādiem problēmjaudājumiem un to risināšanu) gan valdībai, gan Saeimas komisijām, kā arī Koalīcijas partneru darba grupā par ES struktūrfondu un KF jautājumiem.
200. Lai nodrošinātu efektīvu plānošanas perioda slēgšanas procesu, kvalitatīvu informācijas apriti starp struktūrfondu un KF vadības un kontroles sistēmā iesaistītajām institūcijām,

⁵⁴ <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

savlaicīgi apzinātu iespējamās problēmas slēgšanas procesa gaitā un nodrošinātu projektu pēcuzraudzību, VI vada slēgšanas procesu, izveidojot attiecīgo darba grupu. Darba grupas ietvaros VI sadarbībā ar SEI un RI regulāri atjaunoja perioda slēgšanas grafiku⁵⁵, sniedza iesaistītajām iestādēm horizontālus skaidrojumus attiecībā uz slēgšanas procesā izteiktiem iestāžu jautājumiem, kā arī sniedza vispārēju atbalstu sekmīgam plānošanas perioda noslēgumam. Slēgšanas procesā īpaša uzmanība tika pievērsta problēmjautājumam, tajā skaitā nefunkcionējošo projektu un projekta, kas ir sadalīts fāzēs, pastiprinātai uzraudzībai, tādējādi nodrošinot kvalitatīvu noslēguma dokumentācijas sagatavošanu.

201. Reizi divos mēnešos vai pēc nepieciešamības arī biežāk VI par katru DP ir sniegusi SEI apliecinājumu, ka VIS iekļautie dati ir pilnīgi un korekti, nav konstatēti trūkumi, kas apdraud izveidotās ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbību, un ka VI nodrošina Regulas Nr. 1083/2006 60.pantā minēto darbību izpildi. VI, sniedzot apliecinājumu, informēja par sistēmas kļūdām un citiem pārkāpumiem, kam ir vai varētu būt finansiālas sekas. Ja AI vai SI vadības un kontroles sistēmā tika konstatēti būtiski trūkumi, AI/SI neatbilstoši veica tai deleģētās funkcijas vai tika konstatēti cita veida būtiski trūkumi, kas varēja ietekmēt izdevumu attiecināmību, VI uz laiku līdz attiecīgo trūkumu novēršanai apturēja izdevumu deklarēšanu EK DP, prioritātes, pasākuma, aktivitātes, apakšaktivitātes vai konkrēta projekta ietvaros. Turklāt reizi gadā VI gatavoja izvērtējuma ziņojumu, kas tika iesniegts SEI un informācijai RI, kur VI atspoguļoja novērtējumu par AI/SI darbu, t.sk., identificējot riskantās jomas katras AI/SI darbībā atsevišķi, kā arī identificējot riskus kopumā sistēmā.
202. Informācija par pārskata periodā DP ietvaros izmantoto šķērsfinansējumu ir sniegta ziņojuma 3.6. sadaļā „[Prioritātes „Policentriskā attīstība” ieviešana](#)”.
203. Savukārt par UK kā vienu no galvenajiem uzraudzības sistēmas elementiem informācija sniegta nākamajā 2.6.2. sadaļā „[Uzraudzības komiteja](#)”.

2.6.2. Uzraudzības komiteja

204. 2007.gada 8.novembra UK sēdē tika pieņemts lēmums par UK izveidi, apstiprinot UK reglamentu, MK 2008.gada 13.maija noteikumi Nr. 331 “Uzraudzības komitejas nolikums” nosaka UK uzdevumus, funkcijas un tās institucionālo sastāvu.
205. UK ir lielākais un svarīgākais forums Latvijā, kurā tika izskatīti būtiskākie jautājumi un pieņemti lēmumi saistībā ar ES fondu plānošanu, ieviešanu, uzraudzību un izvērtēšanu, vadības un kontroles sistēmu, kā arī gatavošanos perioda slēgšanai⁵⁶.
206. Lai nodrošinātu UK pieņemto lēmumu caurspīdīgumu, kā arī sēžu un izskatāmo dokumentu atklātību, UK sastāvā tika iesaistīti gan EK pārstāvji, gan ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas (VI, AI, SI, SEI un RI), gan citi sadarbības partneri (biedrības, nodibinājumi, nozaru ministrijas, un citas institūcijas, kas tieši vai pastarpināti saistītas ar ES fondu ieviešanu un uzraudzību). Turklāt sadarbības partneri un nevalstiskās organizācijas veidoja gandrīz pusi (aptuveni 43%) no kopējā UK locekļu sastāva. Kopumā UK balsstiesīgo dalībnieku sastāvā bija deleģētas aptuveni 30 personas, savukārt ar padomdevēja tiesībām UK bija deleģētas 23 personas (dalībnieku skaits bija mainīgs, ņemot vērā institūciju interesi par dalību UK un saņemtajiem deleģējumiem).
207. UK sekretariāts regulāri elektroniski informēja UK locekļus gan ar balsstiesībām, gan ar padomdevēja tiesībām par ES fondu finanšu progresu u.c. ar ES fondu ieviešanu un

⁵⁵ Vairāk informācijas par perioda slēgšanu ir atrodamā ES fondu interneta tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/es-fondu-slegsana>.

⁵⁶ Informācija par UK un tās sēžu laika grafiku pieejama ES fondu mājas lapā – <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1210>.

- uzraudzību saistītiem jautājumiem. Aktuālie UK sēžu un rakstisko procedūru materiāli tika publicēti UK dokumentu vadības sistēmā jeb e-portfelī⁵⁷.
208. Kopumā plānošanas periodā tika organizētas 18 sēdes. Veicinot Latvijas reģionu vienlīdzīgu attīstību, katru gadu viena no UK sēdēm tika organizēta ārpus Rīgas pēc rotācijas principa, priekšroku dodot tam reģionam, kurā UK sēde notikusi senāk kā citos reģionos vai vietām, kurās UK sēde nav organizēta vispār. Piemēram, 2015.gadā par atbilstošāko UK izbraukuma sēdes vietu tika izvēlēts Engures novads. Iepriekšējos gados UK organizēta arī tādās Latvijas pilsētās kā Cēsīs, Jelgavā, Rēzeknē, Ventspilī, Liepājā, Gulbenē u.c. UK izbraukuma sēdes ietvaros notika projektu vizītes, kuru laikā sēdes dalībniekiem bija iespēja klātienē iepazīties ar nozīmīgiem un finansiāli apjomīgiem ES fondu investīciju projektiem UK norises pilsētās un to apkārtnē.
 209. Veicinot UK efektivitāti un labāku sēžu organizāciju, UK sekretariāts pēc katras UK klātienes sēdes veica dalībnieku anketēšanu, lai uzzinātu UK sēžu dalībnieku vērtējumu un uzklautu ierosinājumus. Vidēji kopvērtējumā UK sēžu organizācija ir novērtēta ar augstāko iespējamo vērtējumu (5 balles no 5 iespējamām), vienlaikus tika saņemti vairāki vērtīgi ieteikumi sēžu uzlabošanai.
 210. UK efektivitāte ir pierādīta, ņemot vērā UK lēmumu pieņemšanas procesu, kas ir salīdzinoši īss (sākot no 5 līdz 25 darbdienu), vienlaikus lēmumu pieņemšanā netiek ignorēti arī mazākuma viedokļa paudēji, jo, lai arī UK mehānisms paredz lēmumu pieņemšanu ar balsu vairākumu, tomēr visā plānošanas periodā ne klātienes sēdē, ne rakstiskajā procedūrā balsošana nav notikusi, jo pie UK dalībnieku iebildumiem jautājums tiek risināts tā, lai panāktu kompromisu ar visām iesaistītajām pusēm.
 211. Operatīvākai lēmumu pieņemšanai tika organizētas arī UK rakstiskās procedūras (kopumā plānošanas periodā – 56).

2.6.3. Informācija par ikgadējām sanāksmēm ar EK par ES fondu ieviešanu

212. Saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 68.pantu katru gadu tika organizēta ikgadējā tikšanās ar EK pārstāvjiem, lai pārrunātu ERAF un KF ieviešanas jautājumus. Pēdējās ikgadējās tikšanās laikā, kas notika 2015.gada 25.novembrī, EK pārstāvjiem tika sniegta informācija par ES fondu ieviešanas finanšu rezultātiem, sasniegtajiem rādītājiem, gūto pieredzi ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas periodā, kas izmantojama ieviešot 2014. - 2020.gada plānošanas periodu.
213. Tikšanās laikā uzsvars tika likts uz DP stratēģiskajiem īstenošanas aspektiem, ieviešanas beigu posmu un slēgšanas progresu, jautājumiem, kas saistīti ar esošo vadības un kontroles sistēmu, gūtajām mācībām un secinājumiem, kas tiks ņemti vērā ieviešot ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodu. Visas saņemtās rekomendācijas no EK pārstāvjiem ir ņemtas vērā un jau ieviestas.

2.6.4. ES fondu vadības informācijas sistēma

214. VIS veidota kā centrāla tīkla sistēma, kas pieejama visām ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām (VI, maksājumu iestādei, RI, SEI, AI, SI, IUB). VIS tiek uzkrāti dati par 2004.-2006.gada ES struktūrfondu un KF un 2007.-2013.gada ES struktūrfondu un KF finansētiem projektiem. VIS ir viens no galvenajiem instrumentiem efektīvas ES fondu uzraudzības nodrošināšanai.
215. VIS Datu analīzes rīka funkcionalitāte nodrošina standarta un nestandarta pieprasījumu veidošanu un rezultātu iegūšanu, datu analīzi no augstākā līmeņa uz zemāko, rezultātu eksportu uz citiem formātiem un citas datu analīzei svarīgas funkcijas.

⁵⁷ <https://komitejas.esfondi.lv/o/ layouts/15/start.aspx#/SitePages/S%C4%81kums.aspx>

216. Salīdzinot VIS lietotāju skaitu un izmaiņu dinamiku, pēdējos gados lietotāju skaits ir salīdzinoši nemainīgs – aptuveni 710 lietotāju līmenī.
217. Visā plānošanas periodā tika nodrošināta VIS ievadīto datu pastāvīga pārbaude un kvalitātes uzraudzība:
- a) Lai visām iesaistītajām pusēm nodrošinātu vienotu izpratni par datu vadīšanu VIS, 2010.gada decembrī VI sagatavoja biznesa rokasgrāmatu⁵⁸, kas vienkopus apkopo uzdotos jautājumus un VI sniegtās atbildes un skaidrojumus par VIS lietošanu. Biznesa rokasgrāmata tika regulāri aktualizēta un papildināta ņemot vērā uzlabojumus sistēmā un identificētos problēmjautājumus, kuriem bija nepieciešami papildu detalizēti skaidrojumi.
 - b) Atbilstoši starpresoru vienošanās noteiktajam, datiem, kas ir ievadīti VIS vai automātiski tiek transportēti no lokālās informācijas sistēmas uz VIS, jābūt pilnīgi un pareizi ievadītiem. Dati, kas nav ievadīti pilnīgi (visi obligāti aizpildāmie lauki), vai dati, kas ir ievadīti nepareizi (piemēram, lauks, kurā jābūt ievadītam ciparam, ir aizpildīts vārdiem), tika noraidīti datu importa procesā. Sistēmā iestrādāts „četrus acu princips”, kas nozīmē, ka viens lietotājs ievada datus, savukārt otrs lietotājs pārbauda datus un apstiprina to pareizību. Dati, kas ir ievadīti ES fondu VIS sistēmā, bet nav apstiprināti, netika iekļauti standartpārskatos un/vai datu analīzes rīka datu izvilkumos.
 - c) Papildus VI izstrādāja datu kvalitātes (datu integritāte, uzticamība un pilnīgums) pārbaudes lapas, kuras reizi mēnesī aizpildīja AI un SI un iesniedza VI (noteikts starpresoru vienošanās). Katrai institūcijai, kas ievada vai automātiski transportē datus VIS, bija papildus jāpārbauda ievadītie vai transportētie dati, izmantojot datu analīzes rīku un aizpildot datu kvalitātes pārbaudes lapu. Pārbaudes lapai jābūt aizpildītai par katru darbības programmas aktivitāti, kas ir attiecīgās institūcijas pārziņā. Ja informācija, kas ir lokālajā informācijas sistēmā, vai institūcijām pieejamā informācija neatbilst tai informācijai, kas ir ievadīta vai transportēta centrālajā informācijas sistēmā (VIS), institūcijām bija jānorāda šīs pozīcijas un jāizskaidro nepilnības. Starpresoru vienošanās ar AI un SI nosaka, ka šādas nepilnības ir jānovērš 10 darbdienu laikā no nepilnības konstatēšanas brīža. Reizi mēnesī pēc AI un/vai SI datu kvalitātes pārbaudes lapu saņemšanas, VI atbildīgie darbinieki izvērtēja un pārbaudīja AI un SI sniegto informāciju par datu kvalitāti VIS sistēmā saskaņā ar iekšējo kārtību. Ja tika konstatētas neatbilstības datus un/vai datu kvalitātes lapās, par to tika ziņots AI un/vai SI atbildīgajiem darbiniekiem, kuru uzdevums ir novērst identificētās neatbilstības;
 - d) Tāpat VI katru mēnesi veica ievadīto vai transportēto datus pārbaudi, lai nodrošinātu, ka visi nepieciešamie dati saskaņā ar biznesa loģiku ir ievadīti (piemēram, līdz ar projekta statusa maiņu, dati pieaug). Ja VI konstatēja nepilnības ievadītajos vai transportētajos datus, tā informēja AI/SI, kurai atbilstoši starpresoru vienošanās nepilnības bija jānovērš 10 darbdienu laikā no brīža, kad saņemta informācija no VI.
 - e) Par būtiskām nepilnībām VIS datu kvalitātē VI sniedza informāciju SEI, sniedzot ikmēneša apliecinājumu par VIS datu pilnīgumu un korektumu.
218. Lai palielinātu veiktspēju, 2014.gadā sistēma tika atjaunināta no 32bitu serveru arhitektūras uz 64bitu serveru arhitektūru. Kā arī regulāri tika atjaunināta biznesa analīzes platforma uz jaunākajām versijām.

⁵⁸ http://www.esfondi.lv/upload/Uzraudziba/VIS/vis_biznesa_rokasgr_31032016.pdf

2.6.5. Informācija par izvērtēšanas pasākumiem

219. Lai nodrošinātu ES fondu piešķirtā finansējuma efektīvu izmantošanu, VI saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 47.pantu veic tematisko izvērtēšanu⁵⁹. Šajā sadaļā ir sniegtā informācija par 2015.gadā veiktajiem 2007.–2013.gada ex-post izvērtējumiem, šajos izvērtējumos konstatēto ieteikumu ieviešanu 2007.–2013.gada plānošanas periodā, izvērtējumu plāna ieviešanu, kā arī par plānotajiem ex-post izvērtējumiem.

2015. gadā veiktie izvērtējumi

220. 2015.gada februārī noslēdzās SIA Corporate Consulting pētījums (pasūtītājs FM) “Izvērtējuma veikšana un metodikas par vienkāršoto izmaksu (vienotās likmes (flat-rate), standarta likmes vienības izmaksas (standard scales of unit cost), vienreizējie maksājumi (lump sum)) noteikšanu un piemērošanu ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodam izstrādāšana”, kurā tika sniegts pārskats par ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda pieredzi vienkāršoto izmaksu metožu pielietošanā un izvērtēta ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda regulējošā bāze, kā arī sniegts vērtējums par vienkāršoto izmaksu metožu pielietošanas iespējām ESF, ERAF un KF projektos. ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas periodā vienkāršoto izmaksu metodes bija iespējams piemērot tikai ESF projektos. Pārsvārā tika izmantota netiešo izmaksu vienotā likme, standarta vienas vienības izmaksas tika izmantotas tikai dažos projektos, bet kopsummas vienreizējais maksājums netika izmantots vispār.
221. Izvērtējumā konstatēts, ka, lai samazinātu finansējuma saņēmēja administratīvo resursu patēriņu un ES fondus kontrolējošo iestāžu resursu patēriņu, jaunajā plānošanas periodā nepieciešams radīt apstākļus (normatīvo regulējumu) daudz plašākai vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanai. Analizētas iespējas paplašināt vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanas jomas, iespējas izmantot vienkāršotās izmaksas ESF, ERAF un KF projektos, kā arī izstrādātas metodikas, kuras pēc iespējas precīzi atbilstu finansējuma saņēmēju reālajām vajadzībām. Balstoties uz izvērtējuma secinājumiem, VI izstrādāja un 2015.gada 27.martā apstiprināja trīs vienkāršoto izmaksu piemērošanas metodikas: 4.2. „Metodika par vienreizējā maksājuma piemērošanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā”, 4.3. „Metodika par netiešo izmaksu vienotās likmes piemērošanu projekta izmaksu atzīšanā 2014.–2020.gada plānošanas periodā”, 4.4. „Metodika par vienības izmaksas standarta likmes piemērošanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā”.

Izvērtēšanas plāna ieviešana

222. 2015.gadā ES fondu izvērtēšanas plāns 2007.–2013.gadam⁶⁰ ir ieviests atbilstoši plānotajām aktivitātēm. ES fondu izvērtēšanas plāns 2007.–2013.gada plānošanas periodam izstrādāts, balstoties uz EK ieteikumiem un metodiskajiem norādījumiem par izvērtēšanas veikšanu, saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 48.pantu, kā arī ņemot vērā MK 2009.gada 27.oktobra noteikumos Nr.1238 “Eiropas Savienības fondu ieviešanas uzraudzības un izvērtēšanas kārtība” noteiktās prasības.
223. Lai nodrošinātu sekmīgu izvērtēšanas procesa pāreju starp plānošanas periodiem, 2015.gada 30.aprīlī UK apstiprināts ES KP izvērtēšanas plāns 2014.–2020.gadam. Izvērtēšanas plānā iekļauti izvērtējumi gan par 2007.–2013.gada plānošanas perioda DP, gan izvērtējumi 2014.–2020.gada plānošanas perioda programmu lietderības, efektivitātes un ietekmes novērtēšanai.

⁵⁹ Izvērtējumi par ES fondiem ir pieejami ES fondu mājas lapā - <http://www.esfondi.lv/izvertejumi-1>.

⁶⁰

http://www.esfondi.lv/upload/Petijumi_un_izvertejumi/20140606_ES_fondu_izvertesanas_plans_2007_2013.pdf

Ieteikumu ieviešana

224. Ieteikumu ieviešanas plāns regulāri tiek aktualizēts Eiropas Savienības Kohēzijas politikas fondu Konsultatīvās izvērtēšanas darba grupā, izvērtējot piedāvātos ieteikumus. Kopumā ieteikumu ieviešanas plānā ir iekļauts 101 ieteikums, kurš attiecināms uz 2014.–2020.gada ES fondu plānošanas periodu, no kuriem 57 ieteikumi ir stratēģiska rakstura, bet 44 – tehniski. 54 ieteikumi ir ieviesti pilnībā, no tiem 26 – stratēģiski, savukārt 11 ieteikumi ir ieviesti daļēji, no kuriem 7 – stratēģiski..
225. Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējuma (FM; 2013) rezultātā izstrādātie ieteikumi ieviešanas sistēmas uzlabošanai iestrādāti:
- Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas perioda vadības likumā;
 - MK noteikumos Nr.77 «Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaužu veikšanas kārtība 2014–2020.gada plānošanas periodā»;
 - MK noteikumos Nr.784 «Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā»;
 - Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda izvērtēšanās plānā 2014. – 2020.gadam;
 - VI horizontālajās vienkāršoto izmaksu metodikās.

Plānotie 2007.–2013.gada plānošanas perioda ex-post izvērtējumi

226. 2016.gadā noris darbs pie vairāku noslēguma (ex-post) izvērtējumu veikšanas par ES fondu ieguldījumiem 2007.–2013.gada plānošanas periodā:
- ES fondu ieguldījumu izvērtēšana zinātnes, pētniecības un inovāciju pasākumu atbalstam 2007 – 2013 un šo ieguldījumu ietekmes noteikšana;
 - ES fondu ieguldījumu izvērtēšana uzņēmējdarbības atbalstam 2007 – 2013 un šo ieguldījumu ietekmes noteikšana;
 - ES fondu ieguldījumu izvērtēšana satiksmes pasākumu atbalstam 2007 – 2013 un šo ieguldījumu ietekmes noteikšana.
227. Minēto ex-post izvērtējumu noslēguma ziņojumi, atbilstoši plānotajiem iepirkumu izsludināšanas un gala nodevumu sagatavošanas termiņiem, būs pieejami 2017.gadā.

2.7. Finanšu vadība un kontrole

228. Šajā sadaļā aprakstīti pasākumi, kurus veica ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas, lai nodrošinātu ES fondu ieviešanas kvalitāti un efektivitāti, vadības un kontroles sistēmās, izvērtējumu, veiktajām vadības un kontroles sistēmas pārbaudēm (deleģēto funkciju pārbaudēm, virspārbaudēm, PPĪV, maksājumu pieprasījumu pārbaudēm, kā arī IUB un AI/SI veiktajām iepirkumu pirmspārbaudēm), 2015.gadā un 2016.gadā veiktiem ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditiem, sertificēto izdevumu revīziju⁶¹, kā arī sertifikācijas iestādes veiktajām pārbaudēm pirms izdevumu deklarāciju apstiprināšanas (informācija par minētiem auditiem un revīzijām līdz 2014.gadam ir atrodama iepriekšējos gada ziņojumos attiecīgajā sadaļā), iekļauta arī informācija par veiktajām finanšu korekcijām un atkāroti izmaksātu finansējumu atbilstoši Regulas Nr.1083/2006 98.panta 2.punktam.

⁶¹ RI, veicot sertificēto izdevumu izlases pārbaudes, pārbauda atsevišķus projektus. Kā arī veicot vadības un kontroles sistēmas auditus, lai gūtu pārliecību par EK definētajām pamatprasībām un kritērijiem, izlases veidā tiek atlasīts reprezentatīvs projektu skaits viedokļa sniegšanai

2.7.1. Vadības un kontroles sistēmas apraksts

229. ES fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas mērķis ir nodrošināt efektīvu ES fondu vadību, un tās pamatā ir vienotas pamatprasības un pamatprincipi, kas noteikti ES un nacionālajos normatīvajos dokumentos. ES fondu vadības un kontroles sistēmas apraksts saskaņā ar Regulas Nr.1828/2006 21.panta prasībām no EK puses tika apstiprināts 2009.gada 4.jūnijā. Vadības un kontroles sistēmas apraksts ir aktualizēts uz 2016.gada 30.jūniju⁶² un vadības un kontroles sistēmas aktuālā versija ir pieejamā vietnē <http://www.esfondi.lv/ieviesanas-sistema>. Galvenie 2015.gadā paveiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai ir aprakstīti [2.3. sadaļā „Izaicinājumi darbības programmas ieviešanā, ES fondu sistēmas pilnveidošana un vienkāršošana”](#)

2.7.2. Vadības un kontroles sistēmas izvērtējums

230. Saskaņā ar ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumu un MK 2012.gada 24.jūlija noteikumiem Nr.501 „Kārtība, kādā nodrošina revīzijas iestādes funkcijas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā” FM ES fondu revīzijas departaments nodrošina RI funkcijas.
231. Atbilstoši Regulas Nr.1083/2006 62.panta 1.punkta d) apakšpunktā noteiktajam RI sagatavo un iesniedz EK Gada kontroles ziņojumu un Atzinumu par ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbības efektivitāti, lai nodrošinātu pietiekamu pārlicību, ka EK iesniegtās izdevumu deklarācijas ir pareizas, un līdz ar to nodrošinot pietiekamu pārlicību, ka attiecīgie darījumi tika veikti likumīgi un pareizi. Gada kontroles ziņojums tiek izstrādāts un iesniegts EK līdz katra gada 31.decembrim, izmantojot SFC2007 sistēmu, kā arī ir pieejams ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/page.php?id=854>.
232. Balstoties uz 2015.gadā veikto vadības un kontroles sistēmas auditu rezultātiem un sertificēto izdevumu izlases revīziju rezultātiem 2015.gada decembrī atbilstoši regulu prasībām Revīzijas iestāde iesniedza EK Gada kontroles ziņojumu un Audita atzinumu par Latvijā izveidotās– ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbības efektivitāti (visās trīs DP) un 2014.gadā deklarēto izdevumu likumību un pareizību.
233. Balstoties uz RI ES fondu vadības un kontroles sistēmu auditu un darbību revīziju rezultātiem un iegūtajiem auditu pierādījumiem, RI secināja, ka Latvijā izveidotā ES fondu vadības un kontroles sistēma ir vērtējama 2.kategorijā (sistēma darbojas, taču tajā ir nepieciešami atsevišķi pilnveidojumi) un atklātais kļūdas līmenis 2014.gadā deklarētajiem izdevumiem ir 0,66%.
234. Balstoties uz 2016.gadā uzsāktā slēgšanas audita rezultātiem, uz ES fondu 2007-2013.gada plānošanas perioda slēgšanas brīdi vadības un kontroles sistēmas vērtējums saglabājas 2.kategorijā un atklātais kļūdas līmenis 2015.gadā un 2016.gadā deklarētajiem izdevumiem ir 0,28% (2009.gadā deklarētajiem izdevumiem kļūdas līmenis ir bijis 0,08%, 2010.gadā – 0,92%, 2011.gadā – 1,29%, 2012.gadā – 1,65% un 2013.gadā – 1,06%), kļūdu līmenis ir zemāks par EK noteikto būtiskuma sliekšni (2%).
235. Detalizēta informācija par izveidoto vadības un kontroles sistēmu efektivitātes darbību un to novērtējumu, ir sniegta 2.7.9. sadaļā „[ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi](#)”.

2.7.3. Deleģētu funkciju pārbaudes un virspārbaudes

236. VI kopš 2012.gada (un līdz 2015.gadam) veica uzraudzības pārbaudes pie iestādēm, kurām 2007.-2013.gada plānošanas periodā deleģētas vadošās iestādes funkcijas saskaņā

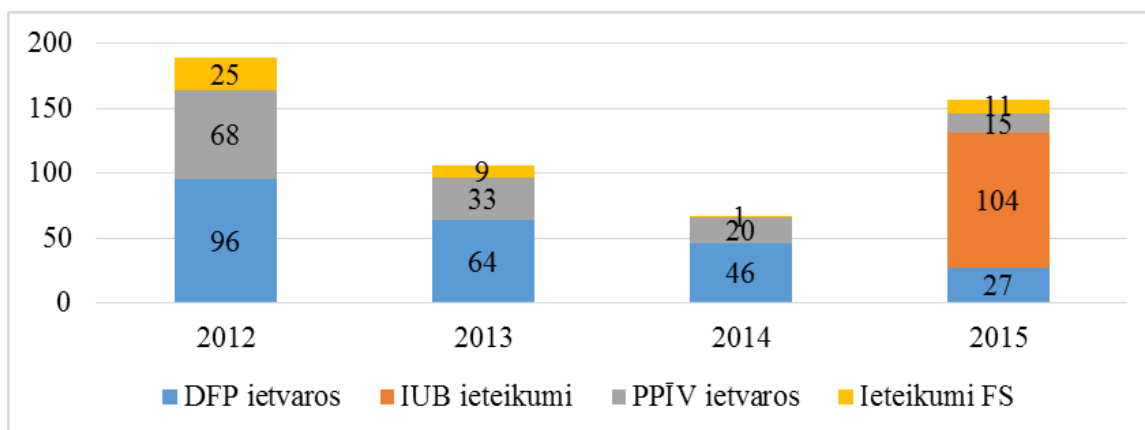
⁶² Atbilstoši VI vadlīnijām Nr. 10.8. “Vadlīnijas par vadības un kontroles sistēmas apraksta aktualizāciju” ES fondu vadošā iestāde līdz kārtējā gada 31.oktobrim nodrošina sistēmas apraksta aktualizēšanu.

ar Regulas Nr.1083/2006 59.panta 2. punktu un 60.pantu. Uzraudzības pārbaūžu ietvaros tiek novērtēta iestādēm deleģēto funkciju izpildes kvalitāte kopumā, ne dalījumā pa darbības programmām (līdz ar to informācija par šo pārbaūžu skaitu sniegta par visām DP kopā), ar mērķi gūt pārliecību, ka iestādes darbība nerada risku attiecībā uz atbilstošu vadības un kontroles sistēmas darbību, nav pieļautas sistēmiskas kļūdas, un vadošā iestāde var paļauties uz iestādes veiktajām darbībām. VI deleģēto funkciju pārbaūžu ietvaros, izmantojot uz risku balstītu pieeju, tiek atlasīti projekti no dažādām DP, kur, ņemot vērā konkrēto projektu specifiku un iepriekš veiktās pārbaudes tajos, pārbaūžu apjomā pamatā tiek iekļautas tās jomas, kurās katrā iestādē ir konstatēti trūkumi (vai saņemta informācija par trūkumiem no trešajām personām vai citos forumos) un izteikti ieteikumi to novēršanai (piemēram, iepirkumu pārbaudes kvalitāte, maksājumu pieprasījumu izskatīšanas termiņi, nepilnīga pārbaūžu projektu īstenošanas vietās (PPĪV) dokumentēšana u.c.).

237. VI deleģēto funkciju pārbaudes pie iestādēm tiek veiktas saskaņā ar VI deleģēto funkciju pārbaūžu plānu un katras pārbaudes rezultātā tiek sagatavots vienots ziņojums, kurā ietverti galvenie secinājumi, konstatējumi un ieteikumi konstatēto trūkumu novēršanai, atbilstoši pārbaūžu ietvaros konstatētajam. Tāpat vadošā iestāde, plānojot pārbaudes, ņem vērā citu kontrolējošo institūciju (RI, FM IAD u.c.) veikto pārbaūžu apjomus un jomas, lai novērstu pārbaūžu dublēšanos un nodrošinātu, ka visi veiktie auditi un kontroles aptver pēc iespējas plašāku auditu apjomu, pārbaūžu apjomiem maksimāli izvēloties tos projektus, kuros nav veikti auditi, kā arī, lai savlaicīgi reaģētu uz jomām, kurās jau citu auditu ietvaros konstatēti riski. Vienlaikus VI nodrošina arī operatīvo reaģēšanu uz problēmgadījumiem, situācijās, kad tiek saņemta informācija no trešajām personām, un nepieciešamības gadījumos veic kontroles par sūdzībās/iesniegumos minētajiem faktiem.
238. Plānošanas periodā VI kopumā visās trīs DP ir veikusi 41 deleģēto funkciju pārbaudi AI un SI: 2012.gadā -13; 2013.gadā – 12; 2014.gadā – 12; 2015.gadā – 4. Deleģēto funkciju pārbaūžu ietvaros, kā arī veicot VI neatkarīgās PPĪV, visās trijās DP kopumā tika veiktas 158 PPĪV: 2012.gadā - 49; 2013.gadā – 41; 2014.gadā – 45; 2015.gadā – 23.
239. Ņemot vērā projektu risku pakāpi, kā arī to, ka DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” atsevišķās aktivitātēs konstatēto neatbilstību apjoms, t.i., ES fondu aktivitātes, kurās neatbilstību līmenis pārsniedza 2% līmeni⁶³, VI pārbaudes apjomā tika iekļauti vairāk šīs DP projekti. Kopumā VI DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros veica 75 PPĪV.
240. Veiktajās pārbaudēs VI izteica ieteikumus gan AI un SI, gan arī finansējuma saņēmējiem. Kopumā periodā visās trīs DP no 2012.gada līdz 2015.gadam tika izteikti 519 ieteikumi, taču, lai korekti salīdzinātu datus pa gadiem, atsevišķi ir jāizdala ieteikumu skaits deleģēto funkciju pārbaūžu ietvaros, PPĪV ietvaros un ieteikumi finansējuma saņēmējiem. IUB izteiktie ieteikumi tikai 2015.gadā pirmo reizi tika grupēti atsevišķi no deleģēto funkciju pārbaudēm. Ja ņem vērā to, ka 2014.gadā tika veiktas pārbaudes pie 12 iestādēm, bet 2015.gadā tikai pie 4 un 2014.gadā izteikto ieteikumu skaits ir 46, savukārt, 2015.gadā – 27, vidēji rēķinot izteiktais ieteikumu skaits uz vienu iestādi ir pieaudzis par 2 reizēm (sk. Ilustrāciju Nr.12). Tomēr tas neliecina, ka iestādes ir sākušas veikt tām deleģētās funkcijas nepietiekošā kvalitātē, jo atsevišķām iestādēm (piemēram, VRAA) trūkumi netika konstatēti vispār. 2015.gadā kā noslēdzošajā gadā VI īpašu uzmanību (t.sk. apjoma ziņā) veltīja to jomu pārbaudēm, kurās iepriekš vai arī citu auditu ietvaros bija konstatēti trūkumi vai riski.

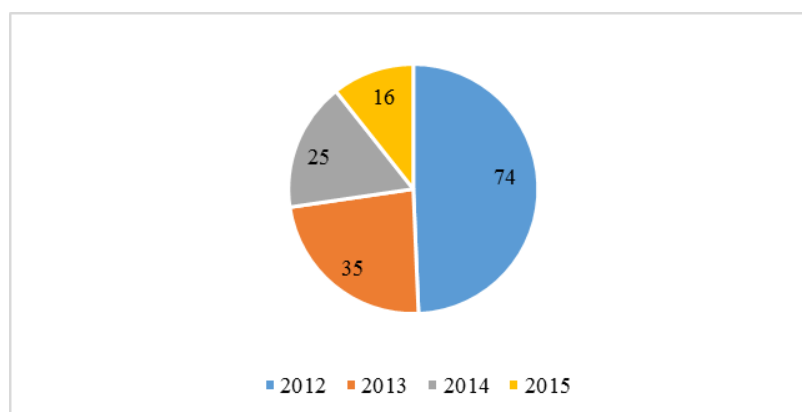
⁶³ Kļūdu līmenis tika noteikts kā konstatētās neatbilstības kumulatīvi pret pieprasīto finansējumu.

Ilustrācija 12. Visās trīs DP VI izteikto izteikumu skaits 2012.-2015.gads.

241. Būtiskākie konstatējumi identificēti procedūru pārbaudēs un PPĪV (t.sk. iepirkumu pirmspārbaudžu pēcpārbaudēs), tādējādi norādot uz to, ka iepirkumu pirmspārbaudes ir nepieciešamas, lai izvairītos no neatbilstību un finanšu korekciju iespējamības.
242. Jomās, kurās VI ir izteikusi ieteikumus, ir veikti sistēmiski uzlabojumi, precizējot ES fondu saistošos MK noteikumus, vadlīnijas, citus metodiskos materiālus, kā arī skaidrojot iestādēm un finansējuma saņēmējiem klātienē neskaidros jautājumus. Uzlabojumi ir ņemti vērā, izstrādājot 2014.-2020.gada plānošanas perioda sistēmu.
243. Veicot salīdzinājumu sadalījumā pa gadiem (sk. Ilustrāciju Nr.13), kurās VI ir veikusi deleģēto funkciju pārbaudes, secināms, ka DP lielākais ieteikumu daudzums ir izteikts 2012.gadā, kas ir skaidrojams ar to, ka AI, SI un finansējuma saņēmēji dažādi interpretēja gan saistošajos MK noteikumos, gan vadlīnijās noteiktās prasības projektu ieviešanā un administrēšanā. Savukārt, pēc 2012.gada izteikto ieteikumu skaits samazinās, kas kopumā liecina par uzlabojumiem un vienotu izpratni ES fondu ieviešanā.

Ilustrācija 13. Ieteikumu skaits DP projektu pārbaudžu ietvaros 2012.-2015.gads

244. Ieteikumu, kurus VI ir izteikusi pārbaudžu rezultātā, izpildi VI regulāri kontrolē un uzrauga. Ieteikumu ieviešanas process ir vērtējams pozitīvi, ņemot vērā, ka iestādes ieteikumus ir ieviesušas noteiktajos termiņos, bet gadījumos, kad ieteikumu ieviešana sākotnēji noteiktajā termiņā nav iespējama, iestādes ir lūgušas VI saskaņot termiņa pagarinājumu, norādot atbilstošu pamatojumu. Kopumā visi VI izteiktie ieteikumi ir ieviesti, izņemot tos, kuru ieviešana ir procesā un to ieviešanas termiņš vēl nav iestājies, jo ir pagarināts.

245. Noslēdzot 2015.gada pārbaudes, VI ir pabeigusi deleģēto funkciju pārbaudes iestādēs 2007.-2013.gada plānošanas perioda ietvaros, tomēr nepieciešamības gadījumā VI paredz veikt pārbaudes problēmgadījumos, t.sk. arī, ja tiks konstatēts, ka kāda no iestādēm neveic tai deleģētās funkcijas pēcuzraudzības periodā atbilstošā kvalitātē.
246. Kopumā pārbaūžu rezultātā ir gūta pārliecība, ka AI/SI saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 59.panta otro punktu un 60.pantu deleģētās funkcijas pilda atbilstošā kvalitātē.

2.7.4. Pārbaudes projektu īstenošanas vietās

Informācija par pārbaūžu veikšanas metodiku

247. Lai nodrošinātu deleģētās funkcijas efektīvu izpildi, VI ir noteikusi pamatprasības pārbaudēm projektu īstenošanas vietās MK noteikumos Nr.440⁶⁴. Lai sniegtu atbalstu un vadlīnijas AI un SI pārbaūžu veikšanai, kā arī veicinātu iesaistīto institūciju vienotu pieeju pārbaūžu veikšanai projektu īstenošanas vietās, VI ir izstrādājusi MK noteikumu piemērošanas metodiku⁶⁵, kas nosaka pamatprasības AI, SI, SEI iekšējām procedūrām par PPĪV, projektu risku izvērtējumu kritērijus un to veikšanas biežumu, rezultātu par PPĪV atspoguļošanu u.c.
248. Tā kā PPĪV ir viens no svarīgākajiem uzraudzības mehānismiem, ar kuru iespējams pārliecināties par ieguldīto investīciju atbilstību plānotajam un sasniegtā rezultāta ilgtspējību, nepārtraukti tika pilnveidots šo pasākumu veikšanas process un aktualizēta minēta metodika.
249. Veicot deleģēto funkciju pārbaudes, VI secināja, ka iestādes bija aktualizējušās savas iekšējās procedūras atbilstoši VI veiktajiem precizējumiem metodikā, un iestādes veic pārbaudes atbilstoši MK noteikumos un VI metodikā noteiktajam. Tika konstatēti atsevišķi nebūtiski trūkumi, kas tika novērsti iestrādei noteiktajos termiņos.
250. Visas iestāžu iekšējās procedūras (gan aktualizētās, gan iepriekš spēkā bijušās) iestādes augšupielādē FM iekšējā tīmekļa vietnē, tādējādi nodrošinot, ka VI ir pieejama aktuāla informācija par AI/SI iekšējām procedūrām, vienkāršojot un atvieglojot informācijas apriti šajā jomā.
251. Pārbaudes var veikt trijos ES fondu projektu īstenošanas posmos: pirms līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu noslēgšanas, ES fonda projekta īstenošanas laikā un pēc pēdējā maksājuma veikšanas finansējuma saņēmējam. Pārbaūžu biežumu nosaka, ņemot vērā projekta riska līmeni - augsts, vidējs un zems. Pamatojoties uz risku izvērtējumu, AI vai SI veic pārbaudi: vismaz reizi gadā augsta riska projektiem; vismaz reizi projekta īstenošanas laikā vidēja riska projektiem; pēc nejaušības principa izlases veidā izvēlētiem zema riska projektiem, nodrošinot, ka katrs projekts var tikt izvēlēts pārbaudes veikšanai.
252. Arī pārbaudes pēc pēdējā maksājuma veikšanas finansējuma saņēmējam tiek veiktas, pamatojoties uz risku izvērtējumu: zema un vidēja riska projektiem – izlases veidā; augsta riska projektiem – ne retāk kā reizi piecu gadu laikā.
253. PPĪV rezultātā izteiktie ieteikumi regulāri tika uzraudzīti un visa informācija tika ievadīta VIS. VI izmantoja šo informāciju, lai sagatavotu apliecinājumu, ka VIS iekļauto

⁶⁴ 2007.gada 26.jūnija MK noteikumi Nr.440 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības fonda finansētā projekta īstenošanas vietā”, 2010.gada 16.februāri no jauna izdoti MK noteikumi Nr. 140 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā”.

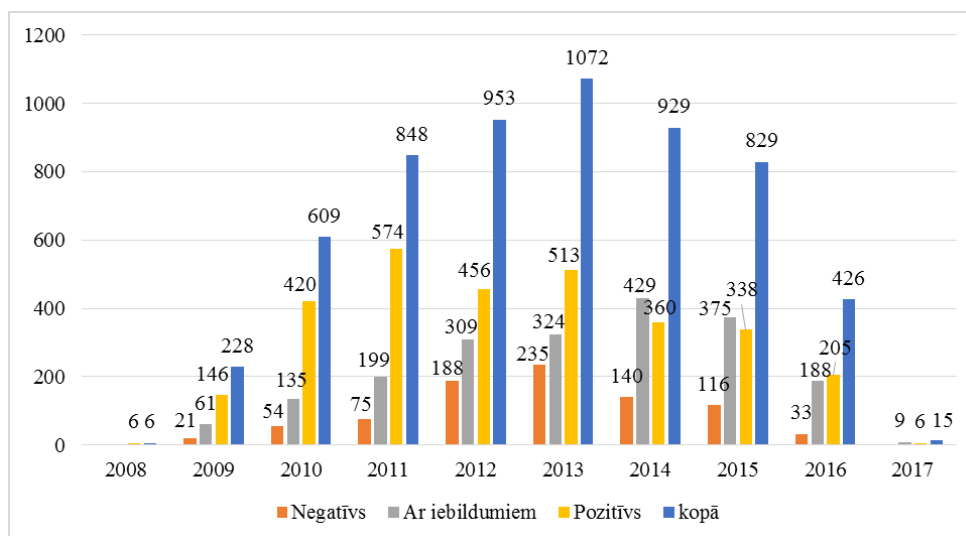
⁶⁵ FM metodika Nr. 12.2. „Eiropas Savienības fondu vadošās iestādes metodika pārbaūžu veikšanai Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā 2007.-2013.gada plānošanas periodā” - http://www.esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2015/12-2_metodika_23.12.2015.pdf

datu kvalitāte ir atbilstoša, nav konstatēti būtiski trūkumi VIS un ka VI nodrošina Regulas Nr.1083/2006 60.pantā minēto darbību izpildi.

2007.-2013.gada plānošanas periodā veiktās PPĪV

254. VI regulāri veica PPĪV veikšanas procesa uzraudzību, lai tiktu ievērota PPĪV intensitāte atbilstoši projektu risku līmeņiem, kas noteikts normatīvos aktos un metodikā. Būtiski pārkāpumi netika konstatēti. Ja pārskata periodā bija konstatēta zemāka pārbaužu intensitāte nekā noteikts normatīvos aktos un metodikā vai konstatēti riski, VI ir lūgusi AI/SI skaidrojumu, t.sk. par plānoto rīcību (ja attiecināms). Tuvojoties 2007 - 2013.gada perioda izdevumu attiecināmības perioda beigām, arvien lielākā uzmanība tika pievērsta projektu pēcuzraudzībai. Kopumā tika ievērots normatīvos aktos noteiktais pēcuzraudzības pārbaužu apjoms. Biežāk konstatētie trūkumi pēcuzraudzības periodā veiktajās pārbaudēs saistīti ar publicitāšu prasību pārkāpumiem, attaisnojošu dokumentu, t.sk. uzglabāšanas un būvniecības trūkumiem, ko iespējams novērst.
255. DP ietvaros kopumā veiktās 5 915 PPĪV (t.sk. PPĪV pirms līguma slēgšanas, projekta īstenošanas laikā un pēc projekta beigām) 3 058 projektu (t.sk. atsaukto, noraidīto un pārtraukto) īstenošanas vietā, t.sk. 2 699 īstenotajos projektos jeb 87,5% no DP īstenoto projektu skaita.

Ilustrācija 14. DP ietvaros 2008.-2017. gadā AI/SI veiktās pārbaudes projektu īstenošanas vietā kopā, t.sk. sadalījumā pa atzinuma veidiem (VIS dati).⁶⁶

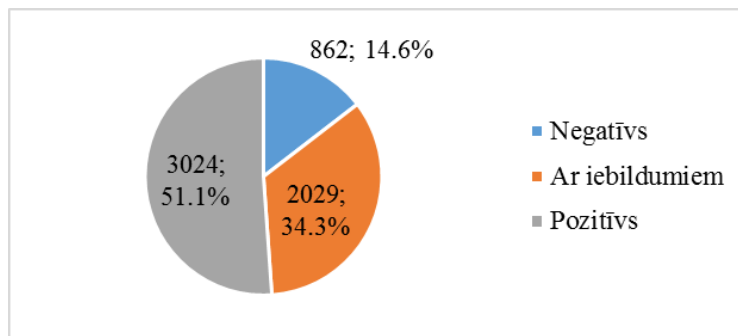

256. Vislielākais pārbaužu skaits veikts projektu īstenošanas laikā - 62,6% no kopējā pārbaužu skaita, 25,5% pārbaudes veiktas pirms līguma noslēgšanas un 11,9% pārbaužu ir veiktas pēc projektu pabeigšanas, pēcuzraudzības turpināsies līdz projektu pēcuzraudzības perioda beigām. Kopējais pārbaužu skaits pa gadiem kopš 2013.gada samazinās, kas skaidrojams ar projektu ieviešanas tuvošanos noslēgumam, šī tendence turpināsies arī pēcuzraudzības periodā. Kopumā lielākais PPĪV skaits tika veikts aktivitātēs, kas ir vērstas uz daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanu (33,0% no veiktajām PPĪV) un ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstību (9,9%), kas ir skaidrojams ar lielu īstenojamo projektu skaitu šajās aktivitātēs.
257. Analizējot veikto PPĪV rezultātus, ir secināms, ka kopumā aptuveni puse pārbaužu (51,1%) no visām PPĪV noslēdzās ar pozitīvu rezultātu, bet 34,3% ar iebildumiem un

⁶⁶ PPĪV tika uzsāktas 2008.gadā un turpināsies līdz projektu pēcuzraudzības perioda beigām (pēc projektu īstenošanas beigām tiks veiktas pēcuzraudzības), ilustrācijā Nr.14 un Nr.15 sniegti dati par pārbaudēm uz 31.01.2017.

14,6% ar negatīvu rezultātu (sk. 15. ilustrāciju). Vairāk kā puse negatīvu atzinumu bijis projektos, kas ir vērsti uz daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanu (506 jeb 58,7%). Atklātie trūkumi ir pamatā saistīti ar nekvalitatīvi veiktiem būvdarbiem vai būvdarbu defekti, faktiski veiktie darbi vai izmantotie būvniecības materiāli neatbilst dokumentos norādītajiem.

Ilustrācija 15. DP ietvaros veikto pārbaužu projektu īstenošanas vietās rezultāti (VIS dati)

258. Kopumā visbiežāk sastopamie trūkumi ir saistīti ar iepirkumu vai konkurences normu pārkāpumiem, nesamērīgu prasību izvirzīšanu iepirkuma nolikumos, faktiski veikto darbu un sniegto pakalpojumu neatbilstību saskaņotajām tāmēm, neatbilstošu dokumentācijas uzglabāšanu un publicitātes prasību neievērošanu (papildu informācija par DP ietvaros konstatētajām neatbilstībām un atgūtajiem maksājumiem skat. 2.7.12.sadaļā „[Atmaksāts vai atkārtoti izmantots atbalsts](#)”).
259. VI veic pastāvīgu uzraudzību par veiktajām PPĪV, analizējot to rezultātus un uzraugot trūkumu novēršanas gaitu, izmantojot VIS ievadītos datus, kā arī sniedzot apliecinājumu SEI. Līdz 2017.gada 31.janvārim konstatētie trūkumi, kuriem varētu būt ietekme uz deklarējamiem izdevumiem, ir novērsti.

2.7.5. Maksājumu pieprasījumu pārbaudes

260. Plānošanas periodā veiktajās pārbaudēs DP ietvaros pārbaudīti 3182 projekti⁶⁷ iesniegtie 14 859 MP par kopējo summu 4 174,7 milj. euro⁶⁸. Neatbilstības konstatētas vairāk kā 2000 gadījumos (56% jeb vairākums no visiem neatbilstību atklāšanas metodēm) par kopējo summu virs 20 milj. euro (t.sk. ~ 85% ERAF, ~ 15% KF projektos) jeb 0,5% no kopējās plānošanas periodā pieprasītas summas. Tika pārbaudīti visi iesniegtie MP, kas ļāva savlaicīgi konstatēt neatbilstoši veiktos izdevumus un neveikt maksājumu finansējuma saņēmējiem par tiem.
261. Kops 2014. gada beigām konstatēto neatbilstību skaits izskatītajos maksājumu pieprasījumos ir (~360), kas, ņemot vērā izskatīto maksājumu pieprasījumu skaitu kopš 2014.gada, kas ievērojami pieaudzis periodam noslēdzoties, ir vērtējams pozitīvi, jo samazinājies neatbilstību īpatsvars.
262. Izvērtējot informāciju par MP pārbaudēs konstatētajiem pārkāpumiem ar finansiālo ietekmi, var secināt, ka biežāk sastopamie pārkāpumi ir saistīti ar noteikto ES fondu aktivitātes ieviešanas vai vienošanās par projekta īstenošanu nosacījumu neievērošanu, kā arī ar publisko iepirkumu vai konkurences normu neievērošanu (papildu informācija par DP ietvaros konstatētajām neatbilstībām un atgūtajiem maksājumiem skat. sadaļā 2.7.12. „[Atmaksāts vai atkārtoti izmantots atbalsts](#)”).

⁶⁷ Iekļauta informācija par visās Tehniskās palīdzības aktivitātēs (arī DP “Cilvēkresursi un nodarbinātība” un DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”) veiktajām maksājumu pieprasījumu pārbaudēm, jo finansējuma saņēmēji īsteno projektus vairāku Tehniskās palīdzības aktivitāšu ietvaros.

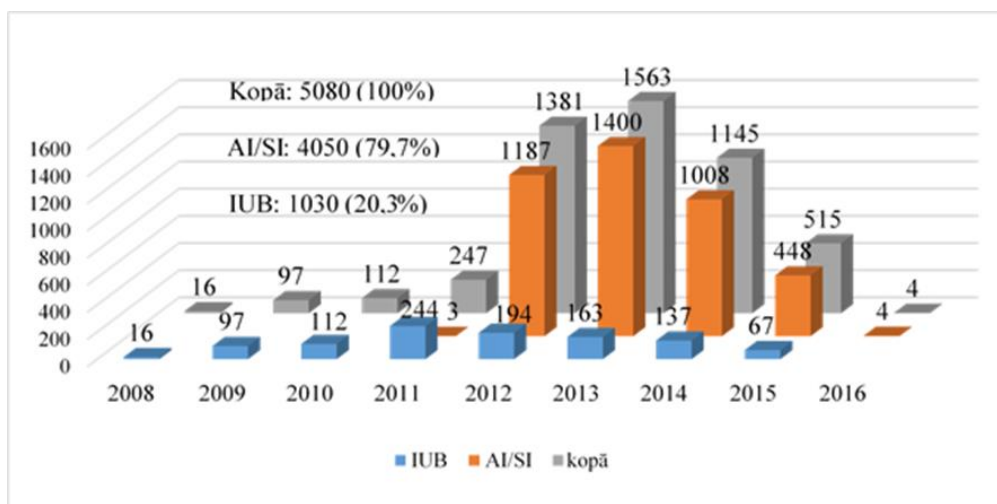
⁶⁸ DP aktivitāšu ietvaros plānošanas periodā iesniegto maksājumu pieprasījumu kopējo attiecināmo izdevumu daļa.

263. Jāatzīmē, ka lielākā daļa atklāto trūkumu ar finansiālo ietekmi bija konstatēta, veicot MP pārbaudi pirms maksājuma veikšanas, vai arī izdevumi tika ieturēti no nākamā maksājuma, tādējādi novēršot nepieciešamību uzsākt procedūru par neatbilstoši veikto izmaksu atgūšanu.
264. Veicot deleģēto funkciju pārbaudes, VI izlases veidā ir nodrošinājusi virskontroli pār AI/SI veiktajām MP pārbaudēm. Šo pārbaudu ietvaros būtiski trūkumi nav konstatēti.

2.7.6. Iepirkumu pārbaudes

265. Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību IUB veic ES fondu projektu iepirkuma dokumentācijas un iepirkuma procedūras norises izlases veida pārbaudes, vienlaikus ņemot vērā arī AI/SI izteiktos lūgumus par konkrētu iepirkumu iekļaušanu IUB pirmspārbaudē plānā. Kopš 2012.gada iepirkumu pārbaudes izlases veidā veic arī AI/SI.
266. Pirmspārbaudē veikšanai ir daudz priekšrocību, galvenokārt, savlaicīgi tiek konstatētas neatbilstības iepirkuma dokumentācijā un norisē (pārkāpumu prevencija), potenciālo pasūtītāju un finansējuma saņēmēju izglītošana par iepirkumu tematiku, tādējādi mazinot izdevumu neattiecināšanas risku. Informācija par biežāk sastopamajām kļūdām ES fondu projektu iepirkumos⁶⁹ un normatīvo aktu skaidrojumi⁷⁰ tiek regulāri aktualizēta IUB mājas lapā, kā arī AI un SI mājas lapās.
267. Analīze ziņojumā par IUB un AI/SI veiktajām pārbaudēm un biežāk konstatētiem pārkāpumiem ir sniegta zemāk.

Ilustrācija 16. DP ietvaros 2008.-2016.gadā IUB un AI/SI veiktajās iepirkumu pārbaudēs, skaits (VIS dati)⁷¹

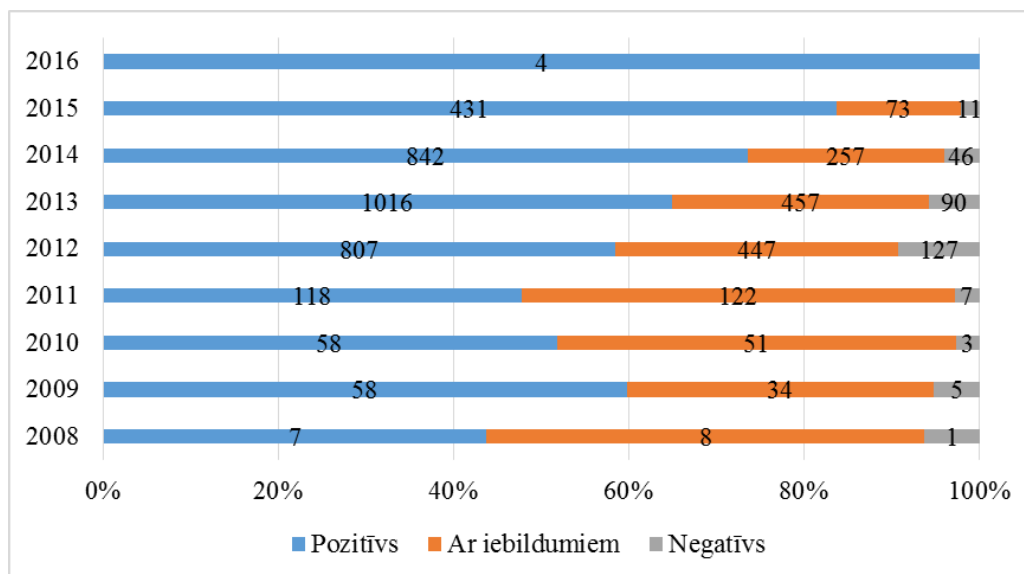
268. Iepirkumu pārbaudes tika veiktas no 2008. gada līdz 2016. gadam. Ņemot vērā 16.ilustrācijas datus, secināms, ka pārbaudē skaita statistika atspoguļo projektu īstenošanas intensitāti un izsludināto iepirkumu skaitu plānošanas periodā – līdz 2011.gadam īstenošanā esošo projektu un iepirkumu skaits bija neliels, sākot ar 2012. gadu, kad iepirkumu pārbaudes sāka veikt arī AI/SI, pārbaudē skaits ir strauji palielinājies, maksimumu sasniedzot 2013.gadā, savukārt 2015.gadā pārbaudē skaits ir bijis gandrīz divas reizes mazāks, nekā 2014.gadā, kas skaidrojams ar projektu pakāpenisko pabeigšanu.

⁶⁹Biežāk sastopamās kļūdas ES fondu projektu iepirkumos <http://www.iub.gov.lv/node/183>

⁷⁰Skaidrojumi, kas saistīti ar Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu un Publisko iepirkumu likumu pieejami šeit <http://www.iub.gov.lv/node/98>

⁷¹ VIS ievadīta informācija attiecībā uz katru projektu, kura ietvaros tiek veikta pirmspārbaude.

Ilustrācija 17. DP ietvaros 2008.-2016.gadā IUB un AI/SI veiktajās iepirkumu pārbaudēs sniegtie atzinumi, skaits (VIS dati)⁷²

269. Dati par pārbažu atzinumu veidu liecina, ka sākot ar 2012.gadu pozitīvo (pārkāpumi netika konstatēti) pārbažu skaits pakāpeniski ir palielinājies. Atzinums ar iebildumiem tika sniegts, ja iepirkumā tika konstatēti pārkāpumi, bet tos ir iespējams novērst iepirkuma procedūras laikā, savukārt negatīvu atzinumu gadījumā projekta iepirkumā tika konstatēti tādi pārkāpumi, kurus nav iespējams novērst uzsāktās iepirkuma procedūras laikā un kuri var ietekmēt lēmumu par iepirkuma tiesību piešķiršanu un AI/SI var lemt par neatbilstību konkrētajā iepirkumā. Konstatēto neatbilstību apjoms par iepirkumu normatīvo aktu pārkāpumiem ir sniegts sadaļā [2.6.12. Atmaksāts vai atkārtoti izmantots atbalsts](#). Zemāk ir sniegta informācija atsevišķi par IUB un AI/SI veikto iepirkumu biežāk sastopamiem pārkāpumiem.

IUB iepirkuma pārbaudes

270. IUB pārbaudēs konstatētie raksturīgākie pārkāpumi iepirkuma dokumentācijā un procedūras norisē ir sekojoši:

- pārāk augstu un komplicētu kvalifikācijas prasību izvirzīšana (piemēram, pārāk liels pieredzes pārbaudei pieprasīto objektu daudzums; prasība uzrādīt pārāk specifiskus objektus, pieredzes prasības nesaistītas ar iepirkuma priekšmetu u.tml.);
- PIL regulējumam neatbilstošu prasību izvirzīšana (piemēram, nepilnīgi vai neatbilstoši noteikti PIL 39.1pantā minētie pretendentu izslēgšanas nosacījumi, ietvertas prasības par atbilstību konkrētiem standartiem);
- atsevišķu PIL regulējuma nosacījumu neievērošana (piemēram, iepirkuma dokumentācijā, t.sk. līgumprojektā, nav noteikta līguma izpildē iesaistītā personāla un apakšuzņēmēju nomaiņas kārtība atbilstoši PIL 68.pantam, nav pietiekami detalizēti atrunāta līguma grozījumu veikšanas kārtība, kā to paredz PIL 67.1pants u.tml.)
- Nepietiekami dokumentēta iepirkuma procedūras norises gaita, līdz ar to nav iespējams viennozīmīgi izvērtēt pieņemtā lēmuma par iepirkuma rezultātiem atbilstību u.tml.

271. Savukārt IUB 2015.gadā konstatētais būtiskākais pārkāpums papildus jau minētiem ir paziņojuma par iepirkumu satura neatbilstība iepirkuma nolikumā minētajam (piemēram,

⁷² VIS ievadīta informācija attiecībā uz katru projektu, kura ietvaros tiek veikta pirmspārbaude.

paziņojumā par līgumu ir norādītie CPV (*Common Procurement Vocabulary* – kopējā iepirkuma vārdnīca) kodi neatbilst iepirkuma faktiskajam saturam, saskaņā ar nolikumu iepirkuma līguma izpildē ietilpst arī iekārtu regulāras apkopes, lai gan saskaņā ar paziņojumu par līgumu šādas apkopes neietilpst kopējā līguma izpildes termiņā)

AI/SI iepirkuma pārbaudes

272. AI/SI veiktajās iepirkumu pārbaudēs, t.sk. pirmspārbaudēs, līdzīgi kā IUB pārbaudēs visbiežāk konstatējusi pārkāpumus saistītus ar nepamatotu prasību izvirzīšanu pretendentiem (t.sk. attiecībā uz apgrozījuma apjomu, pieredzes prasībām, izglītību) vai nepamatoti pretendentu izslēgšanas nosacījumiem, pārkāpumi piedāvājumu vērtēšanas procesā, neprecīzi sagatavotu iepirkuma dokumentāciju (piemēram, iepirkuma nolikuma dažādos punktos nesakrīt prasību apjomi, iekļautas atsauces uz neaktuāliem normatīvajiem aktiem, tāpat nesakrīt nolikumā minētā informācija ar pielikumos minēto attiecīgo informāciju, u.c.), pasūtītājs nav visām pusēm paziņojis par uzvarētāju vai nav ievietojis ar iepirkumu saistītus materiālus savā mājas lapā, kā arī dažādus iepirkuma norises un vērtēšanas pārkāpumus (piemēram, nevar konstatēt, ka iepirkumu komisija pārliecinājusies par pretendenta atbilstību izvirzītajām prasībām vai arī nav pārbaudīta izslēgšanas nosacījumu attiecināmība).
273. VI kopš 2013.gada pārbaudes attiecībā uz AI/SI veikto iepirkumu pirmspārbaudžu pēcpārbaudēm⁷³ veic sadarbībā ar IUB. Šādas pārbaudes tika ieviestas, lai gūtu pārliecību par AI/SI veikto iepirkumu pirmspārbaudžu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajam, pārbaudžu rezultātu pamatotību, kā arī veidotu vienotu pieeju iepirkumu pirmspārbaudžu veikšanā visās iesaistītajās iestādēs.
274. VI veicot dažāda veida pārbaudes ir novērots, ka būtiskākie trūkumi ir konstatēti tieši iepirkumu pārbaudžu un iepirkumu pirmspārbaudžu jomā. Dažādi trūkumi šajā jomā ir konstatēti katrā iestādē, kas veic pārbaudes finansējuma saņēmēju veiktajiem iepirkumiem. Par gadījumiem, kad VI ir lūgusi izvērtēt iespējamu neatbilstību un/vai tādu ir konstatējusi, ir sniegta informācija VI apliecinājumā SEI, tomēr būtiski ir uzsvērt, ka konstatējumi ar finansiālu ietekmi ir bijuši ļoti retos gadījumos un pamatā specifiskos gadījumos (piemēram, IT specifiskas prasības) un ar nelielu finansiālu ietekmi.
275. Pamatā iepirkumu pārbaudēs konstatējumi ir saistīti ar sekojošiem trūkumiem:
- nekorekti izvērtētas kvalifikācijas prasības (iestādes nav nokonstatējušas, ka nolikumā izvirzītas nepamatas un nesamērīgas kvalifikācijas prasības);
 - neatbilstoši noteiktas prasības pretendenta piesaistītajiem apakšuzņēmējiem;
 - nepilnīga un maldinoša vai interpretējama informācija (starp prasībām un iesniedzamiem dokumentiem) nolikumā un tehniskajās specifikācijās, vai arī tādas informācijas pieprasīšana, kas nav nepieciešama kvalifikācijas un piedāvājuma atbilstības pārbaudei;
 - iepirkuma līguma veidnes nepilnības (par apakšuzņēmēju nomaiņu, garantijām, būtiskajiem līguma grozījumiem u.c.);
 - nepamatoti sniegts kāds no MK noteikumu Nr.419⁷⁴ 39. vai 41.¹ punktā noteiktajiem atzinuma veidiem;

⁷³ IUB veic pēcpārbaudi AI/SI veiktajām iepirkumu pirmspārbaudēm Ministru kabineta noteikumu Nr.419 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu” VII daļas izpratnē, pārliecinoties, ka pirmspārbaudžu veikšanas metodika tiek atbilstoši pielietota praksē, saskaņā ar IUB iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā Iepirkumu uzraudzības birojs pārbauda atbildīgo iestāžu un sadarbības iestāžu veiktās iepirkumu pirmspārbaudes”.

⁷⁴ MK 26.06.2007. noteikumi Nr.419 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu”

- iepirkuma procedūras ietvaros veikti grozījumi, kas nav noformēti kā iepirkuma dokumentācijas grozījumi, bet gan kā papildu informācija.
276. Kopumā IUB vērtējums nav norādījis uz ļoti kritiskiem trūkumiem AI/SI iepirkumu pirmspārbaužu veikšanas kvalitātē, un pamatā ir iespējams paļauties uz AI/SI veikto iepirkumu pirmspārbaužu rezultātiem.
277. Daļa norādīto konstatējumu var tikt mazināti ar 2014.-2020.gada plānošanas perioda ieviešanas sistēmu, proti, visas kontroles būs centralizētas vienā sadarbības iestādē, kas mazinās dažādās interpretācijas risku starp iestādēm, tomēr lielākā daļa, sniedzot apmācības un veidojot darba grupas informācijas un pieredzes apmaiņai.
278. VI sadarbībā ar pārējām ES fondu administrēšanā iesaistītajām pusēm veica virkni pasākumu, lai nodrošinātu atbalstu iepirkumu veikšanas un procesa kontroles jomā:
- katru ceturksni neatbilstību darba grupas sanāksmēs, kurās piedalās pārstāvji no visām ES fondu vadībā iesaistītajām AI un SI, kā arī no RI un Valsts kases, aicina iestādes dalīties ar labo praksi par veiktajiem pasākumiem neatbilstību mazināšanā, kā arī par citiem efektīviem risinājumiem neatbilstību administrēšanas procesa uzlabošanā;
 - regulāri sniedza informāciju dažādos forumos par efektīvākajām kontrolēm, t.sk. iepirkumu jomā, lai jau preventīvi mazinātu neatbilstību iespējamību;
 - VI sadarbībā ar IUB organizē iepirkumu pirmspārbaužu darba grupu, kur iestādes savstarpēji apmainās ar praksi dažādu jautājumu risināšanā, iesniedz VI un IUB problēmjautājumus, uz kuriem tiek sniegtas atbildes;
 - IUB izstrādājis metodiku un pārbaudes lapas iepirkumu pirmspārbaužu veikšanai un nodrošina regulāru to aktualizēšanu;
 - VI deleģēto funkciju pārbaudu ietvaros kopš 2013.gada IUB veic iepirkumu pirmspārbaužu pēcpārbaudes – to ietvaros IUB ne tikai norāda uz konstatētajiem trūkumiem, bet arī sniedz rekomendācijas, t.sk. atsaucoties arī uz IUB pārsūdzību gadījumiem, tādējādi veicinot pārbaudes veicēju izpratni turpmākajām pārbaudēm;
 - tāpat gan iestādes, gan IUB publiskoja dažādus biežāk konstatētos pārkāpumus un skaidrojumus par aktuālākiem jautājumiem, organizē seminārus gan projektu pieteicējiem, gan finansējuma saņēmējiem⁷⁵.
 - regulāri tiek rīkoti informatīvi semināri, apmācības iepirkumu jomā, kur tiek piedāvāta iespēja piedalīties pārstāvjiem no visām ES fondus administrējošām institūcijām.
279. VI arī 2014.-2020.gada plānošanas periodā sadarbībā ar IUB turpinās veikt pasākumus, lai stiprinātu iestāžu kompetenci iepirkumu jomā.

Sūdzības

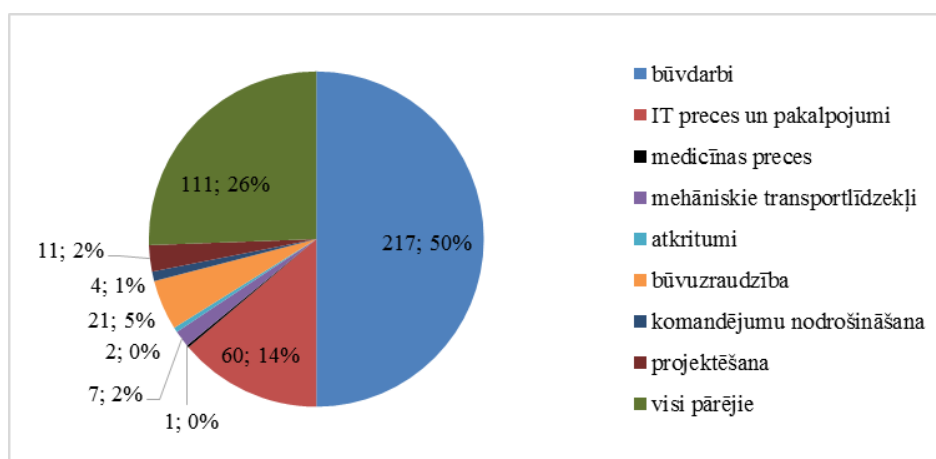
280. 2007.-2015.gadā IUB saņemtās 1 565 sūdzības par veiktajiem iepirkumiem ES fondu projektos visās trīs DP⁷⁶, no iesniegtām sūdzībām tika izskatītas 1 158 sūdzības, no tiem 47,8 % jeb gandrīz katra otrā saņemtā sūdzība izrādījusies pamatota un tā rezultātā pieņemts lēmums aizliegt slēgt iepirkuma līgumu vai atcelt iepirkuma komisijas lēmumu par procedūras pārtraukšanu. Savukārt kopumā 52,2% jeb vairāk nekā puse gadījumos sūdzībai nebija pamata un pastāv iespēja, ka šādu sūdzību iesniegšanas iemesls var būt projekta īstenošanas speciāla aizkavēšana. Lai mazinātu nepamatoto sūdzību skaitu, tiek diskutēts par PIL grozījumiem, kas paredzētu depozītmaksājumus par iepirkumu konkursu rezultātu apstrīdēšanu IUB.

⁷⁵ Piemēram, skaidrojumi un ieteikumi tiek publicēti IUB mājas lapā: <http://www.iub.gov.lv/node/98>, kā arī atrodama informācija par iepriekš esošajiem (<http://www.iub.gov.lv/node/171>) un aktuālajiem (<http://www.iub.gov.lv/node/482>) semināriem ES fondu finansējuma saņēmējiem par iepirkumu jautājumiem.

⁷⁶ IUB uzkrāj informāciju par sūdzībām, neizdalot, to DP, līdz ar to informācija sniegta par visām DP kopā.

281. No 2013.-2015.gadā⁷⁷ kopā 12 038 izsludinātiem iepirkumiem 2 778 jeb 23,1% iepirkumu ir bijuši ES fondu projektos, šajā periodā kopā ir iesniegtās 1 676 sūdzībās, tātad vidēji tika pārsūdzēti 13,9% no visiem iepirkumiem. Savukārt 434 sūdzības jeb 15,6% ir bijušas par ES fondu projektu iepirkumiem. Kopumā 25,9% jeb katra ceturtā sūdzība ir bijusi par ES fondu projekta iepirkumu.
282. ES fondu projektu iepirkumos 2013.-2015.gadā pamatotas ir bijušās 38,2% sūdzības (no izskatīto sūdzību skaita), visvairāk sūdzību tika iesniegtas par iepirkuma konkursa rezultātiem - 79,5%, par nolikumu tika iesniegtas 20,5% sūdzības, kas liecina par nekvalitatīvi sagatavoto iepirkumu dokumentāciju un nekorektu pretendentu vērtēšanu. Visvairāk izskatīto sūdzību ir bijis būvniecības nozarē (skatīt ilustrāciju zemāk), ko var skaidrot ar lielo šādu iepirkumu līgumcenu, tātad arī pievilcību potenciāliem piegādātājiem.

Ilustrācija 18. Visu DP ietvaros 2013.-2015.gadā IUB iesniegto un izskatīto sūdzību skaits pa nozarēm (IUB dati).

283. Ņemot vērā, ka pārkāpumi publisko iepirkumu jomā viens no galvenajām problēmām projektu ieviešanā, 2015. gada nogalē veikti grozījumi Publisko iepirkumu likumā, kas precizē iepirkuma līguma grozījumu regulējumu, nosaka izmaiņas kandidātu un pretendentu izslēgšanas noteikumu pārbaudē un nepamatoti lēta piedāvājuma pārbaudē un nosaka, ka zinātnisko ekspertu iepirkumus noteiktos gadījumos veic, nepiemērojot PIL noteiktās iepirkuma procedūras. Detalizēta informācija par izmaiņām publisko iepirkumu jomā ir sniegta 2.2.1.sadaļā [Atbilstība Eiropas Savienības tiesībām publisko iepirkumu jomā](#).

2.7.7. Sertificēto izdevumu revīzija

284. 2015.gadā Revīzijas iestāde veica vienu sertificēto izdevumu regulāro revīziju par visām darbības programmām, tai skaitā par 3DP. Revīzijas rezultātā 3DP tika pārbaudīti 23 projekti un izdevumi 19,5% apmērā no kopējiem 2014.gadā deklarētajiem izdevumiem (skatīt tabulu zemāk).
285. Atbilstoši Komisijas Regulas (EK) Nr.1828/2006 16.panta 2.punkta prasībām revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārliecība, ka 3.darbības programmas ietvaros laika posmā no 01.01.2014. līdz 31.12.2014. sertificētie izdevumi kopumā ir attiecināmi finansēšanai no ERAF un KF saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Konstatētās kļūdas sertificēto izdevumu periodā no 01.01.2014. līdz 31.12.2014. nepārsniedz būtiskuma līmeni.

⁷⁷ Šajā un nākamajā paragrāfā atspoguļota statistika ir pieejama tikai par 2013.-2015.gadu.

Tabula Nr.8. Darbības programmas ietvaros veikto sertificēto izdevumu regulārās revīzijas rezultāti 2015.gadā

Programma	Sertificēto izdevumu revīzijas veikšanas periods	Sertificētie izdevumu periods	Deklarācijā iekļautie sertificētie izdevumi (euro)	Pārbaudītā sertificēto izdevumu summa		Neatbilstoši veiktie izdevumi (euro)	Citi neatbilstoši veiktie izdevumi ⁷⁸
				(euro)	(%)		
1	2	3	4	5	6	7	8
„Infrastruktūra un pakalpojumi” 2007LV161PO002	01.01.2015 -	01.01.2014 -	760 174 679,64	148 591 376,41	19,5	1 053 536,99	1 096 223,30
Tajā skaitā	ERAF	30.06.2015 .	370 191 578,44	36 327 397,12	9,8	366 645,83	500 629,58
	KF	.	389 983 101,20	112 263 979,29	28,8	686 891,16	595 593,72

286. Lai gūtu pietiekamu pārliecību par to, vai Revīzijas iestādes viedoklis attiecībā uz atsevišķiem iekšējās kontroles sistēmas elementiem paliek nemainīgs un atbilstoši Komisijas Regulas (EK) Nr.1828/2006 16.panta 2.punkta prasībām sertificētie izdevumi ir attiecināmi finansēšanai no ERAF un KF, kā arī lai nodrošinātu, ka regulāro revīziju veiktās izlases rezultātā ir nodrošināta izdevumu/projektu reprezentatīva izlase, Revīzijas iestāde veica papildu revīziju. Papildu revīzijas ietvaros tika analizēti iepriekš veikto revīziju ietvaros pārbaudīto projektu daudzums sadalījumā pa aktivitātēm un papildu pārbaudēm atlasīti 3 projekti, kas īstenoti aktivitātēs, kuru ietvaros, pēc Revīzijas iestādes domām, pārbaudīto projektu skaits nav bijis pietiekams.
287. Atbilstoši Komisijas Regulas (EK) Nr.1828/2006 16.panta 2.punkta prasībām papildu revīzijā tika gūta pietiekama pārliecība, ka 3.darbības programmas ietvaros laika posmā no 01.01.2014. līdz 31.12.2014. sertificētie izdevumi kopumā ir attiecināmi finansēšanai no ERAF un KF saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. (skatīt tabulu zemāk).

Tabula Nr.9. Darbības programmas ietvaros veikto sertificēto izdevumu papildu revīzijas rezultāti 2015.gadā

Programma	Papildu sertificēto izdevumu revīzijas veikšanas periods	Citi izdevumi par kuriem tika veiktas papildu revīzijas	Citi neatbilstoši veiktie izdevumi
		(euro)	(euro)
3	4	5	6
„Infrastruktūra un pakalpojumi” 2007LV161PO002	14.07.2015.-05.11.2015.	13 748,04	48 725,9
Tajā skaitā		13 748,04	48 725,9
ERAF		0	0
KF			

288. Detalizēta informācija par sertificēto izdevumu revīziju ietvaros konstatēto kļūdu raksturu ir pieejama Gada kontroles ziņojumā, kuru Revīzijas iestāde iesniedz Eiropas Komisijai līdz katra gada 31.decembrim atbilstoši Regulas Nr.1083/2006 62.panta 1.punkta d) apakšpunktā noteiktajam. Gada kontroles ziņojumi ir pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/gada-kontroles-zinojumi-2007-2013>.
289. 2016.gadā, lai izlīdzinātu darba apjomu un iekļautos EK noteiktajos Audita atzinuma sniegšanas termiņos, 2016.gadā RI veica sertificēto izdevumu revīzijas divos periodos, pārbaudot EK no 01.01.2015. līdz 30.06.2016. sertificētos izdevumus par visām darbības programmām, tai skaitā par 3DP. Papildus veikta sertificēto izdevumu revīzija par trešo periodu – laika periodā līdz 15.11.2016. 2DP sertificētajiem izdevumiem – kas iekļauts kopējā kļūdas aprēķinā. Pārbaudāmie izdevumi (kopa) tika sadalīta divās apakškopās/periodos, veicot divas regulārās revīzijas un divas papildu revīzijas. Papildu revīzijas tika veiktas, ņemot vērā EK nostāju par nepieciešamību nodrošināt

⁷⁸ klasificēti kā „citi neatbilstoši veiktie izdevumi”, jo tika konstatēti ārpus izlases

reprezentativitāti revīziju veikšanā un panāktu vienošanos, ka no katras darbības programmas revīzija tiks veikta vismaz 10 vienībām (projektiem). Revīzijas rezultātā 3DP tika pārbaudīti 19 projekti un izdevumi 16,4% apmērā no kopējiem 2015.gadā un 2016.gadā deklarētajiem izdevumiem (skatīt tabulu zemāk).

290. Atbilstoši Komisijas Regulas (EK) Nr.1828/2006 16.panta 2.punkta prasībām revīzijas ietvaros tika gūta pietiekama pārliecība, ka 3.darbības programmas ietvaros laika posmā no 01.01.2015. līdz 15.11.2016. sertificētie izdevumi kopumā ir attiecināmi finansēšanai no ERAF un KF saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Konstatētās kļūdas sertificēto izdevumu periodā no 01.01.2015. līdz 15.11.2016. nepārsniedz būtiskuma līmeni.

Tabula Nr.10 Darbības programmas ietvaros veikto sertificēto izdevumu regulārās revīzijas rezultāti 2016.gadā

Programma	Sertificēto izdevumu revīzijas veikšanas periods	Sertificētie izdevumu periods	Deklarācijā iekļautie sertificētie izdevumi (euro)	Pārbaudītā sertificēto izdevumu summa		Neatbilstoši veiktie izdevumi (euro)	Citi neatbilstoši veiktie izdevumi ⁷⁹
				(euro)	(%)		
1	2	3	4	5	6	7	8
„Infrastruktūra un pakalpojumi” 2007LV161PO002	12.01.2016.- 17.02.2017.	01.01.2015.- 15.11.2016.	1 284 710 010,15	211 273 743,32	16,4	482 302,63	751 384,32
Tajā skaitā	ERAF		616 345 093,73	46 073 769,6	7,5	237 939,55	292 504,93
	KF		668 364 916,42	165 199 973,72	24,7	244 363,08	458 879,39

291. Detalizēta informācija par sertificēto izdevumu revīziju ietvaros konstatēto kļūdu raksturu ir pieejama Noslēguma kontroles ziņojumā, kuru Revīzijas iestāde iesniedz Eiropas Komisijai līdz 2017.gada 31.martam atbilstoši Regulas Nr.1083/2006 62.panta 1.punkta e) apakšpunktā noteiktajam. Noslēguma kontroles ziņojumi ir pieejami ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/gada-kontroles-zinojumi-2007-2013>.

2.7.8. Sertifikācijas iestādes veiktās pārbaudes pirms izdevumu deklarāciju apstiprināšanas

292. Papildus iepriekš sniegtajai informācijai par sertificēto izdevumu revīziju, ziņojumā aplūkotas arī VK kā SEI veiktās pārbaudes pirms izdevumu deklarāciju apstiprināšanas. Galvenie EK konstatējumi ir aprakstīti [2.7.10. sadaļā “Eiropas Komisijas auditi”](#), savukārt būtiskākie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai ir aprakstīti [2.3. sadaļā „Izaicinājumi darbības programmas ieviešanā un ES fondu sistēmas pilnveidošana un vienkāršošana”](#).
293. SEI pamatfunkcija saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 61.pantu ir sagatavot un iesniegt Eiropas Komisijai apstiprinātas izdevumu deklarācijas un maksājumu pieteikumus, apliecinot, ka izdevumu deklarācijas ir pareizas un sagatavotas, izmantojot uzticamas grāmatvedības sistēmas datus, un to pamatā ir pārbaudāmi pamatojuma dokumenti, kā arī deklarētie izdevumi atbilst spēkā esošajiem ES un Latvijas Republikas tiesību aktiem un ir veikti saistībā ar darbībām, kas finansēšanai izraudzītas saskaņā ar programmai piemērojamiem kritērijiem un ievērojot ES un Latvijas Republikas tiesību aktus.
294. Lai gūtu pārliecību par EK iesniegtajās izdevumu deklarācijās iekļauto izdevumu attiecināmību, SEI atbilstoši ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumā un MK noteikumos Nr. 1041⁸⁰ noteiktajam veic izdevumu deklarācijās iekļauto maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas izlases veida pārbaudi AI/SI.

⁷⁹ klasificēti kā „citi neatbilstoši veiktie izdevumi”, jo tika konstatēti ārpus izlases.

⁸⁰ Ministru kabineta 2010.gada 9.novembra noteikumi Nr. 1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība”.

295. 2015.gadā pārbaužu veikšana tika nodrošināta, izmantojot iepriekšējos gados pilnveidoto metodiku, kas paredz pārbaudīt arī dubultā finansējuma neesamību un iepirkumu, kā rezultātā pārbaužu ietvaros tieši iepirkumu jomā tika identificēti vairāki pārkāpumi un no izdevumu deklarācijām ieturēti izdevumi, par kuru attiecināmību pastāvēja šaubas. Atsevišķos gadījumos SEI ierosināja tās identificētos pārkāpumu gadījumus izskatīt VI organizētajā neatbilstību darba grupā, kur detalizēti tiek izvērtēti iestāžu papildu sniegtie skaidrojumi un pamatojumi un panākta vienošanās par nepieciešamību piemērot/nepiemērot finanšu korekciju attiecīgam iepirkumam. Vairākos no identificētajiem pārkāpumiem nepietiekamas informācijas dēļ tika lūgts pārvērtēt AI/SI un pēc argumentēta atzinuma saņemšanas tika lemts par ieturēto izdevumu iekļaušanu izdevumu deklarācijās.
296. Katra kalendārā gada sākumā tiek noteikts katras atbildīgās/sadarbības iestādes pārlicības līmenis. Pārlicības līmeņa noteikšanai tiek izvērtētas iestāžu procedūras, pārbaužu un auditu ziņojumos norādītie trūkumi, sertifikācijas iestādes veikto maksājumu pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas pārbaudes rezultāti u.c. Pamatojoties uz katrai atbildīgai/sadarbības iestādei noteikto pārlicības līmeni tiek noteikts sertifikācijas iestādes veicamo maksājumu pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas (t.sk. dubultā finansējuma neesamības un iepirkuma pārbaudes) izlases veida pārbaužu biežums.
297. SEI maksājumu pieprasījumu izvēlē ir noteikusi vairākus kritērijus, paredzot, ka ir jāveic katras atbildīgās/sadarbības iestādes administrējamās aktivitātes ietvaros veikto izdevumu pārbaude, nosakot, ka pārbaudei ir jāizvēlas lielākais maksājumu pieprasījums (ja iepriekš maksājuma pieprasījums šī līguma ietvaros jau ir ticis baudīts, tad jāizvēlas maksājuma pieprasījums ar nākamo lielāko izdevumu sumu), kā arī jānodrošina dažādu izdevumu kategoriju (darba algas, piegāžu/pakalpojumu līgumu ietvaros veiktie izdevumi u.c.) pārbaude.
298. Papildus SEI izdevumu deklarāciju sertifikācijas procesa nodrošināšanai veic VIS pieejamās informācijas par PPĪV konstatēto un nenovērsto trūkumu analīzi, kā arī no revīzijas iestādes saņemtajos ziņojumos (gan par darbību auditu, gan izveidotās vadības un kontroles sistēmas pārbaudēm) norādīto trūkumu analīzi, izvērtē iepriekš minētajos ziņojumos identificēto trūkumu ietekmi uz sertifikācijas procesu un izdevumu attiecināmību. Situācijās, kad SEI ir saņēmusi informāciju no VI, vai citām ES fondu vadībā iesaistītām institūcijām vai publiskā telpā ir izskanējusi informācija (prese, TV u.c.) par dažāda veida pārkāpumiem projektos, tiek lūgti skaidrojumi no vadošās/sadarbības/atbildīgās iestādes, analizēta pieejamā informācija un pieņemts lēmums par attiecīgo izdevumu neiekļaušanu EK iesniedzamajā izdevumu deklarācijā. Skaidrojumi par ietekmi uz deklarējamo izdevumu attiecināmību tiek pieprasīti sadarbības/atbildīgajai iestādei arī gadījumos, ja pārbaudēs projektu īstenošanās vietā ir konstatēti trūkumi, bet tie nav novērsti un pārskata periodā attiecīgā projekta ietvaros ir apstiprināts maksājums, nepieciešamības gadījumā maksājums tiek ieturēts no EK iesniedzamās izdevumu deklarācijas. Gadījumos, kad ir saņemts revīzijas iestādes ziņojums un iestādes, kurās konstatēti trūkumi (neatbilstoši veikti izdevumi) tiem nepiekrīt, SEI neatbilstoši veiktos izdevumus ietur no EK iesniedzamās izdevumu deklarācijas. Savukārt situācijās, kad AI/SI revīzijas iestādes noteiktajā termiņā neveic revīzijas iestādes ziņojumos ieteiktos izvērtējumus un nepieņem lēmumu par neatbilstoši veiktiem izdevumiem, katrs no gadījumiem tiek atsevišķi izvērtēts un tiek lemts par izdevumu ieturēšanu. Valsts kase veic izdevumu ieturēšanu no izdevumu deklarācijām arī gadījumos, kad EK vai Eiropas Revīzijas palātas veikto pārbaužu ziņojumos ir norādīts uz būtiskiem trūkumiem.
299. Pie katras izdevumu deklarācijas pārbaudes tiek izskatīta un izanalizēta VIS ievadītā informācija par konstatētajām un neslēgtajām neatbilstībām, to ietekmi uz izdevumu deklarācijā iekļauto izdevumu attiecināmību. Gadījumos, kad sertifikācijas iestādes rīcībā

esošā informācija nav pietiekama trūkumu, to novēršanas procesa vai neatbilstību izanalizēšanai, tiek pieprasīta papildu informācija no atbildīgajām un sadarbības iestādēm.

300. 2015./2016.gadā SEI DP ietvaros izlases veidā pārbaudīja kopumā 83 maksājuma pieprasījumu pamatojošo dokumentāciju par summu 63,6 milj. *euro*.

Tabula Nr.11. Sertifikācijas iestādes 2015./2016.gadā DP ietvaros veikto pārbaūžu apjoms un rezultāti:

Pārbaudīto maksājumu pieprasījumu skaits	Pārbaudīto maksājumu pieprasījumu summa, <i>euro</i>	Pārbaudes rezultāts
ERAF 58*	26 551 355	Pamatā pārbaūžu rezultāti ir pozitīvi, bet vienam projektam sadarbības iestādei tika lūgts atkārtoti izvērtēt veikto līgumu grozījumu atbilstību iepirkumus reglamentējošiem normatīviem aktiem
KF 32*	37 138 135	Pamatā pārbaūžu rezultāti ir pozitīvi, tomēr: 1) diviem projektiem tika lūgts atkārtoti izvērtēt iepirkuma nolikumos iekļautās prasības; 2) vienam projektam konstatēts, ka uzvarējušā pretendenta piedāvājumam pievienotajās tāmēs norādītie veicamo darbu apjomi vairākas pozīcijās neatbilst konkursa nolikumā norādītajiem veicamo darbu apjomiem, līdz ar to līdz izvērtējuma un pamatotu skaidrojumu saņemšanai no Eiropas Komisijai iesniedzamām izdevumu deklarācijām tika ieturēti iespējamie neatbilstoši veiktie izdevumi; 3) vienam projektam atbildīgajai iestādei tika lūgts atkārtoti izvērtēt veikto līgumu grozījumu atbilstību iepirkumus reglamentējošiem normatīviem aktiem (grozījumi neattiecas uz pārbaudāmajā maksājuma pieteikumā iekļautajiem izdevumiem, tad izdevumu deklarācijās iekļautās summas netika koriģētas.

* * *t.sk. tehniskās palīdzības projektu maksājuma pieprasījumi, kas aptver vairākus fondus un kuros iekļauti izdevumi par 3DP attiecīgo fondu*

301. 2016.gadā EK iesniegtā izdevumu deklarācija tika koriģēta par EK audita misijas Nr.2014/LV/REGIO/C2/1285/1 ietvaros konstatēto sistēmisko trūkumu saistībā ar nolikumos iekļauto ierobežojošo prasību par darbu nodošanu apakšuzņēmējiem (70%), atbilstoši VI veiktajiem aprēķiniem. Savukārt saistībā ar EK audita misijas Nr.2013/LV/REGIO/C2/1242/1 ietvaros konstatēto trūkumu par iepirkuma nolikumos iekļauto ierobežojošo prasību par būvdarbu speciālistu sertifikātiem, sertifikācijas iestāde, sākot ar izdevumu deklarāciju uz 30.08.2015., piemēroja pagaidu 5% finanšu korekciju kārtējā deklarācijā iekļautiem izdevumiem, kurus ietekmēja auditoru konstatējums, un ar izdevumu deklarāciju uz 21.06.2016. atbilstoši VI aprēķiniem ieturēja finanšu korekciju 5% apmērā arī iepriekš deklarētiem izdevumiem..
302. Informācijas analīzes rezultātā (RI, EK ziņojumi, SEI veikto pārbaūžu rezultāti u.c.) no EK iesniegtajām DP izdevumu deklarācijām kopumā joprojām tika ieturēti izdevumi 26.6 milj. *euro* apmērā.

2.7.9. ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi

303. Revīzijas iestāde 2015.gadā veica 2 horizontālos sistēmu auditus, aptverot visas ES fondu administrēšanā iesaistītās institūcijas. Sīkāka informācija par katru no auditiem, to galvenie konstatējumi un VI rīcībā trūkumu novēršanai un ieteikumu ieviešanai sniegta 7.pielikumā (1.tabulā “Revīzijas iestādes veiktie ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi”)

304. Apkopojot veikto sistēmu auditu rezultātus, Revīzijas iestāde secināja, ka Latvijā izveidotā ES fondu vadības un kontroles sistēma darbojas, bet atsevišķās jomās ir nepieciešami uzlabojumi.
305. Visas institūcijas tika vērtētas atbilstoši 7 EK izvirzītajām pamatprasībām, kuras sastāv no 24 vērtēšanas kritērijiem. Nosakot kopējo novērtējumu, RI piemēroja principu, ka institūcijas kopējais novērtējums nevar būt augstāks kā institūcijas zemākais kritērija/pamatprasības novērtējums.
306. 2016.gadā RI veica ES fondu 2007-2013.gada plānošanas perioda slēgšanas auditu, veicot pasākumus, kas nepieciešami pārliecības par ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbību slēgšanas periodā, gūšanai. Apkopojot veiktā audita rezultātus, Revīzijas iestāde nonāca pie secinājuma, ka Latvijā izveidotā ES fondu vadības un kontroles sistēma darbojas, bet atsevišķās jomās ir nepieciešami uzlabojumi. Uz ES fondu 2007-2013.gada plānošanas perioda slēgšanas brīdi visi RI sistēmu auditos izteiktie ieteikumi ir ieviesti.
307. DP ietvaros FM IAD 2015. un 2016.gadā izvērtēja 10 AI un SI veikto iekšējo auditu ziņojumus un iesniedza VI izvērtējuma kopsavilkumus. Kopumā iestāžu veikto iekšējo auditu ietvaros tika gūta pārliecība, ka iekšējā kontroles sistēma darbojas, tomēr nepieciešami atsevišķi pilnveidojumi. VI ir ņēmusi vērā auditu konstatējumus un ieteikumus, nodrošinot pastāvīgos uzraudzības pasākumus.
308. FM IAD 2015. un 2016.gadā veica trīs auditus. Audita "ES fondu plānošanas dokumentos noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanas nodrošināšana" rezultātā, neizsakot ieteikumu, FM IAD aicināja VI saskaņot MK noteikumus un vadlīnijās ietvertās prasības attiecībā uz atbildīgo iestāžu gatavojamo informāciju par aktivitāšu ieviešanu, gatavojot normatīvos aktus 2014.–2020.gada plānošanas periodam. VI ņēma vērā norādi, izstrādājot MK noteikumus Nr.108⁸¹. Auditā "Pēcuzraudzības nodrošināšana 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektiem" tika pārbaudīta CFLA, LIAA un VIAA pēcuzraudzības pārbaūžu plānošana un veikšana, pēcuzraudzības pārskatu izskatīšana un cilvēkresursu izmantošana pēcuzraudzības nodrošināšanai. Audita ietvaros tika izteikti astoņi ieteikumi, no kuriem trīs ieviesti ziņojuma saskaņošanas laikā, līdz ar to CFLA izteikts viens ieteikums par pārbaūžu procesa uzlabošanu, savukārt LIAA izteikti četri ieteikumi saistībā ar pēcuzraudzības pārbaūžu plānošanu un veikšanu un iekšējo normatīvo aktu precizēšanu. Lai pārliecinātos, ka pēc šī audita sniegtā ieteikuma ieviešanas ir uzlabojusies CFLA iekšējās kontroles sistēmas darbība, FM IAD veica audita pēcpārbaudi "Pēcuzraudzības nodrošināšana 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektiem" CFLA. Sistēmas uzlabošanai sniegts viens ieteikums CFLA par iekšējo procedūru ievērošanu. Detalizētāka informācija ietverta 7. pielikumā (2.tabulā "Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta veiktie auditi un iestāžu veikto auditu izvērtējumi").

2.7.10.Eiropas Komisijas auditi

309. Pārskata periodā tika saņemti gala ziņojumi diviem EK veiktajiem auditiem - "Revīzijas iestādes veiktā darba pārbaude attiecībā uz 2.DP "Uzņēmējdarbība un inovācijas" un 3.DP "Infrastruktūra un pakalpojumi"" un "EK audita misija 3.DP „Infrastruktūra un pakalpojumi”".
310. EK audita "Revīzijas iestādes veiktā darba pārbaude attiecībā uz 2.DP "Uzņēmējdarbība un inovācijas" un 3.DP "Infrastruktūra un pakalpojumi"" ziņojumā ir izteikti konstatējumi un ieteikumi ar finansiālo ietekmi, t.i. EK gala slēdziens par sistēmiskās

⁸¹ MK 2015.gada 24.februāra noteikumi Nr.108 "Kārtība, kādā uzrauga un izvērtē Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanu, kā arī izveido un izmanto Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmu 2014.–2020.gadam".

finanšu korekcijas piemērošanu par iepirkuma dokumentācijā iekļauto prasību uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi pretendents nodrošināt speciālistus, kuri ir ieguvuši sertifikāciju atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām būvniecības jomā, kā arī slēdziens par finanšu korekcijas piemērošanu divos VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” projektos par iepirkumu dokumentācijā iekļauto atsauci uz Latvijas normatīviem aktiem par atbilstību publisko ēku normatīvo aktu prasībām, nelietojot vienlaikus “vai ekvivalents”. Kaut arī VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” un VM nepiekrīta piedāvātai finanšu korekcijai un Latvijas puse piedalījās uzklaušanās procedūrā, tomēr EK paliek pie sākotnējā viedokļa, un ierosinātā korekcija paliek spēkā, līdz ar to 06.02.2017. VI informēja EK par korekcijas piemērošanu un EK 02.03.2017. informēja, ka ieteikums ir ieviests. Atiecībā uz EK ieteikumu piemērot sistēmisko finanšu korekciju VI 01.03.2017. nosūtīja vēstuli EK par veiktajām darbībām ieteikuma ieviešanai, respektīvi, ka ir sagatavots visu gadījumu, kuru dokumentācijā iekļauta augstāk minētā prasība par sertifikātu nodrošināšanu, apkopojums un piemērota sistēmiskā finanšu korekcija, neatbilstoši veiktos izdevumus atgūstot no valsts budžeta, par ko pieņemts MK lēmums. RI ir veikusi apkopojuma pārbaudi, lai varētu apstiprināt, ka apkopojums ir pilnīgs un korekts, un gala secinājumus iekļaus Noslēguma kontroles ziņojumā, kas tiks nosūtīts EK. Attiecīgi EK ar 02.03.2017. vēstuli informēja arī par ieteikuma saistībā ar sertifikātu nodrošināšanas konstatējumu ieviešanu, respektīvi EK uzskata audita ietvaros izteiktos ieteikumus par ieviestiem un slēdz šo auditu.

311. “EK audita misija 3.DP „Infrastruktūra un pakalpojumi”” Audits tika veikts ar mērķi gūt pārliecību, ka ES fondu vadības un kontroles sistēma darbojas efektīvi, īpaši attiecībā uz vadības pārbaudēm, koncentrējoties uz iepirkumu jomu. Audita ietvaros tika konstatēts sistēmisks pārkāpums, kas saistīts ar ierobežojošu prasību iekļaušanu būvdarbu iepirkumu nolikumos, līdz ar to tika piemērota sistēmiskā finanšu korekcija 26,4 milj. *euro* apmērā (t.sk. 22,3 milj. *euro* ES fondu finansējums). 09.03.2017. saņemta EK vēstulē, kurā EK informē, ka visi audita ietvaros izteiktie ieteikumi uzskatāmi par ieviestiem, un audits tiek slēgts. Detalizētāka informācija apskatāma 7.pielikumā (3.tabula “Eiropas Komisijas veiktie auditi 2015.gadā”).
312. 2016.gada jūnijā tika uzsākts audits attiecībā uz 2007.– 2013.gada perioda ESF programmu slēgšanu, lai gūtu pārliecību, ka perioda slēgšanas process ESF ietvaros norit veiksmīgi, kā arī audita mērķis bija identificēt iespējamus šķēršļus, kas varētu kavēt savlaicīgu plānošanas perioda dokumentu iesniegšanu. 13.02.2017. saņemts audita gala ziņojums, kurā norādīts, ka audita ietvaros ir gūta pārliecība, ka VI, SeI un RI ir labi sagatavotas slēgšanas procesam - visi galvenie jautājumi, kas ir svarīgi ātram un kvalitatīvam slēgšanas procesam tiek plānoti vai risināti. Audita ietvaros ieteikumi vai rekomendācijas netiek izteiktas Šī audita rezultāts ir saistošs arī DP „Infrastruktūra un pakalpojumi”.

2.7.11. Citi ārējie sistēmas auditi

313. 2015.gadā tika veikta Valsts kontroles lietderības revīzija "Vai Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētie projekti ir ilgtspējīgi un sekmē Eiropas Reģionālās attīstības fonda mērķu sasniegšanu?" (Nr. 2.4.1-17/2014) ar mērķi gūt pārliecību, ka 2007.-2013.gada plānošanas periodā ERAF finansējuma saņēmēji trīs (piecu) gadu laikā pēc pēdējā atbalsta finansējuma maksājuma veikšanas nodrošina, ka projektā netiek veiktas būtiskas pārmaiņas, un projekti ir ilgtspējīgi, kā AI un SI nodrošina pietiekamu un efektīvu ERAF finansēto projektu uzraudzību, kā arī, lai pārliecinātos, vai ERAF finansējuma saņēmēji, kas īstenoja projektus 2004.-2006.gada plānošanas periodā, turpina darbību pēc uzraudzības perioda beigām. Ņemot vērā, ka 2007.-2013.gada plānošanas periods ir noslēdzies, izteiktie ieteikumi ir ieviešami galvenokārt 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros. VI ir veikusi nepieciešamās darbības ieteikumu

ieviešanai saskaņā ar izstrādāto ieteikumu ieviešanas plānu. 10.02.2017. no Valsts kontroles saņemts viedoklis, ka trīs no četriem VI izteiktajiem ieteikumiem ir ieviesti, un viens ieteikums ir ieviešanas procesā, par ko no VI puses sniegta papildu informācija, pamatojot ieteikuma ieviešanu.

314. Saņemts arī Eiropas Revīzijas palātas veiktās 3.DP (KF) revīzijas attiecībā uz 16.06.2014. iesniegto izdevumu deklarāciju par attiecināmajiem izdevumiem, kas veikti līdz 30.04.2014, ziņojums. Revīzijas veikšanai tika atlasīti septiņi DP projekti, un revīzijas rezultāts ir pozitīvs – nav konstatēti trūkumi, kuru ietvaros VI, AI vai SI būtu veicamas papildu darbības to novēršanai.
315. 2015. gada 8. septembrī VI saņēma Valsts kontroles revīzijas “Vai projekts “E-veselība Latvijā” ir solis pareizajā virzienā?” ziņojumu. Revīzijas ietvaros Valsts kontrole secinājusi, ka VM īstenotais projekts “E-veselība Latvijā” ir solis pareizajā virzienā un e-veselība Latvijā ir nepieciešama un sabiedrībai svarīga, tomēr revīzijas laikā ir konstatēti būtiski trūkumi, kuru novēršanai Valsts kontrole izteikusi vairākus ieteikumus VM. Ieteikumi tiek ieviesti saskaņā ar ieteikumu ieviešanas laika grafiku, kas tika aktualizēts 2017. gada 3. februārī, pagarinot ieteikumu ieviešanas termiņu. Attiecībā uz VI ieteikumi netika izteikti, taču VI ņem vērā revīzijā norādītos konstatējumus un secinājumus, veicot uzraudzības pasākumus.
316. 2015.gadā tika uzsākta un 2016.gadā noslēgta arī Valsts kontroles likumības/lietderības revīzija “Vai FM kā ES fondu VI ir nodrošinājusi Rīgas Brīvostas projekta “Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” īstenošanas efektivitāti”? Valsts kontrole savos konstatējumos norāda, ka VI veiktie uzraudzības pasākumi projekta ietvaros nav bijuši pietiekami un efektīvi. Lai gan VI ir sniegusi visus nepieciešamos skaidrojumus un argumentus, Valsts kontrole ir izteikusi divus ieteikumus VI, kas ieviešami līdz 16.01.2017. Bija jāveic visas nepieciešamās darbības, lai saņemtu oficiālu EK viedokli, ka grozījumi EK lēmumā nav jāveic un visi projekta mērķi ir sasniedzami, apstiprinot jauno Rīgas teritorijas plānojumu 2018. – 2030.gadam, un jāveic ES fondu vadību reglamentējošo tiesību aktu un procedūru izvērtējumu un, ņemot vērā rezultātus, jāpilnveido regulējumu. Ņemot vērā Valsts kontroles ieteikumus FM vērsās EK un saņēma atbildi par projekta mērķu sasniegšanas, kā arī izvērtēja abu plānošanas perioda normatīvo aktu un VI procedūru pilnveidošanas nepieciešamību. Pēc VI nosūtītās informācijas izskatīšanas, Valsts kontrole 10.02.2017. sniedza viedokli, ka ir nepieciešams veikt papildu darbības ieteikumu ieviešanai, tādējādi viens no izteiktajiem ieteikumiem uzskatāms par procesā esošu, savukārt otrs par neieviestu. VI uztur iepriekš pausto viedokli, ka ieteikumi uzskatāmi par ieviestiem un sniedza Valsts kontroles prasīto informāciju un argumentus. Papildu informācija sniegta 7.pielikumā (4.tabula “Citi ārējie sistēmas auditi).

2.7.12. Atmaksāts vai atkārtoti izmantots atbalsts

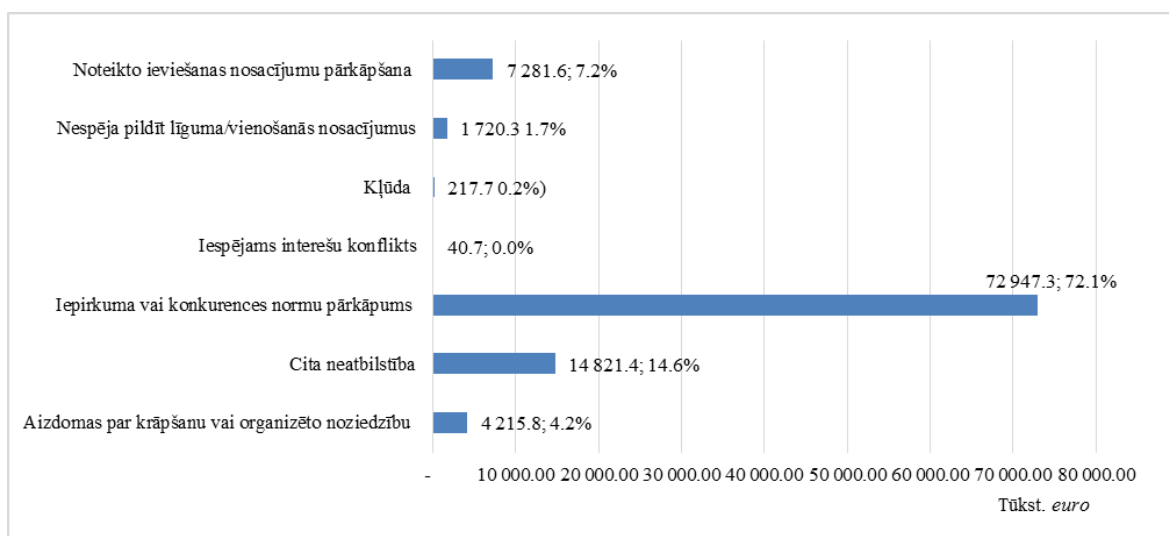
317. Ņemot vērā plānošanas periodā esošo praksi par neatbilstību datu atspoguļošanu gada ziņojumos un citos VI informatīvajos ziņojumos, šajā sadaļā tiek norādīts neatbilstoši veikto izdevumu un atgūstamo vai atgūto maksājumu publiskais finansējums.
318. Plānošanas periodā DP ietvaros bija konstatētas 3 764 neatbilstības 101,2 milj. *euro* apmērā (t.sk. 3 128 neatbilstības ERAF projektu ietvaros – 67,7 milj. *euro* un 636 neatbilstības KF projektu ietvaros – 33,6 milj. *euro*)⁸².
319. DP neatbilstību līmenis pret kopējo ES fondu finansējumu summu veido 2,8% un pārsniedz VI plānoto vērtību 1,5%, kas daļēji ir skaidrojams ar lielu neatbilstību apjomu plānošanas perioda beigās saistībā ar EK horizontālām korekcijām. Vienlaikus

⁸² Šeit un turpmāk sadaļā informācija par neatbilstībām sniegta uz 2017.gada 28.februāri, t.sk. par TP projektu neatbilstībām.

neatbilstību apjoms, kas ir konstatēts pēc izdevumu deklarēšanas EK, veido 1,8% no EK deklarējamiem izdevumiem.

320. Kopējais neatbilstību apjoms kopš 2014.gada beigām ir būtiski pieaudzis, kas ir skaidrojams ar 2015. un 2016.gadā pieņemtajiem lēmumiem par neatbilstībām saistībā ar EK audita Nr.2013/LV/REGIO/C2/1285/1 ziņojumā iekļauto gala slēdzienu par horizontālās finanšu korekcijas piemērošanu 5% apmērā no iepirkuma līguma summas visos projektos, kuros iepirkuma līguma cena ir virs ES direktīvu noteiktā sliekšņa un kur iepirkuma dokumentācijā ir bijusi iekļauta prasība, ka apakšuzņēmējiem drīkst nodot ne vairāk kā 70% no kopējā darbu apjoma, kā arī saistībā ar EK audita Nr.2013/LV/REGIO/C2/1242/1 ziņojumā iekļauto gala slēdzienu par horizontālās finanšu korekcijas piemērošanu 5% apmērā no iepirkuma līguma summas visos projektos, kuros iepirkuma līguma cena ir virs Eiropas Savienības direktīvu noteiktā sliekšņa un kur iepirkuma dokumentācijā ir bijusi iekļauta prasība uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi pretendētājam nodrošināt speciālistus, kuri ir ieguvuši sertifikāciju atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām būvniecības jomā. Neatbilstību summa saistībā ar minētiem auditiem veido 38,7% no kopējās neatbilstību summas plānošanas periodā.
321. Plānošanas periodā par 640⁸³ neatbilstībām (ERAF – 572 un KF – 68) jeb 17,0% gadījumos tika ziņots Eiropas Krāpšanas un apkarošanas birojam (OLAF) par kopējo summu 65,3 milj. *euro* apmērā (ERAF – 40,5 milj. *euro* un KF – 24,7 milj. *euro*) jeb 64.5% no kopējās neatbilstību summas.
322. Analizējot DP konstatēto neatbilstoši veikto izdevumu apjomu pēc neatbilstību veida (skat. 19.illustrāciju), ir secināms, ka lielākais neatbilstību apjoms (72,9 milj. *euro* jeb 72,1% no kopējās neatbilstību summas) ir saistīts ar iepirkumu un konkurences normu pārkāpumu, kas daļēji ir skaidrojams ar jau minētiem EK audita horizontālām korekcijām. Ievērojamas konstatēto neatbilstību summas ir saistītas arī ar noteikto ieviešanas nosacījumu pārkāpumiem (7,3 milj. *euro* jeb 7,2% no kopējās neatbilstību summas), kā arī ar faktiski veikto darbu un sniegto pakalpojumu neatbilstību projekta ietvaros saskaņotajām tāmēm un aktivitāšu īstenošanas nosacījumiem (neatbilstības veids „cita neatbilstība” – 14,8 milj. *euro* jeb 14,6% no kopējās neatbilstību summas).

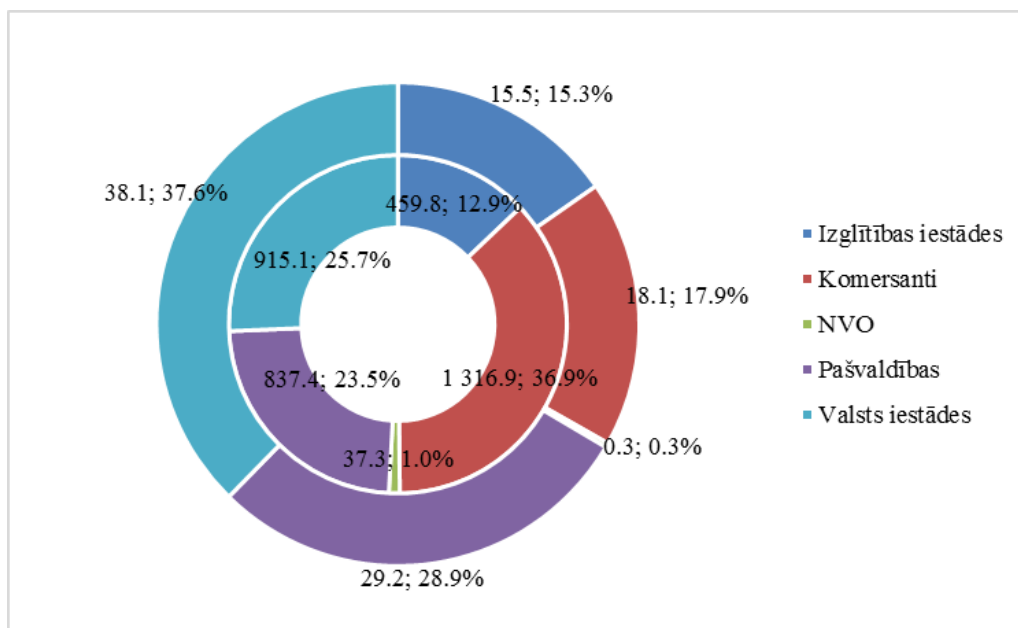
Ilustrācija 19. DP ietvaros konstatētās neatbilstības summas dalījumā pēc neatbilstības veida, procenti no kopējās neatbilstību summas. (VIS dati).

⁸³ EK izveidotajā un Eiropas Kāpšanas novēršanas un apkarošanas biroja uzturētajā datu apmaiņas sistēmā (EK/OLAF IMS) ziņoto gadījumu skaits var atšķirties, ņemot vērā, ka vienā ziņojumā var būt iekļautās vairākas nacionāli uzskaitītās neatbilstības.

323. Ņemot vērā DP specifiku, t.i., tās finansējums ir vērsti uz infrastruktūras un pakalpojumu attīstību, pēc finansējuma saņēmēja tipa vislielākais neatbilstoši veikto izdevumu apjoms ir konstatēts valsts iestāžu projektos (38,1 milj. euro jeb 37,6% no DP konstatētajām neatbilstībām) un pašvaldību projektos (29,2 milj. euro jeb 28,9%), savukārt pieprasīta finansējuma īpatsvars šo iestāžu projektos ir mazāks – attiecīgi 25,7% un 23,5% no DP kopā pieprasītā finansējuma. Savukārt vismazākais neatbilstību apjoms ir NVO īstenotajos projektos (0,3 milj. euro jeb 0,3% no konstatētajām neatbilstībām), kuros arī bija pieprasīts vismazākais finansējuma īpatsvars - 37,3 milj. euro jeb 1,0% no kopumā DP pieprasītā (skat. 20. ilustrāciju).

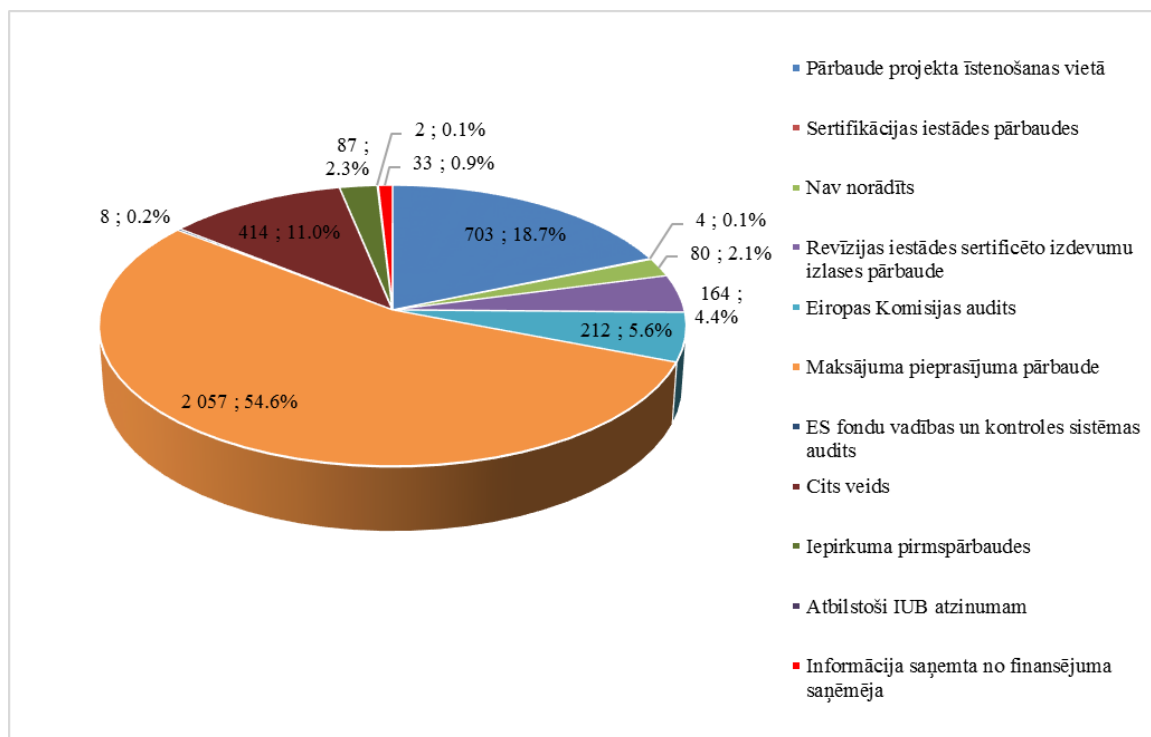
Ilustrācija 20. DP ietvaros konstatētās neatbilstības milj. euro, % no kopējās DP neatbilstību summas (ārējais aplis), pieprasītais finansējums milj. euro, % no kopā DP pieprasītā finansējuma (iekšējais aplis) dalījumā pēc finansējuma saņēmēja tipa (VIS dati).

324. Kopumā trešdaļa no neatbilstoši veiktajiem izdevumiem (35,9%) ir konstatēta pirms izdevumu deklarēšanas EK.

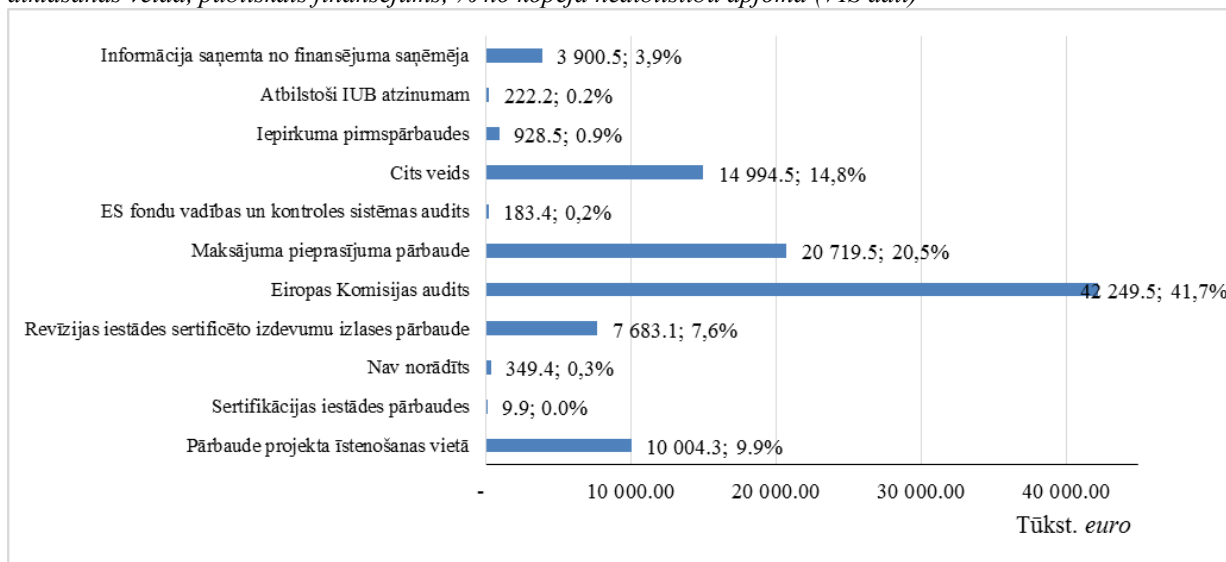
325. Analizējot plānošanas periodā konstatēto neatbilstību skaitu pēc to atklāšanas metodes, secināms, ka no periodā konstatētajām 3 764 neatbilstībām vairāk nekā puse neatbilstību (2 057 jeb 54,6% no kopējā neatbilstību skaita) tika konstatēta, pārbaudot MP, 18,7% jeb 703 neatbilstību gadījumu tika konstatēta PPĪV un 11,0% jeb 414 neatbilstību gadījumiem ir cits to atklāšanas veids (piemēram, saņemot informāciju no trešajām personām, masu medijiem vai tiesībsargājošām iestādēm) (skat. 21. ilustrāciju).

Ilustrācija 21. DP ietvaros konstatēto neatbilstību skaits dalījumā pēc atklāšanas veida (VIS dati)

326. Savukārt analizējot konstatēto neatbilstoši veikto izdevumu apjomu pēc to atklāšanas veida, plānošanas periodā vislielākais neatbilstību apjoms (42,2 milj. *euro* jeb 41,7% no kopējā neatbilstību apjoma) konstatēts EK auditu ietvaros, kas skaidrojams ar to, ka EK auditu horizontālo konstatējumu rezultātā tiek piemērota proporcionāla finanšu korekcija. Otrais lielākais neatbilstību apjoms 20,7 milj. *euro* jeb 20,5% no kopējā neatbilstību apjoma konstatēts MP pārbaudēs. Trešais lielākais neatbilstību apjoms 15,0 milj. *euro* apmērā jeb 14,8% no kopējā neatbilstību apjoma tika konstatēts citā atklāšanas veidā (skat. 22. ilustrāciju).

Ilustrācija 22. DP ietvaros konstatēto neatbilstību finansiālais apjoms, tūkst. *euro* dalījumā pēc neatbilstību atklāšanas veida, publiskais finansējums, % no kopējā neatbilstību apjoma (VIS dati)

327. Kopumā būtiskas problēmas neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanā nav konstatētas. 96,0% no visiem gadījumiem un 96,0% no kopējās neatbilstību summas ir atgūti.

Neatgūto neatbilstoši veikto izdevumu summa, kas ir iekļauta izdevumu deklarācijā ir 623,3 tūkst. *euro*⁸⁴. Jāuzsver, ka neatbilstoši veiktie izdevumi projektos, kuros finansējuma saņēmējs ir valsts budžeta iestāde, pašvaldība vai plānošanas reģions, ir uzskatīti par atgūtiem un netika ietverti noslēguma izdevumu deklarācijā EK, savukārt par parējām vēl neatgūtām neatbilstībām tiks ziņots un tiks nodrošināta atgūšana saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 70.pantu un Regulas Nr.1828/2006 28.pantu. Plānošanas periodā kopējā neatbilstību summa valsts budžeta iestādes un pašvaldības projektos bija 67,3 milj. *euro* jeb 66,5% no visām DP konstatētajām neatbilstībām (skat. 20.ilustrāciju).

328. Aktivitātē 3.5.2.2. un apakšaktivitātē 3.5.2.1.1., kas tiek īstenotas atbilstoši EK apstiprinātajiem lēmumiem par valsts atbalstu, iespējama izdevumu atgūšana, ņemot vērā, ka atsevišķos projektos konstatēts nacionālajos normatīvajos aktos noteiktā neto peļņas līmeņa pārsniegums. Tiek veikti aprēķini un pieņemti attiecīgi lēmumi par pārmaksātā finansējuma atgūšanu un attiecīgu datu ievadīšana vadības informācijas sistēmā.
329. Attiecībā uz atgūtajiem maksājumiem iestādes ir apliecinājušas, ka plānošanas periodā projektu ietvaros atbrīvotie līdzekļi nav izmantoti vēlreiz darbībai vai darbībām, kas ir bijušas korekcijas priekšmets atbilstoši Regulas Nr. 1083/2006 98.panta 3.punkta nosacījumiem.

3. Prioritāšu īstenošana

330. Sadaļā ir sniegta analīze par DP prioritāšu ieviešanas rezultātiem, sasniegtiem mērķiem un rādītājiem, sniedzot arī informāciju par atsevišķiem pasākumiem, aktivitātēm vai apakšaktivitātēm, ja tajās tika novērots būtisks progress vai otrādi, konstatētas problēmas, kas ievērojami kavēja prioritātes īstenošanu. Savukārt informācija par horizontālās problēmām, tādām kā sociāli ekonomiskā situācija Latvijā krīzes laikā, kas ietekmēja visu prioritāšu ieviešanu, ir sniegta 2.1.2 sadaļā "[Darbības programmas ieviešanas kvalitatīva analīze](#)" Detalizēta informācija par prioritāšu, aktivitāšu/apakšaktivitāšu finanšu sniegumu ir ziņojuma 1.pielikumā, savukārt par pamatrādītājiem, DP, DPP noteiktajiem uzraudzības rādītājiem - 3.pielikumā. Informācija par 3.7.prioritātes „Tehniskā palīdzība ERAF ieviešanai” un 3.8.prioritātes „Tehniskā palīdzība KF ieviešanai” īstenošanu sniegta ziņojuma 5.sadaļā „[Tehniskā palīdzība](#)”. Detalizētāka informācija par prioritāšu, aktivitāšu, apakšaktivitāšu, ka arī atsevišķu projektu ieviešanu, progresu, sasniegtiem rādītājiem un problēmām ir sniegta AI uzraudzības ziņojumos⁸⁵. Informācija par prioritāšu pamatojumu, mērķiem un pasākumu būtību ir pieejamā DP⁸⁶.
331. Ņemot vērā 2009.gada ekonomisko situāciju valstī, kad valsts budžeta resursi bija ierobežoti, tika izvērtētās dažu aktivitāšu projektu uzsākšanas iespējas un pieņemot attiecīgus valdības lēmumus, netika īstenotās sekojošās aktivitātes - 3.1.4.1.4. „Jaunu filiāļu izveide tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšanai”, 3.2.2.4.2. „Informācijas datu pārraides drošības nodrošināšana”, 3.4.2.1.3. „Nacionālās nozīmes kultūras, aktīvā, veselības un rekreatīvā tūrisma produkta attīstība”, 3.4.2.2. “Tūrisma informācijas sistēmas attīstība”, 3.5.2.3. „Vēja elektrostaciju attīstība” un 3.5.2.4.aktivitātes “Pļaviņu HES rezerves pārgāzņu izveide” īstenošanu, ņemot vērā, ka saskaņā ar MK 2010.gada 18.marta rīkojumu⁸⁷ to finansējums ir izņemts, un 3.2.2.4.1. „Valsts nozīmes elektronisko

⁸⁴ Informācija par neatgūto neatbilstoši veikto izdevumu summu uz 28.02.2017.

⁸⁵ AI uzraudzības ziņojumi par Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu ir pieejami šeit - <https://komitejas.esfondi.lv/o/ layouts/15/start.aspx#/U>

⁸⁶ http://www.esfondi.lv/upload/04-kohezijas_politikas_nakotne/FMProgr_260913_3DPgroz.pdf

⁸⁷ MK 2010.gada 18.marta rīkojums Nr.153 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā”.

sakaru tīklu izveide, attīstība un pilnveidošana” īstenošanu, ņemot vērā, ka saskaņā ar MK 2011.gada 5.jūlija rīkojumu⁸⁸ tās finansējums ir izņemts.

332. Divas apakšaktivitātes netika īstenotas, ņemot vērā potenciālo projektu iesniedzēju intereses trūkumu īstenot projektus, ka arī jau minēto valsts budžeta līdzekļu trūkumu projektu ilgtspējas nodrošināšanai: 3.1.2.1.2.apakšaktivitāte „Jaunu koledžas studiju programmu attīstība aviācijas nozarē” (ar MK rīkojumu⁸⁹ ERAF finansējums 2,4 milj. eiro apmērā tika novirzīts 3.1.1.1.aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” īstenošanai), 3.5.2.1.2.apakšaktivitāte „Pasākumi uzņēmumu siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” (ar MK rīkojumu⁹⁰ KF finansējums 17,7 milj. eiro apjomā tika pārdalīts uz 3.5.2.1.1.apakšaktivitāti „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”). Minēto aktivitāšu/apakšaktivitāšu neīstenošana būtiski neietekmēja DP ieviešanu un rezultātu sasniegšanu kopumā.

3.1. Prioritātes „Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai” ieviešana

333. Prioritātē, kas vērsta uz mūsdienīgas un augstas kvalitātes pakalpojumu nodrošināšanu izglītības, nodarbinātības, sociālās un veselības aprūpes jomās, atbalstu pamatā novirzot infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošanai, veiksmīgi tika īstenoti 717 projekti 19 apakšaktivitāšu ietvaros jeb 23,2% no DP kopējā projektu skaita, viena projekta vidējās kopējās izmaksas ir 0,9 milj. euro.
334. Prioritātē projektu ieviešanas rezultātā izglītības jomā atbalstu ir saņēmušās 383 iestādes: uzlabota 31 augstākās izglītības iestāžu infrastruktūra un materiāltehniskā bāze valsts attīstībai vitālās nozarēs (dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas, inženierzinātnes, ražošana un būvniecība, veselības aprūpe, vides aizsardzība, māksla, pedagogu izglītība, lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība vai veterinārija; sociālie pakalpojumi, lai nodrošinātu vai uzlabotu studiju iespējas personām ar funkcionāliem traucējumiem; pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmās, lai nodrošinātu vai uzlabotu studiju iespējas personām ar funkcionāliem traucējumiem); 27 iestādēs nodrošināta kvalitatīvām profesionālās izglītības mācību programmām nepieciešamā infrastruktūra un materiāltehniskās bāze, ka arī 8 ieslodzījuma vietās nodrošināta profesionālās izglītības pieejamība; 317 iestādēs nodrošināta atbilstoša infrastruktūra un materiāltehniskā bāze valsts attīstībai vitālās jomās vispārējās izglītības līmenī, kā arī nodrošināta vispārējās izglītības pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
335. Nodarbinātības un sociālo pakalpojumu jomā veikta darba tirgus institūciju infrastruktūras pilnveidošana, līdztekus uzlabojot arī darbspēju vērtēšanas un sociālo pakalpojumu ieviešanas sistēmas infrastruktūru (veikta infrastruktūras pilnveidošana un zinātniski tehniskās bāzes nodrošināšana darbspēju un funkcionālo traucējumu izvērtēšanai, infrastruktūras pilnveidošana profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai personām ar redzes un dzirdes un garīga rakstura traucējumiem sniegšanai).
336. Veselības jomā ES fondu ieguldījumi (telpu renovācija un rekonstrukcija, aprīkojuma iegāde) tika veikti kontekstā ar veselības aprūpes reformu, atbalstu ir saņēmušās kopumā 336 veselības aprūpē iesaistītās iestādes. Atbalsta mērķis bija optimizēt veselības aprūpes

⁸⁸MK 2011.gada 5.jūlija rīkojums Nr.295 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā”.

⁸⁹ MK 2011.gada 5.jūlija rīkojums Nr.295 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā”.

⁹⁰ MK 2012.gada 25.aprīļa rīkojums Nr.197 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā”.

sistēmu, nodrošinot racionālu veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju izvietojumu valstī, kas, īstenojot reformu, ļautu optimizēt nozarei nepieciešamo finansējumu, tādējādi paaugstinot pieejamību pakalpojumiem. Līdz ar to ES fondu finansējums ļāva veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem sakārtot infrastruktūru, kas nepieciešama pakalpojumu sniegšanai jaunajos apstākļos. Piemēram, atbalstu saņēma bijušās slimnīcas, kas reformu ietvaros tika pārprofilētas par ambulatorajiem centriem, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests īstenoja sistēmas centralizācijai nepieciešamos pasākumus (tai skaitā dispečeru punktu centralizācija, vienotas IT sistēmas izveide, jaunu operatīvo medicīnas transporta līdzekļu iegāde), savukārt, stacionārās ārstniecības iestādes attīstīja infrastruktūru, kas bija būtiski, ņemot vērā samazināto stacionāru skaitu valstī un stacionāro iestāžu sniegto pakalpojumu specifikas izmaiņas.

337. Papildus iepriekš ziņojumā jau minētajai sarežģītai sociāli ekonomiskai situācijai, kura ietekmēja prioritātes ieviešanas tempus un plānus, t.sk. rādītāju sasniegšanu, kā arī problēmām iepirkumos, kas arī ir raksturīgs visām prioritātēm, 3.1.prioritātes ieviešanu ietekmēja strukturālas reformas attiecīgajās nozarēs. Tās tika veiktas ar mērķi nodrošināt publiskā finansējuma, t.sk. ES fondu līdzekļu efektīvāku izmantošanu, vienlaikus pielāgojoties jauniem sociāli-ekonomiskajiem faktoriem. Piemēram, izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pasākumi skara vispārējās izglītības iestādes, un it sevišķi - profesionālās izglītības iestādes. Reformas tika veiktas, lai sekmētu kvalitatīvas un resursefektīvas visu pakāpju izglītības pieejamību un zinātnes attīstību valsts ilgtermiņam un konkurētspējai. Profesionālās izglītības iestāžu reorganizācijas rezultātā vairākas profesionālās izglītības iestādes tika apvienotas un IZM, lai novērstu šo izmaiņu rezultātā radušos risku ES fondu finansējuma attiecināmībai, 2011. gada beigās uz laiku apturēja 3.1.1.1. aktivitātes “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” (turpmāk 3.1.1.1. aktivitāte) projektu ieviešanu un pārskatīja 3.1.1.1.aktivitātei pieejamā finansējuma sadalījumu ar mērķi koncentrēt pieejamos resursus, tai skaitā izvērtēja profesionālās izglītības iestāžu attīstības un investīciju stratēģijas, 13.03.2012. MK sēdē⁹¹ tika izskatīts informatīvais ziņojums par 3.1.1.1.aktivitātē īstenoto projektu ieviešanas gaitu un rezultātā pieņemts lēmums koncentrēt resursus mazākā skolu skaitā un nodrošinot atbalstāmo skolu infrastruktūras pilnīgu modernizāciju un pabeigtību. Kā rezultātā ar DP grozījumiem⁹² DP rādītāja „Atbalstīto izglītības iestāžu skaits, kurās modernizēta infrastruktūra un mācību aprīkojums” sasniedzamā vērtība tika samazināta no 454 līdz 428 iestādēm. Tomēr mazāks modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaits (27 iestādes sākotnēji plānoto 53 vietā) neietekmēja sākotnēji plānoto audzēkņu skaitu, kuri mācās modernizētos apstākļos, jo tas pats skolēnu skaits koncentrēts mazākā skolu skaitā. 3.1.1.1.aktivitātei tika piešķirtas valsts budžeta virsrašanās 26,6 milj. *euro* apmērā, ņemot vērā nepieciešamību attīstīt profesionālās izglītības infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi, kas ir būtisks priekšnosacījums jauniešu bezdarba mazināšanai, kas saistīts ar Eiropa 2020 mērķu sasniegšanā attiecībā uz jauniešu iniciatīvu. Veicot izglītības iestāžu tīkla sakārtošanu, profesionālajā izglītībā tika izveidotas spēcīgas profesionālās izglītības iestādes ar profesionālās izglītības kompetences centra (PIKC) statusu, kurās ir radīta moderna materiāli tehniskā bāze un koncentrēta visa veida profesionālās izglītības programmu īstenošana, nodrošinot visa veida resursu efektīvu izmantošanu.
338. Par profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas gaitu un 3.1.1.1.aktivitātes īstenošanas gaitu tika informēta UK 15.06.2011., 30.05.2012. un 14.09.2012. sēdēs.
339. Atbilstoši Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam Īstenošanas plānā 2015.–2017.gadam ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros plānots sniegt

⁹¹ 13.03.2012. MK sēdes protokols Nr.12 32.§.

⁹² MK 26.09.2013. rīkojums Nr.444.

kompleksu atbalstu profesionālās izglītības iestādēm, galvenokārt, ar profesionālās izglītības kompetences centra (PIKC) statusu, lai nodrošinātu turpmāku profesionālās izglītības sistēmas strukturālo reformu īstenošanu, nodrošinot mācību vides atbilstību tautsaimniecības nozaru attīstībai un uzlabojot profesionālās izglītības pieejamību.

Tabula Nr.12. 3.1. prioritātē sasniegtie DP noteiktie uzraudzības rādītāji (AI dati) un attiecīgas aktivitātēs/apakšaktivitātēs deklarējama ES fondu finansējums, milj. euro. (VIS dati)⁹³

Nosaukums, bāzes vērtība/mērvienība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)	Pārsniegums (+) vai nesasniedzšana (-) no gala vērtības (100 %)	Deklarējama ES fondu fin.,milj. euro; % no piešķirtā finansējuma
1	2	3	4	5
DP rādītāji				
Atbalstīto izglītības iestāžu skaits, kurās modernizēta infrastruktūra un mācību aprīkojums/skaits	428	383 (89,5%)	-10,5%	291,6 (103,8%)
Atbalstīto darba tirgus iestāžu un sociālo pakalpojumu sniedzēju institūciju skaits, kurās nodrošināta pakalpojumu pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem/skaits	40	14 (35,0%)	-75,0%	14,2 (97,7%)
Atbalstīto veselības aprūpē iesaistīto iestāžu skaits/skaits	142	332 (233,8%)	+133,8%	214,8 (103,7%)
Tautsaimniecības attīstībai prioritārajās jomās profesionālajā un augstākajā izglītībā studējošo īpatsvara pieaugums (% no attiecīgajā gadā kopējā studējošo skaita prioritārajās studiju programmās), kam nodrošināta moderna, mūsdienu prasībām atbilstoša izglītības infrastruktūra un mācību aprīkojums – 90%”, sākotnējā vērtība – 5%;%	90	92,2 (102,5%)	+2,5%	251,5 (106,0%)
Atbalstīto darba tirgus iestāžu un sociālo pakalpojumu sniedzēju institūciju sniegto pakalpojumu izmantojušo personu skaita pieaugums - 2%; /%	2	20 (1000%)	+900%	14,2 (97,7%)
Vidējais pacientu skaits uz vienu primārās veselības aprūpes ārstu praksi, sākotnējā vērtība – 1728; skaits	1691	1530 (535,1%)	+435,1%	8,8 (82,6%)
Pamatrādītāji (bāzes/core)				
Projektu skaits (veselības joma)	141	359 (254,6%)	+154,6%	214,8 (103,7%)
Projektu skaits (izglītības joma)	n/a	257 (n/a)	n/a	291,6 (103,8%)

340. Izglītības jomā iznākumu rādītāju sasniegšanā ir novirzes (skat. tabulu Nr.11), galvenokārt ņemot vērā jau minēto izglītības reformu (detalizētāku informāciju var skatīt 3.pielikumā), kā arī to, ka profesionālajā izglītībā ir ieguldīti lielāki līdzekļi vienā iestādē nekā sākotnēji plānots, papildus, 3.1.3.2.aktivitātē “Atbalsts vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizācijai” atbilstoši optimizācijas pasākumiem tika apvienotas vispārējās un profesionālās izglītības iestādes, izveidojot integrētās izglītības iestādes, kā arī minētā aktivitāte tika pārplānota, samazinot tai pieejamo ERAF finansējumu par 72,6%.

341. Atbalstīto darba tirgus iestāžu un sociālo pakalpojumu sniedzēju institūciju skaits, kurās nodrošināta pakalpojumu pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem,

⁹³ Detalizēta informācija un skaidrojumi par sasniegtiem rādītājiem ir ziņojuma 3. pielikumā, bet ziņojumā tiek izceltas būtiskākās atšķirības pret DP plānoto (+/- 25%).

nesasniedz plānoto vērtību, galvenokārt, iestāžu reorganizāciju un apvienošanas dēļ atbilstoši valsts finansēto sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu optimizācijas plānam - iestāžu skaits samazinājās saglabājot to funkcijas (detalizētu informāciju var skatīt 3.pielikumā), līdz ar to secināms, ka līdzekļi ir ieguldīti efektīvi. Iznākuma rādītājs nav sasniegt arī tāpēc, ka viena aktivitāte netika īstenota⁹⁴ un vienā projektā netika īstenotās visās plānotās aktivitātās, ņemot vērā ekonomisko situāciju valstī 2009.gadā, kad valsts budžeta resursi bija ierobežoti, kā arī sākotnēji plānotais finansējums kopumā tika samazināts par 12,4%.

342. Atbalstīto darba tirgus iestāžu un sociālo pakalpojumu sniedzēju institūciju sniegto pakalpojumu izmantojušo personu skaita pieaugums būtiski pārsniedz plānoto, kas skaidrojams ar lielu pieprasījumu pēc Sociālās integrācijas valsts aģentūras sniegtajiem pakalpojumiem (profesionālās piemērotības noteikšana, profesionālā rehabilitācija, sociālā rehabilitācija) un valsts finansējuma palielināšanu šo pakalpojumu nodrošināšanai.
343. Veselības aprūpes jomā ir atbalstītas daudz vairāk iestādes un īstenoti daudz vairāk projekti nekā bija plānots. Pārsniegums ir 3.1.5.1.1. apakšaktivitātē "Ģimenes ārstu tīkla attīstība" atbalstīto ģimenes ārstu prakšu skaitā, jo plānošanas stadijā tika paredzēti ieguldījumi jaunu ģimenes ārstu prakšu izveidošanai un esošo prakšu atbalstam ar lielāku finansiālu atbalstu, bet samazinoties iedzīvotāju skaitam, samazinājās arī ģimenes ārstu noslodze un vairs nebija vajadzība pēc jaunām ārstu prakšu izveidošanas. Tādēļ tika pieņemts lēmums sniegt atbalstu esošām praksēm un finansējuma apjomu uz vienu projektu samazināt, lai varētu atbalstīt pēc iespējas vairāk ģimenes ārstu prakses.
344. Veselības jomas rezultāta rādītāja "Vidējais pacientu skaits uz vienu primārās veselības aprūpes ārstu praksi" sasniegtā vērtība 1 530 pārsniedz plānoto vērtību (1 691), kaut arī sasniegto rādītāju ietekmē pārsvarā demogrāfiskā situācija, t.i. iedzīvotāju skaita samazināšanās valstī, ES fondu ieguldījuma rezultātā renovējot un rekonstruējot ģimenes ārstu prakšu darba vietas un iegādājoties medicīnas ierīces tika paaugstināta ārstu veikspēja un kvalitāte, tādējādi ārstam ir iespēja vairāk laika veltīt pacientam.
345. Analizējot prioritātes finanšu sniegumu, secināms, ka pasākumos, kas ir vērsti uz augstākās izglītības infrastruktūras un vispārējo prasmju nodrošināšanai izglītības infrastruktūras attīstību, ES fondu finansējums nav izmantots pilnā apmērā galvenokārt neatbilstību dēļ, to kompensē atsevišķajās aktivitātēs profesionālās izglītības, sociālajā un veselības jomā piešķirtās valsts budžeta vairsaistības. Tādējādi kopumā prioritātes ieviešana vērtējama kā sekmīga (prioritātes finanšu sniegums grafiski attēlots ilustrācijā Nr.5 [2.1.2. sadaļā "Darbības programmas ieviešanas kvalitātīva analīze"](#)), ko apliecina rādītāju sniegums un atbalsta pasākumu turpināšana izglītības un veselības jomā.
346. Ņemot vērā prioritātē ieviestajos projektos veiktās darbības un sasniegtos rādītājus, prioritātes mērķis kopumā ir sasniegts, uzlabojot izglītības, nodarbinātības, sociālās un veselības aprūpes sistēmu infrastruktūru un aprīkojumu un nodrošinot iedzīvotājiem kvalitatīvākus pakalpojumus.
347. Informācija par prioritātes lielo projektu "Paula Stradiņa slimnīcas būve "A1"", kurš sākotnēji tika īstenots ka divi "mazie" projekti, bet 2015.gadā pārtapa par lielo projektu, ir sniegta 4.sadaļā ["Lielo projektu īstenošana"](#)

⁹⁴ Saskaņā ar MK 07.04.09. sēdes protokola Nr.23 47.§ nolemts LM atlikt apakšaktivitātes 3.1.4.1.4. „Jaunu filiāļu izveide tehnisko palīg līdzekļu nodrošināšanai” īstenošanu, izņemot finansējumu no apakšaktivitātes.

348. Kā labas prakses projekta piemēru 3.1. prioritātē var minēt 3.1.1.1. aktivitātes "Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai" Ziemeļkurzemes PIKC - Ventspils tehnikuma projektu "Ventspils tehnikuma – Ziemeļkurzemes profesionālās izglītības kompetences centra infrastruktūras attīstības projekts" (kopējās izmaksas ir 15,5 milj. *euro*, tai skaitā ERAF13,3milj. *euro*). Tā ietvaros ir uzlabota ēku infrastruktūra, rekonstruējot vecās izglītības iestādes ēkas, nodrošinot kompetences centram atbilstošu dienesta viesnīcas kapacitāti, uzbūvējot jaunu dienesta viesnīcas ēku, pilnveidojot praktisko apmācību kabinetu materiāli tehnisko bāzi, kas nākotnē uzlabos Ventspils Tehnikuma izglītības programmu apguvi, veicinot profesionālās izglītības atbilstību ES darba tirgus prasībām, atbilstoši kvalificētu speciālistu sagatavošanu, sekmējot Latvijas tautsaimniecības konkurētspējas pieaugumu un eksportspējas palielināšanos.

Att. Nr. 5. Projekts Nr. 3DP/3.1.1.1.0/13/IPIA/VIAA/001 "Ventspils Tehnikuma – Ziemeļkurzemes kompetences centra infrastruktūras attīstības projekts" Datu avots: <http://www.irliepaja.lv/lv/raksti/business/atklas-pilena-projekteto-un-upb-buveto-ventspils-tehnikumu/>

3.2. Prioritātes „Teritoriju pieejamības un sasniedzamības veicināšana” ieviešana

349. Prioritātē, kas vērsta uz dažādu valsts teritorijas daļu sasniedzamību un pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, to panākot ar IKT attīstību, elektroniskās pārvaldes ieviešanu un reģionālās nozīmes transporta savienojumu uzlabošanu, tika veiksmīgi īstenoti 453 projekti 10 aktivitāšu/apakšaktivitāšu ietvaros jeb 14,7% no DP kopēja projektu skaita, viena projekta vidējās kopējās izmaksas ir 1,3 milj. *euro*.

350. Lai sekmīgi sasniegtu prioritātes mērķi un panāktu dažādu valsts teritorijas daļu labāku fizisku sasniedzamību, prioritātes ietvaros īstenoti 104 projekti, kuru ietvaros panākta komfortabla un droša satiksme valsts pirmās šķiras autoceļu tīklā un pilsētu tranzītielās, noasfaltējot ceļus ar grants segumu (t.sk., veicot ceļu posmos ietilpstošo tiltu rekonstrukciju), kas nodrošina attīstības centru savienojumu vai to savienojumu ar valsts galvenajiem autoceļiem, kā arī rekonstruējot un attīstot pilsētu tranzītielas valsts galveno vai pirmās šķiras autoceļu maršrutos vietās, kur esošā infrastruktūra ir nolietojusies (piemēram, sabrukušie ielu posmi) vai nespēj nodrošināt pieaugošo transporta plūsmu, kā piemēram rekonstruējot Apē esošo Dzirnau ielas asfaltbetona segumu, kas bija nolietojies un atradās sabrūkošā stāvoklī. Tagad šī iela kalpo kā galvenā kravas transporta maģistrālā iela, savienojot Apes centru ar autoceļu A2 (Vidzemes šoseju) uz vienu pusi un Igaunijas robežu uz otru pusi.

Att. Nr.6. Dzirnau iela Apes pilsētā pēc projekta "Dzirnau rekonstrukcija Apes pilsētā" Datu avots – Satiksmes ministrija

351. Prioritātes ietvaros arī uzlabota satiksmes drošība apdzīvotās vietās, likvidējot „melns punktus” jeb satiksmes drošībai bīstamās vietas - ne tikai tās, kur ir liels avāriju un bojā gājušo skaits, bet arī potenciāli bīstamās vietas, veicot dažādus transporta infrastruktūras uzlabošanas un satiksmes organizācijas pasākumus, tādējādi ar iespējami mazākiem līdzekļiem panākot satiksmes drošības līmeņa uzlabošanu. Piemēram, krustojumu

pārbūve un energoefektīva ielu apgaismošana, luksoforu uzstādīšana, gājēju celiņu un gājēju pāreju ierīkošana.

352. Tik pat būtiska prioritātes sekmīga mērķa sasniegšanā bijusi prioritātes ietvaros īstenoto projektu rezultātā panāktā visas valsts teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju piekļuve pie informācijas un pakalpojumiem, uzlabojot IKT pakalpojumus un IKT infrastruktūru. Īstenoto projektu rezultātā uzlabota publiskās pārvaldes efektivitāte, veicināta e-pakalpojumu attīstība, informācijas sistēmu attīstība un integrācija, informācijas un pakalpojumu pieejamība, kā arī protams veicināta pieejamība internetam un platjoslu tīklu infrastruktūrai, kā piemēram īstenojot labās prakses projektu “Nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīklu attīstība lauku reģionos”.
353. Tabulā zemāk ir apkopoti dati par sasniegtām DP rādītāju vērtībām, izpilde pret DP plānoto un rādītāju sasniegšanai izmaksātais finansējums.

Tabula Nr.13. 3.2. sasniegtie DP noteiktie uzraudzības rādītāji (AI dati) un attiecīgas aktivitātēs/apakšaktivitātēs deklarējamais ES fondu finansējums, milj. euro. (VIS dati)

Nosaukums, bāzes vērtība/mērvienība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)	Pārsniegums (+) vai nesasniegšana (-) no gala vērtības (100 %)%	Deklarējamais ES fondu fin.,milj.,. euro; % no piešķirtā finansējuma
1	2	3	4	6
DP rādītāji				
Noasfaltēto valsts 1.šķiras autoceļu kopgarums/km	330	453,34 (137,4%)	37,4%	169,4 (92,9%)
Rekonstruēto tranzītielu kopgarums/km	20	112,43 (562,2%)	462,2%	125,1 (136,9%)
Izveidoti elektroniskie pakalpojumi (t.sk. publiski pieejamie elektroniskie pakalpojumi un publiskās pārvaldes elektroniskie pakalpojumi/skaits	150	278 (185,3%)	85,3%	120,0 (85,8%)
Jaunizveidoto publisko interneta pieejas punktu skaits	400	526 (132% %)	32%	2,1 (58,4%)
Elektronisko pakalpojumu lietotāju īpatsvars uz 100 iedzīvotājiem	35	54 (154,3%)	54,3%	120,0 (85,8%)
Laika ietaupījuma vērtība pasažieriem dēļ noasfaltēta pirmās šķiras autoceļu kopgaruma/euro/gadā (arī pamatrādītājs)	611 734	7 925 795 (1295,6%)	1195,6%	169,4 (92,9%)
Rekonstruēto tranzītielu km skaits no kopējā tranzītielu skaita/%	8	46,14 (576,8%)	476,8%	125,1 (136,9%)
Pamatrādītāji (bāzes/core)				
Projektu skaits	-	202	-	377,2 (107,1%)
Rekonstruēto autoceļu un tranzītielu garums km	350	565,8 (161,6%)	61,6%	353,6 (107,4%)

354. Detalizēta informācija un skaidrojumi par sasniegtiem rādītājiem ir sniegta ziņojuma 4. pielikumā, bet ziņojumā tiek izceltas būtiskākās atšķirības pret DP plānoto (+/- 25%).
355. DP Rādītāji “Noasfaltēto valsts 1.šķiras autoceļu kopgarums/km” un “Laika ietaupījuma vērtība pasažieriem dēļ noasfaltēta pirmās šķiras autoceļu kopgaruma/euro/gadā” (arī pamatrādītājs) ir pārsniegti sakarā ar sākotnēji plānoto izmaksu samazināšanos autoceļu būvniecībā, ko veicināja straujais pasūtījumu skaita kritumu ceļu būves un vispār būvniecības nozarē pēc Latvijas finanšu krīzes. Pamatojoties uz projektu iepirkumu rezultātā ietaupīto finansējumu, tika organizētas papildus projektu iesniegumu atlases

- kārtas un īstenoti vairāk projektu 3.2.1.1.aktivitātē "Valsts 1.šķiras autoceļu maršrutu sakārtošana".
356. Rādītāji "Rekonstruēto tranzītielu kopgarums/km" un "Rekonstruēto tranzītielu km skaits no kopējā tranzītielu skaita/%" ir ievērojami pārsniegts galvenokārt sakarā ar 3.2.1.2.aktivitātei "Tranzītielu sakārtošana pilsētu teritorijās" piešķirtajām virsisaistībām, kas piešķirtas ar 2012.gada 8.maija MK lēmumu, pamatojoties uz informatīvajā ziņojumā par valsts budžeta virsisaistību iespējām ES fondu aktivitātēs ietvertu izvērtējumu par ņemot vērā ceļu nozares nozīmību un iepriekšējiem MK lēmumiem par nepieciešamību nodrošināt papildu finansējums ceļu infrastruktūras sakārtošanai. Tāpat svarīgs apstāklis ir bijis sākotnēji plānoto izmaksu samazināšanos autoceļu būvniecībā dēļ straujā pasūtījumu skaita krituma ceļu būves nozarē pēc Latvijas finanšu krīzes.
 357. Pamatrādītājs "Rekonstruēto autoceļu un tranzītielu garums km" sastāv no DP rādītājiem "Noasfaltēto valsts 1.šķiras autoceļu kopgarums/km" un "Rekonstruēto tranzītielu kopgarums/km", par kuriem skaidrojums ir sniegts augstāk.
 358. Rādītāju "Izveidoti elektroniskie pakalpojumi (t.sk. publiski pieejamie elektroniskie pakalpojumi un publiskās pārvaldes elektroniskie pakalpojumi/skaits" un "Elektronisko pakalpojumu lietotāju īpatsvars uz 100 iedzīvotājiem" vērtība pārsniegta, jo valsts informācijas sistēmu modernizācija ir ļāvusi nodrošināt vairāk pakalpojumu sniegšanu elektroniskā veidā nekā sākotnēji plānots. Projektu īstenošanas laikā, sadarbojoties ar dažādām valsts iestādēm, kā arī ņemot vērā straujos IKT attīstības tempus, tika identificēta papildu e-pakalpojumu ieviešanas nepieciešamība un 3.2.2.1.1. apakšaktivitātei "Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība" ar 2012.gada 8.maija MK lēmumu tika piešķirts papildus finansējums. Tāpat projektu īstenošanas laikā, izvērtējot mērķu sasniegšanas efektivitāti, tika veikta finansējuma pārdale starp projektiem, pozitīvi ietekmējot s sākotnēji plānoto rezultātu apmēru.
 359. Rādītājs "Jaunizveidoto publisko interneta pieejas punktu skaits" ir pārsniegts galvenokārt publisko punktu izveides izmaksu samazināšanās dēļ, kas veidojušās dēļ straujajās attīstības informācijas tehnoloģijas industrijas jomā un izmaiņām tehnoloģiskajos risinājumos.
 360. Analizējot prioritātes finanšu sniegumu, secināms, ka ieviešana bijusi sekmīga, jo prioritātē par 9,3 milj. *euro* ir pārsniegts plānotais DP finansējums (prioritātes finanšu sniegums grafiski attēlots ilustrācijā Nr.5. un 2.1.2.sadaļā ["Darbības programmas ieviešanas kvalitatīvā analīze"](#)).
 361. Tiesa gan IKT nozarē, kur vērojama visu rādītāju vērtību pārsniegšana, tādējādi it kā apliecinot kopējās pozitīvās attīstības tendences IKT nozarē, bija vērojamas problēmas ar projekta īstenošanu un sekmīgu mērķu sasniegšanu dēļ nepietiekama projektu risku izvērtējuma un vadības, dēļ projektu savstarpējās atkarības un projektu savstarpējās savietojamības, kā arī protams dēļ finansējuma saņēmēju kapacitātes trūkuma un gala produktu izmantotāju vajadzību izmaiņām projekta īstenošanas gaitā.
 362. Ņemot vērā prioritātē ieviestajos projektos veiktās darbības un sasniegtos rādītājus, prioritātes mērķis kopumā ir sasniegts, uzlabojot dažādu valsts teritorijas daļu labāku fizisku sasniedzamību, kā arī valsts teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju piekļuvi pie informācijas un pakalpojumiem un uzlabojot reģionālas nozīmes transporta infrastruktūru, IKT pakalpojumus un IKT infrastruktūru.
 363. Kā **labās prakses piemēru** var minēt 3.2.2.3.aktivitātes "Elektronisko sakaru pakalpojumu vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana visā valsts teritorijā (platjoslas tīkla attīstība)" projektu "Nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīklu attīstība lauku reģionos" (kopējās izmaksas ir 26,4 milj. *euro*, tai skaitā ERAF 23 milj. *euro*). Projekta uzdevums bija nodrošināt reģionu iedzīvotājiem vienlīdzīgas iespējas izmantot ātrgaitas internetu tādejādi mazinot tā saucamo "digitālo plaisu".

364. Projekta ietvaros Latvijas teritorijā ir ieguldīti vairāk nekā 1800km optiskā kabeļa un izbūvēti 177 pieslēguma punkti reģionos, kuros elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji augsto investīciju un nelielā iedzīvotāju skaita dēļ to nebija plānojuši darīt.
365. Izveidotā infrastruktūra ir pamats tam, lai pat visattālākajos reģionos iedzīvotājiem būtu iespēja baudīt ātra un īpaši ātra interneta priekšrocības, bet iestādēm un uzņēmumiem tiktu nodrošināts tas, ka elektronisko sakaru kvalitāte un ātrums atbilst biznesa prasībām.
366. Atbilstoši Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas informācijai ātrs internets 21.gadsimtā ir viens no priekšnosacījumiem sekmīgu uzņēmumu radīšanai un izaugsmei, kas savukārt sekmē visas valsts ekonomisko izaugsmi. Tādējādi projekta rezultātiem būs ne tikai tieša ietekme uzņēmējdarbības veicināšanai lauku reģionos, bet arī pozitīva ietekme uz valsts tautsaimniecību. Padarot konkrētās vietas pievilcīgu uzņēmējdarbības attīstībai ir radīta iespēja uzņēmumu “migrācijai”, nākotnē piesaistot uzņēmējus no citām teritorijām.
367. Uzņēmumu attīstība un nodarbinātības veicināšana konkrētās teritorijās, sekmēs alternatīvus ienākumu avotus un ienākumu līmeņa palielināšanos. Kas savukārt sekmēs arī cilvēku pārcelšanos uz dzīvi uz lauku reģioniem, veicinot sociālās kopienas rašanos un dzīves līmeņa paaugstināšanos konkrētajos reģionos.

3.3. Prioritātes „Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana” ieviešana

368. Prioritātē, kas vērsta uz valsts kopumā un atsevišķu valsts teritorijas daļu sasniedzamības uzlabošanu, pilnveidojot transporta infrastruktūru, kā arī veicinot videi draudzīgas transporta sistēmu attīstību, tika veiksmīgi īstenoti 50 projekti 7 aktivitāšu ietvaros jeb 1,6% no DP kopēja projektu skaita, toties īstenotie projekti bija finansiāli apjomīgi viena projekta vidējās kopējās izmaksas ir 22,2 milj. euro.

369. Lai sekmīgi sasniegtu prioritātes mērķi un panāktu kvalitatīvas, drošas un konkurētspējīgas transporta sistēmas attīstību, prioritātes ietvaros īstenoti finansiāli apjomīgi projekti gan autotransporta, dzelzceļa transporta, trīs Latvijas lielo ostu un divu lidostu attīstībā. Prioritātes ietvaros īstenoto projektu rezultātā ir izveidota Eiropas transporta tīklā integrēta autotransporta infrastruktūra, piemēram, 3.3.1.1.aktivitātes "TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi" ietvaros izbūvēts divjoslu ātrsatiksmes ceļu autoceļa tīkla maršruta E22. Tāpat 3.3.1.2.aktivitātes "TEN-T dzelzceļa posmu rekonstrukcija un attīstība (Austrumu-Rietumu dzelzceļa koridora infrastruktūras attīstība un Rail Baltica)" ietvaros izveidota kvalitatīvāka Eiropas transporta tīklā integrēta dzelzceļa transporta infrastruktūra, palielinot Austrumu-Rietumu transporta koridora caurlaides spējas un samazinot vilcienu kustības ātruma un citu tehniskās ekspluatācijas ierobežojumu daudzumu, kā piemēram izveidojot otro sliežu ceļa Skrīveri-Krustpils posmā, kā arī 3.3.1.3.aktivitātē "Lielo ostu infrastruktūras attīstība "Jūras maģistrāļu ietvaros" palielināta ostu caurlaides spēja un drošības līmenis, un 3.3.1.4.aktivitātes "Lidostu infrastruktūras attīstība" ietvaros izveidota droša, efektīva, augošam pārvadājumu apjomam atbilstoša gaisa transporta infrastruktūra.

Att. Nr. 7. projekts "Otrā sliežu ceļa būvniecība Skrīveri-Krustpils (Rīga-Krustpils iecirknis)"
Datu avots – VAS "Latvijas dzelzceļš"

370. Tāpat prioritātes ietvaros īstenoto projektu rezultātā, piemēram, veicot dzelzceļa ritošā sastāva atjaunināšanu vai kompleksi modernizējot dzelzceļa publisko infrastruktūru 16

stacijās, ir veicināta mūsdienu drošības un kvalitātes prasībām atbilstoša un videi draudzīga Rīgas un piepilsētas sabiedriskā transporta sistēma, pasažieru pārvadājumu kvalitātes uzlabošana un energoefektivitātes paaugstināšana, samazinot transporta radīto vides piesārņojumu.

371. Zemāk tabulā ir apkopoti dati par sasniegtām DP rādītāju vērtībām, izpilde pret DP plānoto un rādītāju sasniegšanai izmaksātais finansējums.

Tabula. Nr. 14. 3.3.prioritātē sasniegtie DP noteiktie uzraudzības rādītāji (AI dati) un attiecīgas aktivitātēs/apakšaktivitātēs deklarējamais ES fondu finansējums, milj. euro. (VIS dati)

Nosaukums, bāzes vērtība/mērvienība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)	Pārsniegums (+) vai nesasniegšana (-) no gala vērtības (100 %)	Deklarējamais ES fondu fin.,milj. euro; % no piešķirtā finansējuma
1	2	3	4	6
DP rādītāji				
Izbūvētā un rekonstruētā TEN autoceļa kopgarums/km (arī pamatrādītājs)	56,4	425,35 (754,2%)	654,2%	315,7 (102,4%)
Izbūvētā TEN dzelzceļa kopgarums/km (arī pamatrādītājs)	52,0	52,0 (100,0%)	0%	263,8 (108,3%)
Ostu skaits, kurās veiktas investīcijas pieejamības un hidrotehnisko būvju uzlabošanā	3	3 (100%)	0%	221,6 (129,0%)
Lidostu skaits, kurās veikta infrastruktūras izbūve un/vai rekonstrukcija	4	2 (50%)	-50%	86,5 (132%)
Laika ietaupījuma vērtība pasažieriem dēļ izbūvētā un rekonstruētā TEN autoceļa/euro/gadā (arī pamatrādītājs)	10 300 000	10 913 832,0 (106%)	6%	315,7 (102,4%)
Dzelzceļa posma Rīga - Krustpils (t.sk., Skrīveri-Krustpils iecirknis) caurlaides spēja/tonnas/gadā	55 000 000	53 453 000,0 (97,2%)	-2,8%	263,8 (108,3%)
Rīgas dzelzceļa mezgla staciju pārstrādes spēja/ tonnas/gadā	39 300 000	52 800 000,0 (134,4%)	34,6%	263,8 (108,3%)
Palielināta ostu caurlaides spēja/%	7	21 (300%)	200%	221,6 (129,0%)
Lidostas „Rīga” termināla jaudas palielinājums/%	25	27 (108,%)	8%	86,5 (132%)
Pārvadāto pasažieru skaits Rīgā un piepilsētā/skaits (arī pamatrādītājs)	35 789 000	17 100 00,0 (47,8%)	-52,2%	21,8 (71,2%)
Vidējais elektrovilcienu vagonu parka vecums/gadi	24	n/a	n/a	21,8 (71,2%)0
Pamatrādītāji (bāzes/core)				
Projektu skaits	-	49,0	-	934,0 (107,2%)
Izbūvēto autoceļu garums/ km	-	17,54	-	315,7 (102,4%)
Jauno TEN autoceļu garums/ km	-	17,54	-	315,7 (102,4%)

372. Detalizēta informācija un skaidrojumi par sasniegtiem rādītājiem ir sniegta ziņojuma 3. pielikumā, bet ziņojumā tiek izceltas būtiskākās atšķirības pret DP plānoto (+/- 25%).

373. Rādītājs “Izbūvētā un rekonstruētā TEN autoceļa kopgarums/km” (arī pamatrādītājs) ir būtiski pārsniegts, jo sākotnēji aktivitātē tika plānots realizēt tikai divus lielos projektus, bet sakarā ar sākotnēji plānoto izmaksu samazināšanos, ko tāpat valsts l.šķiras un tranzītielu gadījumā, veicināja straujais pasūtījumu skaita kritumu visā ceļu būvniecības nozarē pēc Latvijas finanšu krīzes. Tāpat aktivitātei piešķirto papildu finansējumu kas piešķirts ar 2012.gada 8.maija MK lēmumu, pamatojoties uz informatīvajā ziņojumā par

valsts budžeta virsstaistību iespējām ES fondu aktivitātēs ietvērto izvērtējumu par ņemot vērā ceļu nozares nozīmību un iepriekšējiem MK lēmumiem par nepieciešamību nodrošināt papildu finansējums ceļu infrastruktūras sakārtošanai, tika veiktas papildu projektu iesniegumu atlases un īstenoti 28 projekti 3.3.1.1. aktivitātē "TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi".

374. Rādītājs "Lidostu skaits, kurās veikta infrastruktūras izbūve un/vai rekonstrukcija" ir sasniegts daļēji, ņemot vērā, ka plānoto četru uz lidostu attīstību vērstu projektu (Rīgā, Liepājā, Daugavpilī un Ventspilī) vietā atbalstīti tikai divi projekti Rīgā un Liepājā. 2010.gadā, veicot projektu ilgtspējas un iepriekš veikto valsts ieguldījumu apjoma un potenciālās lidostu attīstības iespēju izvērtējumu, tika pieņemts lēmums neīstenot Daugavpils lidostas projektu, jo tad vēl nebija skaidra šīs lidostas attīstības stratēģija, savukārt 2014.gada 19.martā Koalīcijas partneru darba grupas par ES struktūrfondu un KF jautājumiem sēdē nolemts nepiešķirt papildus nepieciešamo finansējumu projektam Nr.3DP/3.3.1.4.0/11/IPIA/SM/003 "Ventspils lidostas attīstības projekts", kurš tādējādi arī tika pārtraukts.
375. Rādītājs "Palielināta ostu caurlaides spēja/%", ir ievērojami pārsniegts, jo rādītāja sasniegšana nav atkarīga tikai no ES fondu projektu īstenošanas, bet arī ar attīstības projektiem, ko veikuši ostu uzņēmumi, uzbūvējot jaunus termināļus, paplašinot uzņēmumus un tādējādi palielinot uzņēmumu jaudu utt.
376. Rādītāja "Pārvadāto pasažieru skaits Rīgā un piepilsētā/skaits" (arī pamatrādītājs) vērtība nav tieši saistīta ar projektā sasniegtiem rezultātiem, tās ir nozares rādītājs kuru vairāk ietekmēja ārējie faktori, t.i. iedzīvotāju skaita samazinājums un migrācija, kā arī pieprasījuma kritums un vairāku maršrutu slēgšana.
377. Pēc projekta "Rīgas piepilsētas dzelzeļa pasažieru pārvadājumu sistēmas modernizācija un dīzeļvilcienu ritošā sastāva atjaunošana" pārtraukšanas saistībā ar būtiskām problēmām iepirkuma procedūras organizēšanā sākotnēji elektrovilcienu modernizācijai paredzētais finansējums tika sadalīts citām aktivitātēm, kuru ietvaros īstenotie projekti neparedzēja elektrovilcienu modernizāciju, līdz ar to rādītājs "Vidējais elektrovilcienu vagonu parka vecums/gadi" netika sasniegts. Ņemot vērā problēmas minēta projekta iepirkumu organizēšanā 2012.gadā ir pieņemts valdības lēmums stingrākai ministriju pārziņā esošo kapitālsabiedrību iepirkumu dokumentācijas kontrolei⁹⁵, kā arī 2014. – 2020.gada plānošanas periodā ir paredzēts, ka no TP līdzekļiem tiks segtas projekta sagatavošanas, ieviešanas, t.sk. iepirkuma sagatavošanas, projekta vadības un uzraudzības izmaksas, projekta administrēšanas kapacitātes stiprināšanai.
378. Analizējot prioritātes finanšu sniegumu, secināms, ka ieviešana ļoti sekmīga, jo prioritātē ir bijis viss veiksmīgākais finanšu progress (prioritātes finanšu sniegums grafiski attēlots ilustrācijā Nr.5. 2.1.2. sadaļā "[Darbības programmas ieviešanas kvalitatīva analīze](#)") un sekmīgais rādītāju sniegums, kas veicinājis atbalsta pasākumu turpināšanu transporta jomā, saņemot aptuveni 29% no 2014.-2020.gada plānošanas perioda atbalsta.
379. Ņemot vērā prioritātes ietvaros īstenojamo projektu apjomu un tādējādi īstenošanas sarežģītību sekojošo problēmu dēļ - būvdarbu vajadzībām nepieciešamo zemju atsavināšana, nesakārtotās īpašumtiesības, nepieciešamās piespiedu atsavināšanas procesa ierosināšana, sarežģītās iepirkuma procedūras un ilgstošās pārsūdzībās, prioritātes ietvaros īstenojamajos projektos bija vērojamas nobīdēs plānotajā laika grafikā, kā rezultātā radās nepieciešamība pēc projektu pagarināšanas un attiecīgu grozījumu izdarīšanas aktivitāšu regulējošajos normatīvajos aktos.
380. Ņemot vērā prioritātē ieviestajos projektos veiktās darbības un sasniegtos rādītājus, prioritātes mērķis kopumā ir sasniegts, nodrošinot kvalitatīvas, drošas, kopējā Eirāzijas transporta sistēmā integrētas transporta infrastruktūras pilnveidošanu, kas veicina valsts

⁹⁵ Ministru prezidenta 2012.gada 16.oktobra rezolūcija Nr.111-1/104.

ekonomisko izaugsmi, teritorijas un atsevišķu tās daļu sasniedzamību, kā arī videi draudzīga transporta sistēmu attīstību.

381. Informācija par prioritātes lielajiem projektiem, t.sk. nefunkcionējošo projektu "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra" ir sniegta sadaļā 4. "[Lielo projektu īstenošana](#)"

382. Kā **labās prakses piemēru** prioritātē var minēt 3.3.1.1.aktivitātes "TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi" lielo projektu "Autoceļa E22 posma Ludza - Terehova būvniecība"(kopējās izmaksas ir 74,6 milj. *euro*, tai skaitā KF 59 milj. *euro*). E22 posms Ludza-Terehova atrodas Latvijas austrumu daļā (Latgalē) un ir valsts galvenā autoceļa A12 (maršruta E22) pēdējais posms pirms robežas ar Krieviju. Ceļa E22 posms Ludza-Terehova ir valstī visvairāk izmantotais kravu tranzīta satiksmes posms un. stratēģiski svarīgs Eiropas nozīmes autoceļš, pa kuru norit satiksme starp Latvijas ostām un Krieviju (~25 % kravas automobiļu), un kas ir arī tranzīta maršruts satiksmei starp Lietuvu, Poliju un Krieviju (-75 % kravas automobiļu).

Att. Nr. 8. „Autoceļa E22 posms Ludza – Terehova pirms rekonstrukcijas
Datu avots – VAS “Latvijas valsts ceļi”

383. Projekta ietvaros ir izveidots starptautiskajiem trases plāna un ceļa segas projektēšanas standartiem atbilstošu autoceļš, kas vairs neiet pa apdzīvotām vietām, abpusēji braucot lielu skaitu krustojumu un nešķērsos vienlīmeņa dzelzceļa pārbrauktuves. Papildus ir izveidota un tam būs papildu josla robežšķērsošanas daudzu kilometru rindā gaidošajiem transportlīdzekļiem.

Att.Nr.9. Autoceļa E22 posms Ludza – Terehova pēc Rekonstrukcijas
Datu avots – VAS “Latvijas valsts ceļi”

384. Projekta īstenošanas rezultātā palielinājies satiksmes ātrums un plūsma, ietaupās ceļā pavadītais laiks, transportlīdzekļu ekspluatācijas izmaksas un ceļa uzturēšanas izmaksas. Brauciens no Ludzas līdz Terehovai laika izteiksmē saīsinās par apmēram 10 minūtēm.

385. Ceļā pavadītā laika ietaupījuma ekonomiskā vērtībai 3 285 029 *euro*/gadā ir tiešs pozitīvs efekts uz visas Latvijas tautsaimniecību un protams uz galvenajiem projekta īstenošanas ieguvējiem Latvijas kravu pārvadātāju kompānijām, kas ved preces uz Krieviju, un kas veido aptuveni 40% no visas satiksmes.

386. Tāpat kā **labās prakses piemēru** var minēt 3.3.1.4.aktivitātes "Lidostu infrastruktūras attīstība" projektu "Starptautiskās lidostas "Rīga" infrastruktūras attīstība" (kopējās izmaksas ir 112,7 milj. *euro*, tai skaitā KF 57,7 milj. *euro*). Starptautiskā lidosta „Rīga” ir viens no galvenajiem transporta infrastruktūras elementiem Latvijā un lielākais starptautiskās aviācijas uzņēmums Baltijā, un ir šī reģiona galvenais gaisa satiksmes centrs, kas nodrošina regulāru pasažieru satiksmi, kravu un pasta pārvadāšanu ar civilās aviācijas gaisa kuģiem uz Eiropas un citām pasaules valstu pilsētām.

Att. 10. Projekts “ Starptautiskās lidostas “Rīga” infrastruktūras attīstība”
Datu avots – VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga””

Projekta ietvaros veikti nozīmīgi infrastruktūras būvniecības darbi, lai paaugstinātu lidojumu drošību, uzlabotu vides apstākļus un palielinātu lidlauka kapacitāti.

387. Projekta ietvaros ir veikts komplekss darbu apjoms, gan infrastruktūras renovācijas un būvniecības darbi, kā skrejceļa seguma renovācija, jaunu manevrēšanas ceļu izbūve un renovācija, lidlauka uguns sistēmas rekonstrukcija, transportlīdzekļu mazgāšanas angāra izbūve, atkritumu savākšanas angāra izbūve, jauna ugunsdzēsēju depo izbūve un citi būtiski infrastruktūras uzlabošanas darbi, gan arī iegādātas iekārtas drošības pasākumiem un aviācijas glābšanas un ugunsdzēsšanas specializētā automašīna.
388. Projekts ir ne tikai viens no lielākajiem transporta nozarē, kas tiek īstenots ar Kohēzijas fonda atbalstu ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā, bet arī vērienīgākais projekts lidostas "Rīga" darbības vēsturē. Projekts ir nozīmīgs Latvijas ekonomikai, jo gaisa transportam ir liela ietekme uz valsts ekonomikas attīstību un valsts iekšzemes kopproduktu pieaugumu, kas būtiski ietekmē citu nozaru attīstību. Vadības konsultāciju kompānijas "Boston Consulting Group" pētījums liecina, ka aviācijas nozare tiešā un netiešā veidā iekšzemes kopproduktā 2014.gadā veidoja 3% jeb 700 milj. *eiro*. Tiešā aviācijas sektora ietekme ir 0,6% no IKP jeb 20 miljoni eiro, netiešā - 0,5% jeb 120 miljoni, savukārt iesaistīto kompāniju devums ir 0,6% no IKP.
389. Tāpat veselu trīs projektu "Šķirotavas stacijas šķirošanas uzkalna rekonstrukcija", "Stacija Bolderāja 2 ar savienojošo ceļu uz Krievu salas termināliem būvniecība" un "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra" ietvaros izveidotie infrastruktūras objekti ir iekļauti arhitektūras skates „2016. gada balva Rīgas arhitektūrā” finālā un cīnīsies par Rīgas pilsētas arhitekta biroja atzinībām.

3.4. Prioritātes „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana” ieviešana

390. Prioritātes mērķis ir veicināt valsts un atsevišķu tās teritorijas daļu pievilcību, sakārtojot apkārtējo vidi, kā arī uzlabojot infrastruktūru un pakalpojumus vides, mājokļa, kultūras un tūrisma jomās, kas nepieciešami iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanai un papildus ekonomiskās aktivitātes piesaistei.
391. Prioritātē, kas vērsta uz nepieciešamo priekšnosacījumu veidošanu ekonomiskai aktivitātei, kā arī dzīves kvalitātes rādītāju uzlabošanai dažādās valsts teritorijas daļās, investējot vides infrastruktūrā un pakalpojumos, dabas un kultūras mantojuma saglabāšanā, tūrisma produktu attīstībā, mājokļa energoefektivitātē, tika veiksmīgi īstenoti 1286 projekti 12 aktivitāšu un apakšaktivitāšu ietvaros jeb 41,7% no DP kopēja projektu skaita, viena projekta vidējās kopējās izmaksas ir 0,3 milj. *euro*.
392. Prioritātē projektu ieviešanas rezultātā vides jomā ir uzlabota ūdenssaimniecības infrastruktūra 205,7 tūkst. Latvijas iedzīvotājiem apdzīvotajās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000, nodrošinot 50,03% iedzīvotāju normatīvo aktu prasībām atbilstošus dzeramā ūdens apsaimniekošanas pakalpojumus un 14,47% normatīvo aktu prasībām atbilstošus notekūdens apsaimniekošanas pakalpojumus, veikta 8,11 ha vēsturiski piesārņoto vietu sanācija, nodrošināta 5 augu un dzīvnieku kolekcijām optimāla apstākļu uzturēšana, kā arī pabeigti 5 plūdu apdraudēto teritoriju risku samazināšanas projekti grūti prognozējamu vižņu-ledus parādību gadījumos un rekonstruēti 7 hidrotehnisko būvju kompleksi plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai, samazinot plūdu risku 68,1 tūkst. iedzīvotājiem.
393. Tūrisma jomā ir atbalstīta 65,73 km jaunu veloceļu izveidošana vai labiekārtošana un 21 tūrisma maršrutu izveide valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļu teritorijās, pozitīvi ietekmējot kopējo nakšņojošo tūristu skaitu pilsētībūvniecības pieminekļu teritorijās, kas perioda beigās sasniedza 1,6 milj. cilvēku.
394. Mājokļu energoefektivitātes jomā ir uzlabota energoefektivitāte 741 daudzdzīvokļu mājās un 54 sociālās mājas, kā rezultātā siltumenerģijas patēriņš atbalstītajās daudzdzīvokļu mājās samazinājās par 44,1% un atbalstītajās sociālajās par 43,97%.

395. Kultūrvides jomā ir izveidoti 3 daudzfunkcionālie kultūras centri, atbalstīti 6 sociālekonomiski nozīmīgi kultūras mantojuma objekti un 18 privātīpašumā esošie kultūras mantojuma objekti. ES fondu ieguldījums kultūrasvides jomā pozitīvi ietekmēja kopējo pieprasījumu pēc kultūras pakalpojumiem, kas perioda beigās sasniedza 3,4 milj. apmeklējumu.
396. Tabulā zemāk ir apkopoti dati par sasniegtām DP rādītāju vērtībām, izpilde pret DP plānoto un rādītāju sasniegšanai deklarējamais finansējums.

Tabula Nr.15. 3.4. prioritātē sasniegtie DP noteiktie uzraudzības rādītāji (AI dati) un attiecīgas aktivitātēs/apakšaktivitātēs izmaksātais ES fondu finansējums, milj. euro. (VIS dati)

Nosaukums, bāzes vērtība/mērvienība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)	Pārsniegums (+) vai nesasniegšana (-) no gala vērtības (100 %)%	Deklarējamais ES fondu fin.,milj., euro; % no piešķirtā finansējuma
1	2	3	4	5
DP rādītāji				
Papildu iedzīvotāju skaits, uz ko vērsti ūdenssaimniecības projekti (arī pamatrādītājs)	140 000	205 673 (146,9%)	+46,9%	111,4 (77,6%)
Piesārņotās vietas platība, kas attīrīta no vēsturiskā piesārņojuma, ha (arī pamatrādītājs)	85	86,11 (101,3%)	+1,3%	36,7 (78,81 %)
Izveidoto daudzfunkcionālo kultūras centru skaits	4	3 (75,0%)	- 25,0%	31,7 (149,6%)
Izveidotas energoefektīvas sociālās mājas	73	54 (74,0%)	-26,0%	5,2 (76,0%)
Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi	64	74,98 (117,2%)	+17,2%	482,5 (82,0%)
Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši dzeramā ūdens apsaimniekošanas pakalpojumi	68	71,98 (105,9%)	+5,9%	482,5 (82,0%)
Ienākošo nerezidentu tūrisma īpatsvara palielinājums (bāzes vērtība 2004.gadā - 3 000 000)	150	-	-	15,4 (89,3 %)
Kultūras pakalpojumu pieprasījums	2 470 000	3 357 000 (135,9%)	+ 35,9%	45,3 (149,3%)
Siltumenerģijas patēriņa samazinājums atbalstītajās sociālajās mājās (MWh gadā)	2	43,97 (2198,5%)	+2098,5%	5,2 (76,0%)
Pamatrādītāji (bāzes/core)				
Papildu iedzīvotāju skaits, uz kuriem attiecas notekūdeņu projekti	-	115 992	n/a	111,5 (77,7%)
Projektu skaits (riska novēršana)	-	10	n/a	12,3 (76,9)
Projektu skaits (tūrisms)	-	28	n/a	15,4 (89,3%)

397. Vides jomā papildu iedzīvotāju skaits, uz ko vērsti ūdenssaimniecības projekti aglomerācijās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000, pārsniedz plānoto vērtību, ņemot vērā, ka tiek piemērota aprēķināšanas metodika, saskaņā ar kuru papildu iedzīvotāju skaits tiek aprēķināts visās aglomerācijās kumulatīvi par visām īstenotajām projektu kārtām.

398. Kultūras jomā izveidoto daudzfunkcionālo kultūras centru skaits nesasniedza plānoto vērtību, jo ierobežotās projektu iesniegumu atlasēs ietvaros projektu iesniegumus iesniedza trīs pašvaldības, Ventspils pašvaldība ir atteikusies īstenot projektu, ņemot vērā ierobežoto pieejamo ES fonda līdzfinansējumu aktivitātē. Kultūras pakalpojumu pieprasījums (t.i., 3.4.3.1.aktivitātē “Nacionālas un reģionālas nozīmes daudzfunkcionālu centru izveide” uzbūvēto daudzfunkcionālo centru un muzeju apmeklētāju skaits) pārsniedza plānoto, ņemot vērā iedzīvotāju pieprasījuma pieaugumu par kultūras pakalpojumiem. Rādītājs ir cieši saistīts ar ietekmes rādītāju „Mājsaimniecību izdevumi atpūtai un kultūrai”, kurš pieauga no 6,2% 2007.gadā līdz 7,9% 2014.gadā un ietekmes rādītāju „Līdzdalība kultūras aktivitātēs”, kurš pieauga no 14,5 milj. apmeklējumiem 2007.gadā līdz 19,3 milj. 2014.gadā.
399. Mājokļu energoefektivitātes uzlabošanas jomā izveidoto energoefektīvu sociālo māju skaits atpaliek no plānotās vērtības lauzto līgumu dēļ, ņemot vērā vāju projektu finansēšanas plānojumu, kura rezultātā pašvaldības nespēja nodrošināt nepieciešamo līdzfinansējumu, reālas izmaksas bija augstākas nekā plānotas.
400. Siltumenerģijas patēriņa samazinājums atbalstītajās sociālajās mājās ievērojami pārsniedza plānoto vērtību, jo bieži projektu īstenotāji veica kompleksākus siltināšanas pasākumus nekā paredzēts aktivitātes plānošanas stadijā, piemēram, ēkas ārsienu, jumta, durvju, logu siltināšanu kopā ar siltuma pārvades izolāciju un energoefektīvāku radiatoru uzstādīšanu.
401. Analizējot prioritātes finanšu sniegumu, secināms, ka prioritātei piešķirtais ERAF finansējums netika izmantots pilnā apmērā (izpilde ir 98,6% no piešķiruma) galvenokārt lauzto līgumu un neatbilstību dēļ vides un mājokļu energoefektivitātes uzlabošanas jomā, to daļēji kompensē piešķirtas virssaistības kultūras jomā. Neizpilde ir skaidrojama arī ar 2007. – 2013. gada plānošanas perioda piešķiruma grozījumiem lielajā projektā “Vēsturiski piesārņoto vietu “Inčukalna sērskābie gudrona dīķi” sanācijas darbi”, sadalot projektu posmos (skat. detalizētu informāciju sadaļā 4. “Lielo projektu īstenošana”).
402. Taču neskatoties uz to, ka prioritātē finansējums nav izmantots pilnā apmērā, tas neietekmē DP noslēguma maksājumu, ņemot vērā 10% elastības principu, kompensējot trūkstošo finansējumu ar DP citu ERAF prioritāšu virssaistībām. Kopumā prioritātes ieviešana ir vērtējama kā apmierinoša, ņemot vērā, ka tās neizmatotā finansējuma īpatsvars ir neliels (prioritātes finanšu sniegums grafiski attēlots ilustrācijā Nr.5. 2.1.2. sadaļā “[Darbības programmas ieviešanas kvalitātīva analīze](#)”).
403. Ņemot vērā veiktās darbības un sasniegtos rādītājus prioritātes ieviestajos projektos, prioritātes mērķis ir sasniegts, uzlabojot infrastruktūru un pakalpojumus vides, mājokļu, kultūras un tūrisma jomā un tādējādi nodrošinot iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu un papildus ekonomiskās aktivitātes piesaisti.
404. **Kā labas prakses piemēru kultūras jomā** var minēt 3.4.3.1.aktivitātes “Nacionālas un reģionālas nozīmes daudzfunkcionālu centru izveide” projektus, kur ar ES fondu atbalstu 20,5 milj.euro apmērā attīstīta kultūrai nozīmīga infrastruktūra Latvijā - Rēzeknē, Cēsīs un Liepājā ir tapuši daudzfunkcionāli kultūras centri, bagātinot kultūrvidi reģionos - Austrumlatvijas reģionālais daudzfunkcionālais centrs “Gors” Rēzeknē, Vidzemes mūzikas un kultūras centrs Cēsīs un daudzfunkcionālais centrs “Lielais dzintars” Liepājā. Reģionu pilsētās, kur iepriekš nebija ēkas profesionālo kultūras pakalpojumu sniegšanai ar vismaz 700

Att. 11. Projekts „Liepājas daudzfunkcionālā centra „Lielais dzintars” izveide”, Datu avots: <http://www.greatamber.lv/>

sēdvietām, tagad ir pieejama daudzfunkcionāla infrastruktūra kultūras, izglītības, brīvā laika pavadīšanas, sabiedrisko pasākumu, uzņēmējdarbības, biznesa un citās jomās. Daudzfunkcionālais centrs “Lielais dzintars” Liepājā ieguvis publikas balvu prestižā starptautiskā arhitektūras konkursā “Architizer A+ Awards”. Balva saņemta kategorijā “Kultūras telpa/teātris”. “Lielais dzintars” tika nominēts šajā kategorijā starp vēl 4 projektiem (Ķīna, Norvēģija, Polija). Konkursa finālistus ik gadu izvēlas starptautiska žūrija, kas sastāv no 300 jomas profesionāļiem.

405. **Kā labas prakses piemēru energoefektivitātes jomā** var minēt 3.4.4.1.aktivitātes "Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi" projektu „Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Ventas ielā 2, Liepājā energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi” (kopējās izmaksas ir 285,3 tūkst. *euro*, tai skaitā

ERAF ir 142,7 tūkst. *euro*). Daudzdzīvokļu ēka Liepājā, Ventas ielā 2 ieguva 1.vietu EM un VARAM rīkotajā konkursā „Energoefektīvākā ēka Latvijā 2015”, nominācijā „Energoefektīvākā renovētā daudzdzīvokļu ēka Latvijā”. Kopējais siltumenerģijas ietaupījums pēc renovācijas ir 74 kWh/m² jeb 52,9 %. Kopējais ēkas siltumenerģijas patēriņš pēc renovācijas ir 65,92 kWh/m².

Att. 12. Projekts “Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Ventas ielā 2, Liepājā energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi”
Datu avots: <http://www.energoefektivakaeka.lv>

406. Informācija par prioritātes **lielo projektu** “Vēsturiski piesārņoto vietu “Inčukalna sērskābā gudronu dīķi” sanācijas darbi”, kas ir sadalīts īstenošanai divos plānošanas periodos, ir sniegta sadaļā [4. “Lielo projektu īstenošana”](#)

3.5. Prioritātes „Vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšana” ieviešana

407. Prioritātes mērķis ir veicināt valsts un atsevišķu tās teritorijas daļu pievilcību, sakārtojot apkārtējo vidi, kā arī uzlabojot infrastruktūru un pakalpojumus vides un siltumapgādes jomās, kas nepieciešami dzīves un uzņēmējdarbības vides kvalitātes paaugstināšanai attiecīgajās teritorijās, kā arī pakalpojumu sniedzēju ekonomiskās ilgtspējas nodrošināšanai.
408. Prioritātē, kas vērsta uz videi draudzīgu attīstības priekšnoteikumu radīšanu, pilnveidojot vides un dabas aizsardzības infrastruktūru, kā arī paaugstinot energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu centralizētās siltumapgādes pakalpojumos, tika veiksmīgi īstenoti 388 projekti 8 aktivitāšu/ apakšaktivitāšu ietvaros jeb 12,6% no DP kopējā projektu skaita, viena projekta vidējās kopējās izmaksas ir 2,3 milj. *euro*.
409. Ar ES fondu atbalstu īstenoto projektu ieviešanas rezultātā vides jomā ir uzlabota ūdenssaimniecības infrastruktūra 1,6 milj. Latvijas iedzīvotājiem apdzīvotajās vietās ar iedzīvotāju skaitu lielāku par 2000, nodrošinot 65,96% iedzīvotāju normatīvo aktu prasībām atbilstošus ūdensapgādes pakalpojumus un 69,51% iedzīvotāju normatīvo aktu prasībām atbilstošus notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumus, nodrošināta 259 normatīvo aktu prasībām neatbilstošu atkritumu izgāztuvju rekultivācija, 1222 dalītās atkritumu savākšanas punktu izveide, 3 antropogēno slodzi samazinošo infrastruktūras projektu 45 Natura 2000 teritorijās pabeigšana, 1850 robežzīmju Natura 2000 teritoriju iezīmēšanai dabā uzstādīšana un 4 ES direktīvu īstenošana ūdeņu un gaisa stāvokļa kontrolei un uzraudzībai.

410. Enerģētikas jomā rekonstruēti 149,84 km siltumtīklu un 286,7 MW siltumenerģijas ražošanas jaudu, kā rezultātā rekonstruētajos siltumtīklos siltumenerģijas zudumi samazinājās no 20% līdz 14,95%. Tāpat plānošanas periodā bija uzstādītas 35,55 MW atjaunojamās energoresursus izmantojošās koģenerācijas elektrostaciju jaudas.
411. Tabulā zemāk ir apkopoti dati par sasniegtajām DP rādītāju vērtībām, izpilde pret DP plānoto un rādītāju sasniegšanai izmaksātais finansējums.

Tabula Nr.16. 3.5. prioritātē sasniegtie DP noteiktie uzraudzības rādītāji (AI dati) un attiecīgas aktivitātēs/apakšaktivitātēs izmaksātais ES fondu finansējums, milj. euro. (VIS dati)

Nosaukums, bāzes vērtība/mērvienība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)	Pārsniegums (+) vai nesasniedzšana (-) no gala vērtības (100 %)	Deklarējamais ES fondu fin.,milj., euro; % no piešķirtā finansējuma
1	2	3	4	5
DP rādītāji				
Papildu iedzīvotāju skaits, uz ko vērsti ūdenssaimniecības projekti (arī pamatrādītājs)	1 670 000	1 607 175 (96,2%)	-3,8%	371,0 (83,4%)
Papildu iedzīvotāju skaits, uz ko vērsti atkritumu apsaimniekošanas projekti	2 190 000	2 011 475 (91,8%)	-8,2%	34,0 (85,5%)
Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši dzeramā ūdens apsaimniekošanas pakalpojumi	68	71,98 (105,9%)	+5,9%	371,0 (83,4%)
Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi	64	74,98 (117,2%)	+17,2%	371,0 (83,4%)
Dalītās atkritumu savākšanas infrastruktūras nodrošinājums (iedzīvotāju skaits uz vienu atkritumu savākšanas punktu)	500	856 (57%)	- 43,0%	21,8 (56,1%)
Ar atjaunojamiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas īpatsvars	2,5	1,24 (49,6%)	- 50,4%	74,7 (252,3%)
Vēja elektrostaciju un koģenerācijas staciju, kas izmanto atjaunojamās energoresursus, jauda - 77 MWel (mērķis 2009.gadā – 31 MWel) (arī pamatrādītājs)	77	35,55 (46,2%)	- 53,8%	74,7 (252,3%)
Pamatrādītāji (bāzes/core)				
Atjaunojamās enerģijas projektu skaits	-	141	n/a	196,5 (172,3%)
Papildu iedzīvotāju skaits, uz kuriem attiecas notekūdeņu projekti	1 257 459	1 283 116 (+102,0%)	+2,0%	371,0 (83,4%)
Atkritumu projektu skaits	-	114	n/a	71,2 (75,4%)

412. Vides aizsardzības infrastruktūras jomā sasniegtais rezultāta rādītājs - dalītās atkritumu savākšanas infrastruktūras nodrošinājums (iedzīvotāju skaits uz vienu atkritumu savākšanas punktu) atpaliek no plānotās vērtības, jo dalītās atkritumu infrastruktūras uzlabošanas jomā tika īstenoti daudz mazāk projektu nekā bija plānots, kas ir skaidrojams ar augstām prasībām atbalsta piešķiršanas nosacījumiem un zemu KF līdzfinansējumu un ierobežotajām finansējumu saņēmēju ieguldījumu iespējām atkritumu apsaimniekošanas jomā.
413. Enerģētikas jomā vēja elektrostaciju un koģenerācijas staciju, kas izmanto atjaunojamās energoresursus, jauda atpaliek no plānotās vērtības, jo sākotnēji rādītāju bija paredzēts sasniegt divu aktivitāšu ietvaros – “Atjaunojamo energoresursu izmantojošu

koģenerācijas elektrostaciju attīstība” un “Vēja elektrostaciju attīstība”. Tomēr aktivitāte “Vēja elektrostaciju attīstība” netika uzsākta un tās finansējums pārdalīts. Līdz ar to rādītājs tika sasniegts tikai aktivitātē “Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība”.

414. Analizējot prioritātes finanšu sniegumu, secināms, ka prioritātei piešķirtais KF finansējums netika izmantots pilnā apmērā (izpilde ir 97,2% no piešķiruma) galvenokārt lauzto līgumu un neatbilstību dēļ gan vides aizsardzības infrastruktūras jomā, gan enerģētikas jomā.
415. Neskatoties uz to, ka prioritātē finansējums nav izmantots pilnā apmērā, tas neietekmē DP noslēguma maksājumu, ņemot vērā 10% elastības principu, kompensējot trūkstošo finansējumu ar prioritātes „Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana” virsisaistību finansējumu. Kopumā prioritātes ieviešana ir vērtējama kā apmierinoša, ņemot vērā, ka tās neizmatotā finansējuma īpatsvars ir neliels (prioritātes finanšu sniegums grafiski attēlots ilustrācijā Nr.5, 2.1.2. sadaļā “[Darbības programmas ieviešanas kvalitatīva analīze](#)”).

416. Ņemot vērā veiktās darbības un sasniegtos rādītājus prioritātes ieviestajos projektos, prioritātes mērķis ir sasniegts, nodrošinot infrastruktūras un pakalpojumu uzlabošanu vides un siltumapgādes jomās, tādējādi paaugstinot dzīves un uzņēmējdarbības vides kvalitāti un nodrošinot pakalpojumu sniedzēju ekonomisko ilgtspēju.

417. **Kā labas prakses piemēru** var minēt 3.5.1.1.aktivitātes "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000" projektu „Ogres ūdenssaimniecības attīstība, III kārtā” (kopējās izmaksas – 5,3 milj. *euro*, t.sk. KF ir 4,4 milj. *euro*). Projektā uzbūvētās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kuru ražība ir 5520 m³/dnn, nodrošina notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši visām normām, ko nespēja iepriekšējās – vecās un avārijas stāvoklī bijušās attīrīšanas iekārtas.

Att. 13. Projekts “Ogres ūdenssaimniecības attīstība, III kārtā”
Datu avots: <http://www.ogresnamsaimnieks.lv>

Projekta īstenošanas rezultātā ir nodrošināta tīrāka un sakoptāka vide, novēršot Daugavas piesārņojumu. Pēc projekta īstenošanas vides prasības ir nodrošinātas ne tikai Ogres pilsētas iedzīvotājiem, bet arī Rīgas iedzīvotājiem, kuriem ūdensapgāde notiek no Daugavas. Līdz ar šī projekta pabeigšanu visa Ogres komunālā saimniecība praktiski ir sakārtota.

3.6. Prioritātes „Policentriska attīstība” ieviešana

418. Prioritātes mērķis veicināt valsts policentrisku attīstību, sniedzot atbalstu pilsētvides un pilsētreģionu konkurētspējas, sasniedzamības/pieejamības un pievilcības faktoru attīstībai saskaņā ar integrētām pašvaldību attīstības programmām uzskatāms par veiksmīgi sasniegto, ņemot vērā pozitīvo sniegumu reģionu attīstībai, ievērojami lielāko īstenoto projektu skaitu pret mērķa vērtībām, kā arī sociālo funkciju, ko sniedz koncertzāļu, muzeju, bibliotēku un citu reģioniem svarīgu infrastruktūras objektu izveide.
419. Prioritātē, kas vērsta uz pilsētu kā reģionu attīstības dzinējspēku potenciāla nostiprināšanu, kā arī funkcionālo saišu veidošanos ar apkārtējām teritorijām saskaņā ar integrēto pieeju pilsētu attīstībai, tādā veidā sekmējot valsts policentrisku attīstību, tika veiksmīgi īstenoti 111 projekti trīs apakšaktivitāšu ietvaros jeb 3,6% no DP kopējā projektu skaita, viena projekta vidējās kopējās izmaksas ir 3,0 milj. *euro*.

420. Ņemot vērā DP noteiktos DP mērķus par darba vietu un sabiedrisko pakalpojumu pieejamību un sasniedzamību iedzīvotājiem projektu ieviešanas rezultātā ir sekmēta dzīves līmeņa celšanās reģionos.
421. Prioritātē ES fondu finansējums izmantots pilnībā piešķirto Latvijas valsts budžeta virsaistību dēļ. Ievērojot to, kā arī rādītāju sniegumu, prioritātes ieviešana vērtējama kā sekmīga.
422. Tabulā zemāk ir apkopoti dati par sasniegtajām DP rādītāju vērtībām, izpilde pret DP plānoto un rādītāju sasniegšanai izlietotais finansējums.

Tabula Nr.17. 3.6.prioritātē sasniegtie DP noteiktie uzraudzības rādītāji (AI dati) un attiecīgajās aktivitātēs/apakšaktivitātēs deklarējamais ES fondu finansējums, milj. euro. (VIS dati)

Nosaukums, bāzes vērtība/mērvienība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)	Pārsniegums (+) vai nesasniegšana (-) no gala vērtības, %	Deklarējamais ES fondu fin., milj. euro; % no piešķirtā finansējuma
1	2	3	4	5
DP rādītāji				
Projektu skaits, kas sekmē pilsētvides atjaunošanu un/vai revitalizāciju, nodrošinot pilsētu ilgtspējīgu attīstību un uzlabojot to pievilcību/skaits (arī pamatrādītājs)	27,0	75,0 (277,8%)	+177,8%	253,5 (97,9%)
Projektu skaits, kas sekmē kopienas attīstību, uzlabojot pakalpojumu pieejamību, nodrošinot vienādas tiesības visām iedzīvotāju grupām/skaits (arī pamatrādītājs)	20,0	9,0 (45%)	-55,0%	243,6 (97,8%)
Projektu skaits, kas veicina pilsētu konkurētspējas celšanos, t.sk., sekmē uzņēmējdarbības un tehnoloģiju attīstību/skaits (arī pamatrādītājs)	16,0	17,0 (106,3%)	+6,3%	243,6 (97,8%)
Teritorijas attīstības indeksa ranga pieaugums nacionālas nozīmes attīstības centros	3,0	0,0	0,0%	243,6 (97,8%)
Teritorijas attīstības indeksa ranga pieaugums reģionālas nozīmes attīstības centros	5,0	0,0	0,0%	243,6 (97,8%)
Pamatrādītāji (bāzes/core)				
Projektu skaits, kas sekmē pilsētu ilgtspējīgu attīstību un uzlabojot to pievilcību/skaits	27,0	111 (411,1%)	+311,1%	283,6 (103,3%)
Projektu skaits, kas sekmē uzņēmējdarbības un tehnoloģiju attīstību/skaits	16,0	24 (150,0%)	+50,0%	283,6 (103,3%)
Projektu skaits, kas sekmē vienlīdzīgas iespējas un sociālo iekļaušanu minoritātēm un jauniešiem/skaits	20,0	99 (495,0%)	+395,0%	283,6 (103,3%)

423. Detalizēta informācija un skaidrojumi par sasniegtajiem rādītājiem ir sniegta ziņojuma 3.pielikumā, bet ziņojumā tiek izceltas būtiskākās atšķirības pret DP plānoto (+/- 25%).
424. Kopumā ieviesto projektu skaits kopumā gandrīz par pusi pārsniedz plānoto vērtību, jo projektiem bijušas atšķirīgas izmaksas to mērogu dēļ, kā arī kritušās būvniecības cenas krīzes ietekmē. Mazāki projekti izmaksā lētāk, bet katrs no tiem ietekmē rādītājus par vienu vērtību, tāpat kā lielāki projekti. Ņemot vērā jau minēto būvniecības izmaksu sarukumu un relatīvi mazāko projektu īpatsvaru aktivitāšu ietvaros, pārsniegums ir pamatots.
425. Plānošanas periodā nav ieviests plānotais projektu skaits, kas tieši vērsti uz pakalpojumu pieejamības uzlabošanu, nodrošinot vienādas tiesības visām iedzīvotāju grupām. Savukārt projektu skaits, kas sekmē pilsētvides revitalizāciju, nodrošinot pilsētu ilgtspējīgu attīstību un uzlabojot to pievilcību, ir pārsniegts gandrīz trīs reizes. Šāda disproporcijas iespējamība radās jau projektu vērtēšanas posmā, jo nebija konkrētu kritēriju, kas dotu priekšroku vienam vai citam rādītājam vai mehānisma to izlīdzināšanai. Tā kā finansējuma saņēmējiem jeb pašvaldībām finansējums bija piešķirts

kvotu veidā un atlase bija ierobežota, projekti varēja tikt apstiprināti un īstenoti arī izpildot minimālās kritēriju prasības. Tas kalpoja par faktoru, lai relatīvi vieglāk sasniedzamais pilsētvides pievilcības uzlabošanas rādītājs būtu sasniegts visbiežāk. Ņemot vērā novecojušas infrastruktūras īpatsvaru, praktiski jebkurš ieguldījums uzlabo vides revitalizāciju.

426. Rādītāji, kas paredz „Teritorijas attīstības indeksa ranga pieaugumu – par 3 rangiem nacionālas nozīmes attīstības centros un par 5 rangiem reģionālas nozīmes attīstības centros” netiks sasniegti, jo līdz ar administratīvi teritoriālās reformas stāšanos spēkā 2008. gadā dati nav salīdzināmi un nevar tikt sniegti uzraudzības rādītāja novērtēšanā.
427. Taču, salīdzinot ar lielāko skaitu aktivitāšu, šī prioritāte ir kā **labās prakses piemērs** reģionu līdzsvarotai attīstībai, jo, balstoties uz HP [“Teritorijas līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja”](#) secināto, tieši kvotas vistiešāk atsaucas uz teritorijas līdzsvarotu attīstību, kam priekšnoteikums ir policentrija jeb līdzīgu pakalpojumu pieejamība visos valsts reģionos. Tādējādi gan Latgalē, gan Vidzemē, gan Kurzemē radītas augstas kvalitātes koncertzāles ar repertuāru, kas pirms tam bija pieejams lielākoties tikai Rīgā. Tāpat izveidotas vai rekonstruētas bibliotēkas, moderni uzlabotas skolas, muzeji, radošie centri un satiksmes vide viss kopumā rada pievilcīgu vidi reģionos, kas mazina lauku jauniešu tieksmi pārcelties uz Rīgu, reģioniem tādējādi mazinot konkurētspēju.
428. Kā nopietnāko izaicinājumu prioritātes ieviešanā jāmin būtiskas nepilnības PIL normu piemērošanā pēc iepirkuma līguma noslēgšana, piemēram, būtiski līguma grozījumi, kas sevī ietver termiņa pagarināšanu, darbu apjomu izslēgšanu vai ieslēgšanu, papilddarbu iekļaušana, piemērojot sarunu procedūru darbiem, kuriem nav objektīvi un neparedzami apstākļi, izmaiņas maksājumu veikšanas kārtību un garantijas apdrošināšanas nosacījumus.
429. Ņemot vērā, ka atsevišķi 3.6.1.1.aktivitātes projektu darbības ir saskaņotas ar 3.4.3.1.aktivitātes darbībām, VRAA uzraudzības procesā, veicot dubultās finansēšanas riska mazināšanas pasākumus uzturēja regulāru komunikāciju ar CFLA, gan saskaņojot viedokli par uzraudzības aspektiem konkrētajos projektos, gan novērtējot iespējamus dubultās finansēšanas riskus. Informāciju par preventīviem pasākumiem dubultā finansējuma risku novēršanai skatīt ziņojumā par 2013.gadu.
430. Prioritātes ietvaros, lai nodrošinātu efektīvu prioritātes ieviešanu saskaņā ar integrētas pieejas principiem, finansējuma saņēmējiem bija dota iespēja īstenot projektus un projektu aktivitātes, kas atbilst ESF atbalstāmajām jomām, kā to paredz Regulas Nr. 1083/2006 34(2) pants. **Šķērsfinansējums** tika izmantots tikai viena 3.6.1.1. aktivitātes projekta budžetā 871,1 *euro* apmērā, kas nepārsniedz DPP noteikto ierobežojumu 10 % no aktivitātes īstenošanai plānotā ERAF finansējuma.
431. Kopumā prioritātes ieviešana noritējusi veiksmīgi, pārsniedzot vairākus rādītājus un vairāk ieviestus projektus, nekā kopumā noteikts rādītājos plānošanas perioda sākumā. Tāpat arī gadu no gada uzlabojusies situācija ar projektu iepirkumiem un konstatētajām neatbilstībām.

4. Lielo projektu īstenošana

432. 2007.-2013.gada plānošanas periodā īstenoti 9 lieli projekti, no kuriem 6 transporta nozares projekti, divi vides nozares projekti un viens veselības aprūpes projekts. Lielo projektu ietvaros izmantots ES finansējums 460,6 milj. *euro* apmērā, kas ir 13,7% no DP ietvaros izmantotā finansējuma.
433. Seši lieli projekti sekmīgi pabeigti plānošanas perioda ietvaros. Viens lielais projekts tiks īstenots divos posmos. Pirmā projekta fāze ir esošā plānošanas perioda ietvaros, bet

otro projekta fāzi paredzēts īstenot 2014-2020.gada plānošanas perioda ietvaros. Divus lielos projektus turpina īstenot kā nefunkcionējošos projektus.

434. Lielais projekts “Rīgas piepilsētas dzelzceļa pasažieru pārvadājumu sistēmas modernizācija un dīzeļvilcienu ritošā sastāva atjaunošana” pārtraukts nesekmīgi organizēta iepirkumu konkursa procesa dēļ un tādējādi nespējas pildīt projekta vienošanās nosacījumus. Projektam paredzētais finansējums tika sadalīts citām aktivitātēm.
435. Plānošanas perioda sākumā DP tika paredzēta 14 lielo projektu īstenošana, no kuriem īstenoti seši. Divi projekti īstenošanas laikā kļuva par lielajiem projektiem palielinoties projektu kopējām izmaksām.
436. Detalizētāka informācija par lielajiem projektiem un lielo projektu ES finansējuma piešķiršanas lēmumi pieejami ES fondu mājas lapā: <http://www.esfondi.lv/2007.-2013.gada-planosanas-perioda-lielie-projekti>.

Pabeigtie projekti

437. Informācija par pabeigto lielo projektu izmaksām un sasniegtajiem galvenajiem ieguldījumu un rezultātu rādītājiem sniegta ziņojuma 4.pielikumā. Ziņojumā sniegta informācija par būtiskākajiem pabeigto lielo projektu sasniegtajiem mērķiem un rādītājiem.
438. Lielais projekts “**Autoceļa E22 posma Ludza - Terehova būvniecība**” pabeigts 2015.gada 30.jūnijā, rekonstruējot 32,9 km Eiropas transporta tīkla (turpmāk – TEN) autoceļu un izbūvējot 15,6 km vietējo pievedceļu, sasniedzot projekta mērķi un nodrošinot pienācīgu ceļa infrastruktūru satiksmes noslogojuma pieaugumam un lielākam braukšanas ātrumam, kā arī veicinot transporta plūsmas starp ES un Krieviju palielināšanos un autotransporta izmaksu samazināšanos, projekta īstenošanas rezultātā sasniedzot ceļā pavadītā laika ietaupījumu ar vērtību 3,3 milj. euro/gadā.
439. Lielais projekts “**Otrā sliežu ceļa būvniecība Skrīveri- Krustpils (Rīga- Krustpils iecirknis)**” pabeigts 2015.gada 30.jūnijā. Projekta ietvaros izbūvēti 52 km TEN sliežu ceļi, būtiski palielinot caurlaides spēju visā Rīga-Krustpils dzelzceļa posmā no 28 milj. tonnu gadā līdz 53,5 milj. tonnu gadā 2015.gada beigās, sasniedzot projekta mērķi un nodrošinot ātrākus kravu un pasažieru pārvadājumus, samazinot vides piesārņojumu risku un modernizācijas rezultātā palielinot satiksmes drošību.
440. Lielais projekts “**Liepājas ostas padziļināšana**” pabeigts 2015.gada 31.oktobrī. Projekts kļuva par lielo jau projekta īstenošanas gaitā dēļ projekta neattiecināmo izmaksu palielināšanās un lielā projekta kopējo izmaksu sliekšņa sasniegšanas. Projekta ietvaros ir uzlabota pieejamība ostai no jūras puses, padziļinot kuģu ceļu un ostas akvatoriju par 5,3 milj. m³, kas bija svarīgi, lai projekts sasniegtu savu mērķi, saglabājot ostas konkurētspēju un ostas tirgus daļu (1,7% no kopējā Baltijas jūras Austrumu krastā esošo ostu apgrozījuma).
441. Lielais projekts “**Autoceļa E 22 posma Rīga (Tīnuži) – Koknese būvniecība**” pabeigts 2015.gada 31.decembrī, izbūvējot 18 km TEN) jaunu autoceļu, rekonstruējot 54,2 km autoceļu un izbūvējot 44,9 km vietējo pievedceļu. Projekta mērķis ir sasniegts, ietaupot autoceļa lietotāju ceļā pavadīto laiku, samazinot transportlīdzekļu uzturēšanas izmaksas un būtiski veicinot tranzītu starp Latvijas un Krievijas ostām un tranzīta plūsmas palielināšanos, projekta īstenošanas rezultātā sasniedzot ceļā pavadītā laika ietaupījumu ar vērtību 7,6 milj. euro/gadā.

Att. 14. Projekts “Otrā sliežu ceļa būvniecība Skrīveri- Krustpils (Rīga- Krustpils iecirknis)”
Datu avots – VAS “Latvijas dzelzceļš””

442. Lielais projekts **“Starptautiskās lidostas "Rīga" infrastruktūras attīstība”** pabeigts 2015.gada 31.decembrī. Projekta īstenošanas rezultātā ir panākts lidostas vispārējās kapacitātes palielinājums par 27% un gaisa kuģu manevrēšanas un skrejceļa darbības laika ietaupījums 91 868 126 *euro* vērtībā, sasniedzot projekta mērķi, sasniedzot atbilstību II kategorijas standartiem drošības un vides aizsardzības prasībās un kļūstot par starptautisku satiksmes mezglu

Att. 15. Projekts “Starptautiskās lidostas “Rīga” infrastruktūras attīstība”
Datu avots – VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga””

443. Lielais projekts **“Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4.kārta”** pabeigts 2015.gada 31.decembrī. Projekta ietvaros tika izveidota notekūdeņu un kanalizācijas ūdeņu sistēma Rīga reģionos – Mārupē, Katlakalnā, Bukultos, Baltezerā u.c. Līdz ar cauruļu izbūvi un attīrīšanas iekārtu ierīkošanu ūdenī tiek samazināts dzelzs un mangāna daudzums un līdz ar to ūdens ir veselīgāks ikdienas lietošanā. Projekta mērķis ir sasniegts uzlabojot Rīgas pilsētas ūdenssaimniecības sistēmu un panākot to, ka centralizētajā ūdensapgādes sistēmā piegādātais ūdens pilnībā atbilst ES Padomes direktīvas kvalitātes prasībām.

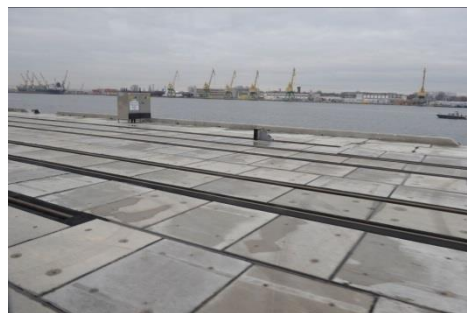
Posmos sadalītais projekts

444. Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas nozares lielais projekts **“Vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna sērskābā gudronu dīķi" sanācijas darbi”** ir sadalīts īstenošanai divos plānošanas periodos, jo neparedzamo apstākļu dēļ tika veiktas izmaiņas materiāla apstrādes tehnoloģijā, ņemot vērā attīrāmā materiāla mainīgo ķīmisko sastāvu un attīrāmā materiāla daudzuma pieaugumu, kā rezultātā radās papildu pasākumi un pieauga projekta izmaksas.
445. Projekta pirmajā posmā veikta Dienvidu dīķa daļēja piesārņotā ūdens virsslāņa sākotnējā attīrīšana un sērskābā gudrona atklātās tilpnes maisījuma ekskavēšana, apstrāde un transportēšana uz apglabāšanas poligonu. Projekta otrajā posmā tiks īstenoti atlikušie darbi, par kuriem tiks slēgts jauns sanācijas darbu līgums un kuri tiks īstenoti ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros. Dalībvalsts nodrošina nepieciešamo juridisko un finanšu saistību uzņemšanos, lai pabeigtu otro posmu (un tādējādi arī visu projektu) un lai tas varētu sākt darboties 2014.–2020. gada periodā. Proti, MK 28.03.2017. sēdē pieņemti MK noteikumi un projektu vērtēšanas kritēriji darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 5.6.3. specifiskā atbalsta mērķa “Vēsturiski piesārņoto vietu “Inčukalna sērskābā gudrona dīķi” sanācija”, līdz ar to nodrošinot nacionālo normatīvo aktu bāzi, lai varētu sekmīgi uzsākt otro posmu 2007.-2013.gada plānošanas periodā uzsāktajam projektam “Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābie gudrona dīķi” sanācijas darbi”. Papildus ir izstrādāti DP grozījumi iesniegšanai EK indikatīvi līdz 31.03.2017. Tāpat visas projekta sagatavošanas darbības notiek atbilstoši vispārējās regulas Nr.1303/2013 103.panta noteiktajā kārtībā.
446. Informācija par posmos dalītā lielā projekta izmaksām sniegta ziņojuma 5.pielikumā.

Nefunkcionējošie projekti

447. Informācija par nepabeigto lielo projektu izmaksām sniegta ziņojuma 6.pielikumā.

448. Lielā projekta **"Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra"** mērķus – izbūvēt jaunu ostas infrastruktūru Krievu salā un atbilstoši spēkā esošam Rīgas pilsētas attīstības plānam atbrīvot Rīgas vēstures un kultūras centru turpmākai pilsētvides attīstībai, novērst vides degradāciju un vienlaikus saglabāt ostas konkurētspēju nebija iespējams sasniegt noteiktajā termiņā, dēļ īstenošanas laikā radušiem sarežģījumiem ar stividoru darbības pārcelšanas savlaicīgu nodrošināšanu un radušos situāciju, ka kravu apgrozījuma pieauguma dēļ uz Krievu salu ir iespējams pārcelt tikai ogļu kravu pārkraušanas operācijas, bet citu beramkravu (izņemot ogļu) un ģenerālkraavu pārkraušanas operācijas jāpārceļ uz teritoriju 19 ha apjomā virs plānotā Ziemeļu transporta koridora trases, kur atbilstoši plānotajam jaunajam Rīgas teritoriālajam plānojumam 2018.–2030.gadam un Eksportostas teritorijas lokālplānojumam būs atļauta beramkravu (izņemot ogļu) un ģenerālkraavu pārkraušana un uzglabāšana⁹⁶.

Att. 16. Projekts "Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra"
Datav avots – Rīgas brīvostas pārvalde

449. Ņemot vērā komunikāciju ar JASPERS un EK par projekta mērķu sasniegšanas iespējām atbilstoši EK lēmumam, t.sk. EK 2015. gada 4. septembra skaidrojumu, ka EK veiks galīgo projekta mērķa izpildes vērtējumu 2019.gadā pie noslēguma dokumentu iesniegšanas, projekta īstenošanas termiņš tika pagarināts līdz 2018.gada 31.decembrim.
450. 2015.gada 9.februārī Valsts kontrole uzsāka projekta revīziju RBP par tiesiskumu, efektivitāti un ekonomiskumu, bet 02016.gada 4.februārī Valsts kontrole informēja FM, ka tā ir noteikta kā revidējamā vienība atvērtā revīzijas apakšuzdevumā par to, vai VI ir nodrošinājusi projekta īstenošanas efektivitāti. Apakšuzdevuma revīzijas ietvaros Valsts kontrole sniedza divus ieteikumus, kas jāievieš līdz 2017.gadam. Bija jāveic visas nepieciešamās darbības, lai saņemtu oficiālu EK viedokli, ka grozījumi EK lēmumā nav jāveic un visi projekta mērķi ir sasniedzami, apstiprinot jauno Rīgas teritorijas plānojumu 2018. – 2030.gadam, un jāveic ES fondu vadību reglamentējošo tiesību aktu un procedūru izvērtējumu un, ņemot vērā rezultātus, jāpilnveido regulējumu. Ņemot vērā Valsts kontroles ieteikumus FM vērsās EK un saņēma atbildi, ka EK mērķu sasniegšanu vērtēs kompleksi pēc 2019.gada 31.marta, un, lai projekta mērķi tiktu sasniegti finansējuma saņēmējam jānodrošina konkrētās darbības un jāiestājas zināmiem apstākļiem. Tāpat tika izvērtēta gan ES fondu 2007.-2013.g., gan 2014.-2020.g. plānošanas perioda normatīvo aktu un VI procedūru pilnveidošanas nepieciešamība un detalizēta informācija nosūtīta Valsts kontrolei. FM ieskatā ir izpildīti abi Valsts kontroles ieteikumi un ir lūgusi Valsts kontroli mainīt ieteikuma izpildes statusu.
451. RBP ir vienošanās ar stividoriem, ka papildus jau izbūvētajai infrastruktūrai Krievu salā vēl tiks izbūvēta stividoru koplietošanas un individuālās lietošanas infrastruktūra. Lai netiktu pārkāpti valsts atbalsta lēmuma⁹⁷ nosacījumi un stividoriem netiek sniegts nepamatots atbalsts, koplietošanas un individuālās lietošanas infrastruktūra stividoriem ir jānodrošina pašiem. Līdz ar to RBP ir jāiekļauj papildu infrastruktūras izbūves izmaksas nomas maksā vai jāpārskata koncesijas maksa. 2017.gada martā VI nosūtīja EK DG COMP informāciju par nomas maksas aktualizēšanu Krievu salā un tā atbilstību valsts atbalsta lēmumam.

⁹⁶ Indikatīvi līdz 2017.gada aprīlim EK tiks nosūtīta detalizēta informācija par kravu apjoma izmaiņām, ostas noslogotību un prognozēm turpmākiem gadiem un ar to saistīto stividoru izbūvējamās infrastruktūras apjoma samazinājumu pret sākotnēji plānoto, kā arī izvērtējumu par šo faktoru ietekmi uz projekta mērķu sasniegšanu.

⁹⁷ Eiropas Komisijas 2011.gada 15.jūnija lēmums Nr.C(2011)3052 "Par Valsts atbalstu N 44/2010 – Latvijas Republika Publiskais finansējums ostas infrastruktūrai Krievu salā "

452. Dalībvalsts rūpīgi uzrauga projekta īstenošanu, izmantojot kontroles mehānismu, kura ietvaros ir izstrādāts Ilgtermiņa darbības plāns, kas atspoguļo atlikušās veicamā būvniecības darbības (kas nav attiecināmas projekta ietvaros), lai sekmīgi īstenotu stividoru darbību pārcelšanu, kā arī ir izstrādāts detalizēts Rīcības plāns visām paredzētajām projekta darbībām, lai nodrošinātu kvalitatīvu tālāko projekta mērķu sasniegšanas uzraudzību. Ja izmaiņas projektā skar Valsts atbalsta lēmumu, tās tiek saskaņotas ar EK DG COMP. Līdz šim EK DG COMP attiecībā uz izmaiņām projekta īstenošanā nav norādījusi Latvijai uz nepieciešamību iesniegt paziņojumu par grozījumu Valsts atbalsta lēmumā. Tāpat arī reizi ceturksnī finansējuma saņēmējs iesniedz informāciju par projekta ieviešanas progresu, kā arī mērķa nesasniegšanas riskiem un rīcības plānu to novēršanai.
453. Lielais projekts **“Paula Stradiņa slimnīcas būve ”A1”**”, kura ietvaros tiks uzbūvēts un aprīkots VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” jaunais korpuss. Projekta īstenošanas rezultātā tiks uzlabota stacionārās un ambulatorās veselības aprūpes kvalitāte un pacientu ārstēšanas procesi Paula Stradiņa klīniskajā universitātes slimnīcā, optimāli izvietojot pacientus un veselības aprūpes pakalpojumus, nodrošinot, ka tiek tērēts minimālais laiks pacientu un analīžu loģistikai un slimnīcu pārvaldības procesiem, tādējādi panākot ātrāku un efektīvāku pacientu ārstēšanu, kā arī uzlabotus personāla darba apstākļus, tostarp darba drošības jomā.
454. Sākotnēji projekti tika īstenoti ka divi “mazie”, bet 2013.gadā, noslēdzot līgumu ar būvnieku, tika apzināta projektam nepieciešama izmaksu summa, kura pārsniedza 50,0 milj. *euro*, līdz ar to sadarbībā ar JASPERS tika sagatavots lielā projekta iesniegums, kas iesniegt EK un apstiprināts ar EK lēmumu 2015.gada 30.septembrī.
455. “Mazo” projektu ieviešanas termiņš ir bijis 2015. gada septembris, bet ņemot vērā, būvniecības darbu aizkavēšanos un nepieciešamo jaunā korpusa aprīkošanu ar medicīniskām iekārtām tā funkcionalitātes nodrošināšanai, projekta īstenošana plānota līdz 2018.gada jūnija beigām, vienlaikus līdz 2017.gada 30.jūnijam ir plānots uzsākt medicīnisko pakalpojumu sniegšanu jaunajā korpusā. Projekts tiks uzskatīts par nefunkcionējošo līdz brīdim kamēr būs pabeigta pārbaude, lai pārliecinātos par projekta mērķu un funkcionalitātes sasniegšanu.
456. Projektā plānotas nebūtiskās izmaiņas Slimnīcas plānoto profilu un aprīkojuma ietvaros, nemainot EK lēmuma noteikto projekta merki un rezultātu, par ko VI informēja EK⁹⁸.
457. Dalībvalsts rūpīgi uzrauga projekta īstenošanu, izmantojot finansējuma saņēmēja ikmēneša iesniegto pārskatu par projekta ieviešanas plāna izpildi, kā arī ikceturkšņa uzraudzības ziņojumu par projekta ieviešanu, regulāri notiek projekta uzraudzības sanāksmes ar finansējuma saņēmēja, AI, SI un vadošās iestādes dalību, lai nodrošinātu kvalitatīvu tālāko projekta mērķu sasniegšanas uzraudzību. Pēc 2017.gada 31.marta VI cieši sekos līdz nefunkcionējošo projektu pabeigšanai un reizi sešos mēnešos ziņos EK par pabeigtiem projektiem, kā arī par veiktiem pasākumiem, tostarp starposma mērķiem, lai pabeigtu atlikušos projektus⁹⁹.

5. Tehniskā palīdzība

458. Šajā sadaļā sniegta informācija par Tehniskās palīdzības (TP) projektu īstenojošo institūciju (finansējuma saņēmēji) ar TP līdzekļu atbalstu īstenojamajām darbībām un sasniegtiem rezultātiem, sasniegto finanšu un fizisko progresu DP 3.7. un 3.8. prioritātes aktivitātes „Programmas vadības un atbalsta funkciju nodrošināšana” ietvaros ar mērķi

⁹⁸ FM 25.01.2017.vēstule EK No. 16-3-02.1/632 par lielo projektu “Paula Stradiņa slimnīcas būve ”A1””.

⁹⁹ Saskaņā ar EK 30.4.2015. Lēmuma C(2015) 2771 ar kuru groza Lēmumu C(2013) 1573, ar ko apstiprina pamatnostādnes par to darbības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalsta saņemšanai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda (2007-2013) 3.5.punktu.

nodrošināt programmas vadībā iesaistīto institūciju funkciju efektīvu īstenošanu. Plašāka informācija atbalstāmajām darbībām ar TP finansējumu ir sniegta ziņojuma sadaļās [2.6., „Uzraudzības un izvērtēšanas pasākumi”](#), [2.7., „Finanšu vadība un kontrole”](#) un [6., „Informācija un publicitāte”](#) (papildu informāciju skatīt ES fondu tīmekļa vietnē - <http://www.esfondi.lv/tehniska-palidziba-1>).

459. TP aktivitātēs tika veiksmīgi īstenoti 80 projekti, viena projekta vidējās kopējās attiecināmās izmaksas ir 0,8 milj. *euro*. Ilustrācijas Nr. 5 (2.1.2. sadaļā “[Darbības programmas ieviešanas kvalitatīva analīze](#)”) dati liecina, ka TP aktivitātēs netika izmantots viss pieejamais ES fondu finansējums, kas skaidrojams ar neatbilstībām, līdz ar to tiks izmantota 10% elastība. Neatbilstoši veikti izdevumi TP projektos veido 0,4% no pieprasītā finansējuma, kas ir zems neatbilstību līmenis, salīdzinot ar kopējo neatbilstību līmenī visās DP un 3DP. Visbiežāk konstatēti pārkāpumi ir bijuši atalgojuma aprēķināšanā un neattiecināmu izdevumu iekļaušana maksājumu pieprasījumos.
460. Būtiskāka problēma, kas ietekmēja TP prioritāšu ieviešanu bez minētām neatbilstībām, ir kavējumi iepirkumu veikšanā un finanšu plānošanā, kā dēļ TP projektos pasākumi netika īstenoti sākotnēji plānotā apjomā. Konstatētas neatbilstības un problēmas prioritātes ieviešanā neradīja riskus projektu mērķu un rezultātu sasniegšanai.
461. 3.7.prioritātes ietvaros būtiski tika palielināta ES struktūrfondu vadībā iesaistīto institūciju kapacitāte atbalstot struktūrfondu vadībā iesaistīto institūciju efektīvu un atbilstošu struktūrfondu vadību. Ievērojot to, ka struktūrfondu atbilstoša un efektīva ieviešana lielā mērā ir atkarīga no struktūrfondu vadībā iesaistīto cilvēkresursu apjoma un kvalifikācijas, tika nodrošināti atbalsta pasākumi struktūrfondu vadībā iesaistīto institūciju cilvēkresursu kapacitātes celšanai. Mērķtiecīga un koordinēta esošo un jauno darbinieku mācību un attīstības pasākumu kopuma īstenošana, jaunie darbinieki kļuva par speciālistiem ar struktūrfondu vadību saistītās jomās, kas kalpoja par vienu no vadošajiem faktoriem veiksmīgai struktūrfondu vadībai un ieviešanai Latvijā. Realizējot iepriekš minētās aktivitātes, tika paaugstināta struktūrfondu finansēto pasākumu administrēšanā iesaistīto institūciju darbības efektivitāte, jo palielinājās iespēja piesaistīt atbilstošus speciālistus un pilnvērtīgi konkurēt darba tirgū, kā arī nodrošināt nepieciešamos struktūrfondu vadības, kontroles un uzraudzības mehānismus.
462. 3.8.prioritātes ietvaros sniegts atbalsts projektu vadības, ieviešanas, uzraudzības, izvērtēšanas un kontroles pasākumiem, t.sk. apmācību, semināru, informācijas un publicitātes, izvērtēšanas īstenošanas pasākumiem. Prioritātes ietvaros radīti apstākļi, lai valsts sektorā strādājošo atalgojums konkurētu ar privāto sektoru, tādejādi samazinot augsto darbinieku mainību. Būtiska loma bija piesaistīt un noturēt augsti kvalificētus speciālistus. Prioritātes ietvaros tiks pievērsta īpaša uzmanība Kohēzijas fonda projektu vadībā iesaistīto institūciju kapacitātes paaugstināšanai un darbinieku zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Lai kompensētu Latvijas pieredzes trūkumu un efektīvi apgūtu Latvijai paredzētos Kohēzijas fonda līdzekļus, tika pilnveidota Kohēzijas fonda vadības sistēmas darbība, piesaistot ārvalstu resursus un stimulējot iekšējos resursus.
463. Lai sasniegtu prioritātes mērķi tika īstenoti Kohēzijas fonda projektu vadības, ieviešanas, uzraudzības, izvērtēšanas un kontroles pasākumi finansējot uzraudzības, publicitātes pasākumu organizēšanu, cilvēkresursu attīstības pasākumus, pētījumu izmaksas, kā arī dažādu ekspertu pakalpojumu, tulku pakalpojumu, revīzijas un pārbaužu projektu īstenošanas vietās izmaksas, t.sk., arī samaksa pārbaudes veicējiem.
464. Realizējot iepriekš minētos pasākumus, būtiski tika paaugstināta VI un citu KF finansēto pasākumu administrēšanā iesaistīto institūciju darbības efektivitāte, jo būtiski palielinājās iespēja piesaistīt atbilstošus speciālistus un pilnvērtīgi konkurēt darba tirgū, kā arī nodrošināt nepieciešamos kontroles un uzraudzības mehānismus. Iepriekš minētais, ka arī sasniegtie iznākuma un rezultāta rādītāji liecina, ka veiktie pasākumi un aktivitātes

īstenoto TP projektu ietvaros ir pilnībā nodrošinājuši efektīvu un drošu vadību ERAF un KF prioritāšu ieviešanā.

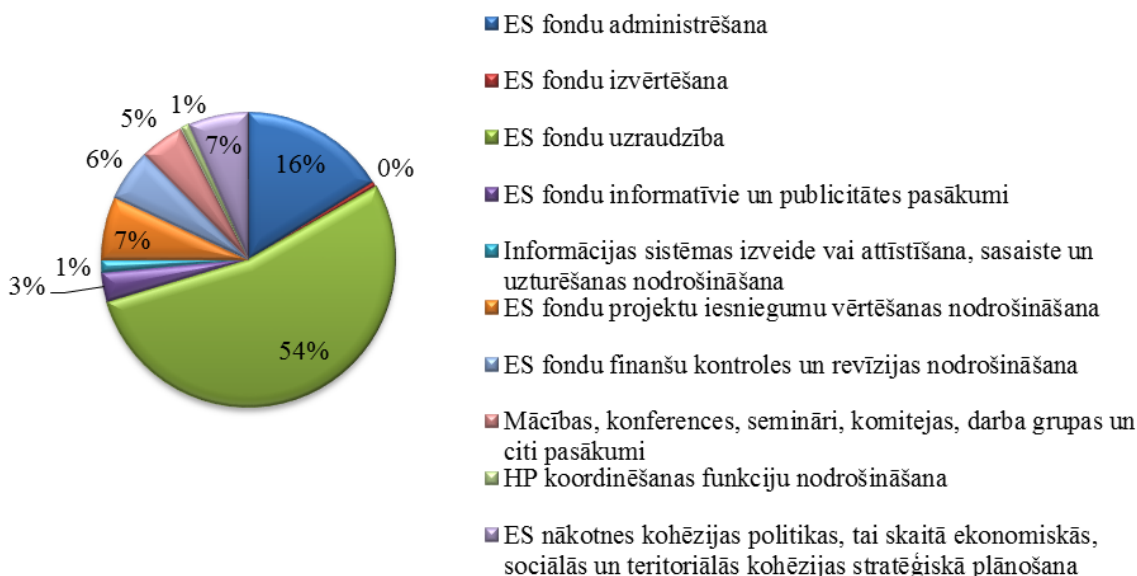
Tabula Nr.18. 3DP TP prioritātēs sasniegtie DP noteiktie uzraudzības rādītāji (AI dati) un attiecīgas aktivitātēs/apakšaktivitātēs deklarējamais ES fondu finansējums, milj. euro. (VIS dati)

Nosaukums, bāzes vērtība/mērvienība	Gala vērtība saskaņā ar DP	Sasniegta vērtība (izpilde pret DP gala mērķi)	Pārsniegums (+) vai nesasniedzšana (-) no gala vērtības, %	Deklarējamais ES fondu fin.,milj., euro; % no piešķirtā finansējuma
1	2	3	4	5
Eiropas Savienības fondu tehniskās palīdzības atbalstu saņēmušo institūciju skaits, 0/skaits (3.7. prioritāte)	17	20 (117,6%)	+17,6%	55,6 (96,6%)
Eiropas Savienības fondu tehniskās palīdzības atbalstu saņēmušo institūciju skaits, 0/skaits (3.8. prioritāte)	7	15 (214,3%)	+214,3%	11,5 (94,5%)
Eiropas Savienības fondu līdzekļu sekmīgas apguves vērtējums Latvijas iedzīvotāju vidū, 38%/%	42%	73,3% (174,5%)	+174,5%	67,2 (96,2%)

465. ES fondu tehniskās palīdzības atbalstu saņēmušo institūciju skaits pārsniedz plānoto vērtību, jo ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondu administrēšanā iesaistīto institūciju skaits palielinājās (piem., Valsts kase un Iepirkumu uzraudzības birojs). Papildus tehniskās palīdzības projektu ieviešanas periodā no 2008.gada vairākām iestādēm tika mainīta līdzfinansējuma intensitāte – dalījums pa ES fondiem, līdz ar to arī piešķirtie finansējumi sadalījumā pa aktivitātēm (finansējuma atbalsts starp DP) un iestādes, kurām bija plānots atbalsts tikai no ERAF, saņēma atbalstu arī no KF un otrādi, kā rezultātā atbalstīto institūciju skaits dalījumā pa DP ir palielinājies salīdzinājumā ar sākotnēji plānoto.

466. TP līdzekļu procentuālais dalījums pa pozīcijām ir atspoguļots ilustrācijā zemāk.

Ilustrācija 23. Tehniskās palīdzības vidējais finansējuma izlietojums dalījumā pa izmaksu veidiem 2007.-2013.gada plānošanas periodā, %.

467. 2007.-2013.gada plānošanas periodā TP ietvaros tika sniegts atbalsts vadības funkciju nodrošināšanai, īstenojot projektu sagatavošanu, atlasī, vadību, kontroli, uzskaiti, uzraudzību un izvērtēšanu. TP ietvaros tika sniegts atbalsts vadības funkcijām kā piem., apmācībām, semināriem, informācijas un publicitātes pasākumiem, izvērtēšanas īstenošanai u.c.
468. 2015.gadā galvenie TP pasākumi saistīti ar efektīvu ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbības nodrošināšanu, kā arī atbalstu 2014.-2020.gadu plānošanas perioda uzsākšanai.

6. Informācija un publicitāte¹⁰⁰

469. Plānošanas periodā tika nodrošināta ES fondu komunikācijas stratēģijas 2007.–2015.gadam īstenošana un uzraudzība atbilstoši EK regulas Nr.1083/2006 69. un 7.pantam, īstenojot stratēģijā iekļautā informatīvo un publicitātes pasākumu plānu atbilstoši EK regulas Nr.1083/2006 4.pantam. Kopā informatīviem un publicitātes pasākumiem tika izlietoti 4,2 milj. euro jeb 90,3% no sākotnēji plānotā.
470. Informācija par 2007.-2014. gadā 1.posma “Darbības programmu uzsākšana” un 2.posma „Darbības programmu ieviešana” īstenojamiem pasākumiem, ka arī par pastāvīgi līdz DP noslēgumam īstenojamiem pasākumiem ir sniegta iepriekšējos gada ziņojumos sadaļā “Informācija un publicitāte”¹⁰¹. Turpmāk ir aprakstīti 2015.gadā īstenotie 3.posma „Darbības programmu noslēgums” pasākumi.
471. 2015.gadā tika īstenots ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas perioda komunikācijas stratēģijas 2015.–2023.gadam 1.posma pasākumus - informēšana par ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda sasniegumiem un ietekmi, informācijas pēctecības nodrošināšana.

Komunikācijas pasākumu rezultāti

472. Sasniegtie ES fondu komunikācijas pasākumu rezultāti ir pārsnieguši Komunikācijas stratēģijā plānotos iznākuma rādītājus. Apmaksāto preses publikāciju rādītājs nav sasniegts, jo jau 2014.gadā EK organizētajās sanāksmēs visu dalībvalstu ES fondu komunikatoriem apmaksātas preses publikācijas tika atzītas par nevēlamu komunikācijas risinājumu, jo regulāri apmaksājot publikācijas, tā kļūst par mediju ikdienas praksi, publicējot tikai tādu informāciju par ES fondiem, par kuru tiek maksāts.

Tabula Nr.19. ES fondu komunikācijas stratēģijā 2007.-2015.gadam noteikto rezultātīvo rādītāju izpilde. Datu avots FM

Nr.	Rādītāja nosaukums	Skaits 2015.g.	Skaits kopā 2007.-2015.g.	Stratēģijā plānotais līdz 2015.g.beigām	Izpilde % no plānotā
1	Informatīvie materiāli (veidu skaits)	25	183	162	113%
2	Informatīvo pasākumu skaits	176	2059	1170	176%
3	Informatīvo kampaņu skaits	4	21	16	131%
4	Preses konferenču skaits	6	48	47	102%
5	Izplatīto preses relīžu skaits	528	2349	1535	153%

¹⁰⁰Saskaņā ar Eiropas Savienības fondu komunikācijas stratēģijas 2007.-2015.gadam 7.punktu „Informatīvo un publicitātes pasākumu plāns” (<http://www.esfondi.lv/komunikācijas-dokumenti>) un Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda komunikācijas stratēģijas 2015. – 2023. gadam sadaļu “Galvenie komunikācijas pasākumi”.

¹⁰¹ Gada ziņojumi par darbības programmas īstenošanu ir pieejami šeit - <http://www.esfondi.lv/gadskartejie-es-fondu-ieviesanas-zinojumi>

Nr.	Rādītāja nosaukums	Skaitis 2015.g.	Skaitis kopā 2007.-2015.g.	Stratēģijā plānotais līdz 2015.g.beigām	Izpilde % no plānotā
6	Apmaksāto preses publikāciju skaits	0	780	1049	74%
7	Pētījumu skaits	5	31	11	282%
8	Radio sižetu/ raidījumu skaits	17	647	326	198%
9	Televīzijas sižetu/ raidījumu/ klipu skaits	25	267	179	149%
10	Aktualizēta mājaslapa vai mājaslapas sadaļa	15	83	20	415%
11	Reprezentatīvie materiāli (veidu skaits)	23	188	114	165%

473. Informatīvo un publicitātes pasākumu īstenošanai ES fondu vadībā un administrēšanā iesaistītās institūcijas un RSIC saņēma finansējumu no TP projektu līdzekļiem.

474. Kā galvenie līdzekļi komunikācijas stratēģijas mērķu izpildei uzskaitāmi – sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem/mediju attiecības, mediju monitorings, informatīvie materiāli, informācijas stendi, plakāti un plāksnes ES fondu projektu īstenošanas vietās, interneta mājaslapas aktualizēšana, t.sk. atbalsta saņēmēju, aktivitāšu un projekta griezumā piešķirtā finansējuma publicēšana¹⁰², konsultācijas, semināri un citi informatīvie pasākumi potenciālajiem finansējuma saņēmējiem (tostarp reģionos), konferences, ikgadējā konference par ES fondiem, pieredzes apmaiņas un labās prakses publicēšanas pasākumi par lielo projektu īstenošanu, ES fondu atbalstīto projektu sarakstu publicēšana, kā arī ES karoga patstāvīga izkāršana pie ES fondu VI un sociālo mediju aktivitātes.

475. 2015.gada novembrī FM pasūtījumā tirgus un sociālo pētījumu aģentūra „Latvijas Fakti” veica **ikgadējā sabiedriskās domas aptauju** “Sabiedrības informētība par Eiropas Savienības fondu līdzekļu apguvi Latvijā”, izmantojot tiešās intervēšanas metodi respondentu dzīves vietās. Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauti 1000 Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem. Sabiedriskās domas aptaujas galvenie secinājumi¹⁰³:

- No 2010.–2014.gadā veiktajās aptaujās vairāk nekā 90% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzina, ka ir dzirdējuši par to, ka Latvijai ir pieejami ES fondu līdzekļi. 2015.gada novembrī veiktajā aptaujā šis rādītājs sasniedza jau 92,3%. Visās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās par ES fondu pieejamību ir dzirdējuši vairāk nekā 80% aptaujāto.
- Aptauja jau vairākus gadus norāda uz pozitīvām tendencēm kopējā Latvijas iedzīvotāju noskaņojumā par līdz šim veiktajiem ES fondu ieguldījumiem. 2015.gadā pirmo reizi ES fondu finansējuma ieguldīšanu Latvijā kā sekmīgu vērtēja vairāk nekā 70% jeb jau 73,3% aptaujāto iedzīvotāju. Negatīvu vērtējumu sniegušo respondentu skaits pirmo reizi ir mazāks par 20% (15%).
- Latvijas iedzīvotāju skatījumā ES fondu atbalstītajās jomās vislielākā atdeve ir ceļu un transporta sistēmas sakārtošanā (minēja 48,6% respondentu), lauksaimniecībā (34,2%), kultūrvēsturisko objektu atjaunošanā (31,3%) un vides sakārtošanā (ūdenssaimniecības un atkritumu savākšana) (29,9%). Līdzīgi rezultāti bija vērojami arī iepriekšējos pētījumos.
- Kā prioritārās jomas, kurās turpmāk būtu jāiegulda vairāk līdzekļu, visbiežāk aptaujātie Latvijas iedzīvotāji nosauc veselības un sociālo aprūpi (54,2%),

¹⁰² <http://www.esfondi.lv/aktivitates>

¹⁰³ 2015.gada novembra Sabiedriskās domas aptauja “Sabiedrības informētība par Eiropas Savienības fondu līdzekļu apguvi Latvijā” ir pieejama - http://www.esfondi.lv/upload/01-strukturfondi/petijumi/sabiedriska_doma_2015.pdf

- nodarbinātības veicināšanu (41,2%), ceļu un transporta sistēmas sakārtošanu (33,7%), kā arī izglītības attīstību (31,6%).
- Sabiedriskās domas aptaujas rezultāti liecina, ka nozīmīgākais informācijas avots par ES fondu ieguldīšanu Latvijā ir nacionālā televīzija, no kuras informāciju iegūst divas trešdaļas jeb 66% iedzīvotāju. Tai seko radio (31%) un projektu informācijas plāksnes un stendi (30%). 41% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norāda, ka pieejamā informācija par ES fondiem apmierina viņu vajadzības.
 - Visbiežāk interesenti informāciju meklējuši Finanšu ministrijas pārvaldītājā mājaslapā www.esfondi.lv. Tāpat aktīvi tiek izmantotas tiešās konsultācijas gan Lauku atbalsta dienestā, gan kādā no ES fondu sadarbības iestādēm.
476. Savukārt 2015.gada jūnijā veiktajā Eiropabarometra pētījumā Latvija ierindojas pirmajā vietā starp visām ES dalībvalstīm ES fondu ietekmes vērtējumā, proti, 93% Latvijas iedzīvotāju pozitīvi novērtē ES fondu ieguldījumu valsts attīstībā. Vidējais rādītājs starp visām ES dalībvalstīm ir 75%.
477. 2015.gadā FM pasūtījumā “SAFEGE Baltija” veica pētījumu “Eiropas Savienības fondu komunikācijas pasākumu noslēguma (ex-post) izvērtējums saskaņā ar Valsts stratēģisko ietvardokumentu 2007.–2013.gada periodam”¹⁰⁴, kas balstās uz ES fondu komunikācijas stratēģijā 2007.–2015.gadam plānoto pasākumu un rezultatīvo rādītāju kvantitatīvu un kvalitatīvu analīzi. Līdztekus tam izvērtējumā analizēta stratēģijā noteikto vispārējo mērķu sasniegšanas gaita un šo procesu ietekmējošie faktori.
478. Izvērtējums tapis, pamatojoties uz jau pieejamiem statistikas datiem un ziņojumiem, kā arī uz virkni jauniegūtiem kvalitatīviem un kvantitatīviem datiem. Piemēram, izvērtējuma vajadzībām veikta ES fondu finansējuma saņēmēju aptauja, kurā piedalījās vairāk nekā 370 respondenti. Tāpat anketēti visu ES fondu komunikācijā iesaistīto institūciju pārstāvji. Individuālās intervijās pētnieki tikās ar piecām iesaistītajām institūcijām un diviem finansējuma saņēmējiem, kā arī pieciem viedokļu līderiem no žurnālistu/mediju ekspertu vidus. Savukārt divās fokusa grupas diskusijās ar ES fondu komunikācijas vadības grupas pārstāvjiem noskaidroti pozitīvie un negatīvie ES fondu komunikāciju ietekmējošie faktori, kā arī kopīgi izstrādātas iespējamās rīcības identificēto trūkumu novēršanai.
479. Balstoties uz visaptverošo informāciju, kas iegūta izvērtējuma gaitā, ziņojumā sniegts pārskats par ES fondu komunikācijai kritiski svarīgiem jautājumiem – plānoto rādītāju izpildi, komunikācijas pasākumu efektivitāti, lietderību, kvalitāti un komunikācijas vadības sistēmas efektivitāti, kā arī veikts salīdzinājums ar vidusposma (2007.-2010. gads) rezultātiem.
480. Balstoties uz izvērtējuma rezultātiem, sniegti šādi secinājumi:
- Straujā tehnoloģiju attīstība 21. gadsimtā, tostarp sociālo tīklu parādīšanās, ievērojami ietekmējusi auditorijas uzvedību un informācijas uztveri, kā rezultātā perioda ietvaros ES fondu komunikācijas pasākumi tikuši pielāgoti mērķa grupu sasniegšanai.
 - Pozitīvi vērtēts iestāžu ieguldījums, sasniedzot informatīvo kampaņu plānoto rādītāju. Tāpat pozitīvi vērtējams, ka vairākos gados būtiski palielināti ES fondu līdzekļu apguves vērtējuma un to ietekmes uz tautsaimniecību rādītāji.
 - Gandrīz visi stratēģijā noteiktie rezultatīvie rādītāji sasniegti ar mazāku finansējumu, nekā plānots, kas vērtējams pozitīvi. Negatīvi vērtējama ES fondu komunikācijas budžeta plānošana un izpildes uzraudzība, kā arī elastības trūkums finansējuma pārdalē starp institūcijām.

¹⁰⁴ Pētījums pieejams <http://www.esfondi.lv/sabiedribas-informetiba>

- No iznākuma un rezultatīvo rādītāju sasniegšanas, tam izlietotā finansējuma un aptvertās mērķauditorijas viedokļa veikto ES fondu komunikācijas pasākumu lietderība atzīstama par ļoti augstu.
- Gan iestāžu, gan finansējuma saņēmēju, gan mediju ekspertu vērtējumā informācijas pieejamība par ES fondiem, īpaši par projektu konkursiem un ieviešanas nosacījumiem, ir uzlabojusies.
- Iestāžu ieguldījums, veidojot sabiedrības attieksmi pret ES fondu apguvi, atzīstams par lietderīgu, raugoties uz sabiedrībā pieaugošo pozitīvo viedokli par ES fondu apguvi Latvijā.
- ES fondu komunikācijas vadības un koordinācijas sistēma kopumā darbojas atbilstoši normatīvajos aktos institūcijām noteiktajam funkciju un kompetenču dalījumam.
- Izveidotais ES fondu komunikācijas vadības institucionālais ietvars un regulējošā normatīvā bāze ir vērtējama kā pozitīvais faktors efektīvas ES fondu komunikācijas vadības un koordinācijas sistēmas nodrošināšanā.
- Kā ļoti nozīmīgs instruments komunikācijas vadības sistēmā vērtējama izveidotā ES fondu komunikācijas vadības grupa, kurā fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu komunikatori tiek vismaz 4 reizes gadā.
- Kopējās ES fondu komunikācijas sistēmas efektīvu izmantošanu apgrūtināja tādi faktori, kā cilvēkresursu mainība un nepietiekamā kapacitāte ES fondu komunikācijas vadībā iesaistītajās institūcijās.

Citu iestāžu organizētie pētījumi

481. 2015.gadā LIAA attiecībā uz visu trīs DP ieviešanu ir veikusi klientu aptauju „LIAA klientu apmierinātība ES fondu administrēšanas jautājumos”. Lai gan LIAA 2014-2020.gada plānošanas periodā vairs nebūs SI, tā īstēnos vairākus specifiskus atbalsta mērķus/pasākumus un līdz ar to LIAA 2015.gada klientu aptaujas rezultātus izmantos klientu – ES fondu finansējuma gala labuma guvēju – apkalpošanā.
482. Savukārt VARAM 2015.gadā ir veikusi 2 sabiedriskās domas izvērtējumus par E-pakalpojumu pielietojumu Latvijā. Jūnijā aptaujā piedalījās 1000 respondentu, decembrī – 1004 respondentu. Veikto pētījumu dati apliecina, ka Latvijā strauji attīstās pieprasījums pēc e-pakalpojumiem – 69% no visiem iedzīvotājiem pēdējo 6 mēnešu laikā ir lietojuši elektroniskos pakalpojumus. Tāpat pozitīvas tendences vērojamas sabiedrības saziņā ar valsts un pašvaldību iestādēm – pēdējo 2 gadu laikā valsts un pašvaldību e-pakalpojumu lietošana palielinājusies par 5%, kopumā sasniedzot 41%. Arvien vairāk iedzīvotāju dod priekšroku e-pakalpojumiem, un ir mazinājušās iedzīvotāju bailes kļūdīties, tos izmantojot. Ar e-pakalpojumiem iedzīvotāji ir apmierinātāki nekā ar klātienē sniegtajiem pakalpojumiem.

Ikgadējā ES fondu komunikācijas kampaņa

483. 2015.gada oktobrī un novembrī norisinājās ikgadējā ES fondu Komunikācijas kampaņa par 2014.–2020.gada plānošanas perioda sākšanos un kopējo ES fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda ieguldījumu Latvijā. Tās ietvaros tika realizētas šādas aktivitātes un sasniegti rezultāti:
484. Dalība gaismas festivālā “Staro Rīga” – FM pirmo reizi festivāla ietvaros izveidoja gaismas instalāciju ar unikālu papildinātās realitātes tehnoloģiju. Ikviens festivāla apmeklētājs uz FM ēkas sienas varēja ieraudzīt, kas jau ir paveikts un kas vēl tiks izdarīts par ES fondu līdzekļiem. Projekcija piedāvāja iespēju virtuāli ielūkoties mūsu valsts nākotnē un pozitīvajās pārmaiņās, kuras, pateicoties ES fondu finansējumam,

piezīvosim, līdz 2020. gadam. 3D video projekcijā bija attēlota Latvijas pilsētvide, kurā redzamās darbības animācijas formā atspoguļoja tuvākajā nākotnē iecerētās investīcijas dažādās nozarēs. Animācijas papildināja skaņas efekti, un tās saskatīt un sadzirdēt varēja caur improvizētu teleskopu, kas sniedza iespēju interesantā veidā iegūt padziļinātu un atraktīvu vizuālo un saturisko informāciju.

485. Festivālam “Staro Rīga” gatavotās instalācijas elementi tika noformēti kā ceļojoša

Att. 17. FM dalība gaismas festivālā “Staro Rīga” Datu avots – FM

ekspozīcija, kas pirms un pēc festivāla mazākā mērogā bija skatāma arī Latvijas reģionos. Ekspozīcija tika izvietota 7 Latvijas pilsētās.

486. Sociālo mediju fotoprojekts “ES fondi. Toreiz un tagad” – aktivitāte norisinājās FM sociālo tīklu kontos, piedāvājot iedzīvotājiem dalīties ar savas apkārtnes fotogrāfijām, kurās var atpazīt dažādas Latvijas vietas, kas ir attīstījušās, pateicoties ES fondiem. Akcijā tika publicētas vairāk nekā 100 fotogrāfijas no dažādiem projektiem visā Latvijas teritorijā.

487. Fotosērija masu un sociālajos medijos “ES fondi. Toreiz un tagad” – aktivitātes ietvaros tika apkopota virkne spilgtu piemēru, kā ES fondi ļāvuši uzplaukt dažādām Latvijas vietām un objektiem. Fotosērijā iekļautie objekti tika pēc iespējas atlasīti atbilstoši sabiedrības vērtējumam par ES fondu atbalsta jomām ar vislielāko atdevi, kā arī vēlamajām atbalsta jomām. Galerija tika publicēta mājaslapā www.esfondi.lv, FM sociālajos tīklos un nacionālajos un reģionālajos elektroniskajos medijos. Katra reģiona projektu foto tika izsūtīti reģionu medijiem ar preses relīzi, kas adaptēta konkrētajam reģionam.

Att. 18. Fotosērija masu un sociālajos medijos “ES fondi. Toreiz un tagad”

Citu iestāžu organizētās kampaņas

488. Bez VI organizētās kampaņas, 2015.gadā ir organizētas vēl divas kampaņas attiecībā uz DP “.
489. Lai pēc iespējas plašāk uzrunātu ERAF aktivitātes „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” potenciālos projektus iesniedzējus un tiešos labuma guvējus, informējot gan par pamatnosacījumiem, gan ieguvumiem, kā arī par kvalitatīvu projektu īstenošanu, EM 2015.gadā turpināja informatīvās kampaņas „Dzīvo Siltāk” īstenošanu, iesaistoties citu institūciju organizētajos informatīvajos pasākumos, kā arī organizējot savus pasākumus.
490. VARAM 2015.gadā ir īstenojusi E-pārvaldes integrēto kampaņu. Tās ietvaros nodrošināts:
- Atbalsts e-pakalpojumu sniedzējiem (izstrādātas komunikācijas vadlīnijas un sagataves, nodrošināta valsts un pašvaldību iestāžu informēšana pirms kampaņas uzsākšanas, sniegts ikdienas atbalsts),
 - Nodrošināti trīs vebināri un to ieraksti,
 - Veikta elektronisko un drukāto materiālu izstrāde (5 infografikas, 7 elektroniskie informatīvie materiāli, 8 drukas informatīvie materiāli),
 - Īstenotas divas reklāmas kampaņas medijos (9 video reklāmas - 8 TV, 1 interneta, 2 radio reklāmas, Google AdWords un 2 kampaņu interneta baneri, papildu tika izveidots apmācību video, kā suitu sieva demonstrē e-paraksta lietošanu),
 - Īstenota regulāra komunikācija un iesaiste pasākumos (2 reizes «Dienas bez rindām» ar 108 partneriem, E-pakalpojumu domnīca «Septiņas pēdas zem ķīļa»),
 - Atklāšanas un noslēguma pasākumi, 6 integrācijas citu pasākumos, piemēram, e-prasmju nedēļas atklāšanā, Microsoft «Strādā jebkur!» dienā, «Digitālā asambleja» atklāšanā, RIGA COMM izstādē u.c),
 - Nodrošināta mediju un publiskā komunikācija,
 - Tāpat veikta sociālo mediju komunikācija Facebook, Twitter, Draugiem.lv,
 - Īstenota E-prasmju nedēļa 2015 un tajā piedalījās 88 novadi un pilsētas. Kopumā iedzīvotājiem tika piedāvāti 745 pasākumi, ko nodrošināja vairāk nekā 150 partneri. E-prasmju nedēļā iespēju apgūt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sniegtās iespējas izmantoja 23584 iedzīvotāji visā Latvijā.

Galvenās problēmas un šķēršļi, īstenojot komunikācijas stratēģiju

491. Kā galvenie apstākļi un šķēršļi minami atšķirīgās iestāžu intereses un savstarpējā konkurence, biežā cilvēkresursu mainība un nepietiekamā kapacitāte ES fondu komunikācijas vadībā iesaistītajās institūcijās, strikti noteiktie finansējuma attiecināmības nosacījumi, kas nav ļāvuši veidot kopīgus informatīvus pasākumus par dažādiem fondiem, apmaksāto preses publikāciju izmantošanas politiskiem mērķiem gadījumi un iespējas, iestāžu savstarpējās sadarbības trūkums, veicamo darbu termiņu kavējumi, ES fondu komunikācijas plāna neelastība, nepieciešamība sadalīt izmaksas, informējot par citu fondu finansējumu, mediju virspusējā izpratne par ES fondiem.
492. Minētie apstākļi ir ierobežojuši iespējas veidot lielākus un plašākus pasākumus, taču tie nav uzskatāmi par ievērojamiem šķēršļiem katras individuālās jomas ES fondu komunikācijas nodrošināšanai un informācijas un komunikācijas mērķu sasniegšanai.
493. Izvērtējot Komunikācijas stratēģijas pasākumus visā plānošanas periodā, jāsecina, ka tā nepārtraukti ir attīstījusies un nepārtraukti tiek veikta Komunikācijas stratēģiju aktualizācija un strādāts, lai arvien atraktīvākām un netradicionālām idejām un risinājumiem pievērstu ar informāciju pārsātināto sabiedrības uzmanību, t.sk.

nodrošinātu ar arvien kvalitatīvāku informāciju un izmantotu jaunus mēdiju veidus un to piedāvātās iespējas, piemēram, dalību festivālos, sociālo mēdiju projektos utt. Lai arī kopumā īstenotie pasākumi vērtējami pozitīvi, ņemot vērā ikgadēji veiktajās sabiedriskās domas aptaujas rezultātus, kas liecina, ka lielākā daļa vērtē pozitīvi ES piešķirto līdzekļu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecības un sabiedrības attīstību, taču vienlaikus tas ir arī liels izaicinājums nākotnē – turpināt sniegt kvalitatīvāku un atraktīvāku informāciju zinošai un kritiski vērtējošai sabiedrībai, pie kā arī jau šobrīd tiek strādāts 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

7. Secinājumi un turpmākā rīcība

494. Sadaļā iekļauti galvenie secinājumi, sasniegumi un atziņas 2007.-2013.gada plānošanas perioda ieviešanā, tāpat norādīta būtiskākā pieredze, ko izmanto 2014.-2020.gada plānošanas perioda īstenošanā.
495. ES fondu finansējums ir viens no būtiskākajiem investīciju avotiem Latvijas tautsaimniecībā, mazinot ekonomikas lejupslīdes negatīvo efektu krīzes laikā, gan stimulējot tautsaimniecības stabilizāciju un ekonomiskās izaugsmes atjaunošanos. Finanšu krīzes laikā, kad Latvijas ekonomika saruka par 22,5%¹⁰⁵, ES fondi apvienojumā ar tālredzīgu fiskālo un ekonomisko politiku sniedza nenovērtējamu atbalstu ekonomikas atlabšanā, sociālās spriedzes mazināšanā un priekšnosacījumu radīšanā tālākai ilgtspējīgai izaugsmei, to apliecina arī FM analīzes dati, ka laika periodā no 2011. līdz 2015.gadam ES fondu devums reālā IKP pieaugumā vidēji bija aptuveni 1,3 procentpunkti.
496. Vairāk kā pusei no DP ietekmes un konteksta rādītājiem ir sasniegta vai pat pārsniegta sākotnēji plānotā vērtība. Kopumā DP sasniegti vai pārsniegti lielākā daļa no DP iznākuma un rezultāta rādītājiem un bāzes jeb pamatrādītājiem. Ļoti pozitīvi vērtējami sasniegumi transporta nozarē. Mazāk sekmīgi vērtējams rādītāju sniegums atkritumu pārstrādes un enerģētikas nozarēs. Vienlaikus jāņem vērā, ka kopš VSID sagatavošanas 2007.gadā ir notikušas straujas izmaiņas ekonomiskajā situācijā Latvijā pasaules finanšu krīzes iespaidā, turklāt ekonomiku Latvijā ietekmē arī kopējā ģeopolitiskā situācija pasaulē. Ņemot vērā minēto rādītāju sniegumu, kā arī ārējo faktoru būtisko ietekmi, secināms, ka kopumā DP mērķi ir sasniegti.
497. Izveidotā ES fondu vadības un kontroles sistēma, tai skaitā uzraudzības sistēma, kopumā nodrošināja savlaicīgu un veiksmīgu DP ieviešanu Latvijā. Par vadības un kontroles sistēmas efektivitāti liecina arī RI atklātais kļūdas līmenis (par 2014.gadā deklarētiem izdevumiem - 0,66%, par 2015. un 2016. gadā deklarētiem izdevumiem – 0.28%), kas ir ievērojami zemāks par EK noteikto būtiskuma sliekšni (2%).
498. Kopumā 61 DP aktivitāšu/apakšaktivitāšu ietvaros veiksmīgi īstenoti 3 085 projekti par kopējo deklarējamo attiecināmo izdevumu summu 4 055,5 milj. *euro* jeb 102,9 % no DP noteiktā, t.sk. ES fondu finansējums 3 351,9 milj. *euro* jeb 103,1 % DP piešķiruma. Tādējādi, pateicoties mērķtiecīgiem risku vadības pasākumiem, Latvija ir spējusi investēt visu pieejamo ES fondu finansējumu, papildus uzņemoties arī virssaistības, kas nodrošina 100% ES fondu investīciju ieguldīšanu Latvijas tautsaimniecībā.
499. Finansiāli ietilpīgākie projekti īstenoti transporta infrastruktūras uzlabošanas aktivitātēs. Savukārt projekti ar vismazāko finansējumu tika vērsti uz ģimenes ārstu tīkla attīstību.
500. Vispozitīvāk no sasniegto rādītāju un deklarējamo izdevumu apjoma vērtējami ieguldījumi cilvēku kapitāla nostiprināšanai un Eiropas nozīmes transporta infrastruktūras uzlabojumos, kurās vērojama noteikto mērķa vērtību sasniegšana un lielā

¹⁰⁵ Eurostat dati-

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>

daļā gadījumu arī pārsniegšana, kā arī deklarējamo ES fondu finansējuma apjoms būtiskāk pārsniedz prioritātēm noteiktā ES līdzfinansējuma apjomu. Turpretī kā mazāk veiksmīgi vērtējams sasniegtais ieguldījumos vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšanai, kur atsevišķu rādītāju vērtības būtiski atpaliek no mērķa, piemēram, dalīto atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidē, kā arī deklarējamo izdevumu apjoms būtiski nesasniedz DP noteikto piešķiruma apjomu, kas pamatā skaidrojams ar neinteresētību projektu realizācijā no potenciālo finansējuma saņēmēju puses.

501. Galvenie izaicinājumi ES fondu ieviešanā bija nepieciešamība pielāgoties jaunai ekonomiskai situācijai, ko izraisīja pasaules finanšu krīze, iepirkumu problēmas (sūdzības, pārsūdzības, problēmas iepirkumu procedūras norisē), nepieciešamība stiprināt deleģēto funkciju uzraudzību. Globālās ekonomiskās krīzes iespaidā, kas smagi skāra Latvijas ekonomiku, ES fondi kļuva par galveno finanšu instrumentu ekonomiskās atveseļošanas sekmēšanā. Tika pārskatītas 54% no visām aktivitātēm, parādot, ka Kohēzijas politika spēj elastīgi un efektīvi reaģēt uz būtiskām izmaiņām tautsaimniecībā un sabiedrībā, tika veikti grozījumi DP, Stratēģiskajā ziņojumā par 2007.-2009.gadu pārskatīti ietekmes rādītāji (negrozot plānošanas dokumentus), apzināti ES fondu ieviešanu ietekmējošie riski un veikti pasākumi to seku samazināšanai. 2010.gadā veiktā EK audita laikā tika konstatēti būtiski trūkumi RI darbā, 2010.gada II pusgadā trūkumu novēršanai tika stiprināta RI neatkarība, metodikas maiņa, padziļināta RI darbinieku apmācība. EK 2012.gada janvāra beigās apturēja ES fondu maksājumus Latvijai, norādot uz būtiskiem trūkumiem vadības un kontroles sistēmā, kas saistīti galvenokārt ar VI deleģēto funkciju pārbaudēm un to stiprināšanu, lai sniegtu EK un SEI pietiekošu pārlicību par deklarējamo izdevumu atbilstību. FM sagatavoja un īstenoja rīcības plānu sistēmas pilnveidošanai (t.sk. AI/SI deleģēto funkciju uzraudzības stiprināšanai, iekšējā audita lomas stiprināšanai un apliecinājuma SEI pilnveidošanai), kā rezultātā 2012.gada jūnijā izdevumu deklarēšana EK tika atjaunota.
502. 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektos, it īpaši lielajos un IKT projektos, vairākkārt nācās saskārties ar problēmām projektu vadības kapacitātē. 2014.-2020.gada plānošanas periodā jautājums tiek risināts, paredzot TP līdzekļus projektu vadībai, tādejādi stiprinot projektu vadības kapacitāti.
503. Vienkāršoto izmaksu pielietošana 2007.-2013. gada plānošanas periodā nebija īpaši izplatīta. Lai izvērtētu 2007.-2013. gada plānošanas periodā gūto pieredzi FM pasūtīja pētījumu, kurā apkopotie secinājumi tika ņemti vērā, lai uzlabotu vienkāršoto izmaksu izmantošanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā, tādejādi būtiski atslogojot finansējuma saņēmēja administratīvo darbu, kā arī paātrinot finansējuma apguvi. Lai nodrošinātu vienotu praksi vienkāršoto izmaksu pielietošanā, 2014.-2020.gada plānošanas periodam ir izstrādātas trīs vienkāršoto izmaksu metodikas.
504. Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku ES fondu ieviešanu, mazinātu ekonomiskās krīzes ietekmi, kā arī mazinātu riskus ES fondu finansējuma zaudēšanai DP "Uzņēmējdarbība un inovācijas", tika veikti vairāki grozījumi plānošanas dokumentos (piemēram, pārdalot finansējumu starp aktivitātēm, palielinot ES fondu finansējuma intensitāti līdz Regulas Nr.1083/2006 noteiktajam līmenim, precizējot atbalstāmo darbību nosacījumus, pārceļot daļu DP 3.6. prioritātes "Policentriskā attīstība" projektu uz DP "Uzņēmējdarbība un inovācijas" jaunizveidotu 2.3.2.2.3. apakšaktivitāti "Atbalsts ieguldījumiem infrastruktūrā uzņēmējdarbības attīstībai" u.c.).
505. Lai nodrošinātu efektīvas ES fondu vadības un kontroles sistēmas darbību VI stiprinājusi VI kontroles mehānisma ietvaros virsuzraudzību pār VI deleģētajām funkcijām un deleģēto funkciju pārbaudes rezultātā identificēto trūkumu novēršanu, sniegusi metodoloģisko atbalstu ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm, stiprinājusi sadarbību ar tiesībsargājošajām institūcijām, kā arī nodrošinājusi elektroniskās darba laika uzskaites

- sistēmas un atalgojuma daļas attiecināšanas ieviešana ES fondu vadībā iesaistītajās institūcijās.
506. Ņemot vērā 2007.-2013.gada plānošanas perioda pieredzi, t.sk. sistēmiskā fondu vadībā, nonākts pie secinājuma, ka 2014.-2020.gada plānošanas periodā kā sadarbības iestāde darbosies tikai CFLA, pretēji 2007.-2013.gada pieredzei, kur līgumu slēgšanā kā sadarbības iestādes darbojās 6 institūcijas.
507. Balstoties uz izvērtējumu ziņojumu¹⁰⁶ secinājumiem un rekomendācijām, izstrādājot normatīvo regulējumu datu apkopšanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā, lai uzlabotu datu kvalitāti, informācija par rādītājiem, dalībniekiem un citiem labuma guvējiem turpmāk būs sasaistīta ar maksājuma pieprasījumiem. Datu pieejamība reģionālā griezumā tika nodrošināta, iestrādājot atbilstošus informācijas laukus gan projekta pieteikuma veidlapā, gan maksājumu pieprasījumu veidlapā, tādējādi nodrošinot vienkopus apkopotu informāciju elektroniskā formātā par potenciālajiem finansējuma saņēmējiem un gala labuma guvējiem. Minētās izmaiņas ir iestrādātas 2014.-2020. gada plānošanas perioda vadības informācijas sistēmā, lai nodrošinātu datus efektīvai uzraudzībai, izvērtēšanai un kontrolei.
508. Secināms, ka DP investīcijas netieši ietekmē stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanu, jo DP mērķi ir vērsti uz infrastruktūras atjaunošanu un izbūvi, kā arī pakalpojumu attīstību, tai skaitā nodrošinot Trans-Eiropas transporta tīkla attīstību Latvijā un ilgtspējīga transporta attīstību, liela mēroga vides infrastruktūras izveides un uzlabošanas projektus, energoefektivitātes uzlabošanu un atjaunojamās enerģijas ražošanu un izmantošanu, reģionālās nozīmes transporta tīklu attīstību, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un pakalpojumu attīstību, aktivitātes kultūrvides uzturēšanai un uzlabošanai, kā arī pilsētvides attīstībai. Sinerģijā ar DP "Cilvēkresursi un nodarbinātība" mērķiem papildu atbalsts sniegts cilvēkresursu attīstībai, īstenojot izglītības, nodarbinātības, veselības un sociālo pakalpojumu infrastruktūras modernizāciju.
509. No īstenotiem deviņiem lieliem projektiem, sekmīgi ir pabeigti pieci transporta nozares un viens vides nozares projekts. Trijos projektos līdz noslēguma dokumentu iesniegšanai EK nav nodrošināta projekta mērķu un rezultātīvo iznākumu radītāju sasniegšana, t.i. projekti "Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra (Rīgas brīvdostas teritorija)" un "Paula Stradiņa slimnīcas būve "A1"" uzskatāmi kā "nefunkcionāli" atbilstoši EK 2015.gada 30.aprīļa lēmumam par darbības programmu slēgšanas pamatnostādņem 2007.-2013.gada plānošanas periodam. Turpretī projekta "Vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna sērskābā gudronu dīķi" sanācijas darbi" gadījumā, nodrošināta tā dalīšana posmos (EK lēmums), attiecīgi tā īstenošanu pabeidzot 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros.
510. FM pasūtījumā veikto ikgadējo sabiedriskās domas aptauju "Sabiedrības informētība par Eiropas Savienības fondu līdzekļu apguvi Latvijā" rezultāti norāda uz pozitīvām tendencēm kopējā Latvijas iedzīvotāju noskaņojumā par līdz šim veiktajiem ES fondu ieguldījumiem. 2015.gadā pirmo reizi ES fondu finansējuma ieguldīšanu Latvijā kā sekmīgu vērtēja vairāk nekā 70% jeb jau 73,3% aptaujāto iedzīvotāju. Negatīvu vērtējumu sniegušo respondentu skaits (15%) pirmo reizi ir mazāks par 20%.
511. Attiecībā uz turpmākajiem uzdevumiem un darbībām kā būtiskākais uzskaitāms – nefunkcionējošo/posmos dalīto projektu veiksmīga īstenošana, pēcuzaudzības procesa

¹⁰⁶ SIA "Ernst & Young Baltic", Datu pieejamība ES Kohēzijas politikas 2014. – 2020. gada plānošanas perioda Darbības programmas ietekmes izvērtēšanai Latvijā (pieejams - http://www.esfondi.lv/upload/Petijumi_un_izvertejumi/apraksti/Petijuma_izvertesanas_zinojums_31012014.pdf).

Finanšu ministrijas un Eiropas Komisijas ietekmes novērtēšanas pētniecības centrs (Centre for Research on Impact Evaluation), Darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.3.1.1.1. apakšaktivitātes "Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai – atbalsts partnerībās organizētām apmācībām" izvērtējuma ziņojums (pieejams - http://www.esfondi.lv/upload/Petijumi_un_izvertejumi/13111_izvertejuma_gala_zinojums.pdf).

turpmāka uzraudzība, attiecīgi sniedzot regulāru metodoloģisko atbalstu ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm, kā arī 2007.-2013.gada plānošanas periodā gūtās pieredzes veiksmīgā pielietojumā 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadībā.

512. Balstoties uz 2007.-2013.gada plānošanas perioda pieredzi un veiktajiem izvērtējumiem, kā būtiska mācība no stratēģiskās plānošanas viedokļa ir nepieciešamība nodrošināt skaidru pasākumu mērķu un rādītāju formulēšanu. Veiktie izvērtējumi par 2007.-2013.gada plānošanas perioda aktivitātēm atsevišķos gadījumos ir norādījuši uz vājo rādītāju saikni ar aktivitātes mērķi, kā arī šo rādītāju pārāk lielo atkarību no ārējiem faktoriem. Izrietoši no šiem secinājumiem VI ir rūpīgi sekojusi intervences loģikas nodrošināšanai 2014.-2020.gada plānošanas perioda darbības programmā "Izaugsme un nodarbinātība", kā arī izstrādājusi specializētu formu rādītāju definīciju un mērķa noteikšanas aprakstu definēšanai, lai būtu iespējams nodrošināt konsekventu datu uzkrāšanu visa perioda garumā un varētu labāk skaidrot iemeslus, kuru dēļ rādītāji nav sasnieguši vai ir būtiski pārsnieguši plānotās vērtības. Izstrādājot konkrētu specifisko atbalsta mērķu nacionālo regulējumu 2014.-2020. gada plānošanas periodā nepieciešams nodrošināt, ka visas atbildīgās iestādes, ņem vērā darbības programmā noteiktos rādītājus, kā arī nodrošina loģisko saikni starp pasākuma mērķi, tam noteiktajiem rādītājiem un plānotajām atbalstāmajām darbībām.
513. Atbilstoši apstiprinātajam ES fondu izvērtēšanas plānam 2014.-2020.gadam laika posmā līdz 2018.gadam plānota vairāku 2007.-2013.gada ES fondu plānošanas perioda noslēguma tematisko izvērtējumu veikšana, kas ļaus iegūt papildus pierādījumu bāzi par ieviešanas sistēmas efektivitāti un ieguldījumu pievienoto vērtību, kā arī nodrošinās virkni vērtīgu ieteikumu turpmāko ES fondu ieguldījumu veikšanā.

Pielikumi

- 1. pielikums. „2007.-2013.gada plānošanas perioda Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” ieviešanas statuss”**
Skat. failu „1.pielikums_3DP_IEVIEŠANAS_STATUSS”.
- 2. pielikums. „2007.-2013.gada plānošanas perioda Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” deklarējamie ES fondu izdevumi dimensiju kodu sadalījumā”**
Skat. failu „2.pielikums_3DP_KATEGORIZĀCIJAS_LAPA”.
- 3. pielikums. „2007.-2013.gada plānošanas perioda Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” sasniegtie uzraudzības rādītāji”**
Skat. failu „3.pielikums_3DP_RĀDĪTĀJI”.
- 4. pielikums. „ Pabeigto lielo projektu kopsavilkuma tabula”**
Skat. failu „4.pielikums_Pabeigtie_lielie_projekti.”
- 5. pielikums. „ Posmos sadalīto lielo projektu kopsavilkuma tabula”**
Skat. failu „5.pielikums_Posmos_sadalitie_lielie_projekti”.
- 6. pielikums. „ Nefunkcionējošo projektu kopsavilkuma tabula”**
Skat. failu „6.pielikums_Nefunkcionejosie_projekti”.
- 7. pielikums “Revīzijas iestādes veiktie ES fondu vadības un kontroles sistēmas auditi, Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta (IAD) veiktie auditi, Eiropas komisijas veiktie auditi un citu iestāžu veiktie auditi”**
Skatīt failu “7.pielikums_RI_IAD_EK_auditi”.